

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021-2030

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
červen 2021

Obsah

Obsah	2
Manažerské shrnutí	4
1 Úvod	8
1.1 Základní informace o strategii	8
1.1.1 Definice cestovního ruchu	9
1.2 Vznik a účel strategie	9
1.3 Uživatelé strategie	10
1.4 Ostatní relevantní strategické dokumenty	12
1.4.1 Vazba na zastřešující strategické dokumenty ČR	12
A. Analytická část strategie	15
2 Shrnutí vývoje a stavu cestovního ruchu v ČR	15
2.1 Závěry prioritizace SWOT analýzy	15
2.2 Vývoj při tzv. nulové variantě	17
2.3 Souhrn výsledků klíčových analýz	18
2.3.1 Přínosy CR před nástupem COVID-19	18
2.3.2 Přehled dlouhodobého vývoje CR (do roku 2020)	19
2.3.3 Odhadované dopady COVID-19 na Cestovní ruch	20
2.4 Mezinárodní srovnání ČR (před pandemií COVID-19)	22
2.5 Ekonomický význam	23
2.6 Vývoj poptávky	26
2.7 Dopravní dostupnost a mobilita	27
2.8 Nabídka CR	31
2.8.1 Městský a kulturní CR	32
2.8.2 Industriální cestovní ruch	33
2.8.3 Dovolená v přírodě	34
2.8.4 Lázeňský, medicínský a wellness cestovní ruch	35
2.8.5 Bezbariérový cestovní ruch	35
2.8.6 Segment MICE a Praha	36
2.8.7 Filmový cestovní ruch	37
2.9 Zaměstnanost a vzdělávání v CR	37
2.10 Státní politika cestovního ruchu – Analýza systému cestovního ruchu	38
2.10.1 Rámec politiky cestovního ruchu v ČR	38
2.10.2 Uspořádání systému cestovního ruchu v ČR	42
2.10.3 Ochrana spotřebitele	48
2.10.4 Rozvoj kvality služeb	51
2.11 Shrnutí závěrů analýzy, doporučení a východiska nové Strategie rozvoje CR 2021-2030 ..	51
2.11.1 Problémový okruh č. 1: Podmínky pro restart odvětví CR	52
2.11.2 Problémový okruh č. 2: Státní politika cestovního ruchu	52
2.11.3 Problémový okruh č. 3: Destinační management a marketing	55
2.11.4 Problémový okruh č. 4: Kvalitní nabídka	57
B. Návrhová část strategie	59
3 Vize a základní strategické směřování	59
3.1 Přehled nastavení Strategie (vize, prioritní okruhy, cíle, indikátory, opatření)	59
1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR	60
4 Popis prioritních okruhů a opatření	61
4.1 Prioritní okruh: 1 Systém řízení a podpory CR	61
Opatření: 1.1 Rozvoj systému řízení CR	63
Opatření: 1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR	63
Opatření: 1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech	64
Opatření 1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR	65
Opatření: 1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele	67
4.2 Prioritní okruh: 2 Inovativní nabídka a zážitky	68
Opatření: 2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR	70
Opatření: 2.2 Zachování potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR	71
Opatření: 2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb	73
Opatření: 2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele .	73

4.3	Prioritní okruh: 3 Poptávka / Návštěvníci	74
	Opatření: 3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR	75
	Opatření: 3.2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR	77
4.4	Prioritní okruh: 4 Výzkum, vývoj, monitoring, informace	78
	Opatření: 4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR	79
	Opatření 4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe	80
4.5	Prioritní okruh: 5 Lidé	80
	Opatření: 5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí	81
	Opatření: 5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání	82
	Opatření: 5.3 Podpora rozvoje zaměstnanosti v CR	82
	Opatření: 5.4 Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR	83
C.	Implementační část	84
5	Implementace strategie	84
5.1	Implementační struktura a systém řízení implementace strategie	84
5.1.1	Systém řízení strategie	84
5.1.2	Institucionální zaměření strategie	87
5.1.3	Zpracování, implementace a vyhodnocování strategie	90
5.1.4	Územní dimenze cestovního ruchu	90
5.2	Plán realizace aktivit – Akční plány	91
5.3	Harmonogram zpracování a implementace	91
5.4	Rozpočet a zdroje financování	92
5.5	Plán řízení změn	98
5.6	Systém monitorování a evaluace realizace strategie	98
5.7	Komunikační mix strategie	98
5.8	Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie	99
6	Postup tvorby strategie	101
6.1	Autoři strategie a zúčastněné strany	101
6.2	Popis postupu tvorby strategie	101
7	Přílohy	102
7.1	SWOT analýza CR	102
7.2	Podrobnější závěry analýzy k vybraným tématům	106
7.2.1	Cestovní ruch a platební bilance ČNB	106
7.2.2	Dlouhodobé trendy poptávky v ČR	106
7.2.3	Trendy výjezdového cestovního ruchu ČR do roku 2019	107
7.2.4	Struktura a stav nabídky	108
7.3	Přehled priorit a opatření Krizového akčního plánu	111
7.4	Karty indikátorů Strategie	112
7.5	Slovník zkratk a pojmů	123
7.6	Nejvýznamnější profesní spolky v CR	126
7.7	Přehled zpracovatelů	128
8	Seznam tabulek, grafů a obrázků	129
8.1	Seznam tabulek	129
8.2	Seznam grafů	129
8.3	Seznam obrázků	129
9	Seznam literatury	130

Manažerské shrnutí

Cestovní ruch (dále také „CR“) představuje z dlouhodobého hlediska významný sektor služeb s přesahem do dalších odvětví národního hospodářství (stabilní 3% podíl na HDP ČR, 4,5% podíl na celkové zaměstnanosti, 24,5% podíl na celkovém exportu služeb)¹. CR je jedním z nástrojů regionálního rozvoje, který vytváří řadu podnikatelských příležitostí a pracovních míst. Lze jej vnímat také jako širší součást kulturních a kreativních průmyslů, která zároveň pomáhá rozvíjet další odvětví kreativní ekonomiky. Rozvoj CR může znamenat impuls pro rozvoj soukromých investic, budování infrastruktury, zvyšování kvality života místních obyvatel i realizaci volnočasových a kulturních aktivit. Strategie CR definuje věcný, procesní a finanční rámec pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Dlouhodobým cílem Strategie CR je podpořit zvýšení podílu cestovního ruchu na HDP a zaměstnanosti a přispět k rozvoji cestovního ruchu s ohledem na oprávněné zájmy místních obyvatel a ochranu historického, kulturního a přírodního dědictví České republiky.

Cestování patří mezi základní lidská práva (Tourism Bill of Rights and Tourist Code – A/6/11(a) – vydaný generálním shromážděním UNWTO v Sofii 1985²). Lidé cestují nejčastěji za účelem poznání, vzdělávání, relaxace, regenerace atd. CR přispívá k osobnostnímu rozvoji návštěvníků a přeneseně i rozvoji společnosti. Uspokojování potřeb návštěvníků přináší významné socioekonomické dopady na regiony včetně multiplikačních efektů³. Cestování bude pokračovat, ale cestovatelské chování se bude muset přizpůsobit aktuálním trendům a výzvám. Důraz bude kladen na větší udržitelnost a bezpečnost CR. V rámci implementace Strategie CR budou realizovány i aktivity s ohledem na rozdílné potřeby žen a mužů.

Do února 2020 se cestovní ruch v ČR rozvíjel mimořádně úspěšně⁴. Stejně tak rekordní byly přírůstky v mezinárodním srovnání⁵. Dokonce bylo možno pozorovat příležitostné jevy zvané „overtourism“⁶ a řešila se přetíženost některých destinací cestovního ruchu. V návaznosti na dopady COVID-19 došlo k významnému propadu mezinárodního CR⁷. Celosvětově došlo k rapidnímu poklesu návštěvníků. Dle barometru UNWTO⁸ není pravděpodobný návrat k úrovni výkonnosti CR z roku 2019 dříve než v roce 2023, respektive v roce 2024. V některých přírodních lokalitách naopak došlo k násobnému zvýšení návštěvnosti kvůli omezené možnosti českých občanů cestovat do zahraničí i navštěvovat kulturní památky.

Strategie vznikala z převážné části v období dlouhodobého růstu výkonnosti odvětví CR, který trval do února 2020. V reakci na výskyt pandemie COVID-19 byl zpracován Krizový akční plán cestovního ruchu v ČR 2020-2021⁹, který primárně slouží k překlenutí „COVIDového“ období a představuje „můstek“ mezi Konceptí státní politiky cestovního ruchu na roky 2014-2020 a Strategií. Úkolem Krizového akčního plánu CR, Strategie a na ni navazujících akčních plánů bude přispět k restartu

¹ Dlouhodobý trend výkonnosti CR, jedná se o data před vypuknutím krize způsobené pandemií COVID-19. Absolutní data o poklesu výkonnosti CR v návaznosti na COVID-19 nebyla v době finalizace Strategie CR dostupná, jelikož Satelitní účet CR je zveřejňován ČSÚ se zpožděním 14 měsíců.

² UNWTO. (1985). Statutory and Legal Matters: *Tourism Bill of Rights and Tourist Code*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/unwtogad.1985.1.hp408706117j8366>

³ Problematikou multiplikačních efektů CR se zabývá např. UNWTO. (2014). *Measuring employment in the tourism industries*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416158>

⁴ V roce 2019 ČR zaznamenala rekordní počet turistů: v HUZ bylo ubytováno celkem 21 998 366 hostů (+3,5 % oproti 2018), kteří realizovali celkem 57 024 767 přenocování (+ 2,7 % oproti 2018).

⁵ Dle UNWTO bylo v roce 2019 celosvětově zaznamenáno 1,5 miliardy příjezdů mezinárodních turistů, což znamenalo 4% nárůst oproti předchozímu roku. Stejný nárůst byl předpovídán i pro rok 2020, což potvrzovalo pozici cestovního ruchu jako předního a odolného hospodářského odvětví, zejména s ohledem na současné nejistoty. UNWTO. (2020). *International tourism growth continues to outpace the global economy*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/international-tourism-growth-continues-to-outpace-the-economy>

⁶ Problematikou overtourismu se zabývá také UNWTO. (2019). *Overtourism? New UNWTO Report offers case studies to tackle challenges*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/global/press-release/2019-03-05/overtourism-new-unwto-report-offers-case-studies-tackle-challenges>

⁷ Dopady COVID-19 na CR se zabývá mj. UNWTO. (2020). *New Data Shows Impact of COVID-19 on Tourism as UNWTO Calls for Responsible Restart of the Sector*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-06/200622-Barometer-June-EN.pdf>

⁸ UNWTO. (2021). *UNWTO World Tourism Barometer, Update January 2021*. [online]. [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>

⁹ Schválen usnesením vlády ze dne 8. června 2020 č. 631. Dostupný na webu MMR (<https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/krizovy-akcni-plan-cestovniho-ruchu-2020-2021>).

odvětví CR, ale i k naplnění dlouhodobých výzev, aby i nadále CR představoval důležité hospodářské odvětví v ČR i nástroj na podporu regionálního rozvoje. Aktuální vývoj v odvětví cestovního ruchu budou zohledňovat akční plány¹⁰.

Strategie byla tvořena v návaznosti na metodiku přípravy veřejných strategií¹¹ participativním přístupem. Prostřednictvím jednání Pracovní skupiny pro cestovní ruch náměstka ministryně pro sekci regionálního rozvoje¹² byli do nastavení a zpracování Strategie CR zapojeni zástupci veřejné správy (zejména agentura CzechTourism, MPO, MŽP, MK, MŠMT), samosprávy (Komise Rady Asociace krajů pro CR, SMO ČR, SMS ČR), podnikatelů (ČUCR¹³, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, odborový svaz zaměstnavatelů v CR, Letiště Praha), akademické veřejnosti a dalších partnerů.

Strategie CR je členěna na tři základní části: analytickou, návrhovou a implementační. Návrhová část je zpracována do přehledu prioritních okruhů, opatření a navrhovaných aktivit, které přispějí k naplnění cílů strategie¹⁴. Na Strategii budou následně navazovat dvouleté / tříleté Akční plány ke Strategii CR. Akční plány budou obsahovat podrobný popis realizace aktivit, včetně vymezení garantů a realizátorů daných aktivit, rozpočtu a harmonogramu realizace dané aktivity. Akční plán na roky 2022-2023 bude předložen na jednání vlády nejpozději do konce srpna 2021 ke schválení.

Strategie obsahuje pět základních prioritních okruhů, restart odvětví CR se prolíná všemi okruhy:

- 1) **Systém řízení a podpory CR** (financování CR, řízení CR, spolupráce v CR, podpora podnikání, ochrana spotřebitele a bezpečnost, krizové řízení CR),
- 2) **Inovativní nabídka a zážitky** (udržení a rozvoj nabídky, budování a modernizace infrastruktury CR, kvalita služeb CR, udržitelný rozvoj nabídky respektující potřeby ochrany přírody a krajiny a přizpůsobení změnám klimatu),
- 3) **Poptávka / Návštěvníci** (efektivnější a integrovaný marketing CR, usměrňování návštěvnosti, PROPED a mezioborové a nadregionální produkty CR, budování dobré image ČR v zahraničí),
- 4) **Výzkum, vývoj, monitoring, informace** (zajištění a využití dat a informací v řízení CR, podpora výzkumných aktivit v CR a vzájemného sdílení dat),
- 5) **Lidé** (podpora rozvoje zaměstnanosti v CR, vzdělávání a zvyšování kvalifikace v CR, tvorba pozitivní image odvětví).

Strategií, respektive všemi prioritními okruhy strategie se prolíná důraz na udržitelnost, efektivitu, kvalitu, inovativní přístup a digitalizaci.

Přehled vize a cílů Strategie CR:

Vize	ČR – SMART inovativní destinace v čele Evropy Česko je bezpečnou, udržitelnou a sebevědomou destinací, která svou konkurenceschopnost staví nejen na přírodním a kulturním dědictví, tradicích, přívětivých lidech a jedinečných zážitcích v Praze i v regionech, ale i na efektivním využití nových trendů v oblasti řízení, technologií a služeb.
Cíle	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19 ▪ Vytvořit pravidla pro efektivní a udržitelný systém řízení a podpory CR ▪ Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu ▪ Nastavit stabilní a přívětivé prostředí pro podnikání v CR ▪ Zvýšit ochranu spotřebitele ve službách CR ▪ Zajistit bezpečnost pohybu návštěvníků a místních obyvatel ▪ Udržet a rozvíjet inovativní, kvalitní, bezpečnou a dopravně dostupnou nabídku CR respektující potřeby místních obyvatel i nároky na ochranu kulturního a přírodního dědictví ▪ Postavit konkurenceschopnost na vysoké kvalitě služeb a zážitcích a na vysoké přidané hodnotě ▪ Vnímat CR jako významný nástroj rozvoje a využití potenciálu regionů ▪ Efektivněji usměrnit návštěvnost / zvýšit výkonnost CR v regionech ČR ▪ Přesněji segmentovat a cílit marketingové aktivity

¹⁰ Blíže viz kapitola 5.2 Plán realizace aktivit – Akční plány.

¹¹ eMetodika přípravy veřejných strategií 2019. [online]. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/emetodika-pripravy-verejnych-strategii>

¹² Jednání pracovní skupiny ke Strategii CR probíhala v termínech: 04. 12. 2018; 05. 03. 2019; 11. 06. 2019; 01. – 02. 08. 2019; 08. 11. 2019, 11. 02. 2020, 27. 04. 2021.

¹³ ČUCR (Česká unie cestovního ruchu ČR), dříve Fórum cestovního ruchu.

¹⁴ Viz Návrhová část Strategie od str. 59 do str. 83.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozvinout integrovaný systém marketingové komunikace ▪ Stabilizovat, rozvinout a integrovat systém monitoringu CR postavený na relevantních datech a informacích ▪ Podpořit rozvoj orientovaného a aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti CR ▪ Vytvořit systém sdílení dat a zvýšit informovanost o CR mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem ▪ Zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků pro restart odvětví CR ▪ Vytvořit pozitivní image CR jako významného odvětví národního hospodářství ▪ Podpořit CR jako stabilního a atraktivního zaměstnavatele ▪ Zajistit kvalitu a profesionalitu pracovníků jako základ rozvoje služeb CR
--	---

Strategie CR má vazbu na cíle udržitelného rozvoje OSN, politické cíle EU i zastřešující a resortní strategické dokumenty na národní úrovni.

Cílovými skupinami Strategie CR jsou podnikatelé (podpora podnikatelských příležitostí, zavádění inovací a zvyšování kvality služeb), profesní spolky¹⁵ (podpora rozvoje odvětví CR a zvyšování konkurenceschopnosti), NNO v cestovním ruchu (zapojení NNO do systému řízení CR v regionech), akademická veřejnost (definování výzkumných potřeb, zaměření projektů a nastavení výuky v oblasti CR, podpora spolupráce vysokých škol s DMO a s dalšími partnery), veřejná správa (Strategie udává základní rámec rozvoje CR v ČR, na který budou následně navazovat krajské a regionální strategie) a další. Strategie reflektuje principy rovných příležitostí a zákazu diskriminace a v některých obzvláště relevantních oblastech bere explicitně v potaz specifické potřeby žen a mužů, které mohou ovlivňovat jejich situaci v zaměstnání či vzdělávání, při cestování, pohybu ve veřejném prostoru a při využívání služeb cestovního ruchu (např. z důvodu obav o své bezpečí se po setmění vyhýbá určitým místům či lidem 60 % žen oproti 20 % mužů). Proto lze konstatovat, že materiál má potenciálně pozitivní dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů. V CR dlouhodobě pracuje větší zastoupení žen (podíl žen na zaměstnanosti v CR dosahuje 53,63 %¹⁶). Strategie CR počítá s větším zapojením rezidentů do rozvoje CR. Současně Strategie CR umožňuje realizaci produktů CR zaměřených na specifické cílové skupiny návštěvníků jako děti a mládež, rodiny s dětmi, senioři a osoby se zdravotním postižením.

CR je průřezové odvětví, které ovlivňuje výkonnost téměř všech odvětví národního hospodářství. Dílčí aktivity související s oblastí cestovního ruchu spadají do věcné působnosti ostatních orgánů státní správy, územně samosprávných celků atd. (např. obnova a zpřístupnění kulturně historických památek spadá do gesce MK, podpora podnikání v CR spadá do gesce MPO atd.).

Mezi nejvýznamnější finanční zdroje podpory CR v programovém období EU 2021-2027 lze zmínit fondy EU a státní rozpočet. S ohledem na průřezový charakter CR musí být implementace Strategie zajištěna nejen prostřednictvím rozpočtu MMR, ale i ostatních resortů. S ohledem na regionální dopad i vazbu na podnikání v CR je nutné, aby se kraje, obce a podnikatelé podílely na kofinancování CR.

Přehled možných využitelných zdrojů na financování implementace Strategie je uveden v kapitole Rozpočet a zdroje financování.

Za účelem zajištění stabilního a udržitelného rozvoje CR byla navržena optimální roční rámcová alokace na podporu CR z prostředků státního rozpočtu prostřednictvím MMR přesahovala výši cca 1,2 mld. Kč¹⁷. Jedná se o indikativní rozpočet pro zajištění udržitelného rozvoje CR a jeho transformaci. Přesnější požadavky na státní rozpočet budou definovány v návaznosti na připravované Akční plány¹⁸. Do alokace nejsou

¹⁵ Pro potřeby Strategie jsou do pojmu "profesní spolky" zahrnuty profesní asociace, zaměstnavatelské svazy, odborové organizace, komory.

¹⁶ ČSÚ. *Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu v ČR podle pohlaví v roce 2019*. [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/modul_zamestnanosti_cestovniho_ruchu

¹⁷ V posledních letech podpora CR vynaložená prostřednictvím MMR přesahovala výši 705 mil. Kč ročně (rok 2019 cca 716 mil. Kč, 2020 cca 709 mil. Kč – nižší čerpání vlivem pandemie COVID-2019 (odložení realizace řady aktivit)). V roce 2020 bylo nad rámec rozpočtu vynaloženo cca 2,5 mld. Kč na podporu podnikatelů ve službách CR (čerpání dotačních titulů COVID pouze v gesci MMR do 31. 12. 2020; v částce není započítáno čerpání dotačních titulů v gesci ostatních resortů). Potřeba navýšení alokace na podporu CR souvisí s aktuálním vývojem CR a jeho restartem, aktuálními celospolečenskými a klimatickými změnami atd. Implementace Strategie bude zajištěna v rámci stanovených limitů kapitoly MMR a dalších dotčených kapitol. Implementace Strategie nepředpokládá další nároky na státní rozpočet nad rámec stanovených limitů jednotlivých dotčených kapitol státního rozpočtu.

¹⁸ Alokační na implementaci aktivit Akčních plánů bude zahrnuta do SDV na relevantní roky (Alokace na implementaci Akčního plánu 2022-2023 byly zařazena do SDV pro rok 2022 s výhledem na 2023 a 2024).

započítané mimořádné podpůrné dotační tituly související s pandemií COVID-19, ani prostředky z fondů EU, jelikož v době zpracování Strategie nelze vyčíslit případnou roční alokaci v rámci jednotlivých operačních programů. Optimálně by roční celková alokace na podporu cestovního ruchu měla činit cca 1,5 mld. Kč. S ohledem na aktuální vývoj plnění státního rozpočtu budou náklady na implementaci opatření Strategie financovány v rámci stanovených limitů rozpočtové kapitoly MMR a dotčených resortů. Stabilně by podpora měla cílit zejména na udržení, budování a rozvoj veřejné infrastruktury ČR (včetně zajištění infrastruktury pro usměrňování návštěvníků v národních parcích a chráněných krajinných oblastech), podporu podnikatelské infrastruktury ČR, podporu Horské služby ČR, o.p.s. Jako klíčový nástroj pro restart odvětví CR i pro udržení mezinárodní konkurenceschopnosti destinace ČR je zabezpečení marketingu a propagace ČR (včetně provozu agentury CzechTourism, dále též "CzT"). I v souvislosti s dlouhodobými politickými cíli Evropské komise je třeba podporovat zmírňování dopadů CR na životní prostředí a zejména na zvláště chráněná území (národní parky a chráněné krajinné oblasti). Nezbytné je rovněž zapojit rezidenty do rozvoje CR a řízení destinací, udržování a zvyšování kvality služeb. Klíčový je rozvoj systému řízení CR, včetně vytvoření a zajištění fungování implementačního týmu Strategie v rámci struktury MMR. Pro realizaci politiky cestovního ruchu je nutné zajistit kvalitní podporu výzkumů a zavádění inovací v CR a v neposlední řadě i v oblasti zvyšování kvality lidských zdrojů. S ohledem na výši daňových příjmů generovaných z CR (21 710 mil. Kč v roce 2019¹⁹) navrhovaná výše podpory ze státního rozpočtu odpovídá investici státu do rozvoje odvětví ve výši 6,9 %²⁰.

Dne 7. 6. 2021 MMR obdrželo stanovisko MŽP, že Strategie rozvoje cestovního České republiky 2021-2030 neobsahuje rámec pro budoucí povolení záměrů dle přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu § 10a odst. 1 písm. a), resp. § 10a odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a proto nepodléhá strategickému posuzování vlivů na životní prostředí dle výše citovaného zákona.

¹⁹ ČSÚ. *Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: [Tabulky satelitního účtu cestovního ruchu | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz)

²⁰ Jedná se o podíl optimální výše alokace na podporu CR (1,5 mld. Kč) a objemu daní generovaných odvětvím CR (21,7 mld. Kč).

1 Úvod

1.1 Základní informace o strategii

ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRATEGII	
Název strategie	Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021-2030
Kategorie strategie	sektorová / na národní úrovni
Zadavatel strategie	Ministerstvo pro místní rozvoj
Gestor tvorby strategie	Odbor cestovního ruchu
Koordinátor tvorby strategie	Oddělení strategie cestovního ruchu
Rok zpracování strategie	2020-2021
Schvalovatel strategie	Vláda ČR
Datum schválení	
Forma schválení	Usnesením vlády
Poslední aktualizace	
Související legislativa	Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky; zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje; zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení); zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení); zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon); zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze; zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
Doba realizace strategie	2021-2030
Odpovědnost za implementaci	Ministerstvo pro místní rozvoj
Rozpočet implementace	Optimálně cca 1,2 mld. Kč ²¹ z prostředků státního rozpočtu prostřednictvím MMR na jeden rok, přesnější alokace bude dle možností stanovena prostřednictvím akčních plánů, kde budou konkrétně uvedeny i částky za ostatní resorty.
Kontext vzniku strategie	Jedná se o sektorovou strategii definující priority rozvoje cestovního ruchu na období 2021-2030. Navazuje na Koncepti státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020. Zároveň zohledňuje i Krizový akční plán CR v ČR 2020-2021.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	Strategie rozvoje cestovního ruchu v ČR na období 2021-2030 představuje rámcový strategický dokument upravující tuto problematiku. Obsahuje stručné analytické shrnutí dosavadního vývoje a stavu cestovního ruchu v ČR, včetně dopadů pandemie COVID-19 a také návrh směřování rozvoje odvětví pro další období. V rámci struktury dokumentu jde pouze do výčtu

²¹ Na roky 2022-2023 je předpokládána roční alokace ze státního rozpočtu prostřednictvím MMR ve výši 1 206,9 mil. Kč. V této alokaci nejsou započítány prostředky z fondů EU, jelikož v době zpracování Strategie nelze vyčíslit případnou roční alokaci v rámci jednotlivých operačních programů.

	rámcových aktivit. Podrobné řešení bude předmětem dvouletých / tříletých akčních plánů.
--	---

1.1.1 Definice cestovního ruchu

Dle UNWTO je cestovní ruch definován jako „činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a pracovních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa)“.

Cestovní ruch je jedním z nástrojů regionálního rozvoje, který vytváří řadu podnikatelských příležitostí a pracovních míst. Cestovní ruch lze vnímat také jako širší součást kulturních a kreativních průmyslů, která zároveň pomáhá rozvíjet další odvětví kreativní ekonomiky. Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu a podpora rozvoje potenciálu z veřejných zdrojů může znamenat impuls pro rozvoj soukromých investic, budování infrastruktury, zvyšování kvality života místních obyvatel i realizaci volnočasových a kulturních aktivit. Kvalitní spolupráce samosprávy, podnikatelů a neziskového sektoru je přitom zcela klíčovým aspektem. Kromě socio-ekonomických dopadů cestovní ruch přispívá k rozvoji osobnosti, poznání, regeneraci i fyzickému a psychickému zdraví. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu spočívá mj. v ochraně zdrojů cestovního ruchu, jako jsou památky, tradice a přírodní a krajinné hodnoty území.

Socio-ekonomický význam CR souvisí s pobytem návštěvníků mimo své obvyklé prostředí. Návštěvníci využívají široký rozsah služeb, ať už před cestou (např. služby CK/CA, doprava do destinace, rezervace ubytování, aktivity organizací destinačního managementu, pojištění, bankovní služby), služby využívané během pobytu (např. ubytování, stravování, doprava v rámci pobytu, program) a služby využívané po návratu (např. doprava domů, výzkum spokojenosti, fotografické služby).

1.2 Vznik a účel strategie

Strategie slouží jako základní rámcový strategický dokument České republiky pro oblast CR na národní úrovni. Cílem strategie je definovat věcný, procesní a finanční rámec pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu a přispět k rozvoji cestovního ruchu s ohledem na oprávněné zájmy místních obyvatel a ochranu historického, kulturního a přírodního dědictví České republiky.

V kontextu probíhající pandemie COVID-19 je cílem Strategie podpořit restart odvětví cestovního ruchu. Proces restartu a následného rozvoje CR vyžaduje koordinaci a strategický přístup, jinak může docházet k přetížení vysoce oblíbených lokalit, a to i v období pandemie. Nevyvážený cestovní ruch²², který nerespektuje limity území ani potřeby místních obyvatel, pak přináší celou řadu negativních projevů, od možného poškození životního prostředí, kulturních atraktivit a sociálního prostředí, až po ztrátu identity destinace, „turistifikaci“²³ a odliv místních obyvatel. Strategický přístup k řízení a koordinaci cestovního ruchu má v ČR tradici od roku 1999, kdy byla vládou ČR schválena první Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR²⁴.

Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo Strategii cestovního ruchu za účelem vytvoření a zajištění podmínek pro **udržitelný rozvoj cestovního ruchu, jak v období restartu odvětví, tak z dlouhodobého hlediska**. To znamená umožnit a podporovat vyvážené využití potenciálu destinací, rozvoj regionů i růst životní úrovně místních obyvatel a na druhé straně minimalizovat nebo předcházet negativním dopadům cestovního ruchu na obyvatele, životní prostředí i kulturně-historické objekty.

Strategie je v souladu s Krizovým akčním plánem cestovního ruchu v České republice 2020-2021 a vytváří prostor pro realizaci střednědobých opatření na podporu restartu odvětví CR. Dokument zohledňuje dělbu působností danou právními předpisy. V rámci komplexního přístupu k řešení rozvoje CR tak zdůrazňuje možnou a často nezbytnou meziresortní a mezioborovou spolupráci.

Materiál má vazbu na další strategické dokumenty ČR, včetně Inovační strategie a programu Digitální ČESKO. Strategie slouží jako rámec pro nastavení podpory cestovního ruchu a její koordinaci.

²² Dříve také užívaný pojem „overtourism“.

²³ Turistifikace (turistification) Pojem t. lze definovat jako souhrnný a pozvolný proces potlačování a vytlačování původních základních funkcí sídla (obytné, obslužné, rekreační, ekonomické), jež se stává destinací cestovního ruchu. Přístup z: <http://www.artslexikon.cz/index.php?title=Turistifikace> (Eva Heřmanová 25. 3. 2012). T. lze také chápat jako stav, kdy nad původní rezidenční funkci území začíná převažovat funkce turistická (ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: MMR, 2002).

²⁴ MMR v minulosti zpracovalo čtyři Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR. Předchozí strategické dokumenty byly zpracovány na období 1999-2001, 2002-2007, 2007-2013 a 2014-2020.

V neposlední řadě může Strategie definovat náměty na realizaci investičních a podnikatelských příležitostí v regionech.

Na zpracování a implementaci strategie se podílí široké spektrum subjektů zahrnující ostatní orgány státní správy, územně samosprávné celky, profesní spolky, neziskové organizace v cestovním ruchu, akademickou veřejnost a samotné poskytovatele služeb cestovního ruchu. Strategie byla tedy zpracována tzv. participativním způsobem. Platformou pro jejich společnou práci byla **Pracovní skupina** pro cestovní ruch náměstkyně ministryně pro sekci regionálního rozvoje a cestovního ruchu²⁵.

Strategie obsahuje pět základních prioritních okruhů, restart odvětví CR se prolíná všemi okruhy:

Systém řízení a podpory CR (financování CR, řízení CR, spolupráce v CR, podpora podnikání, ochrana spotřebitele a bezpečnost, krizové řízení CR),

Inovativní nabídka a zážitky (udržení a rozvoj nabídky, budování a modernizace infrastruktury CR, kvalita služeb CR, udržitelný rozvoj nabídky respektující potřeby ochrany přírody a krajiny a přizpůsobení změnám klimatu),

Poptávka / Návštěvníci (efektivnější a integrovaný marketing CR, rozproštění návštěvnosti, PROPED a mezioborové a nadregionální produkty CR),

Výzkum, vývoj, monitoring, informace (zajištění a využití dat a informací v řízení CR, podpora výzkumných aktivit v CR a vzájemného sdílení dat),

Lidé (podpora rozvoje zaměstnanosti v CR, vzdělávání a zvyšování kvalifikace v CR, tvorba pozitivní image odvětví).

Strategie nebude samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi a záměry významně ovlivňovat předměty ochrany, nebo celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí. Dne 7. 6. 2021 MMR obdrželo stanovisko ke Strategii rozvoje cestovního České republiky 2021-2030 a Akčnímu plánu ke Strategii rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 na roky 2022-2023. Dle stanoviska MŽP Strategie ani Akční plán 2022-2023 neobsahují rámec pro budoucí povolení záměrů dle přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu § 10a odst. 1 písm. a), resp. § 10a odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a proto nepodléhají strategickému posuzování vlivů na životní prostředí dle výše citovaného zákona.

1.3 Uživatelé strategie

Základní principy a cíle Strategie by měly být promítnuty do dílčích strategií krajů, obcí, organizací destinačního managementu (dále také „DMO“) a místních akčních skupin (dále také „MAS“). Zohlednění a soulad se Strategií bude také jedním ze základních předpokladů pro možnost čerpání finanční podpory na rozvoj CR. Uživateli strategie jsou zejména subjekty uvedené v tabulce níže. V širším pojetí jsou uživateli strategie v podstatě všechny dotčené a zájmové subjekty v oblasti CR, jejich míra zapojení do naplňování cílů strategie se liší:

Tabulka 1: Přehled uživatelů Strategie CR

Název subjektu	Vztah subjektu ke Strategii CR
podnikatelé	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategie a na ni navazující dokumenty jako akční plány či výzkumy potenciálu CR, respektive navazující strategické dokumenty krajů či DMO mohou sloužit jako podpora podnikatelského rozhodování i podpora zavádění inovací. ▪ Podnikatelé prostřednictvím realizace investičních aktivit v regionech mohou přispět k naplňování cílů a opatření Strategie.
DMO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategie představuje rámcový rozvojový dokument CR, jehož dílčí části rozpracovávají a zohledňují, případně realizují DMO, a tím napomáhají k naplňování cílů dokumentu (zpracování Strategie rozvoje CR a marketingové strategie DMO, podpora stanovení limitů území, podpora řízení návštěvnosti v destinaci atd.).
NNO v cestovním ruchu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategie ovlivňuje činnost NNO, zejména z hlediska nastavení systému podpory řízení a rozvoje CR ve všech aspektech (rozvoj infrastruktury CR, kvality lidských zdrojů, práce s daty, inovativní tvorba nabídky, destinační marketing). Podpora zapojení NNO do nastavení rozvoje CR v destinaci a nastavení spolupráce s veřejným a soukromým sektorem.

²⁵ Jednání pracovní skupiny proběhla: 04. 12. 2018; 05. 03. 2019; 11. 06. 2019; 01. – 02. 08. 2019; 08. 11. 2019, 11. 02. 2020, 27. 04. 2021.

MAS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MAS jsou z hlediska rozvoje venkovského prostoru klíčovým hráčem a důležitým partnerem samospráv, podnikatelů, DMO a NNO. Jsou nositelem integrovaných územních strategií²⁶, které mohou rozvíjet i téma CR. MAS bývají i spoluzakladatelem nebo členem DMO. Spolupráce těchto subjektů je pro rozvoj CR v území klíčová. ▪ Strategie může být využitelná při nastavení integrovaných územních strategií, které mohou rozvíjet nastavení a podporu CR v území působnosti MAS²⁷.
akademická veřejnost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategie může být využitelná pro definování výzkumných potřeb, zaměření projektů a nastavení výuky v oblasti CR, důležitá je podpora spolupráce vysokých škol s DMO a s dalšími strategickými partnery.
územně samosprávné celky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora rozvoje CR a regionálního rozvoje jsou sice v samostatné působnosti územně samosprávných celků²⁸, nicméně Strategie je rámcovým dokumentem, jehož principy a relevantní kapitoly zohledňují a rozpracovávají územně samosprávné celky do svých strategických rozvojových dokumentů. Tím napomáhají implementaci Strategie jako takové. ▪ Strategie rovněž rámcově upravuje systém finanční podpory rozvoje CR v regionech prostřednictvím národních dotačních zdrojů, využitelných pro samosprávu.
ostatní ústřední orgány státní správy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CR představuje nástroj plnění priorit a cílů ostatních resortních i národních strategických dokumentů. ▪ Začlenění dílčích aktivit CR souvisejících s činností daného resortu do strategických dokumentů a aktivit. ▪ Zohlednění potřeb odvětví CR v rámci procesu rozhodování. ▪ Strategie rovněž identifikuje základní investiční potřeby pro rozvoj CR, zdroje jsou často v kompetenci jiných resortů než MMR.
CzT (Národní centrála cestovního ruchu ČR)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CzT je koordinátorem propagace ČR na národní úrovni, jeho aktivity mají vazbu, respektive vztah k implementaci Strategie CR. ▪ Nastavení marketingové strategie cestovního ruchu ČR a způsobu komunikace a propagace ČR jako destinace CR. Koordinace DCR s regionálními partnery, tvorba image odvětví, destinační management na národní úrovni, podpora tuzemského CR, vytváření datových platform pro podporu podnikání v CR a implementace inovační strategie vlády ČR do oblasti CR. ▪ Strategie představuje základní východiska pro CzT při tvorbě marketingové strategie a propagace ČR, dokumenty jsou provázané.
MMR	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dle z. č. 2/1969 Sb. je MMR ústředním orgánem státní správy pro oblast CR. Mezi jeho hlavní aktivity v této agendě patří mimo jiné koordinace rozvoje CR na národní úrovni, nastavení systému podpory řízení a rozvoje cestovního ruchu. Metodická podpora certifikovaných DMO a profesním spolkům. Realizace podpory řízení a rozvoje CR, tvorba image odvětví.

Poznámka: Strategie a na ni navazující akční plány jsou pro územně samosprávné celky, NNO v CR, DMO a další pouze doporučující. Na druhou stranu provázání Strategie se strategiemi výše uvedených subjektů bude podmínkou nejen Kategorizace DMO, ale může být požadavkem i nově nastavených dotačních titulů pro oblast CR.

²⁶ CLLD strategie – strategie komunitně vedeného místního rozvoje.

²⁷ Nastavení rozvoje a podpory CR v území MAS by mělo probíhat ve spolupráci s místně příslušnou certifikovanou DMO.

²⁸ Dle § 1 odst. 3) a 4) zákona č. 129/2000 Sb. ((3) Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje (dále jen "zastupitelstvo"); dalšími orgány kraje jsou rada kraje (dále jen "rada"), hejtman kraje (dále jen "hejtman") a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona., (4) Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů).

1.4 Ostatní relevantní strategické dokumenty

S ohledem na budoucí rozvoj CR a financování jeho podpory je nutné zajistit provázanost na dokumenty týkající se nastavení podpory CR prostřednictvím fondů EU (např. se jedná o provázanost nařízení k fondům EU, Dohodu o partnerství), ale i připravovanou Evropskou strategii rozvoje CR.

Strategie je v souladu se Strategií EU pro udržitelný CR²⁹, která klade důraz na šetrné formy turismu respektující potřeby místních obyvatel a životní prostředí. Takové formy představuje venkovský CR, agroturistika, ekoturistika, pěší turistika, cykloturistika, ale i kulturní či zdravotní CR. Dále vyzdvihuje potřebu řešit bezbariérovost, digitalizaci a inovativní řešení v odvětví CR, stejně jako využívání a rozšíření ekoznaček a stávajících značek kvality. Strategie EU také upozorňuje na posun v povaze poptávky cestujících po bezpečném, čistém a udržitelnějším CR.

Strategie reaguje na národní a resortní strategické dokumenty (ostatní resortní strategie MMR, MK, MŽP, MPO, MŠMT, MZe, MD, MZV, MZ (např. na Politiku územního rozvoje ČR, Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, Státní kulturní politiku, Státní politiku životního prostředí, Inovační strategii ČR, Program digitální Česko, Rozvoj dopravní infrastruktury do roku 2050 atd.)), nicméně je třeba podpořit promítnutí tématu CR do těchto dokumentů (do nově zpracovaných dokumentů, respektive v rámci jejich aktualizace), aby došlo k rozvoji synergických efektů. CR může přispívat k plnění cílů a priorit daných strategických dokumentů. V rámci provázanosti strategií a navazujících nástrojů podpory je důležité zajistit, aby navazující strategické dokumenty nebránily realizaci aktivit souvisejících s cestovním ruchem.

Z pohledu CR je nutné následně zajistit i provázanost strategie a Marketingové strategie cestovního ruchu ČR. Provázanost národních i regionálních politik CR je mimo jiné zajištěna i prostřednictvím Kategorizace DMO, jejíž součástí je také vytvořená metodika „Doporučený metodický postup tvorby strategických dokumentů v turismu“³⁰. Současně MMR i Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism (dále také agentura CzechTourism nebo národní centrála cestovního ruchu CzechTourism, popř. CzT) poskytují konzultace při zpracování strategických dokumentů na regionální úrovni.

1.4.1 Vazba na zastřešující strategické dokumenty ČR

SRR ČR 2021+

Cestovní ruch jako jeden z nástrojů regionálního rozvoje je zastoupen i v rámci Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále také SRR ČR 2021+). CR napomáhá rozvoji všech typů území definovaných SRR ČR 2021+ a nejsilnější vazba je u strategického cíle 2 „Aglomerace“³¹ a cíle 3 „Regionální centra a jejich venkovské zázemí“³². Cestovní ruch se však promítá v celé řadě specifických cílů a typových opatření (přímo i nepřímo). Celý dokument je dostupný na webu MMR³³.

Strategie CR vykazuje také návaznost na strategii RE:START³⁴ (Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje), jejíž součástí jsou i opatření směřující k podpoře CR ve strukturálně postižených regionech.

Strategie CR vykazuje rovněž návaznost na Konceptci rozvoje venkova³⁵ (dále také „KRV“), která definuje samostatnou územní dimenzi pro venkovské oblasti. KRV zahrnuje i aktivity CR realizované

²⁹ European Parliament. (2021). *EU strategy for sustainable tourism*. European Parliament resolution of 25 March 2021 on establishing an EU strategy for sustainable tourism (2020/2038(INI)). [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0109_CS.html

³⁰ CzechTourism. (2017). *Doporučený metodický postup tvorby strategických dokumentů v turismu*. [online]. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <http://organizace.csks.cz/filemanager/files/13250.pdf>

³¹ Aglomerace využívající svůj růstový potenciál a plnící úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a akademických center.

³² Hospodářsky stabilizovaná regionální centra představují snadno dostupná centra kultury, zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů, jejich venkovské zázemí je na regionální centra dobře dopravně napojeno, disponuje dostatečnou sítí služeb a jsou v něm uplatňována inovativní řešení.

³³ MMR. *Strategie regionálního rozvoje ČR*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: www.mmr.cz/cs/Microsites/Uzemni-dimenze/Nova-SRR-21

³⁴ Strategie RE:START. *Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://restartregionu.cz/strategie-a-cile/>

³⁵ MMR. *Koncepce rozvoje venkova*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/the-ministry/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-strategie/koncepce-rozvoje-venkova>

ve venkovském prostoru. Cílem KRV je, aby venkov byl atraktivní pro bydlení, práci a podnikání, realizaci cestovního ruchu apod., respektive aby se na venkově dobře žilo.

Politika územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR³⁶ (dále také „PÚR“) je celostátním nástrojem územního plánování a určuje požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území.

V PÚR se dále vymezují oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území jednoho kraje, a dále stejně významné oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy a koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy se stanovují kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití. Mezi republikovými prioritami je i oblast věnovaná CR. Tato priorita v čl. (22) si klade za cíl vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů území pro různé formy cestovního ruchu (např. cykloturistika, agroturistika, poznávací turistika), při zachování a rozvoji hodnot území, a podporovat propojení míst, atraktivních z hlediska cestovního ruchu, značenými turistickými cestami, které umožňují celoroční využití pro různé formy turistiky (např. pěší, cyklo, lyžařská, hipo). Podpora rozvoje CR je rovněž obsažena v kapitole 4 PÚR Specifické oblasti.

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021-2027 (Národní RIS3 strategie 2021-2027)³⁷

Podpora rozvoje CR přispívá k naplňování cílů Národní RIS3 strategie. V rámci vertikálních cílů je CR zahrnut do oblasti kulturních a kreativních odvětví, ačkoliv není v dokumentu výslovně uveden. Konkrétní vazby jednotlivých opatření a aktivit budou uvedeny v rámci akčních plánů.

Inovační strategie ČR 2019-2030 (Czech Republic – The Country for the Future)³⁸

Strategie navazuje primárně na následující pilíře Inovační strategie:

- The Country for the Digitalization / Digitální stát, výroba a služby
- The Country for Smart Infrastructure / Mobilita a stavební prostředí
- The Country for Smart People / Chytrý marketing
- The Country for Start-ups / Národní start-up a spin-off prostředí

Z hlediska destinačního marketingu není na základě konsenzu ze strany profesních spolků, akademické sféry a organizací destinačního managementu vhodné primárně využívat claim “Czech Republic – The Country for the Future”, nicméně je vhodné nadále hledat synergie s dílčími značkami, které ČR pro svou prezentaci využívá. V oblasti cestovního ruchu má úzkou vazbu na Inovační strategii segment MICE. Podpora kongresů ze strategických odvětvích napomůže propagaci výsledků české vědy a výzkumu, profilaci ČR ve stanovených oblastech a celkově podpoří naši konkurenceschopnost na mezinárodním poli. Realizací těchto kongresů dojde k podpoře subjektů, které působí ve sféře MICE.

Strategický rámec Česká republika 2030³⁹

Cestovní ruch je v dokumentu přímo promítnut v klíčových oblastech Odolné ekosystémy a Lidé a společnost. Toto souvisí s vazbou CR na Cíle udržitelného rozvoje (SDG):

³⁶ MMR. *Politika územního rozvoje České republiky*. [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z:

<https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-uzemniho-rozvoje-ceske-republiky>

³⁷ Národní RIS3 strategie schválená usnesením vlády ze dne 25. ledna 2021 č. 66. MPO. (2021). *Národní RIS3 strategie*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ris3-strategie/dokumenty/narodni-ris3-strategie-pomuze-lepe-zacilit-financni-podporu-do-vyzkumu-vyvoje-a-inovaci-v-perspektivnich-oblastech-ekonomiky-cr---259162/>

³⁸ Inovační strategie ČR 2019-2030 schválena usnesením vlády ze dne 4. února 2019 č. 104. Rada pro výzkum, vývoj a inovace. *Inovační strategie České republiky 2019-2030*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z:

<https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekcce=866015>

³⁹ Strategický rámec ČR 2030 schválen usnesením vlády ze dne 19. dubna 2017 č. 292. Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj. *Strategický rámec Česká republika 2030*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>

- **Cíl 8. Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný ekonomický růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny**
 - 8.9 Do roku 2030 navrhnout a realizovat politiky podpory udržitelného cestovního ruchu, který vytváří pracovní místa a podporuje místní kulturu a produkty
- **Cíl 12. Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu**
 - 12.b Vytvořit a zavést nástroje pro sledování dopadů udržitelného rozvoje na cestovní ruch, který vytváří pracovní místa a podporuje místní kulturu a produkty

Navrhovaná opatření Strategie přispějí k naplnění výše uvedených cílů. Podrobnější vazba bude uvedena v akčních plánech.

Hospodářská strategie České republiky 2020-2030⁴⁰

Dokument je připravován v gesci MPO za spolupráce široké platformy resortů a strategických partnerů. Součástí Hospodářské strategie by měla být i problematika CR. V souvislosti s pandemií COVID-19 však bylo její zpracování pozastaveno a MPO spolu s dalšími resorty a partnery připravil Národní plán obnovy – strategický dokument, který je předpokladem pro čerpání prostředků z RRF⁴¹.

Dopravní politika ČR pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050⁴²

Dokument je zaměřen na rozvoj tří hlavních oblastí dopravy: 1) doprava osob a věcí, využívání výstupů aplikovaného výzkumu a moderních technologií při plánování dopravy; 2) rozvoj dopravních systémů založených na multimodálním systému, využívání energeticky efektivnějších druhů dopravy, přizpůsobení infrastruktury; 3) dostupnost jednotlivých regionů s ohledem na přepravní potřeby a s ohledem na snížení vlivů na životní prostředí, kvalitní a moderními technologiemi vybavená dopravní infrastruktura i dopravní prostředky, provázání dopravního systému se systémem energetickým atd.

Koncepce veřejné dopravy 2020-2025 s výhledem do roku 2030⁴³

Koncepce veřejné dopravy je součástí systému plánování dopravní obslužnosti veřejnou (hromadnou) dopravou v České republice. Cílem tohoto plánování dopravní obslužnosti je vytvářet podmínky pro hospodárné, efektivní a účelné zajišťování dopravní obslužnosti a vzájemnou spolupráci státu, krajů a obcí při této činnosti.

Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030⁴⁴

Koncepce městské a aktivní mobility je návazným dokumentem na Dopravní politiku České republiky pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050, přičemž je zaměřena na přenesení některých zásad Dopravní politiky do úrovně krajské a zejména obecní samosprávy. Koncepce se zabývá problematikou aktivní, městské a příměstské mobility a plní funkci metodické pomůcky pro města a kraje v procesu plánování udržitelné městské mobility.

⁴⁰ MPO. (2020). *Vláda vzala na vědomí Teze Hospodářské strategie* dne 20. 01. 2020. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-teze-hospodarske-strategie--252206/>

⁴¹ RRF – Resilience and Recovery Facility.

⁴² Dopravní politika ČR pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050 schválena usnesením vlády ze dne 8. března č. 259. MD. *Dopravní politika ČR pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050*. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Dopravni-politika-CR-pro-obdobi-2021-2027-s-vyhledem-do-roku-2050>

⁴³ Koncepce veřejné dopravy 2020-2025 s výhledem do roku 2030 schválena usnesením vlády ze dne 12. října č. 1 008. MD. *Koncepce veřejné dopravy 2020-2025 s výhledem do roku 2030*. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Verejna-doprava/Pravni-predpisy/Zelena-a-bila-kniha-koncepce-verejne-dopravy>

⁴⁴ MD. (2021). *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Koncepce-mestske-a-aktivni-mobility-pro-obdobi-2021-2030>

A. Analytická část strategie

2 Shrnutí vývoje a stavu cestovního ruchu v ČR

Ve spolupráci se Společností vědeckých expertů v cestovním ruchu zastoupenou Masarykovou univerzitou v Brně, Vysokou školou ekonomickou v Praze a Vysokou školou hotelovou v Praze byla zpracována „Analýza vývoje cestovního ruchu v ČR“, která sloužila jako podklad pro rámcové nastavení návrhové části. Analýza popisuje vývoj CR dle jednotlivých témat: **Analýza vnějšího prostředí** (geopolitické změny, megatrendy, sociální a demografické faktory, environmentální a technologické faktory, globalizace), **Význam CR pro národní hospodářství**, **Analýza poptávky CR** (vývoj návštěvnosti, zdrojových trhů, segmentace, USP), **Analýza nabídky CR** (primární a sekundární nabídka CR, nosné typy CR v ČR, zaměstnanost v CR, sdílená ekonomika), **Analýza systému řízení CR**, Politika CR v ČR, Systém organizace CR v ČR a Konkurence. Součástí analýzy bylo i vypracování PESTLE, ETOP a SWOT analýzy. Pandemie COVID-19 však zcela zásadním způsobem ovlivňuje celosvětový vývoj CR, a další směřování Strategie je tak podmíněno diametrálně odlišnými podmínkami a předpoklady, než které platily v době zpracování Analýzy. Lze ji však do jisté míry považovat za relevantní z dlouhodobého hlediska.

Analýza stavu před pandemií byla doplněna o analýzu dopadů pandemie na cestovní ruch s využitím aktuálně dostupných dat⁴⁵. V analytické části jsou uvedeny závěry aktuálně dostupných analýz a výzkumů, které odráží dopady COVID-19 a zároveň potvrzují, že do vypuknutí pandemie dosahoval CR celosvětově rekordních hodnot. Rovněž jsou uvedena data, která demonstrují, že CR má vysoký rozvojový potenciál a představuje sice zranitelné, ale velmi progresivní odvětví národního hospodářství.

Strategie vznikala participativním způsobem⁴⁶. Na základě zapojení odborníků a profesionálů z odvětví cestovního ruchu byla zpracována prioritizace SWOT analýzy, na jejímž základě byly identifikovány dlouhodobé prioritní silné stránky a příležitosti a slabé stránky a ohrožení. Všichni zapojení partneři měli možnost v rámci pracovního týmu „ohodnotit“ závažnost a význam jednotlivých závěrů SWOT analýzy. Výsledek prioritizace sloužil jako podklad pro nastavení návrhové části, definování priorit, které je třeba dále rozvíjet a definování překážek, které je nutné eliminovat. Tuto prioritizaci zachycuje níže uvedená tabulka, která následně sloužila jako výchozí podklad pro zpracování návrhové části. V souvislosti s pandemií COVID-19 proběhla aktualizace SWOT analýzy. Blíže k samotnému zpracování Strategie viz kap. 6.

2.1 Závěry prioritizace SWOT analýzy⁴⁷

Tabulka 2: Závěry prioritizace SWOT analýzy

Silné stránky a příležitosti
<ul style="list-style-type: none">▪ Provázání národních a regionálních produktových řad, Integrovaná marketingová komunikace; Zavádění produktové řady s USP▪ Reakce na nové poptávkové trendy; Provázané marketingové aktivity CzechTourism a regionálních DMO▪ Příležitost restartu odvětví CR udržitelnějším způsobem (nastavení limitů území, omezení marketingu přetížených lokalit)▪ Budování sítě lokálních a regionálních cyklostezek▪ Kvalitně vybudovaná síť značených turistických stezek a tras pro aktivní turistiku (pěší, cyklo, běžecké a další)▪ Revitalizace a rozvoj doprovodné infrastruktury a služeb CR▪ Restrukturalizace nabídky destinací s adaptací na dopady změny klimatu▪ Inovace nabídky v reakci na pandemii COVID-19 (hygienické požadavky, digitalizace)▪ Implementace nových ICT a SMART řešení, digitalizace procesů ve službách CR▪ Geografická diverzifikace poptávky, pestřejší portfolio zdrojových zemí příjezdového CR, stabilní zdrojové trhy; Rostoucí nové zdrojové trhy▪ Nízká bezpečnostní rizika v ČR (kriminalita, terorismus atd.)

⁴⁵ Ke dni zpracování byla na webu ČSÚ dostupná data za rok 2020 (Hosté a přenocování v HUZ). Dále byla využita data o vývoji mezinárodního cestovního ruchu a predikcích scénářů dalšího vývoje (UNWTO – zdroje viz výše).

⁴⁶ Podrobněji viz kapitola 1.2. Vznik a účel strategie.

⁴⁷ Kompletní SWOT analýza je uvedena v příloze 1.

- Poznávací a kulturní cestovní ruch jako hlavní atraktivita pro domácí a zahraniční návštěvníky
- Atraktivní nabídka kulturně-historických, přírodních a technických památek
- Zkvalitnění meziresortní spolupráce především s MK, MŽP, MZe, MPO, MZ, MD
- Koordinovaný rozvoj CR (MMR/CzT, MŽP, kraje)
- Existence a aktivita nezávislých profesních spolků (ČUCR, SOCR, AHR ČR atd.)
- Praha jako evropský fenomén CR / Praha brána do regionů
- Pozitivní saldo devizových příjmů z CR; Příjmy do veřejných rozpočtů
- Klíčový nástroj politiky CR v podobě agentury CzechTourism
- Další rozvoj kategorizace DMO
- Opětovné zařazení CR do podporovaných oblastí ERDF EU
- Stabilní tvorba pracovních míst (sezónních i stálých)
- Rostoucí aktivita podpory CR ze strany krajů a obcí
- Klimatické změny jako příležitost (prodloužení letní/ hlavní turistické sezóny)

Slabé stránky a ohrožení

- Nedostatečné postavení CR v prioritách vlády
- CR nemá silné postavení v rámci resortní a hospodářské politiky ČR
- Nedostatečně významná pozice CR v nové Strategii regionálního rozvoje
- Podcenění významu CR v národním hospodářství
- Zranitelnost CR v důsledku globálních epidemií (dopady pandemie COVID-19)
- Kritický dopad protiepidemických opatření na příjezdový CR, MICE a na podnikatele ve službách CR
- Absence systematické podpory rozvoje turistických tras
- Pokles výdajů na destinační marketing a komunikační aktivity (SR, regiony, podnikatelé)
- Trvalý destinační marketing přetížených lokalit bez řešení odpovídající infrastruktury a usměrňování návštěvnosti
- Nedostatečná podpora CR v rámci dotační politiky ČR (omezení v rámci fondů EU)
- Nevyhovující nastavené podmínky čerpání z NPPCRR (zejména pro příjemce z řad DMO)
- Nepružnost politiky CR a jejích nástrojů (vč. legislativních) na změny ve vnějším prostředí (např. problémy ve sdílené a „kolaborativní“ ekonomice či změny v ubytovacích službách)
- Nedostatečná ochrana trhu CR před nelegálními aktivitami
- Nejednoznačný výklad veřejné podpory, nastavení pravidel komunikace privátních služeb v rámci destinačního marketingu (prostřednictvím DMO)
- Trend klesajícího relativního významu destinace ČR v mezinárodním srovnání (podíl HDP CR)
- Relativní pokles významu CR v mezinárodním obchodě ČR
- Zhoršující se vývoj salda účtu CR v platební bilanci ČR
- Propad konkurenceschopnosti cestovního ruchu ČR – podle TTCI ztrácíme pozici
- Snížení výdajů státního rozpočtu na podporu CR v souvislosti s úspornými opatřeními
- Rizika související s nekoordinovaným rozvojem CR a nadměrnou zátěží destinací
- Negativní dopady změny klimatu (neřešení udržitelnosti)
- Nedostatečná podpora malých a středních podniků CR
- Kvalita služeb a spokojenost turistů. Chybějící ucelená metodika měření kvality a spokojenosti.
- Absence finančních nástrojů pro rozvoj podnikatelské infrastruktury CR
- Nízká míra spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP)
- Nerovnoměrný rozptyl zahraniční poptávky v regionech
- Nerovnoměrné regionální rozložení výkonů CR
- Absence indikátorů pro evaluaci účinků státní politiky CR
- Absence odborných analýz a studií využitelných pro podporu rozhodování MMR i DMO
- Absence návrhů témat aplikovaného výzkumu v cestovním ruchu (TAČR)
- Slabé partnerství aktérů CR s DMO (mimo jiné i vlivem výkladu veřejné podpory)
- Absence rozvojových strategií destinací / DMO
- Nevhodně nastavený systém komunikace a výměny informací mezi subjekty CR (i DMO)
- Dlouhodobý nedostatek kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovních sil ve službách CR
- Ohrožení pracovních míst ve službách CR v důsledku pandemie a protiepidemických opatření

- Snižování průměrné délky přenocování / pobytu
- Nízký podíl opakovaných návštěv turistů
- Nedostatečně řešená problematika dopravní dostupnosti (včetně dopravy v klidu) nejen u exponovaných cílových míst
- Nerespektování globálních trendů při tvorbě nabídky; Nedostatečná podpora inovací produktů

2.2 Vývoj při tzv. nulové variantě

Nulová varianta představuje možnost, kdy rozvoj cestovního ruchu není na národní úrovni žádným způsobem koordinován, řízen a podporován. Nulová varianta je i situace, kdy sice strategický dokument pro oblast CR existuje, ale není zajištěna jeho implementace (kompetence, financování). Nulová varianta v kontextu pandemie COVID-19 znamená, že stát nebude aktivně podporovat restart odvětví a nepřipraví podmínky pro obnovu provozu služeb CR.

Z pohledu udržitelného CR nulová varianta nepřipadá v úvahu. Bez adekvátního řízení návštěvnosti se návštěvníci budou pohybovat v místech i časech, kde to např. z důvodu ochrany kulturního nebo přírodního dědictví není žádoucí. To může mít v konečném důsledku negativní dopad nejen na ochranu kulturně-historického a přírodního dědictví, neefektivní využívání zdrojů, ale i kvalitu života a spokojenost rezidentů. V konečném důsledku může neřízený vývoj cestovního ruchu vést k poškození potenciálu rozvoje cestovního ruchu, poškození samotného zdroje cestovního ruchu (např. kulturního nebo přírodního dědictví), snížení atraktivity území pro návštěvníky a snížení návštěvnosti, snížení výkonnosti ve službách CR, ale i odlivu rezidentů a vysídlení destinací vlivem turistifikace. Ačkoliv v důsledku dopadů pandemie COVID-19 došlo k razantnímu snížení zejména počtu zahraničních turistů, i nadále se některé destinace potýkaly s přemírou zájmu a čelí lokálnímu přetížení (např. Národní park České Švýcarsko, Lednicko-Valtický areál, Sněžka, národní přírodní rezervace Praděd)⁴⁸. Proto je klíčové zajistit koncepční a systematický rozvoj cestovního ruchu v ČR. Neřízený průběh zimní sezóny na horách vlivem restriktivních opatření prokázal možné negativní účinky na přírodu a životní prostředí i kvalitu života místních obyvatel (přetížená parkoviště, odpadky, nepořádek, rušení živočichů atd.).

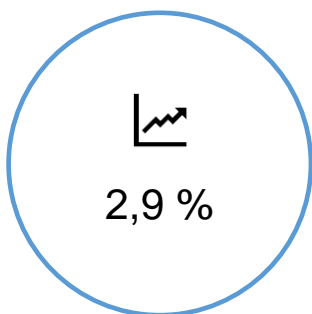
Z pohledu MMR je doporučenou variantou řešení vypracování strategie a vytvoření nástrojů pro její efektivní implementaci. Vynaloženou podporu CR je nutné vnímat jako investici veřejného sektoru na rozvoj daného odvětví (přímé daně generované odvětvím CR přesahují 20 mld. Kč).

⁴⁸ Potřebu řešit návštěvnost dokládá i aktuální vývoj návštěvnosti památek: Hrady a zámky spravované Národním památkovým ústavem navštívilo v červenci 1,3 milionu lidí. Bylo to o 100 000 více než loni a zároveň nejvíc za poslední tři roky. iDNES.cz. (2020). *Turisté vyrazili na hrady a zámky. Dorazilo jich o 100 tisíc víc než loni.* [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/navstevnost-pamatky-tuzemsko-hrady-zamky-narodni-pamatkovy-ustav-turistika-turismus-cestovni-ruch.A200804_105056_domaci_rapc

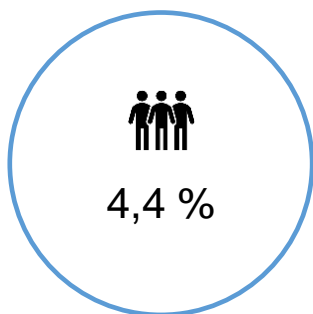
2.3 Souhrn výsledků klíčových analýz

Podrobnější informace k trendům a závěrům analýzy viz příloha č. 2.

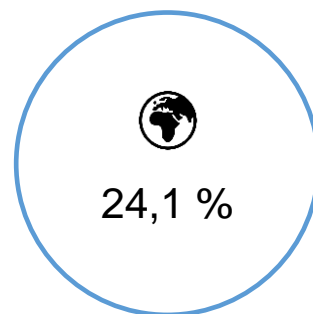
2.3.1 Přínosy CR před nástupem COVID-19

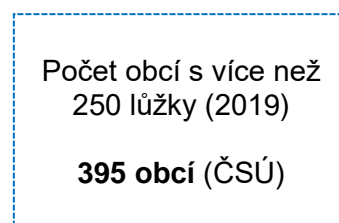
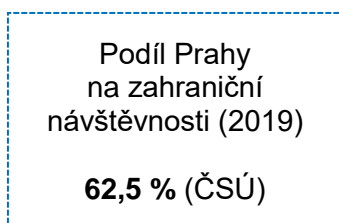
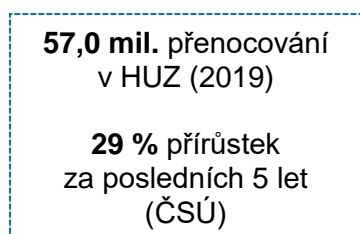
Podíl CR na HDP ČR v roce 2019 (ČSÚ)

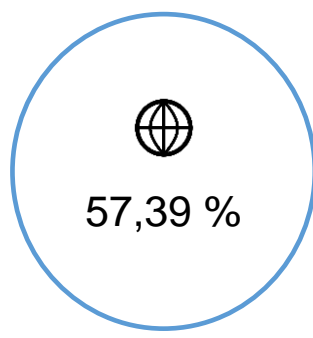
Podíl CR na celkové zaměstnanosti ČR v roce 2019 (ČSÚ)

Podíl cestovního ruchu na exportu služeb v roce 2019 (ČNB)

Vnitřní spotřeba cestovního ruchu v mld. Kč – rok 2019 (ČSÚ)

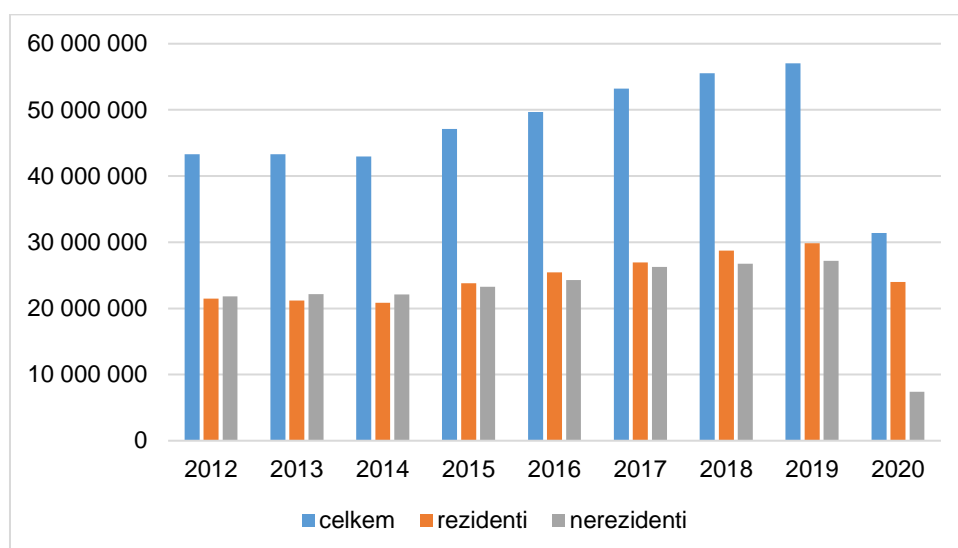
Podíl zahraničních návštěvníků na celkových spotřebních výdajích v cestovním ruchu v roce 2019 (ČSÚ)

Počet odbavených pasažérů na Letišti Václava Havla Praha. 64,7 % přírůstek mezi lety 2012-2019

2.3.2 Přehled dlouhodobého vývoje CR (do roku 2020)

Graf 1: Vývoj počtu přenocování v HUZ

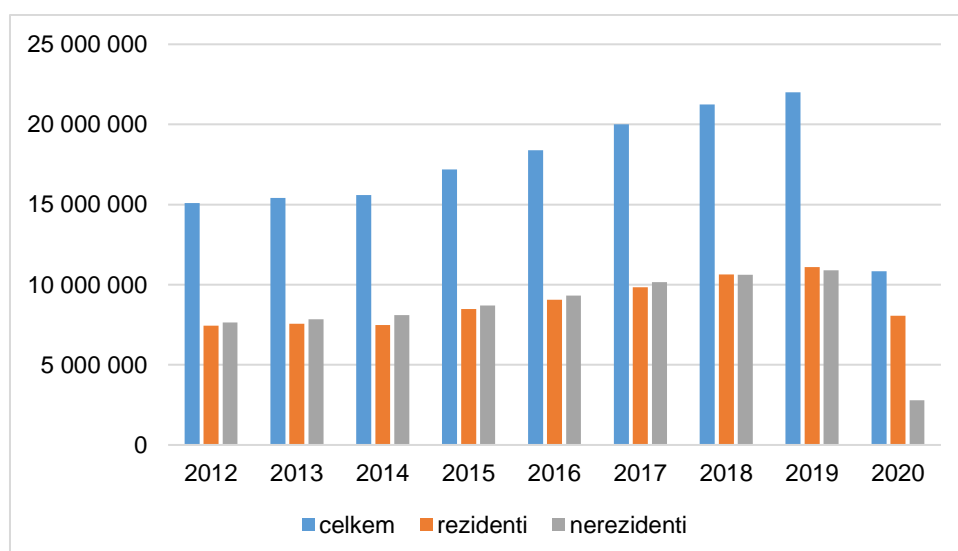

Zdroj: ČSÚ (data ke dni 2. 6. 2021)

	Změna počtu přenocování v HUZ (meziroční index)		
	Celkem	Rezidenti	Nerezidenti
2019 / 2012	131,76	138,91	124,72
2020 / 2012	72,51	111,68	33,90
2020 / 2019	55,03	80,40	27,18

Vlivem COVID-19 došlo k tomu, že celkový počet přenocování v HUZ činil v roce 2020 31,4 mil. nocí, což bylo o 45,3 % méně než v roce 2019. Vzhledem k uzavřeným hranicím v důsledku protiepidemických vládních opatření se počet přenocování zahraničních turistů propadl na 7,4 mil. nocí, což bylo dokonce o 72,9 % méně oproti roku 2019. Drtivou většinu přenocování v HUZ tak v roce 2020 zajistili domácí turisté, kteří v HUZ strávili 24 mil. nocí a u kterých nebyl propad oproti loňskému roku tak dramatický (meziroční pokles o 20,3 %).

Graf 2: Vývoj počtu hostů v HUZ

Zdroj: ČSÚ (data ke dni 2. 6. 2021)

	Změna počtu hostů v HUZ (meziroční index)		
	Celkem	Rezidenti	Nerezidenti
2019 / 2012	145,70	149,06	142,41
2020 / 2012	71,77	108,06	36,41
2020 / 2019	49,26	72,49	25,57

Vlivem COVID-19 došlo k tomu, že celkový počet příjezdů hostů do HUZ činil v roce 2020 10,8 mil. osob, což bylo o 51 % méně, než v roce 2019. Opět se jednalo o naprostou převahu domácích turistů, jejichž počet v HUZ činil 8 mil. (meziroční pokles 28 %). Protiepidemická opatření zastavila během roku 2020 mezinárodní příjezdy jen na 2,8 mil. (propad oproti roku 2019 dosáhl dokonce až 74,4 %).

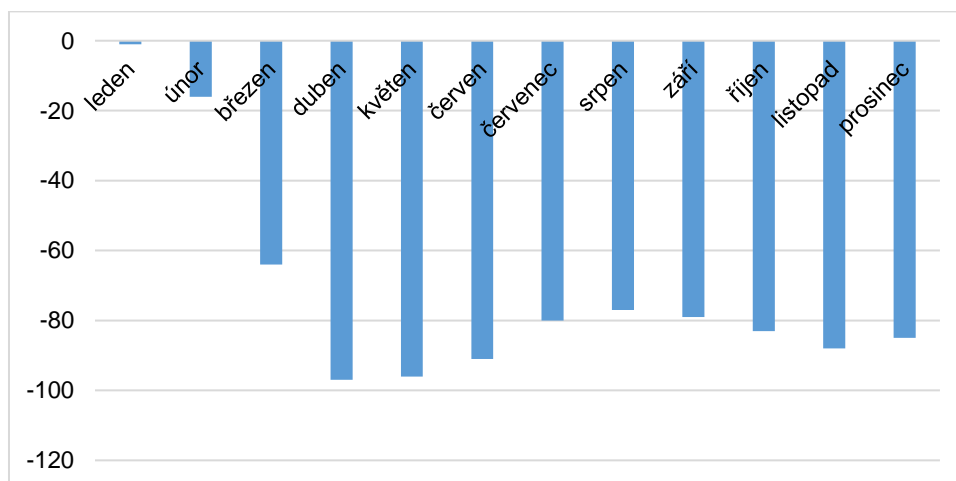
2.3.3 Odhadované dopady COVID-19 na Cestovní ruch

Vzhledem ke stále probíhající pandemii COVID-19 není možné přesně vyčíslit reálné dopady. Mezinárodní organizace působící v oblasti ČR se postupně pokouší na základě dostupných informací zpřesňovat své odhady. Nejzásadnější trendy jsou postupně uveřejňovány v materiálu UNWTO⁴⁹. UNWTO také v rámci pravidelné aktualizace barometru oslovuje řadu expertů ve věci odhadované délky "zotavení" odvětví CR. Od října 2020 se však snižuje optimismus expertů ve smyslu nutné doby pro zotavení CR. V současné době se dle dokumentu UNWTO předpokládá návrat výkonu CR k "předpandemickým hodnotám" v horizontu 2,5 – 4 roky.

Jako nejzásadnější trendy lze shrnout následující informace:

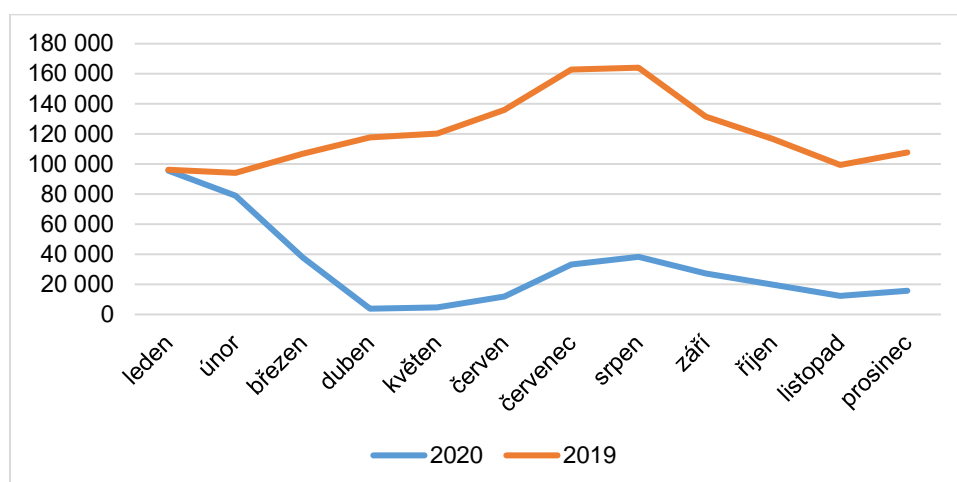
- Pokles o 1 mld. mezinárodních příjezdů (dokonce o 4 % méně než během ekonomické krize v roce 2009)
- Celosvětový propad mezinárodních příjezdů o 74 % v roce 2020 (nejpostiženější regiony byly Asie a Pacifik – 84 %, Střední Východ - 76 %, Evropa – 71 %)
- Ztráta 1,3 bil. USD příjmů z mezinárodního CR (dokonce 11x větší než během ekonomické krize v roce 2009)
- 100 % destinací zavedlo omezení cestování
- 100-120 mil. pracovních míst v CR v ohrožení

Graf 3: Vývoj mezinárodních příjezdů dle měsíců v % (srovnání 2020/2019)

Zdroj: UNWTO

⁴⁹ UNWTO. (2021). *UNWTO World Tourism Barometer, January 2021*. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.1>

Graf 4: Mezinárodní příjezdy dle měsíců (srovnání 2020/2019 v tis.)

Zdroj: UNWTO

Tabulka 3: Vývoj mezinárodních příjezdů dle regionů (srovnání 2020/2019 v %)

%	Afrika	Ameriky	Asie a Pacifik	Evropa	Střední Východ	Svět
leden	0	0	-9	5	6	-1
únor	-1	3	-54	2	-1	-16
březen	-36	-50	-82	-61	-68	-64
duben	-90	-94	-98	-98	-99	-97
květen	-90	-93	-99	-96	-99	-96
červen	-91	-92	-98	-88	-99	-91
červenec	-89	-88	-95	-71	-94	-80
srpen	-85	-87	-95	-67	-93	-77
září	-84	-83	-96	-72	-91	-79
říjen	-83	-80	-96	-77	-88	-83
listopad	-82	-78	-95	-87	-87	-88
prosinec	-80	-71	-95	-85	-90	-85
celý rok	-70	-69	-84	-71	-76	-74

Zdroj: UNWTO

Na základě výkonnosti cestovního ruchu z roku 2019 i z dalších dostupných informačních zdrojů zpracovala společnost Economic Impact k 27. 11. 2020 aktualizovanou „Analýzu dopadů světové pandemie koronaviru (COVID-19) na odvětví cestovního ruchu v ČR v letech 2020 a 2021⁵⁰. Dokument shrnuje předpoklad odhadovaných ztrát pracovních míst v odvětví CR dle krajů a poklesu spotřeby ve vybraných sektorech ČR. V Praze je predikován propad počtu pracovních míst ve službách CR o 74 %, další nejpostiženější kraje z pohledu předpokládaného počtu pracovních míst ve službách CR jsou Karlovarský a Středočeský (oba - 47 %), Ústecký a Jihomoravský (46 %, respektive 43 %). V roce 2021 se ve srovnání s rokem 2019 předpokládá propad spotřeby CR o 165 mld. Kč. Reálné dopady na výkonnost cestovního ruchu však budou známy až později a budou přímo závislé na dalším vývoji pandemie a míře proočkování nejen v ČR, ale i celosvětově. V současné době je nejpravděpodobnější variantou dalšího vývoje tzv. „2021 pesimistická“. Tato varianta předpokládá nutnost pokračování omezení v prvním čtvrtletí roku 2021, následné uvolnění omezení v jarních a letních měsících a zhoršení situace v průběhu září 2021 s nutností opětovného zavedení omezení v podzimních měsících jako v roce 2020. Za rok 2020 bylo do českých ubytovacích zařízení (HUZ) vykázáno 10,8 mil. příjezdů hostů (meziroční pokles o 51 %), z toho 8 mil. rezidentů (↓ 28 %) (největší propad zaznamenala Praha -35 %, Moravskoslezský kraj - 28 %, Olomoucký kraj - 27 %), a jen 2,8 mil. nerezidentů – pokles dokonce o 74,4 % (v Praze propad o 78 %, v ostatních krajích propad 50 - 71 %). Z šetření Tracking domácího a příjezdového CR vyplývá, že u zahraničních návštěvníků došlo k poklesu zájmu o rekreaci z 72 na 63 %, Z tohoto šetření je zřejmé i pokles průměrných výdajů na CR u domácího CR (ze 750

⁵⁰ CzechTourism. (2020). *Analýza dopadů světové pandemie koronaviru (COVID-19) na odvětví cestovního ruchu v ČR v letech 2020 a 2021*. [online]. [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopady-covid19-2020-2021/>

na 690 Kč osoboden) i u zahraničních návštěvníků (z 2 220 na 1 850 Kč osoboden).

Výrazné omezení cestování do a ze zahraničí spolu s uzavřením obchodních center vedlo v roce 2020 ke zvýšené návštěvnosti většiny přírodních lokalit v ČR. Vzhledem k omezení ubytovacích služeb po významnou část roku se tato návštěvnost omezila na jednodenní výlety. Hodnocení je možné na základě výsledků monitoringu návštěvnosti pomocí automatických sčítačů na vybraných profilech (turistických cestách), který zajišťují zejména správy NP, AOPK ČR a krajské úřady. Celkově jde o vyšší desítky profilů, ze kterých je možné srovnání s návštěvností v předchozích letech. Zatímco na některých profilech se návštěvnost snížila, na většině došlo ke zvýšení, v některých případech i více než na dvojnásobek ve srovnání s rokem 2019. Podrobnější souhrnné vyhodnocení zatím není dokončeno.

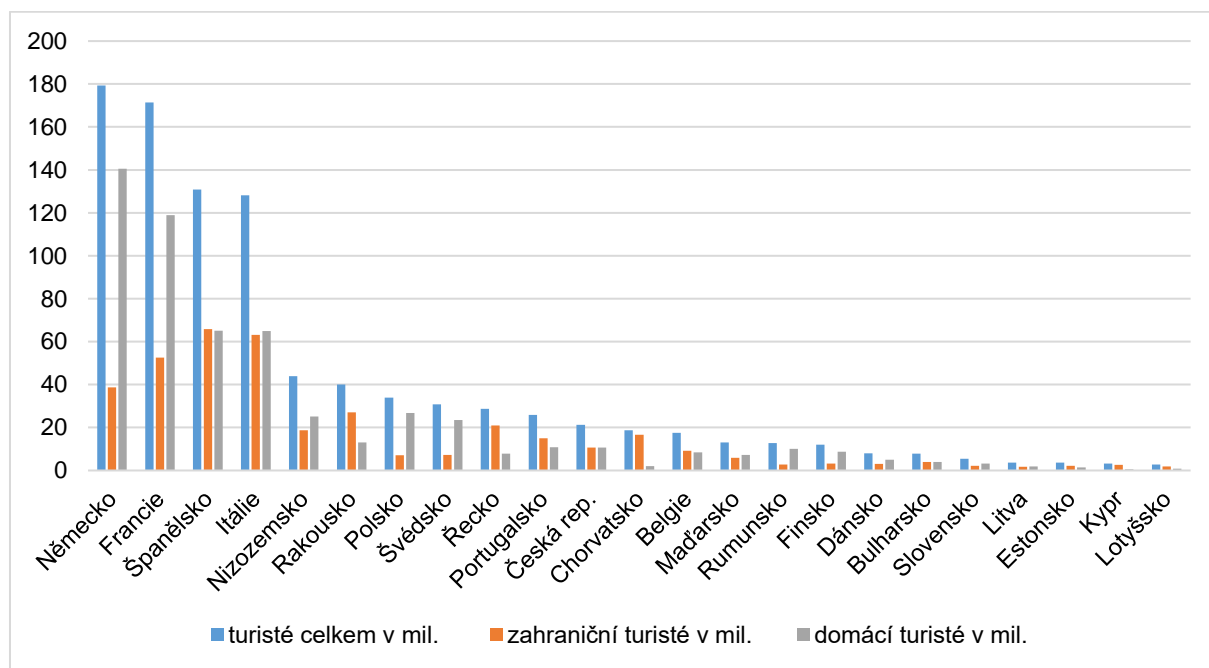
2.4 Mezinárodní srovnání ČR (před pandemií COVID-19)

V následující kapitole je znázorněno srovnání ČR u vybraných ukazatelů s ostatními evropskými zeměmi či nejvýznamnějšími konkurenčními destinacemi.

Dle Indexu TTCI⁵¹ „je ČR nejméně konkurenceschopnou zemí západní Evropy“⁵². ČR má dlouhodobě nízké hodnocení především v oblasti prioritizace cestovního ruchu (90. místo) a subindexu „přírodní zdroje“ (93. místo).

V rámci návštěvnosti HUZ je z absolutního pohledu nejvíce turistů ubytovaných v lidnatém Německu, jedná se však téměř ze tří čtvrtin o účastníky domácího CR, v počtu zahraničních turistů v HUZ je Německo ze sledovaných zemí až na 4. místě (UK tento ukazatel neposkytuje). V počtu zahraničních turistů – a to nejen v HUZ – vede Španělsko těsně před Itálií, na 3. místě je Francie. Zmíněné tři země patří v příjezdovém cestovním ruchu mezi evropské velmoci. Česká republika je v absolutní výši zhruba v mediánu zemí EU, nicméně v relativním vyjádření (např. počet přenocování na 1 tis. obyvatel, nebo na 1 km²) je na tom výrazně lépe.

Graf 5: Domácí a zahraniční turisté ve vybraných zemích Evropy za rok 2019 (HUZ)

Zdroj: Eurostat

Cestovní ruch je z pohledu národního hospodářství České republiky významným odvětvím, HDP CR v absolutní výši až do roku 2019 meziročně rostl, avšak podíl CR na HDP dlouhodobě klesal (viz tabulka níže).

⁵¹ TTCI – Travel & Tourism Competitiveness Index.

⁵² World Economic Forum. (2019). *The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019*. (str. 39). [online]. [cit. 2019-10-01]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019>

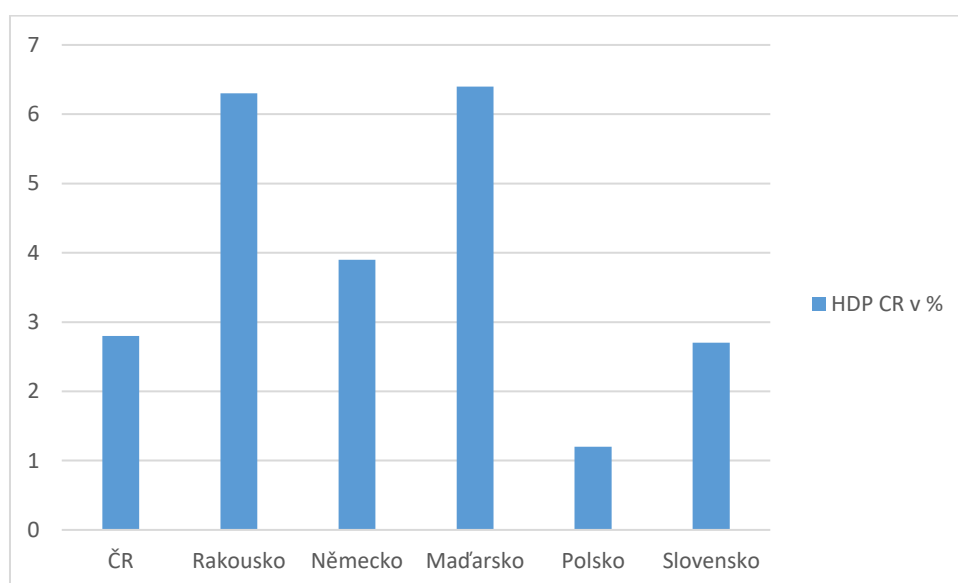
Tabulka 4: Vývoj HDP CR

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Produkce CR v mil. Kč	254 748	267 496	272 915	285 451	303 918	327 818	339 764	354 661
Podíl CR a HDP v %	2,749	2,883	2,764	2,772	2,907	2,942	2,879	2,864

Zdroj: (2021) ČSÚ TSA [online]. (data ke dni 2. 6. 2021) [cit. 2021-06-02]

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

To však neznamená, že si odvětví turismu nevedlo dobře. Nicméně ČR patří v rámci Evropy spíše k průmyslovějším zemím, kde některá klíčová odvětví sekundárního sektoru, jako je např. automobilový průmysl, strojírenství či chemický průmysl, doposud rostla rychleji, nehledě k jejich ekonomické váze. Proto se ČR v podílu turismu na celkovém HDP země jen těžko může srovnávat se zeměmi, u kterých hraje toto odvětví opravdu jednu z nejdůležitějších rolí (např. Řecko, Rakousko, Chorvatsko apod.). Nutno podotknout, že COVID-19 bude mít na výši podílu CR na HDP a dalších ekonomických veličinách patrně významný vliv minimálně ve střednědobém výhledu. Skutečné dopady však budou známy nejdříve v roce 2022.

Graf 6: Srovnání podílu CR na HDP v okolních zemích za rok 2015 (v %)

Zdroj: (2021) UNWTO [online]. (data ke dni 2. 6. 2021) [cit. 2021-06-02]

Dostupné z: <https://www.unwto.org/statistic-data-economic-contribution-of-tourism-and-beyond>

V celoevropském měřítku byla Praha v příjezdech zahraničních návštěvníků na 5. místě v Evropě a překonávala tak i taková centra CR, jako jsou Vídeň, Budapešť, Mnichov či Madrid. V poměru počtu návštěvníků k počtu obyvatel bylo postavení Prahy ještě lepší – viz tabulka v kapitole 7.2.3.

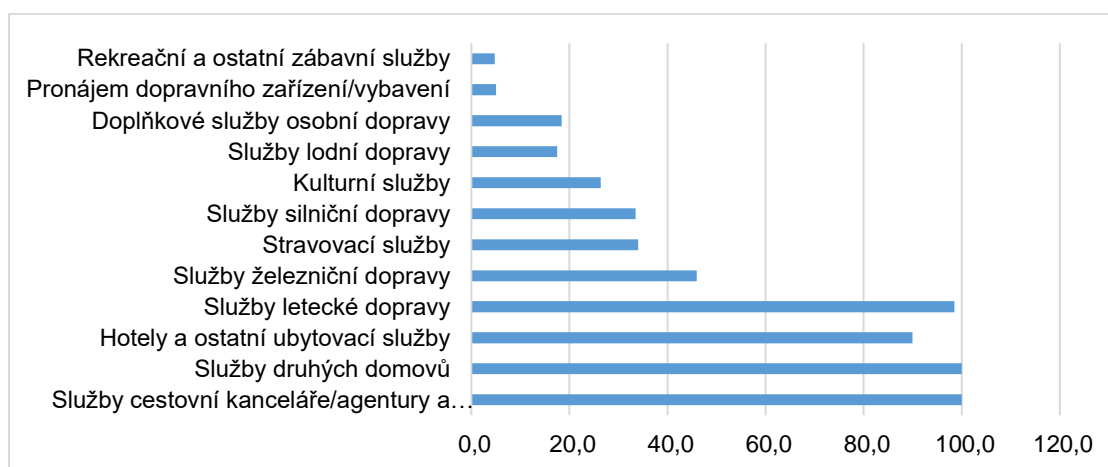
Praha je v tomto směru opravdu fenoménem. Intenzita CR vyjádřená počtem přenocování nerezidentů na 1000 obyvatel či hustota cestovního ruchu vyjádřená počtem přenocování nerezidentů na 1 km² je v Praze opravdu vysoká, a v samotné Praze 1, která neoplývá vysokým počtem stálých rezidentů, se její výše skutečně vymyká. Dle agentury CzechTourism, která využila dat ČSÚ, činila v roce 2019 intenzita cestovního ruchu České republiky jako celku 5,342 (něco přes 5 přenocování na 1 obyvatele), což je mírně pod průměrem EU. Nicméně v Praze činila intenzita CR dle agentury již 14 (Budapešť 5,2, Vídeň 8,7), v samotné Praze 1 dokonce neuvěřitelných 230.

2.5 Ekonomický význam

Cestovní ruch v České republice v posledních 8 letech zažíval stabilní a kontinuální růst. Do roku 2019 se to projevovalo nejen v růstu příjezdů a přenocování návštěvníků v hromadných ubytovacích zařízeních, ale také ve všech základních makroekonomických údajích (doposud byl turismus z hlediska většiny hlavních ukazatelů nad úroveň předkrizových roků (2009-2010) a v roce 2019 jsme zaznamenali historicky nejvyšší výkony). Na následujících řádcích jsou uvedeny ty nejdůležitější:

- Přímý podíl CR na HDP dlouhodobě dosahuje téměř 3 % (ČSÚ). Podle odhadů mezinárodní organizace WTTC⁵³ se CR včetně jeho **multiplikačních efektů podílí na HDP České republiky necelými 8 %**⁵⁴. Svým významem převyšuje taková tradiční odvětví jako je zemědělství či dobývání nerostných surovin.
- Do března 2020 si CR udržoval své stabilní **postavení v ekonomice**, a to i přes poměrně silný růst celé ekonomiky. To bylo dáno jak silným růstem zahraniční poptávky, tak v posledních letech oživením domácího CR. Zahraniční a domácí návštěvníci dle posledních údajů Satelitního účtu cestovního ruchu ČR (dále též "TSA")⁵⁵ vydali za služby v CR více než **308 mld. Kč** (2019).
- **Klíčovým zdrojem produkce byl přitom příjezdový cestovní ruch**, který vytvářel 57 % vnitřní spotřeby CR. Stejně jako pro celou ekonomiku, tak pro CR je zásadní jeho mezinárodní konkurenceschopnost.
- Vzhledem k jeho **průřezové povaze** je CR přímo i nepřímo součástí většiny odvětví národního hospodářství. Například **v oblasti dopravy je důležitým zdrojem výkonů**, v letecké dopravě stojí za téměř 90 % produkce, v železniční je to cca 41 % (viz následující obrázek).

Graf 7: Podíl CR na výkonech vybraných odvětví národního hospodářství v % (rok 2019)

Zdroj: ČSÚ. (2019). Satelitní účet cestovního ruchu. [online]. [cit. 2021-03-01]
Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

- Důležitou vlastností cestovního ruchu je jeho schopnost generovat pracovní příležitosti. V průmyslu cestovního ruchu bylo přímo **zaměstnáno do března 2020 4,5 % osob, v rámci multiplikačního efektu je to přes 9 % všech pracovních sil v České republice**. Počet zaměstnaných se v posledních letech, respektive do nástupu COVID-19, příliš neměnil (při růstu produktu dochází k růstu produktivity práce). Dle Analýzy společnosti Economic Impact je však v souvislosti s pandemií COVID-19 v ohrožení až 111 000 pracovních míst.
- Význam cestovního ruchu můžeme dále deklarovat i na výši **devizových příjmů** z cestovního ruchu. **V roce 2019 dle dat ČNB dosáhly historického maxima a překročily hranici 167 mld. Kč**. Devizové příjmy z cestovního ruchu pozitivně ovlivňovaly platební bilanci ČR (+ 32 mld. Kč), na exportu ČR se devizové příjmy z cestovního ruchu podílely 3,9 %. Za rok 2020 dle předběžných dat ČNB dosáhly devizové příjmy hodnoty 84 mld. Kč. Vzhledem k pandemii došlo u příjmů k meziročnímu poklesu 50 %. Na exportu ČR se devizové příjmy

⁵³ WTTC. (2018). *Economic Impact – Data Gateway*. [online]. [cit. 2018-12-08]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/data-gateway/>

⁵⁴ Metodika WTTC (Světová rada cestovního ruchu) pro stanovení podílu CR na HDP bere v úvahu i:
a) **NEPŘÍMÉ VLIVY** turismu spojené s kapitálovými investicemi, výdaji vládních institucí a zahraničním obchodem včetně zvýšené poptávky po výrobcích a službách vytvářené pohybem lidí na celém světě (světový CR).
b) **INDUKOVANÉ**, resp. odvozené **VÝDAJE**: nákupy zboží a služeb v širších dodavatelských řetězcích zabývajících se turisty včetně nákupu potravin a spotřebního zboží včetně suvenýrů, úklidových služeb, výdajů na paliva a stravovací služby leteckých společností, IT služeb cestovních agentur atd.

⁵⁵ TSA – Tourism Satellite Account.

z cestovního ruchu v tomto období podílely 2,5 %, kdy proti roku 2019 došlo k poklesu o více než 0,3 % bodu.

- Většina odborníků na CR předpokládá, že jakmile dojde k proočkování populace (nejen v ČR, ale i na klíčových zdrojových trzích), bude opět poptávka po službách cestovního ruchu stoupat. I nadále tak lze předpokládat silnou poptávku po domácím CR, v hlavní turistické sezóně tak lze očekávat silnou návštěvnost v exponovaných lokalitách⁵⁶. S tím souvisí i dlouhodobá **nutnost rozproštění poptávky mimo hlavní turistické cíle ČR, usměrňování návštěvnosti zejména v citlivých lokalitách a zajištění odpovídající návštěvnické infrastruktury**.
- Z dlouhodobého hlediska má ovšem cestovní ruch **význam pro vybrané regiony a lokality**, pro které představuje zásadní ekonomickou aktivitu a **důležitou součást regionální a lokální ekonomiky** (TSA v regionálním členění⁵⁷).
- **Finanční podpora CR v období pandemie COVID-19**
 - Dramatické dopady pandemie COVID-19 a nutných opatření vlády v jarních měsících 2020 vyvolaly kritický pokles poptávky po službách CR a celá řada poskytovatelů služeb se dostala do velmi vážné ekonomické situace. Vláda ČR následně realizovala celou řadu **plošných protikrizových ekonomických opatření**⁵⁸, nicméně pro oblast cestovního ruchu byly plně využitelné a vhodné pouze některé z nich i přes to, že se profesní spolky aktivně zapojovaly do připomínkování návrhů těchto opatření.
 - Následně vláda ČR zavedla i opatření na **podporu poptávky po službách CR**, respektive **po službách poskytovatelů lázeňské léčebně rehabilitační péče**. Rovněž bylo implementováno opatření na **podporu provozovatelů hromadných ubytovacích zařízení**, kdy mohli čerpat dotaci za období nuceného přerušení prodeje ubytovacích služeb⁵⁹. Obě cílená opatření byla ze strany poskytovatelů služeb kvitována, neobešla se však bez časové prodlevy a počátečních administrativních obtíží. Vláda ČR rovněž schválila podporu subjektům, které jsou činné v oblasti dětské rekreace (DT Školy v přírodě⁶⁰). Byla schválena **COVID-Podpora cestovního ruchu**⁶¹, která se skládala ze tří dotačních titulů (COVID – Cestovní kanceláře; COVID – Cestovní agentury a COVID – Průvodci v cestovním ruchu). Následně vláda ČR přistoupila k prodloužení dotačního titulu COVID-Lázně⁶² a COVID-Ubytování⁶³, respektive schválila realizaci dotačních titulů COVID – UBYTOVÁNÍ II – HUZ a COVID – UBYTOVÁNÍ II – IUZ. V gesci MPO byl mj. schválen program COVID-Veletrhy/Kongresy⁶⁴ na pomoc podnikatelům v MICE průmyslu.
 - Druhá a třetí vlna pandemie zastavila jakýkoliv restart odvětví, včetně znemožnění realizace zimní sezóny (advent, novoroční oslavy, lyžařská sezóna), která zejména pro subjekty působící v horských a podhorských oblastech představuje rozhodující část příjmu. Celkově speciální podpurné dotační tituly se zaměřením na cestovní ruch představovaly **jednorázovou finanční injekci ve výši více než 8,5 mld. Kč** do sektoru služeb CR. Jednalo se však o mimořádná opatření nad rámec dosavadního systému podpory CR.

⁵⁶ Z dat AOPK ČR např. vyplývá, že během července 2020 stoupla návštěvnost na Sv. kopečku v Mikulově o 55 % oproti červenci předchozího roku a na Děvině v CHKO Pálava dokonce o 77 %.

⁵⁷ ČSÚ. *Regionální satelitní účet cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/rtsa_cr

⁵⁸ Zvýhodněné a zaručené úvěry COVID (COVID I, II, III, Praha, Plus), COVID-Nájemné, program Antivirus (A, B, C, A Plus), daňové liberační balíčky, Kompenzační bonus pro OSVČ a jedno-dvou členná s.r.o., jednodušší podpora podnikatelů postižených pandemií COVID-19 v roce 2021 atd.

⁵⁹ COVID-Lázně (schváleno usnesením vlády č. 703 ze dne 29. 06. 2020), COVID-Ubytování (schváleno usnesením vlády č. 766 ze dne 20. 07. 2020).

⁶⁰ COVID-Školy v přírodě (schváleno usnesením vlády č. 1184 ze dne 16. 11. 2020).

⁶¹ COVID-Podpora cestovního ruchu (schváleno usnesením vlády č. 1070 ze dne 19. 10. 2020).

⁶² COVID-Lázně (prodloužení schváleno usnesením vlády č. 48 ze dne 18. 01. 2021, respektive usnesením vlády č. 169 ze dne 15. 02. 2021).

⁶³ COVID-Ubytování II (schváleno usnesením vlády č. 1331 ze dne 14. 12. 2020, ve znění usnesení vlády č. 50 ze dne 18. 01. 2021).

⁶⁴ COVID-Veletrhy/Kongresy (schváleno usnesením vlády č. 116 ze dne 08. 02. 2021).

- o Na dopady COVID na CR **reagují i ostatní evropské země**.⁶⁵ Mezi realizovanými opatřeními to jsou: **podpora likvidity podnikatelů** (např. podpora pro hostinství, pořadatele akcí i jejich dodavatele v Beneluxu⁶⁶ či záchranná síť pro nejmenší podnikatele jako jsou průvodci či rodinné farmy v Rakousku⁶⁷, popřípadě plán obnovy cestovního ruchu Francie⁶⁸), **podpora zaměstnanosti** (např. příspěvky na počet pracovníků v Polsku či záchrana pracovních míst v Rakousku), **podpora poptávky** (např. turistické bony na služby CR na území Polska, vouchery do hotelů a jiných ubytovacích zařízení na Slovinsku či vouchery do restaurací ve Vídni⁶⁹), **dotiční a záruční programy na podporu rozvoje infrastruktury CR** (šeky zavřeným hotelům a penzionům na jejich znovuotevření ve Francii či finanční podpora polského letectví formou půjček), navýšení rozpočtu pro marketingové aktivity⁷⁰ atd.

2.6 Vývoj poptávky

Souhrnný pohled na poptávku cestovního ruchu v České republice lze získat ze Satelitního účtu cestovního ruchu ČR. V úvodu analýzy poptávky lze obecně pojmenovat následující trendy v období let 2013–2019:

- Počet **zahraničních návštěvníků** ve sledovaném období **vzrostl o více než 38 % a počet domácích o 47 %**.
- **Poptávka ze strany zahraničních návštěvníků tvořila cca 30 %** vnitřního cestovního ruchu (realizovaného na území ČR), ale měla podstatně větší ekonomický význam (57,4 %).
- **Vnitřní spotřeba cestovního ruchu kontinuálně rostla**.
- V rámci domácího cestovního ruchu rostla poptávka po jednodenních cestách.
- **Podíl jednodenních zahraničních návštěvníků** na jejich celkovém počtu se stabilně pohyboval okolo **60 %**.
- **Růst zájmu o DCR (nárůst počtu hostů a přenocování, od roku 2015 větší počet přenocování rezidentů než nerezidentů, poměr přenocování rezidentů se následně zvyšoval⁷¹)**

Aktuální vývoj poptávky cestovního ruchu v ČR lze pak sledovat pouze na základě informací z hromadných ubytovacích zařízení sledovaných ČSÚ. Informace o motivech a výši výdajů čerpáme z šetření agentury CzechTourism “Tracking DCR/PCR 2017 - 2020”⁷². Podrobnější informace k vývoji poptávky v ČR viz příloha č. 2.

⁶⁵ Intenzivní výši podpory lze vidět nejvíce u zemí závislých na CR (s vysokým podílem CR na HDP). Tyto země současně usilují o rychlou obnovu mezinárodního CR.

⁶⁶ Business.gov.nl. Dutch government information for entrepreneurs [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://business.gov.nl/corona/overview/>

⁶⁷ BMLRT.gv.at. Maßnahmenpaket für den Tourismus, bmlrt.gv.at. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.bmlrt.gv.at/tourismus/corona-tourismus/corona-ma%C3%9Fnahmenpaket.html>

⁶⁸ Půjčky garantované státem, podpory v částečné nezaměstnanosti atd. Plan de Relance Tourisme [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.plan-tourisme.fr/>

⁶⁹ European Parliament. (2021). Study requested by the TRAN Committee. *Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [Research for TRAN Committee: Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19 \(europa.eu\)](https://www.research-transport.eu/)

⁷⁰ OECD. (2020). Mitigating the impact of COVID-19 on tourism and supporting recovery. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z:

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/47045bae-en.pdf?expires=1615384231&id=id&accname=quest&checksum=7ED2E778BFF53FBBD0357C1D0C353B67>

⁷¹ Počet přenocování v roce 2019: rezidenti 29 844 204 a nerezidenti 27 180 563.

ČSÚ. *Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních*. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr

⁷² CzechTourism. (2019). *Domácí a příjezdový cestovní ruch*. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: https://tourdata.cz/wp-content/uploads/2019/08/DCR-a-PCR_GfK_15-08-2019_PREZENTACE.pdf

Vývoj poptávky v návaznosti na COVID-19

COVID-19 ovlivnil a v horizontu dalších několika let bude ovlivňovat i cestovatelské zvyklosti a chování turistů. Z dokumentu "Změny chování v cestovním ruchu v dobách COVID-19"⁷³, který zpracovalo **Společné výzkumné středisko**⁷⁴, vyplývá, že změny ve spotřebitelském chování budou mít krátkodobý až střednědobý charakter. Výzkum prokázal, že část respondentů vyčkává až na proočkování, než se vrátí k aktivitám, jako je návštěva obchodů, restaurací nebo cestování. Z výzkumu, který byl zpracován před letní sezónou 2020 rovněž vyplynulo, že při výběru destinace hraje velkou roli kromě charakteristik daného místa i zajištění bezpečnostních a sanitárních podmínek a intenzita návštěvnosti dané destinace (odklon od turisticky velmi vyhledávaných a přelidněných lokalit). Cena při rozhodování nehrála tak velkou roli, ačkoliv se předpokládal nižší disponibilní rozpočet domácností. Respondenti také preferovali pobyt v přírodě, aktivní dovolenou a dovolenou plánovali rozdělit do kratších výletů/pobytů. Důsledky změny preferencí spotřebitelů pro agendu výzkumu a inovací v cestovním ruchu lze shrnout v následujících bodech:

- Očekává se, že posun preferencí spotřebitelů směrem k bezpečnosti a zdravému prostředí zůstane a bude vyžadovat inovativní přístupy k cestovnímu ruchu, které zohledňují tyto aspekty.
- Dokonce v případě dostupnosti vakcíny by měl cestovní ruch zvýšit svoji odolnost vůči možné budoucí pandemii.
- Preference spotřebitelů se také významně posunuly od masového turismu k méně vytiženým destinacím cestovního ruchu a formám CR, zejména k venkovskému a přírodnímu CR.
- Nové formy alternativních a udržitelnějších forem CR, stejně jako širší územní rozložení turistů, může vyhovět těmto preferencím a zároveň pomoci řešit řadu nepříznivých účinků masového turismu (ve městech, vesnicích, slavných přírodních destinacích, ...), dokonce i ty, které nesouvisí s krizí covid-19. Přesto lze předpokládat, že nedojde k poklesu zájmu o ikonické destinace CR v ČR jako jsou některé památky nebo přírodní lokality v chráněných územích (např. Sněžka, Adršpašsko-teplické skály, Punkevní jeskyně apod.).
- Krize je také příležitostí k lepšímu sladění odvětví s cíli udržitelného rozvoje OSN.
- Vysoká závislost mnoha destinací CR na letecké dopravě je rizikovým faktorem.
- Rozvoj silnější nabídky v kratší vzdálenosti může, jak snížit závislost na letecké dopravě, tak i uhlíkovou stopu dopravy související s cestovním ruchem.
- Nové preference a alternativní nabídka cestovního ruchu budou také vyžadovat nové dovednosti pro cestovní ruch a vytváření nových příležitosti pro pracovníky s nižší kvalifikací.

Z hlediska restartu cestovního ruchu v ČR je nutné zajistit intenzivní marketingovou kampaň a mobilizovat poptávku po službách CR. Je to zásadní pro udržení konkurenceschopnosti ČR, protože konkurenční destinace⁷⁵ realizují vlastní plány obnovy CR, což v konečném důsledku může znamenat zvýšení konkurence v oblasti domácího i příjezdového CR (pokles DCR z důvodu výjezdu občanů ČR do zahraničí, výjezdy zahraničních návštěvníků do jiných destinací).

2.7 Dopravní dostupnost a mobilita

Jak uvádí studie OECD⁷⁶: „*bezproblémové cestování zahrnuje odstranění všech druhů zbytečných překážek, ať už fyzických, hospodářských, právních či správních ... Mezi klíčové faktory pro zvýšení návštěvnosti patří: dobrá dostupnost; efektivní vízové a celní procesy; pohodlné možnosti multimodální dopravy pro přístup do destinací; propojení meziregionální a lokální dopravy; integrované vydávání jízdenek; vícejazyčné informace pro návštěvníky; dostupnost destinací pro cestující s omezenou pohyblivostí*“. Šíře problematiky je tedy velká.

Ve světě i Evropě tuto problematiku řeší samostatné strategické plány rozvoje. Např. Itálie na roky 2016-2024 představila *Speciální plán pro mobilitu v cestovním ruchu*. Plán vytváří důležitý rámec pro meziresortní spolupráci s cílem zlepšit podmínky pro mobilitu CR stanovením společných cílů s provozovateli služeb a klíčovými stakeholdery. V rámci strategie je k dispozici 372 mil. EUR, včetně

⁷³ EU Science Hub. JRC Science for Policy Report. (2020). *Behavioural changes in tourism in times of COVID-19*. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z:

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC121262/report_covid_tour_emp_final.pdf

⁷⁴ Joint Research Centre – Společné výzkumné středisko je interní vědecký útvar Evropské komise. Poskytuje jí nezávislé vědecké poradenství opírající se o důkazy a přispívá tak k tvorbě politik EU.

⁷⁵ Z našich sousedních zemí jsou to především Rakousko, Německo, Slovensko, Maďarsko.

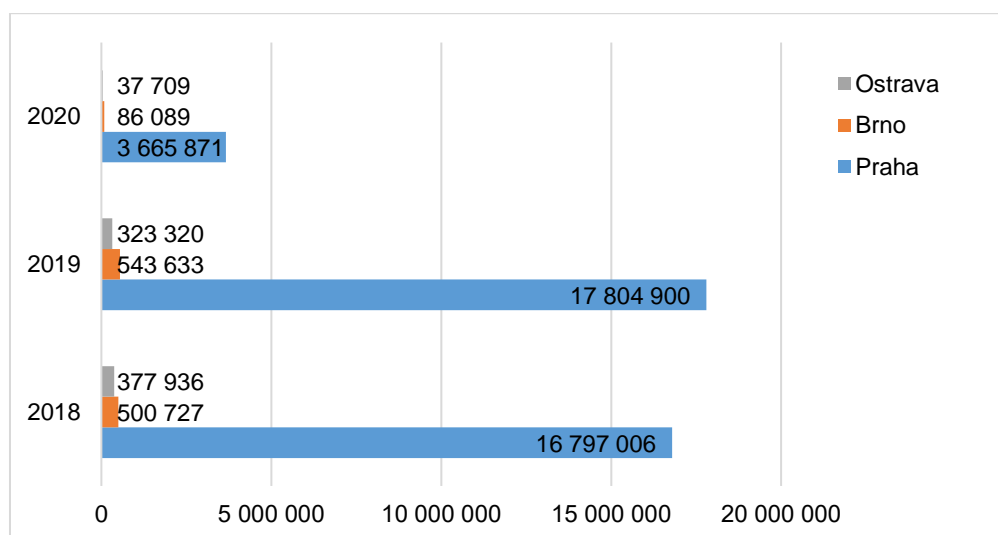
⁷⁶ OECD. (2018). *OECD Tourism Trends and Policies 2018*. [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/tour-2018-en>

90 mil. EUR na investice do sítě „měkké mobility“ (např. cyklistické stezky, turistické železniční služby) a 60 milionů EUR na tematické stezky (Cammini), jako je Via Francigena či Via Appia.

Funkční a rozvinutá dopravní infrastruktura je jedním ze základních předpokladů pro konkurenceschopnost ČR. Na prvním místě lze uvést **dopravní turistickou infrastrukturu pro mezinárodní cestovní ruch**, a to letiště Václava Havla Praha a další mezinárodní letiště v ČR – Brno, Ostrava, Karlovy Vary a Pardubice⁷⁷). Pražské letiště zaznamenalo **mezi lety 2012–2019 65% růst výkonů**, který byl zastaven pandemií COVID-19, kvůli které patří v současné době letectví mezi kriticky ohrožené segmenty dopravy.

Bez ohledu na současnou situaci poznamenanou pandemií COVID-19 je však nutné nahlížet na leteckou dopravu v horizontu následujících desetiletí, zejména pokud se jedná o investice do jejího rozvoje. Podle dostupných prognóz se letecký provoz vrátí k výkonům z roku 2019 do přibližně pěti let. Předpokládá se, že CR bude obnoven, jakmile dojde ke zrušení aktuálních omezení pro cestování, proočkování populace a nastavení nových podmínek pro cestování. Následně se do dalších dvaceti let očekává zdvojnásobení počtu cestujících, což se týká také cestujících Čechů. To potvrzují dlouhodobé předpovědi většiny mezinárodních organizací působících v oblasti letectví, např. IATA, ACI International, Eurocontrol a další. Z tohoto pohledu je nutné leteckou dopravu v ČR do budoucna rozvíjet tak, aby zůstala konkurenceschopná, udržitelná a mohla dostatečně reagovat na zvyšující se poptávku.

Graf 8: Vývoj počtu cestujících v letech 2018–2020 na 3 největších letištích v ČR

Zdroj: zpracovalo MMR na základě statistik Letiště Václava Havla, Letiště Brno a Letiště Ostrava

V rámci restartu cestovního ruchu bude docházet i k transformaci letecké dopravy, plánuje se ukončení výroby velkokapacitních letadel (např. Airbus A380⁷⁸, Boeing 747⁷⁹) a bude kladen větší důraz na energetickou účinnost leteckých motorů, snižování emisí a hlukové zátěže.

Druhým důležitým prvkem dopravní infrastruktury je silniční doprava, resp. silniční síť (v evropských poměrech je silniční doprava stejně důležitým dopravním módem jako letecká doprava). Například podle průzkumu organizovaného agenturou CzechTourism – Domácí a příjezdový cestovní ruch – přijelo za roky 2018 a 2019 do ČR 57 % zahraničních návštěvníků osobním autem (nikoliv však turistů)⁸⁰. Nosným prvkem silniční dopravní sítě pro domácí a zahraniční návštěvníky je dálniční síť. V evropském srovnání neodpovídá stav silniční a dálniční sítě ČR jejímu umístění v centru Evropy a faktu, že se jedná o křižovátku tranzitních koridorů. V roce 2020 bylo k dispozici jen 1 303 km dálniční sítě. Jednou

⁷⁷ Na ostatní letiště připadá v současnosti jen asi 5 % přepravních výkonů.

⁷⁸ Podrobnější informace na webu Novinky.cz. (2019). *Konec superjumba A380 přijde dříve, než se čekalo*. [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/konec-superjumba-a380-prijde-drive-nez-se-cekalo-40292110>

⁷⁹ Podrobnější informace na webu iDNES.cz. (2020). *Boeing po více než 50 letech ukončí výrobu obřího letounu 747*. [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/boeing-747-vyroba-konec-produkce-jumbo-jet.A200729_160830_ekonomika_elka

⁸⁰ CzechTourism. (2019). *Tracking DCR/PCR 2018*. [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/institut-turismu/marketingovy-vyzkum/tracking-dcr-pcr/reporty/tracking-dcr-pcr-2018/>

z překážek rozvoje dopravní infrastruktury je dlouhá délka stavebního řízení u liniových staveb. Zásadní otázkou pro udržitelný rozvoj je kvalita dopravní infrastruktury. Dle šetření agentury CzT z roku 2019 označilo v rámci příjezdového CR 6 % respondentů jako problém své cesty do ČR právě stav silnic a infrastruktury (což byl největší podíl, pokud se na návštěvě ČR nějaký problém objevil – až 81 % zahraničních turistů nezaznamenalo během své návštěvy ČR žádný problém).⁸¹

ČR disponuje jednou z nejhustších sítí železnic v Evropě (cca 9 406 km železničních tratí ve vlastnictví státu a cca 100 regionálních tratí). Využití železniční dopravy však brání nízká kvalita železničních tratí, relativně nízká traťová rychlost (na vybraných úsecích hlavních tranzitních koridorů je max. rychlost 160 km/h), nízká frekvence spojů v odlehlejších regionech i rušení méně využívaných regionálních tratí. Většímu zájmu o železniční dopravu brání i problematická dostupnost krajských měst či vybraných turistických atraktivit železniční dopravou (např. spojení Praha – Jihlava celková délka jízdy 2:18 h. s jedním přestupem, Praha – Liberec celková délka jízdy 2:36 h. se dvěma přestupy⁸²). Dle průzkumu agentury CzechTourism přijelo vlakem do ČR 7 % zahraničních návštěvníků, resp. vlaku jako dopravního módu při cestování využilo 13 % domácích návštěvníků (a 14 % domácích turistů). V posledních letech je trendem rozvoj tzv. vysokorychlostních tratí (dále též "VRT"), které na kratší vzdálenosti konkurují letecké dopravě a mají mnohem menší ekologické dopady. Vývoj výstavby VRT západní Evropě může mít negativní dopad na návštěvnost ČR (na trati Berlín – Vídeň je časově rychlejší využít delší trasu přes Německo a Rakousko (ČR objet) než jet kratší cestou přes ČR).

ČR se snaží na rozvoj VRT⁸³ reagovat, rozvoj VRT v ČR je upraven Programem rozvoje rychlých železničních spojení v ČR⁸⁴. V ČR jsou navrženy hlavní vysokorychlostní koridory Drážďany – Praha, Praha – Brno – Břeclav (Vídeň) / Ostrava, současně byl vybrán architektonický návrh nového vysokorychlostního terminálu Praha východ v Nehvizdech.

V současné době se rozvíjí iniciativa na zavedení nočních vlaků propojujících 13 nejvýznamnějších evropských měst.⁸⁵ Do projektu v hodnotě půl miliardy eur se zapojily Německo, Rakousko, Švýcarsko a Francie. Pasažéři budou moci cestovat přímo například z Vídně do Bruselu, z Curychu do Barcelony, z Amsterdamu do Curychu nebo z Berlína do Paříže. Bohužel s ohledem na kvalitu a napojení české železniční sítě není do projektu zapojena ČR, nicméně zástupci ČR usilují o zapojení ČR, respektive Prahy do této aktivity.⁸⁶ Pandemie COVID-19 jen oživila poptávku po mezinárodních (nočních) vlacích. I v rámci ČR je potenciál zavedení nočních bezpřestupových lůžkových vlaků, které by spojovaly krajská města. Takováto nabídka by bezpochyby vedla k většímu využívání železnice pro CR. Hlavními výzvami této iniciativy jsou pak dlouhé doby jízdy a poměrně vyšší ceny jízdného ve srovnání se stávajícími dopravními alternativami.⁸⁷

Přestože ČR je evropským rozvodím, tak osobní vodní doprava není pro rozvoj CR v současné době významná. V ČR je celkem 303,9 km splavných cest pro velkou vodní dopravu. Z pohledu mezinárodního cestovního ruchu je nejvýznamnější propojení s Německem (Vltava a Labe⁸⁸). V rámci tuzemské rekreační plavby a vodácké turistiky dominuje Baťův kanál a splavné úseky řek jako je Vltava, Lužnice, Otava, Ohře, Berounka, Sázava, Jizera, Tichá a Divoká Orlice, Morava, Dyje, Bečva apod. Využívaná je také rekreační plavba na vodních plochách. Pro rozvoj vodního CR představují největší překážky propojenost vodních úseků, splavnost některých úseků v sušších měsících roku, dostupnost přístavů pro malá plavidla a infrastruktury pro vodáckou turistiku v návaznosti na atraktivitu CR,

⁸¹ Ibid.

⁸² České dráhy. *Spojení a jízdenka*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.cd.cz

⁸³ Správa železnic. *Vysokorychlostní tratě v ČR*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.spravazeleznic.cz/vrt

⁸⁴ MD. (Leden 2017). *Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR*. [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/getattachment/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Ministr-Tok-Vysokorychlostni-trate-potrebuji-novy/MD-Program-rozvoje-rychlych-spojenu-v-CR.pdf.aspx>

⁸⁵ Aktuálně.cz. (2020). *Noční vlaky spojí 13 evropských měst. Kvůli změnám klimatu mají konkurovat letadlům*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/nocni-luzkove-vlaky-se-vraceji-kvuli-zmenam-klimatu-budou-ko/r~bc7a80603a0711ebb0f60cc47ab5f122/>

⁸⁶ Aktuálně.cz. (2020). *Praha chce zavést noční vlaky do významných měst Evropy. Dopravce podpoří i finančně*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/praha-chce-zavest-nocni-vlakove-spoje-do-vyznamnych-mest-evr/r~b184d3b2413311eb9c800cc47ab5f122/>

⁸⁷ European Parliament. (2021). *Study requested by the TRAN Committee. Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [Research for TRAN Committee: Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19 \(europa.eu\)](https://www.research4tran.eu/Relaunching-transport-and-tourism-in-the-EU-after-COVID-19)

⁸⁸ Např. plavby z Berlína do Prahy. Podrobnější informace na webu kudyznudy.cz. *Lod' Labská princezna – největší říční kabinová loď na českých vodách*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.kudyznudy.cz/ceska-nej-dopravni-lod-labska-princezna-nejvetsi-ricni-kabinova-lod-n

respektive bezpečnost⁸⁹. V posledních letech lze vyzdvihnout iniciativu Ředitelství vodních cest ČR na budování rekreačních vodních přístavů zejména na Labi a Baťově kanále a na zpřístupňování vodních cest.

Zásadním nedostatkem v oblasti mobility je chybějící kapacita dopravy v klidu, respektive nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky nejen ve městech, centrech aktivní turistiky včetně lyžařských resortů⁹⁰, či kulturně-historických nebo přírodních atraktivit. Při budování parkovacích míst by se mělo vycházet z limitů daného území a současně by měly být preferovány udržitelné přístupy. Z pohledu udržitelného rozvoje destinací je nutné rozvíjet nejen budování odstavných parkovišť, jejich návaznost na prvky veřejné dopravy, informovanost o jejich obsazenosti, ale i rozvíjet dopravní dostupnost v rámci destinace prostřednictvím prvků veřejné dopravy.

Cyklodoprava představuje udržitelný druh mobility využitelný i v ČR (cykloturistika patří mezi udržitelné formy dopravy, respektive formy udržitelného CR). Infrastruktura pro cyklodopravu v ČR však není v dobrém stavu, zaostává za standardy jiných evropských zemí a vyžaduje vysoké investice a značnou míru koordinace nejen v rámci regionu. ČR prochází 4 mezinárodní trasy EuroVelo a celá řada páteřních cyklotras a greenways.⁹¹ Trasy často vedou přes území několika krajů a někdy zasahují i na území sousedního státu, jsou vhodné pro dálkové výlety na silničním kole. Vzhledem k tomu, že lokální výlety na kole v ČR v naprosté většině využívají horská nebo treková kola, nejsou nároky na povrch a výškovou členitost běžných cest nijak vysoké. Naopak, mnoho cyklostezek vybudovaných v posledních letech s asfaltovým povrchem se jeví jako nadbytečně kvalitní, neodpovídající požadavkům a zbytečně zatěžující přírodní prostředí. V souvislosti s rozvojem cyklodopravy je třeba zohlednit další faktor elektromobility – kola a koloběžky. Tyto dopravní prostředky velice usnadňují přístup do dříve méně dostupných míst (např. horských terénů), což může na jednu stranu představovat potenciál pro nové cílové skupiny, pro které tyto destinace byly s ohledem na jejich fyzickou kondici prakticky nedosažitelné. Na druhou stranu může “zaplavení” destinací elektrokoly a koloběžkami v extrémním případě vést k nevyváženému CR a představovat zátěž pro životní prostředí a jeho stabilitu. Jejich užití vyžaduje také speciální infrastrukturu.

Pro další udržitelný druh mobility, **pěší turistiky**, představuje jasný potenciál budování moderních pěších tras. Toto souvisí i s evropskou certifikací dálkových turistických tras Leading Quality Trails – Best of Europe⁹², respektive snahou o rozvoj certifikovaných tzv. TOP (turisticky oblíbených pěších) tras vícedenních i TOP tras jednodenních. V tomto ohledu je třeba zdůrazňovat i pozitivní zdravotní efekt pěší turistiky na těchto moderních trasách (přírodní povrch, klidové prostředí, atraktivita apod.), a to jak z hlediska prevence, tak i léčby fyzických a duševních problémů.

Budování, koordinace a údržba značených turistických tras však není na národní úrovni systematicky řešena. Koordinací a rozvojem značení dálkových cyklistických tras se dlouhodobě zabývá Partnerství⁹³, o. p. s. Úlohu značení a pravidelné údržby turistických tras (pěších, lyžařských, jezdeckých, vozíčkářských i dalších) v ČR plní Klub českých turistů⁹⁴. Na národní úrovni, respektive na úrovni ústředních orgánů státní správy, však v obou případech chybí oficiální partner⁹⁵, který by koordinaci a rozvoj značených turistických tras zajišťoval. Je zde však snaha o koordinaci rozvoje infrastruktury pro aktivní mobilitu, jak na regionální, tak na celostátní úrovni (viz Koncepte městské

⁸⁹ Statnisprava.cz. (2020). *Častější nehody vodáků, příčinou je podcenění zásad bezpečnosti na vodě*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.statnisprava.cz/rstsp/clanky.nsf/i/castejsi-nehody-vodaku-pricinou-je-podceneni-zasad-bezpecnosti-na-vode-20082110_32477302

⁹⁰ iRozhlas.cz. (2021). *Hory pod náporom turistů. Policie uvolnila cesty do Bedřichova, uzavírka na Pustevny potrvá do neděle*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.irozhlas.cz/zpravy-domov/bedrichov-pustevny-parkoviste-dopravni-kolaps-vikend-snih-dostupnost-situace_2101091121_ban

⁹¹ Průběh EuroVelo tras a cyklotras GreenWays v ČR dostupný na portálu: www.eurovelo.cz

⁹² K 31. 12. 2019 byla v ČR certifikována jedna dálková pěší trasa (Stezka podél Lužnice Toulavou). Bližší podrobnosti k systému certifikace dostupné na webu Leading Quality Trails – Best of Europe. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <http://www.era-ewv-ferp.com/programs/lqt-be/>

⁹³ Která spolupracuje s dalšími zainteresovanými subjekty jako např. Partnerství pro městskou mobilitu, z.s., krajskými cyklokoordinátory apod.

⁹⁴ Na celém území České republiky KČT značí a udržuje více než 43 500 km pěších turistických tras. V současné době je vyznačeno 38 200 km cyklotras, 3 000 km tras pro lyžařskou turistiku a také přes 2 800 km tras pro turistiku na koni. Od roku 2008 vyznačil KČT také 149 km bezbariérových tras.

⁹⁵ Např. Ministerstvo pro místní rozvoj nebo Ministerstvo dopravy.

a aktivní mobility pro období 2021-2030⁹⁶, Krajské cyklogenerely apod.). Mezi problémy využití aktivní turistiky patří vybavenost turistických tras, návaznost na služby, či návazná infrastruktura v podobě povolených tábořišť, respektive nízkonákladového ubytování obecně (viz např. tzv. camping barns u farmářů v UK), včetně jeho legislativního zakotvení.

Do dopravní infrastruktury budou nadále promlouvat moderní technologie a trendy. Aktuálně se hovoří o rozšíření **vodíkových, hybridních či elektrických vozidel** nejen v hromadné dopravě či o **autonomních vozidlech bez řidičů**. V souvislosti s inteligentním cestovním ruchem a v kontextu jeho udržitelnosti je nutné zmínit **tzv. multimodální cestování**. Cestující se v tomto případě přesouvají bez použití svého osobního vozu (vlakem, jízdním kolem, autobusem veřejné hromadné dopravy) a nezatěžují tím tak životní prostředí. Globálně oblíbeným a šetrným trendem v mobilitě jsou systémy pro sdílení aut a jízdních kol (tzv. carsharing a bikesharing).

2.8 Nabídka CR

Trendem posledních let v turisticky vyspělých zemích je důraz na **podporu inovací nabídky cestovního ruchu a nastartování nových podnikatelských modelů** (start-upů). Například v Rakousku je to „Innovationsmillion“. Program, který hledá vlajkové projekty zaměřené na spolupráci stakeholderů na úrovni destinací (1 mil. €) nebo „Österreichischer Innovationspreis Tourismus“ cena udělovaná za spolupráci se spolkovými zeměmi v oblasti inovativních příkladů dobré praxe (např. v oblasti CR a vody či CR a mobility). Také Švýcarsko investuje desítky miliónů švýcarských franků do podpory inovací, spolupráce a budování znalostí. Slouží k tomu program Innotour, který je implementován na národní úrovni a má sloužit k podpoře projektů národního významu, včetně národních koordinačních úkolů. V ČR zatím žádný nástroj pro podporu inovativních řešení ve službách CR neexistuje, což může představovat jednu z bariér rozvoje a zvyšování konkurenceschopnosti odvětví.

Pro podporu inovací je vhodné využít koncept Turismus 4.0, který definuje průmysl cestovního ruchu jako součást ekosystému podporujícího udržitelný rozvoj smart regionu / destinací a smart města, vytvářejícího prostředí pro udržitelný rozvoj poskytovatelů služeb, kteří se v průmyslu cestovního ruchu vesměs řadí do kategorie MSP. Turismus 4.0 má potenciál vytvářet nové pracovní příležitosti s vyšší přidanou hodnotou a stimulovat vznik startupů. Koncepce Turismus 4.0 patří mezi moderní digitální strategie zahrnující komplex témat týkající se celého hodnotového řetězce v průmyslu CR. Strategie Turismus 4.0 slouží jako driver ke stimulaci inovačního potenciálu v regionech a k dosažení cílů udržitelného rozvoje regionu. V současné době se hovoří již také o průmyslu, resp. Turismu 5.0, který reflektuje dopad pandemie COVID-19 a je založen na propojení chytrých technologií s lidským jedincem, kterého v případě osobních služeb nelze plně nahradit. Úroveň digitalizace služeb cestovního ruchu je velmi rozdílná, proto je vhodné reflektovat oba přístupy a podporovat jejich implementaci dle potřeb konkrétního segmentu cestovního ruchu.

Důležitým trendem je i autenticita destinací, včetně zapojení místních obyvatel. V tomto ohledu hraje významnou roli podpora a prezentace místní kultury, ať už profesionálních či především neprofesionálních uměleckých aktivit a kulturních tradic (ochotnické divadlo, tvorba místních umělců a uměleckých uskupení, festivity apod.). Ta na jednu stranu napomáhá obyvatelům k upevnování vztahu k místu, kde žijí, a k zájmu a péči o ně. Na druhou stranu tím přispívá k budování pozitivně vnímané značky obce či města a k rozvoji CR. V tomto ohledu je důležité citlivé, trvale udržitelné využití místní kultury v rámci CR, aby nedošlo ke „skanzenizaci“ lokality na úkor ztráty autenticity.

Z hlediska mezinárodního CR je ČR konkurenceschopná v oblasti městského a kulturního CR, horského CR a letní rekreace u vody jako součást dovolené v přírodě. Dále je to lázeňský a wellness CR a zásluhou Prahy je velmi významný kongresový CR (MICE). Z hlediska významu pro domácí CR lze zmínit rovněž gastronomický, venkovský a vinařský CR. Z pohledu počtu účastníků je významným segmentem CR i segment nízkonákladového ubytování, poptávka po tomto segmentu bude umocněna i dopadem pandemie COVID na koupěschopnost obyvatel (jedná se např. o školy v přírodě, školní výlety, akce dětských a mládežnických organizací (i na mezinárodní úrovni).

Specifickou součástí nabídky je i zajištění bezpečnosti návštěvníků. Z tohoto pohledu je pro rozvoj CR v ČR zásadní činnost Horské služby ČR, o.p.s. (působí v 7 horských oblastech⁹⁷, vykonává aktivity

⁹⁶ MD. (2021). *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Koncepce-mestske-a-aktivni-mobility-pro-obdobi-202>

⁹⁷ Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Krušné hory, Orlické hory, Šumava.

spojené s výkonem záchranných akcí, poskytováním první pomoci, transferem zraněných, informováním veřejnosti o sněhových a povětrnostních podmínkách na horách, realizací bezpečnostně-preventivních opatření⁹⁸) a činnost Vodní záchranné služby Českého červeného kříže (působí na 16 vodních plochách ČR⁹⁹, vykonává aktivity spojené se záchranou a poskytováním neodkladné pomoci na vodních plochách a v jejich blízkosti, poskytují prevenci proti utonutí, vydávají komplexní vzdělávací řád záchranářů pro specifické typy vodního prostředí¹⁰⁰). Tato problematika úzce souvisí i se systémem řízení a zajištěním bezpečnosti.

Velkou výzvou pro rozvoj CR je adaptace na probíhající změny klimatu. Vlivem těchto změn může dojít k ohrožení přírodního a kulturně-historického potenciálu (např. **zánik přírodních atraktivit, nedostatek vody**, extrémní výkyvy počasí povedou k **zhoršení podmínek pro některé typy cestovního ruchu** (např. provozování **zimních sportů**, letní pobyty ve městech či rekreaci u vody (zhoršování kvality vod)). Problematikou adaptace na změnu klimatu se podrobněji zabývá Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR.¹⁰¹

2.8.1 Městský a kulturní CR

Městský a kulturní cestovní ruch zůstává dlouhodobě **klíčovým prvkem nabídky i poptávky v cestovním ruchu ČR**. Ve střediscích městského cestovního ruchu (s více jak 300 lůžky v HUZ) je v současnosti lokalizováno kolem 47 % všech lůžek v HUZ. Základ městského a kulturního CR tvoří především kulturně-historický potenciál ČR, tedy světské a církevní architektonické památky (historická jádra měst – konkrétně 42 městských památkových rezervací a 255 městských památkových zón, dále 61 vesnických památkových rezervací a 216 vesnických památkových zón, 26 krajinných památkových zón, 2 památkové rezervace), historické územní celky – téměř 50 zpřístupněných hradů a 100 zpřístupněných zámků, městská a lidová architektura, památky ve venkovské krajině, technické a vojenské památky. Díky množství církevních památek a celé řadě míst se spirituálním nábojem má ČR významný potenciál pro rozvoj církevního a spirituálního turismu. Je vhodné rozvíjet tematické produkty, jako jsou např. Cyrilometodějské stezky.¹⁰²

ČR má rovněž 14 jedinečných památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO, a 7 zástupců v rámci Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva¹⁰³. ČR má také v mezinárodním měřítku silně nadprůměrně zastoupené „movité kulturní dědictví“ jak co do množství, tak i do kvality. Česká muzea a galerie uchovávají na 65 mil. exponátů, ale jejich zapojení do nabídky CR je až na výjimky slabé. Galerie disponují malbami světoznámých malířů¹⁰⁴ atd. Potenciál paměťových institucí není v ČR ve srovnání s jinými evropskými destinacemi dlouhodobě využíván odpovídajícím způsobem, a to často ani v případě národních institucí spravujících kulturní poklad země, typu Národní galerie v Praze. Rozvoj kulturního a poznávacího CR je velmi silně ovlivněn kvalitou péče o památkové objekty a přírodní dědictví, úrovní personálního zajištění provozu a zpřístupnění těchto objektů a areálů. Zajištění zdrojů pro řešení dílčí problematiky však není (vyjma prostředků alokovaných na kulturní památky a veřejnou infrastrukturu CR v rámci IROP 2021-2027) v přímé kompetenci MMR, proto není v rámci strategie detailně toto téma rozpracováno. Nutno uvést, že podporu na realizaci projektů veřejné i soukromé infrastruktury CR je možné čerpat i prostřednictvím místních akčních skupin v závislosti na obsahu strategických rozvojových dokumentů pro dané území.

Významnou součástí kulturního a městského CR jsou eventy, respektive kulturní a společenské akce, které představují nástroj propagace destinace, ale i významnou motivaci k návštěvě. V závislosti na druhu eventu se může jednat i o stěžejní akce, které charakterizují danou lokalitu a jsou jejím hlavním marketingovým symbolem. Mohou prezentovat jak historické tradice či řemesla a výrobu, nebo události, tak i soudobé trendy, umění, kulturu apod. Příkladem mohou být Colours of Ostrava, Slavnosti pětilisté růže v Českém Krumlově, Smetanova Litomyšl, Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech apod.

Specifickou součástí kulturního cestovního ruchu i pořádaných eventů je gastronomie. Tak jako pro bavorský Mnichov je symbolem „Oktoberfest“, tak pro řadu českých, a hlavně moravských měst

⁹⁸ Bližší informace jsou dostupné na webu Horské služby ČR: <https://www.horskaslužba.cz/>

⁹⁹ Lipno – Dolní Vltavice a Lipno – Modřín, Orlík, Slapy, Hracholusky, Dalešice, Novomlýnská nádrž I (Mušovská – horní), Novomlýnská nádrž III (Novomlýnská – dolní), Těrlicko, Rozkoš, Nechanice, Seč, Pastviny, Slezská Harta, Jesenice, Hlučín, Mšeno.

¹⁰⁰ Bližší informace jsou dostupné na webu Vodní záchranné služby ČČK: <https://www.vzs.cz>

¹⁰¹ MŽP. *Adaptace na změnu klimatu. Adaptační strategie ČR*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z:

www.mzp.cz/cz/adaptace_na_zmenu_klimatu

¹⁰² Cyrilometodějská stezka. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://www.cyril-methodius.eu/>

¹⁰³ Slováký Verbuňk, Masopust, Sokolnictví, Jízda králů, Loutkářství, Modrotisk, Foukané vánoční ozdoby.

¹⁰⁴ Např. P. P. Rubens (Moravská galerie v Brně), P. Picasso, Rembrandt V. R. (Národní galerie v Praze).

je to vinobraní, kdy se snoubí gastronomický zážitek s živou kulturou. Pivo je jedním z neodmyslitelných symbolů ČR, pivní slavnosti si i u nás před nástupem COVID-19 našli svou cílovou skupinu, stále oblíbenější jsou také malé řemeslné pivovary. Městské slavnosti se zpravidla bez gastronomické složky neobejdou. Problémem však je, že s nárůstem počtu návštěvníků těchto akcí se může vytrácet autentická atmosféra a akce sklouzává k masovému eventu.

Gastronomický cestovní ruch se buď váže ke kulturním a společenským akcím, zaměřeným na gastronomii, nebo se jedná o objevování regionálních gastronomických specifik v rámci skupinového nebo individuálního CR. Kvalitní gastronomie se také často váže s pojmem „slow tourism“, tedy „pomaleho cestovního ruchu“. Slow tourism je založen na konceptu „rychlosti“. Obnáší cestování po delší dobu a v pomalém tempu, což umožňuje návštěvníkovi hluboký, autentický kulturní zážitek.

Pandemie COVID-19 dramaticky zasáhla do pořádání festivalů pod širým nebem, ať už hudebních či gastronomických a dalších. Omezila rovněž gastronomický cestovní ruch. I přesto mají však tyto segmenty velmi vysoký potenciál pro další rozvoj nejen z hlediska domácího, ale i příjezdového CR. Výše uvedená témata jsou často důležitými součástmi při tvorbě produktů cestovního ruchu, příkladem mohou být Moravské vinařské stezky apod.

Fenoménem, který dosud v ČR spíše čeká na své znovuoživení, je „česká kulturní krajina“, ať již formovaná před staletími (Valdštejnovo Jičínsko, Šporkův Kuks atd.), nebo současná venkovská krajina, kterou výrazně utváří zemědělství.

Nedostatečně je využito potenciál architektury druhé poloviny 20. století a současné architektury pro cestovní ruch. Uvažovat lze např. o zřízení tematických okruhů po významných stavbách z tohoto období.

CzechTourism pravidelně zpracovává návštěvnost turistických cílů v ČR. Poslední dostupná verze odráží rok 2019, tedy ještě předcovidovou návštěvnost. Za zmínku stojí vysoká návštěvnost zoologických zahrad ve městech, aquaparků a technických památek typu lanovek, rozhleden, ale i bývalých průmyslových areálů.

Tabulka 5: Návštěvnost turistických cílů 2019 – top 10

Pořadí	Název cíle	Počet registrovaných návštěvníků (v tis.)	Město	Kraj	Kategorie
1	Pražský hrad	2 587,5	Praha	Praha	hrady a zámky
2	Lanová dráha na Petřín	2 230,4	Praha	Praha	věda a technika
3	ZOO hl. m. Prahy	1 456,5	Praha	Praha	ZOO, zahrady a akvária
4	Dolní Vítkovice	1 370,4	Ostrava	Moravskoslezský	věda a technika
5	AquaPalace Praha	1 013,9	Čestlice	Středočeský	zábavní turistické cíle
6	Aqualand Moravia	806,1	Pasohlávky	Jihomoravský	zábavní turistické cíle
7	Petřínská rozhledna	701,6	Praha	Praha	věže a rozhledny
8	Staroměstská radnice	695,2	Praha	Praha	ostatní turistické cíle
9	ZOO Zlín	682,6	Zlín	Zlínský	ZOO, zahrady a akvária
10	Pinkasova synagoga	640,8	Praha	Praha	sakrální památky

Zdroj: zpracovalo MMR na základě dat CzT. [online]. [cit. 2021-03-30]

Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/ntc2019/>

2.8.2 Industriální cestovní ruch

Dalším fenoménem, který úzce souvisí s kulturním a městským cestovním ruchem, je potenciál industriálního kulturního dědictví. Dle Národního památkového ústavu technické a průmyslové dědictví reprezentuje nejen dochované hmotné doklady výrobních činností, ale zahrnuje zkušenosti vědecké, výzkumné, architektonické, umělecké a sociální, včetně jejich propojení v rámci Evropy i světa. Technické a průmyslové památky tvoří řada dochovaných pozůstatků jak výrobních objektů, tak technologických zařízení.

V současné době je více než 2 500 technických objektů a zařízení chráněno jako nemovitá či movitá kulturní památka, národní kulturní památka nebo jako součást památkové rezervace, památkové zóny či případně krajinné památkové zóny.

Česká republika se může pochlubit celou řadou ucelených industriálních komplexů, které se postupně otevírají veřejnosti. Jedná se velmi pestrou paletu objektů, od mlýnů přes liniové pohraniční vojenské opevnění, až k unikátním provozovnám, jako je Papírna ve Velkých Losinách, nejstarší dosud funkční papírna svého druhu v Evropě. Samostatnou kapitolu tvoří montánní dědictví, ať už jde o středověký stříbrný důl v Kutné Hoře, nebo o Dolní oblast Vítkovice v Ostravě či o Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří, který byl v roce 2019 zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jako společné dědictví České republiky a Spolkové republiky Německo. Zahrnout sem lze i "company visits", tedy návštěvy a expozice existujících výrobních závodů, které v rámci specifického režimu umožňují návštěvníkům sledovat výrobu či zpracování přímo v provozu. Jedná se například o fenomén českých skláren či brusíren skla, ale i průmyslové podniky zaměřené na výrobu automobilů. Specifickou kategorií pak tvoří možnost exkurze v potravinářských podnicích, jako jsou pivovary, vinařské závody, mlékárny apod. O oblibě těchto atraktivit svědčí i fakt, že se každoročně objevují ve statistice nejnavštěvovanějších turistických cílů ČR (viz tabulka č. 5).

2.8.3 Dovolená v přírodě

Jako jeden z pozitivních trendů posledních let lze označit **návrat domácích návštěvníků k aktivní dovolené v přírodě** spojené s aktivitami horského CR a letní rekreace u vody¹⁰⁵. Přírodní atraktivita jsou stabilním prvkem nabídky.

Nejcennější prvky přírodního potenciálu jsou legislativně chráněny ve formě národních parků (4 NP zaujímají 1,5 % rozlohy země) a 26 chráněných krajinných oblastí (CHKO zaujímají 14,4 % rozlohy země). Tato území zároveň patří k turisticky nejatraktivnějším a nejnavštěvovanějším v ČR. K tomu je nutné uvést kolem 2.641 maloplošných chráněných území, v tom 111 národních přírodních rezervací (NPR) a 125 národních přírodních památek (NPP)¹⁰⁶. V neposlední řadě lze uvést také přes 150 turisticky atraktivních přírodních parků¹⁰⁷.

CR na jedné straně může představovat nástroj na podporu propagace a zachování kulturně-historického dědictví a na druhé straně může nadměrná návštěvnost přispět k degradaci předmětů ochrany. Velice důležité je proto nastavení limitů únosnosti zejména v chráněných územích ČR, včetně lokalit NATURA 2000, ale také v unikátních kulturních a technických památkách (např. Národní hřebčín Kladruby nad Labem), v tomto smyslu je vhodné podporovat „exkluzivitu těchto destinací“ a podpořit aktivity zaměřené na tvorbu koncepcí návštěvnosti a řízení návštěvnosti. Pro území CHKO zpracovává Agentura ochrany přírody a krajiny ČR koncepce práce s návštěvníckou veřejností, které definují hlavní sdělení pro prezentaci těchto území a nastavují limity pro využití území CHKO z pohledu CR. Součástí řízení návštěvnosti ve velkoplošných chráněných územích je i činnost dobrovolné a profesionální stráže přírody a jejich role průvodců / interpretátorů přírodních hodnot. Je přitom třeba zdůraznit, že limitace počtu návštěvníků je jen okrajovou možností řešení negativních vlivů návštěvnosti v přírodních lokalitách. Zásadní formou usměrňování návštěvnosti je především eliminace nežádoucího chování, kterého se dopouští jen část návštěvníků. Důležitým nástrojem pro komunikaci s návštěvníky přírody jsou návštěvnícká střediska a průvodci přírodou.

Jak správy národních parků, tak Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která vykonává státní správu v ochraně přírody na území 24 chráněných krajinných oblastí a většiny NPR a NPP, zaznamenaly v roce 2020 rekordní denní a měsíční návštěvnosti některých ikonických míst naší přírody. Např. denní návštěvnost vrcholu Sněžky dosahující 10 000 návštěvníků již není udržitelná ani z pohledu zachování přírodních hodnot, tak ani z pohledu pozitivního zážitku návštěvníka.

Těžiště poptávky po horských střediscích cestovního ruchu se v průběhu posledních dvaceti let v některých regionech z části **přesunulo na zimní sezónu**. Např. v horských oblastech a v podhorských venkovských oblastech se nachází v současnosti téměř 1/4 celkové lůžkové kapacity HUZ. Možnosti rozvoje našich zimních středisek, ale ohrožuje neschopnost se přizpůsobit změnám klimatu a zahraniční konkurenci (zejm. v Rakousku, Itálii a Francii). Využití potenciálu horského CR souvisí nejen s kvalitou infrastruktury, ale i zajištěním bezpečnosti návštěvníků horských oblastí, respektive zabezpečením činnosti HS ČR. Segment horské turistiky patří vlivem pandemie COVID-19 k nejméně zasaženým, neboť

¹⁰⁵ Součástí je rekreace u vody, vodní turistika, rekreační plavby, vodní sporty atd.

¹⁰⁶ AOPK ČR. (26. 4. 2021). Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/ost/chrobjektvy/sumarizace/>

¹⁰⁷ Vyhlašování turisticky atraktivních přírodních parků je v kompetenci krajských úřadů.

v roce 2020 byla pobytová rekreace v zimní sezóně na základě vládních opatření omezena, v letošním roce byla vzhledem ke zhoršující se situaci téměř zcela znemožněna.

Významným prvkem přírodního rekreačního potenciálu ČR jsou také vodní plochy a říční toky. Na jedné straně jde o stovky přírodních koupališť, koupacích oblastí a ostatních vodních ploch (rybníky, jezera, přehradní nádrže, biotopy, aj), kde kvalitu vody pravidelně sledují krajské hygienické stanice, na straně druhé o stovky kilometrů nevyužívanějších úseků řek pro vodní turistiku¹⁰⁸.

V řadě regionů se v letní sezóně velmi dynamicky rozvíjí **cykloturistika**. ČR má velký potenciál pro rozvoj cyklistické dopravy, a to jak rekreační, tak „dojezdové“ za prací a službami. Pozitivním trendem je zájem domácích návštěvníků o **pěší turistiku**. Příležitostí pro rozproštění návštěvnosti a oslovení specifických cílových skupin je budování single trailů a tracků, pump tracků, stezek pro inline bruslení¹⁰⁹ a tras pro terénní cyklistiku (např. horská a gravel kola apod.). Určitý potenciál pro rozproštění návštěvnosti představují i naučné stezky, avšak jejich budování i údržba není koordinována (jedná se o lokální a regionální aktivity), překážkou může být stav interpretační infrastruktury (zastaralost, či nedodržování metodiky pro jejich zpracování).

2.8.4 Lázeňský, medicínský a wellness cestovní ruch

V celkové nabídce ČR hraje lázeňství a lázeňský cestovní ruch významnou roli. Je vhodné jej prezentovat nejen jako nástroj pro řešení zdravotních problémů (následné péče), ale také jako jeden z nástrojů jejich možné prevence, případně i rekonvalescence z následků onemocnění COVID-19.

České lázeňství se pyšní hned několika unikáty: v Jáchymově byly založeny první radonové lázně na světě, v Jeseníku založil Vincenz Priessnitz první vodoléčebné centrum na světě, v Karlově Studánce se nachází nečistší klima ve Střední Evropě, v Karlovarském kraji dominuje lázeňský trojúhelník světově proslulých historických měst Karlovy Vary – Mariánské Lázně – Františkovy Lázně.

Je zde lokalizováno asi 8–9 % celkových lůžkových kapacit v HUZ, avšak výkony jsou cca dvojnásobné. Hodnotíme-li v souhrnu hlavní formy wellness aktivit z pohledu nejvyšší přidané hodnoty pro cestovní ruch v ČR, pak jsou jimi bezesporu krátkodobé relaxační hotelové a lázeňské pobyty s wellness programy a aktivitami a převážně jednodenní návštěvy aquaparků.

Potenciál lázeňství není plně využit. Jeho dostatečnému využití brání řada navazujících faktorů jako podfinancování výzkumu v oblasti lázeňství, zastaralost a stav lázeňské infrastruktury (prostory pro poskytování lázeňských služeb, ubytování klientů, ale i infrastruktura pro jímání a úpravu přírodních léčivých zdrojů), stav lázeňského prostředí, ochrana přírodních léčivých zdrojů a jejich monitoring i legislativa nezohledňující aktuální vývoj v lázeňství. Výše uvedené aspekty mohou naopak vést ke snížení konkurenceschopnosti českého lázeňství oproti jiným zemím, kde je této oblasti věnována náležitá péče.

Významný potenciál nabídky představuje i medicínský cestovní ruch¹¹⁰, především pro zahraniční klientelu. Patří mezi služby s vysokou přidanou hodnotou. Vzhledem k nutné době rekonvalescence klientů po prodělaném zákroku pozitivně ovlivňuje průměrnou délku pobytu v ČR.

2.8.5 Bezbariérový cestovní ruch

S ohledem na demografické trendy bude v budoucnu větší poptávka po „bezbariérové“ infrastruktuře, jelikož osoby se zdravotním postižením a osoby se sníženou mobilitou budou představovat čím dál významnější segment poptávky¹¹¹. Potenciál této cílové skupiny není zdaleka využit. Zásadní je také zajištění dostupnosti informací a služeb v destinaci ve formě, která specifickým skupinám návštěvníků vyhovuje (výklad ve znakové řeči, zvukové panely, Braillovo písmo, reliéfní mapy). I v tomto ohledu lze využít inovativních řešení a digitalizace. Zcela klíčová zejména pro paraplegiky, osoby na vozíku, ale i seniory, je dostupnost bezbariérových sociálních zařízení a také zajištění přístupu k nim.

¹⁰⁸ Podrobný přehled prvků přírodního potenciálu a jejich prostorového rozmístění lze nalézt v Atlasu cestovního ruchu ČR (Vystoupil a kol., 2006). Neaktuálnější a podrobné informace o vybraných prvcích přírodního potenciálu lze vyhledat např. na geoportálu Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (dostupné na <https://geoportal.cuzk.cz/>).

¹⁰⁹ Jako inspiraci lze uvést např.: <http://www.flaeming-skate.de/de/startseite.php>

¹¹⁰ Medical tourism.

¹¹¹ Dle dat ČSÚ je v ČR více než 1 151,9 osob se zdravotním postižením starších 15 let.

ČSÚ. (2019). *Výběrové šetření osob se zdravotním postižením - 2018*. [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-osob-se-zdravotnim-postizenim-2018

2.8.6 Segment MICE a Praha

Kongresový a veletržní cestovní ruch je zásluhou Prahy velmi významným segmentem nabídky. Hlavním důvodem je především atraktivita Prahy, podmíněná kapacitním a kvalitativním rozvojem základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (ubytovací zařízení, kongresová centra, doprovodné služby včetně marketingu a managementu v tomto sofistikovaném odvětví).

Koordinací marketingových aktivit a jednotnou propagací ČR coby atraktivní MICE destinace se dlouhodobě zabývá CzechTourism, který v roce 2010 inicioval vznik Czech Convention Bureau (dále též "CCB"). V členské základně CCB je zapojeno 12 regionů včetně Prague Convention Bureau i Moravia Convention Bureau za Brno a Jižní Moravu. Vedle CCB vznikla v návaznosti na dopady pandemie COVID-19 Česká aliance profesionálních kongresových organizátorů (CAPCO¹¹²) šířící povědomí o společenské a ekonomické prospěšnosti takových akcí.

Před vypuknutím pandemie COVID-19 se v letech 2018-2019 **Praha pohybovala na 9. místě mezi světovými lidry kongresového cestovního ruchu**¹¹³. V roce 2019 bylo v Praze realizováno 139 asociačních mítingů, respektive celkem se v Praze konalo 5 668 konferencí, které navštívilo více než půl mil. návštěvníků. Tento segment v mezinárodním cestovním ruchu v pražských hotelech generuje 24 % přenocování, s průměrnou cenou 140 EUR za pokoj¹¹⁴. V roce 2020 před vypuknutím pandemie COVID-19 Praha očekávala realizaci 27 tisíc akcí s celkovým počtem účastníků 4,5 mil. (z toho 7 tisíc akcí se 438 tisíci účastníky).¹¹⁵ MICE patří mezi segmenty CR, na které pandemie COVID-19 spolu s restriktivními opatřeními dopadá nejhůře. V květnu 2020 byl vypracován odhad vývoje příjmů veřejných rozpočtů z MICE segmentu v Praze, který v návaznosti na scénáře epidemiologického vývoje předpokládal, že v roce 2020 může ztráta veřejných příjmů dosahovat 3-4 mld. Kč.¹¹⁶

Praha má pro rozvoj CR v ČR zcela klíčový význam, o to drastičtější způsobem právě na ni dolehly dopady COVID-19. Propad zahraniční klientely se nepodařilo nahradit tuzemskými turisty. Propad MICE segmentu a kulturních služeb paralyzuje cestovní ruch v hlavním městě. Pandemie a s ní spojená restriktivní protiepidemická opatření dočasně oddálila problém „přetížení“ vybraných částí historického jádra a také třecí plochy mezi rezidenty a návštěvníky, i na dále je však nutné, aby byl stanoven dlouhodobý strategický přístup k řešení problematiky cestovního ruchu v hlavním městě. Ve spolupráci magistrátu HMP, IPR a Prague City Tourism, a.s. byla vytvořena Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy¹¹⁷. Na úrovni Strategie rozvoje CR v ČR je proto problematika Prahy řešena pouze v rámcovém kontextu, stručné zhodnocení její situace je součástí přílohy „Struktura a stav nabídky“. Restart CR bude soustředěn na kultivovaný a udržitelný cestovní ruch s ohledem na kvalitu života místních obyvatel v HMP.

Kromě Prahy je významnou kongresovou a veletržní destinací Brno. Vlivem pandemie COVID-19 v roce 2020 došlo k poklesu počtu konferencí a jejich účastníků o 70 % (nejsou započteny akce v rámci BVV – Veletrhy Brno).

Na objevení v ČR doposud čekají některé další segmenty MICE jako například nabídka vycházející vstříc cestovním potřebám zahraničních vzdělávacích institucí (střední školy, univerzity) doplněná odborným programem. Vysoká je i tuzemská poptávka v podobě škol v přírodě, či pořádání vzdělávacích akcí pro dospělé.

¹¹² CAPCO. Czech Alliance of Professional Congress Organisers. [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <http://capco.cz/>

¹¹³ Statistika asociace ICCA. International Congress and Convention Association. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.iccaworld.org/newsarchives/archivedetails.cfm?id=2894936>

¹¹⁴ Dokument "Restart Prahy – září 2020", zadavatel Centrum žije! – spolek pro restart Prahy, autoři: Havel & Partners, GrantThornton, VŠE, Institute of Strategic Investments.

¹¹⁵ CzechTourism. (2020). *Analýza modelových dopadů a vlivu pandemie COVID-19 na MICE INDUSTRY v Praze*. [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopady-covid-na-mice-segment/>

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Prague City Tourism. (2020). *Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy. Zájmy Prahy na prvním místě*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.praguecitytourism.com/file/edee/2020/04/koncepce-prijezdoveho-cestovniho-ruchu.pdf>

2.8.7 Filmový cestovní ruch

Součástí nabídky CR představuje i "filmový turismus". Pro domácí turismus jsou zajímavější tuzemské TV seriály jako např. *Policie Modrava*¹¹⁸ v Kašperských horách, Rapl, Most!!, Pustina, přičemž se jedná o seriály vyráběné a financované primárně českými TV (TV Nova, TV Prima a ČT).

Zahraniční filmoví fanoušci vyhledávají destinace ze světové audiovizí, tedy v případě ČR je asi nejnámější Pravčická brána z filmu *Letopisy Narnie*, Karlovy Vary / hotel Pupp z „Bondovky“ *Casino Royale* či z filmu *Poslední prázdniny*, zámek Hluboká z filmu *Underworld* nebo města Liberec a Praha z filmu *Spiderman: Daleko od domova*. Ze starších snímků můžeme jmenovat filmy jako je *Amadeus*, *Hell Boy / Hell Boy II: Zlatá armáda*, *Mission Impossible*, *Illusionist* či *Bídníci*.

Nejen filmy, ale i zahraniční seriály vyhledávají destinace v ČR pro svou tvorbu. Z poslední doby to byly např. *Outlander*, *Carnival Row*, *The Falcon and the Winter Soldier*, *The Musketeers*, ve kterých figurovala města (Praha, Kutná Hora aj.) spolu s hrady a zámky po celé ČR.

Česká republika je i místem konání pravidelných mezinárodních filmových festivalů s vysokým kreditem, příkladem lze uvést festivaly konané v Karlových Varech, Jihlavě či Zlíně. Velice atraktivní je i konání Filmové školy v Uherském Hradišti.

Potenciál výroby audiovizuální tvorby a následného využití ve filmovém turismu a konání pravidelných mezinárodních filmových festivalů je vhodné a potřebné nadále rozvíjet při respektování limitů daných např. zákonnou ochranou velkoplošných chráněných území.

2.9 Zaměstnanost a vzdělávání v CR

Cestovní ruch představuje jedno z odvětví, která z dlouhodobého hlediska generují stabilně vysoké množství různorodých pracovních pozic. Zaměstnávání v CR je velice ovlivněno sezónností určitých činností a aktivit, velmi často v CR pracují studenti a osoby mladší 18 let. Problém nejen v oblasti CR představuje i zaměstnávání „načerno“, a to nejen cizinců. I v cestovním ruchu se potýkáme s pojmem „šedá ekonomika“. Práce v CR se dlouhodobě netěší prestiži v očích veřejnosti, a to i přes vysokou atraktivitu celé řady pracovních pozic, neboť práce ve službách CR je časově, fyzicky i psychicky velice náročná. Zároveň v průměru patří pracovní pozice v tomto odvětví mezi špatně platově ohodnocené. Před nástupem pandemie COVID-19 patřil CR mezi významné zaměstnavatele v regionech ČR. V roce 2019 bylo v CR zaměstnáno 239,6 tisíc pracovníků (z toho 128,5 tisíc žen)¹¹⁹. Každoročně střední odborné školy, vyšší odborné a vysoké školy v oborech souvisejících nebo přímo spojených s cestovním ruchem vygenerují přes 1 000 absolventů ročně (v roce 2020 to bylo 1.270 absolventů, z toho 779 dívek¹²⁰). Zejména absolventi, kteří ukončili/končí studium v letech 2020-2021 budou na trhu práce ohroženým segmentem a nelze vyloučit odchod do jiného oboru vlivem nedostatečné praxe a nízké nabídky pracovního uplatnění. Nutno zdůraznit, že v předcovidovém období se CR potýkal s nedostatkem kvalifikovaných a nekvalifikovaných pracovníků. Nedostatek zaměstnanců tak představoval bariéry rozvoje destinací.

Absolventi i zaměstnavatelé hovoří o nepřipravenosti mladých pracovníků na reálný provoz. Je třeba vytvářet a rozvíjet pozitivní mediální obraz zaměstnání v CR a motivovat žáky a studenty k dalšímu rozvoji jejich schopností a dovedností. Proto je podstatné podporovat další rozvoj vzdělávání a zvyšování kvalifikace stávajících pracovníků ve službách CR, ale také podporovat systém rekvalifikací.

Periodické poklesy hospodářského růstu naopak vyvolávají vysokou nezaměstnanost ve službách CR způsobenou poklesem poptávky (v tomto ohledu lze zmínit krizi bankovního sektoru a následnou ekonomickou recesi z let 2009-2010 a aktuální krizi způsobenou dopady COVID-19). Pokles poptávky po službách CR vede k odlivu zaměstnanců mimo odvětví CR. To následně ohrožuje postavení CR jako spolehlivého zaměstnavatele.

V souvislosti s dopady pandemie COVID-19 a protiepidemickými opatřeními dochází ke změně tohoto trendu. Nucené omezení nabídky služeb CR a omezení pohybu osob znamená pokles poptávky po službách CR, která vyústila k omezení podnikatelské činnosti, uzavírání provozoven, přerušování živností atd. Dle analýzy společnosti Economic Impact je v ohrožení až 111 000 pracovních míst

¹¹⁸ Pro Plzeňský kraj zpracoval SHOCart, spol. s r.o. *Policie Modrava. Po stopách oblíbeného televizního seriálu*. [online], [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.kasphory.cz/files/wa9bu6mt-policie-modrava-letak.pdf>

¹¹⁹ ČSÚ. Satelitní účet cestovního ruchu. *Modul zaměstnanosti cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

¹²⁰ MPSV. *Absolventi škol a mladiství*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/absolventi-skola-mladistvi>

ve službách cestovního ruchu, z toho více než 55 000 jen v Praze. Druhá a třetí vlna pandemie situaci ještě více zkomplikovala. V krátkodobém horizontu došlo k transformaci problému z nedostatku pracovních sil ve službách CR na hrozbu propouštění a zvýšení nezaměstnanosti ve službách CR a pokles vnímání CR jako významného a stabilního zaměstnavatele. Odliv pracovních sil z odvětví CR může v konečném důsledku představovat bariéru restartu.

V obecné míře platí, že v odvětví cestovního ruchu je také vysoká fluktuace pracovníků. Dle Konceptní analytické studie pro skupinu 65 Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch¹²¹ z roku 2016 téměř polovina vyučených absolventů v gastronomii po 3 letech pracuje mimo vystudovaný obor, což je nejvíce ze sledovaných skupin oborů. Studie rovněž uvádí, že nízká mzda, nevyhovující pracovní podmínky (hlavně nevyhovující pracovní doba), ztráta zájmu o práci v oboru a neperspektivnost oboru jsou ze strany absolventů nejčastěji uváděnými důvody práce mimo obor. Lze přepokládat, že pandemie a její dopady na sektor služeb CR výše uvedené pouze prohloubí, mimo jiné i proto, že odborné školy a učiliště, zaměřené na hotelnictví a pohostinství nejsou v podmínkách pandemie schopné zajistit pro žáky potřebnou praxi. Vzhledem k výše uvedenému je třeba ve spolupráci s profesními spolky a relevantními resorty hledat možné cesty podpory uplatnění absolventů oborů souvisejících nebo přímo spojených se službami cestovního ruchu a navrhnout řešení (Počet absolventů v oborech CR v evidenci ÚP ČR, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2019 - 30. 9. 2020 byl 941).

Motivace účasti na celoživotním vzdělávání je na samotných pracovnících, ale i podnikatelích (možnost využití i finančních motivací). Určitou úlohu má i stát, který může pomoci prostřednictvím osvěty či podpory organizace vzdělávacích kurzů, otázkou je, jakým způsobem ovlivní pandemie celoživotní vzdělávání a vůli pracovníků ve službách CR k dalšímu navyšování kvalifikace.

2.10 Státní politika cestovního ruchu – Analýza systému cestovního ruchu

2.10.1 Rámec politiky cestovního ruchu v ČR

Dle Kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb. je rozvoj cestovního ruchu v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Vzhledem k vazbám na další sektory a sektorové politiky je však usměrňování rozvoje tohoto odvětví z jednoho resortu velmi složité. **Cestovní ruch by si vzhledem ke svému významnému podílu na HDP a zaměstnanosti**¹²² zasloužil výraznější postavení v hospodářské politice státu. Úlohou MMR je prosazování zájmů a potřeb cestovního ruchu v rámci strategických rozvojových dokumentů na národní i resortní úrovni. Zásadní je promítnutí CR jako nástroje naplňování cílů i v Inovační strategii ČR 2019-2030, Hospodářské strategii ČR 2021-2030, ale také do Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (tj. Národní RIS3 strategie). Vzhledem k významu rozvoje digitalizace ve všech sektorech národního hospodářství je velmi důležité ukotvení CR, respektive e-turismu také v implementaci programu Digitální ČESKO.

Státní politika cestovního ruchu ČR vychází ze strategických dokumentů EU¹²³. Nutno podotknout, že právě pandemie COVID-19 paradoxně zajistila cestovnímu ruchu mnohem větší pozornost nejen ze strany vlád jednotlivých členských zemí, ale i samotné EK. Specificky pro restart odvětví vydala EK balíček opatření¹²⁴. Cestovní ruch je rovněž možné zahrnout do tzv. RRF. Rovněž se zintenzivnila diskuze o významu CR pro evropskou ekonomiku a nutnost zpracování Evropské strategie cestovního ruchu do roku 2050.

Do konce roku 2020 byla politika CR realizována na základě Konceptce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020¹²⁵ (dále jen Konceptce). V reakci na vypuknutí pandemie COVID-19 MMR zpracovalo Krizový akční plán CR 2020-2021¹²⁶, který překlenuje období mezi Konceptcí státní politiky CR 2014-2020 a Strategií rozvoje CR 2021-2030. Krizový akční plán zahrnuje 6 tematických prioritních

¹²¹ Škrášková, P. a Vencovská, T. Konceptní analytická studie pro skupinu 65 – Gastronomie, hotelnictví, cestovní ruch. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. [2020-01-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/3243/>

¹²⁴ Podrobnější data o významu CR viz kapitola 2.3, 2.4 a 2.5.

¹²³ Např. Four priorities for action. Overview of EU Tourism Policy. European Commission. (2010). *Europe, the world's No. 1 tourist destination – a new political framework for tourism in Europe*. [online]. [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en

¹²⁴ Dne 13. 5. 2020 vydala EK Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Cestovní ruch a doprava v roce 2020 a v dalších letech COM (2020) 550 final.

¹²⁵ Schválená usnesením vlády č. 220 ze dne 27. března 2013.

¹²⁶ Schválen usnesením vlády č. 631 ze dne 8. června 2020. Dostupný na webu MMR (<https://mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/krizovy-akcni-plan-cestovniho-ruchu-2020-2021>).

okruhů a 16 opatření. Nastavení Akčního plánu bylo od počátku konzultováno s externími partnery v rámci tzv. Expertního pracovního týmu pro restart CR¹²⁷. V rámci procesu nastavení jednotlivých opatření probíhaly konzultace s MPO a MF. Materiál byl zároveň projednán na zasedání Národní ekonomické rady vlády a byl představen na jednání Podvýboru pro cestovní ruch Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Přehled priorit a opatření Krizového akčního plánu viz příloha č. 3.

Financování cestovního ruchu

- **Finanční podpora** rozvoje CR je **roztržštěná jak na úrovni resortů, tak v rámci samospráv**. Důvodů může být celá řada včetně problematiky ošetření nedovolené veřejné podpory. Ze strany zástupců měst a obcí zaznívá např. i, že je obecně systém nedostatečný a málo pružný. Základním předpokladem pro efektivní nastavení financování CR je vyřešení problematiky nedovolené veřejné podpory. Cílem je ve spolupráci s ÚOHS, CzT, AOČR, ČUCR a dalšími profesními spolky vytvořit jednotnou metodiku pro výklad pravidel ošetření nedovolené podpory v oblasti CR. Metodika by měla umožnit efektivnější využívání veřejných prostředků na podporu CR a zároveň umožňovat smysluplnou spolupráci veřejného, soukromého a neziskového sektoru při rozvoji tohoto odvětví, včetně marketingu. Hlavním dotačním nástrojem pro rozvoj CR na národní úrovni je Národní program podpory cestovního ruchu v regionech (dále též NPPCRR). Z analýzy vyplynulo nízké čerpání alokovaných prostředků, zejména v rámci Podprogramu „Marketing“¹²⁸. V Podprogramu „Rozvoj“¹²⁹ mohla být jedním z důvodů nižšího čerpání, resp. poptávky i regionalizace. Samotné podmínky dotačního programu¹³⁰ do značné míry vyplývají z programového financování¹³¹. Doporučením je vytvořit nový národní dotační program na podporu cestovního ruchu zohledňující závěry evaluace NPPCRR 2016-2020.
- Nová kohezní politika EU na programové období 2021-2027 představuje nové možnosti a pojetí státní politiky cestovního ruchu ČR, např. digitalizaci v CR; ekologicky šetrné využívání zdrojů; změny v dopravě a jejich dopad na CR; či rozvojové strategie destinací. Cestovní ruch je nutné vnímat jako nástroj na plnění ostatních politických cílů EU. Pozitivní je, že se téma CR dostalo mezi okruh podporovaných aktivit. V návrzích nařízení nového programového období je cestovní ruch uveden přímo ve dvou politických cílech. Zejména implementace prostřednictvím tzv. integrovaných nástrojů bude velkou výzvou pro koordinaci a spolupráci v regionech¹³².
- **Regionální politika cestovního ruchu je pružnější**. Z výdajů krajů na podporu CR v rámci vypsání krajských grantových a dotačních schémat vyplývá, že kraje investice do CR navyšovaly. Proporcionální nárůst byl u podpory DMO a financování marketingových aktivit. Pandemie COVID-19 však minimálně v krátkodobém hledisku může tyto trendy změnit z důvodu snížení disponibilních prostředků krajů a obcí (nižší výnos daní, poplatků z pobytu apod.)
- Obecným problémem je sledování efektivity podpory CR i dostupnost dat pro sledování efektivity podpory.

Mezinárodní a mezioborová spolupráce

- Z hlediska mezinárodní spolupráce v CR je pro ČR nejvýznamnější členství v následujících organizacích a uskupeních: Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO), Poradní výbor pro cestovní ruch Evropské komise (TAC), Visegrádská čtyřka (V4), platforma 17+1¹³³.

¹²⁷ Pracovní tým vytvořený na úrovni NM pro sekci regionálního rozvoje a cestovního ruchu (MMR, CzechTourism, ČUCR, SOCR ČR, AHR, SLL ČR, Letiště Praha, a. s., Komise RAK pro CR / AOČR).

¹²⁸ Podprogram 2 – Marketingové aktivity v CR.

¹²⁹ Podprogram 1 – Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury CR.

¹³⁰ Příklady důvodů pro nepodání projektové žádosti např. 50 % spoluúčast, nemožnost uplatnění osobních nákladů a financování kontinuálních aktivit, regionalizace dostupných finančních prostředků podle krajů atd.

¹³¹ Viz např. § 12 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹³² Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza COM/2018/375 final. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0375>

¹³³ Spolupráce v oblasti cestovního ruchu mezi 17 zeměmi střední a východní Evropy a Čínou.

Působení ČR v uvedených organizacích a uskupeních je nutné v nadcházejících letech zaměřovat především na posilování mezinárodní spolupráce v CR. V období pandemie COVID-19 se rovněž členství ČR v těchto organizacích a platformách ukázalo jako velmi přínosné z hlediska možnosti sdílení a získání informací o vývoji a o postupu v ostatních státech.

- Dobrým příkladem inovativní mezioborové spolupráce s aktivní účastí CzT jsou tzv. PROPEdy (projekty ekonomické diplomacie), kde vzniká synergický efekt spolupráce mezi resorty, státními příspěvkovými organizacemi i konkrétními podnikatelskými subjekty. Problematikou PROPEd jako jednoho z nástrojů marketingové komunikace se bude podrobněji zabývat prioritní okruh 3 Poptávka / Návštěvníci. CzechTourism, příspěvková organizace MMR je jedním z pilířů mezioborové i meziresortní spolupráce. Agentura byla také jediným přímým nástrojem MMR, který v období 2014-2020 prokazatelně realizoval aktivity Koncepce i Akčních plánů, včetně Krizového akčního plánu. CzT bude mít zásadní úlohu v implementaci nové Strategie i v rozvoji jednotné prezentace ČR v zahraničí. Při přípravě marketingové strategie pro turistické destinace je vhodná úzká spolupráce se správami národních parků, AOPK ČR a NPÚ.

Statistiky a výzkumy v CR

- Slabá pozice CR se projevuje i v nedostatečné pozornosti věnované výzkumu v oblasti cestovního ruchu, transferu know-how a dobré praxe, vytěžení dat pro rozhodovací procesy a zkvalitňování statistiky CR. Jako kritický se tento faktor projevil právě v období nástupu pandemie COVID-19, problémy s nedostatkem kvalitních informací pro účely realizace státní i regionální politiky CR jsou jednou z nejdůležitějších bariér rozvoje CR.
- Předpokladem pro efektivní, profesionální a udržitelný rozvoj CR je znalost území a struktury nabídky, rozložení návštěvnosti v čase a místě, znalost ekonomických dopadů CR na národní, regionální i lokální hospodářství, znalost sociokulturních dopadů CR na kvalitu života rezidentů, dopadů CR na životní prostředí, dopadů změn klimatu na rozvoj CR.
- Uživatelé výstupů statistických šetření a výzkumných úkolů jsou na jedné straně zástupci veřejného sektoru (MMR a ostatní resorty realizující aktivity související s CR, kraje, obce), certifikované DMO, profesní spolky, soukromý sektor, NNO v CR a akademický sektor. Každá cílová skupina využívá rozdílný rozsah informací, což souvisí i s finanční náročností jejich zpracování¹³⁴.
- Nejdůležitější úlohu při sledování výkonnosti CR dlouhodobě hraje ČSÚ. Největším přínosem je publikování dlouhodobých časových řad o výkonnosti CR (např. kapacity a návštěvnost HUZ, konference realizované v HUZ, domácí a výjezdový CR) a zpracování tzv. Satelitního účtu cestovního ruchu ČR¹³⁵.
- TSA implikuje význam CR pro národní hospodářství, doposud byla data publikována za celé území ČR, v roce 2020 ČSÚ publikoval i data za regionální satelitní účet CR¹³⁶. Jedním z klíčových zdrojů informací pro zpracování TSA představuje i přes jeho finanční náročnost využití analýzy GSM dat. Aktuálně dostupná data neumožňují rozpad satelitního účtu na menší území než kraj. Nevýhodou využití TSA je poměrně dlouhá doba potřebná na zpracování a validaci dat – data jsou publikována cca po 14 měsících. Výstupy TSA tak nelze využít pro sledování aktuálních jevů ani plánování nápravných opatření. To se projevilo v období krize COVID-19, kdy s propuknutím krize vlastně nebylo možné zjistit přínosy CR k počátku roku 2020 ani vyčíslit dopady krize na CR (data z TSA za rok 2020 budou k dispozici v průběhu roku 2022). Ani údaje o návštěvnosti HUZ během kalendářního roku nejsou dostupná tak, aby dle nich bylo možné aktuálně reagovat na vývoj (zpravidla 1,5měsíční zpoždění vlivem techniky zpracování dat).
- Dalším významným subjektem v oblasti sběru a vyhodnocení dat je agentura CzT (Institut turismu), která dlouhodobě realizuje šetření o trendech poptávky v CR (např. struktura

¹³⁴ Např. pro DMO je z hlediska jejich aktivit zásadní znalost trendů DCR a PCR, znalost spotřebního chování turistů a návštěvníků, ale i znalost konkurenčních trhů CR, substitučních produktů. Důležité je ovšem také znát názor rezidentů a podnikatelů, stav pracovního trhu cestovního ruchu atd.

¹³⁵ Satelitní účet cestovního ruchu dostupný na webu ČSÚ:

https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

¹³⁶ ČSÚ. *Regionální satelitní účet cestovního ruchu*. Hrubá přidaná hodnota CR podle regionů v ČR v letech 2010-2019, Počet zaměstnaných osob v CR podle regionů v ČR v letech 2010-2019 (https://www.czso.cz/csu/czso/rtsa_cr)

a chování návštěvníků) a dílčí šetření k různým tématům v oblasti CR (např. Country reporty). Nástrojem komunikace výstupů výzkumných úkolů CzT je Marketingový informační systém¹³⁷. CzT úzce spolupracuje s ČSÚ a dalšími relevantními partnery na tvorbě podkladových dat pro TSA a dílčích výzkumech, které Institut turismu realizuje.

- Státní statistickou službu za oblast kultury vykonává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále též „NIPOS“). Jeho každoroční data a analýzy jsou přímo využitelná také pro oblast cestovního ruchu. Předmětem statistiky kultury je zjišťování údajů o činnosti kulturních subjektů zřizovaných ministerstvem kultury, dalšími orgány státní správy, kraji, obcemi, spolky, obecně prospěšnými společnostmi, církví, podnikatelskými subjekty aj. NIPOS disponuje např. daty za: památkové objekty, kulturní domy, knihovny, muzea a galerie, divadla, festivaly a další.¹³⁸ Na základě sebraných dat NIPOS, mimo jiné, každoročně sestavuje tzv. Satelitní účet kultury, jehož cílem je zmapování všech finančních toků přicházejících do kultury z nejrůznějších zdrojů a stejně tak finančních toků z kultury vycházejících. Účet by měl také ukázat úroveň a efektivnost hospodaření v jednotlivých oblastech, rozsah použitých pracovních a investičních zdrojů, výši mezd a v neposlední řadě vyjádřit pomocí finančních ukazatelů váhu kultury v ekonomice.
- Základní vyhodnocování návštěvnosti chráněných území provádí správy národních parků a pro chráněné krajinné oblasti AOPK ČR, okrajově také některé krajské úřady, prostřednictvím automatických sčítačů na vybraných profílech (turistických cestách). Další údaje jsou získávány z dotazníkových průzkumů, které jsou součástí zpracování koncepcí práce s návštěvnickou veřejností v CHKO. V oblasti kulturního dědictví shromažďují data o návštěvnosti NPÚ, muzea a další podobné instituce především evidencí vstupného. Bohužel ve většině případů je možnost využití těchto dat pro segmentaci návštěvníků a přesnější analytiku obtížná.
- Výzkum a vývoj v CR není koordinován, neexistuje dlouhodobý plán výzkumných úkolů a činností ani zásobník projektů. V rámci systému podpory výzkumu a vývoje včetně rozvoje inteligentní specializace není zahrnuta oblast CR jako specifické téma. Dílčí projekty jsou realizovány akademickým sektorem, případně ad hoc dle potřeb regionů a veřejné správy. Výzkum potenciálu CR byl naposledy realizován v roce 2010 a od té doby neproběhla aktualizace.
- S ohledem na dynamiku vývoje trhu CR (jak nabídky, tak poptávky) nejsou výše uvedené šetření dostačující ani ve svém rozsahu, struktuře, vypovídající schopnosti i technice sběru, zpracování, vyhodnocení a sdílení (např. nedostupnost dat o IUZ, kolaborativní ekonomice atd.). Kromě monitoringu a hodnocení výkonu CR v globálním měřítku a také monitoringu poptávkových trendů zcela chybí monitoring dopadů CR na životní prostředí, stav kulturních a přírodních památek, i na kvalitu života místních obyvatel. Stejně tak není v oblasti CR řešen aplikovaný výzkum (např. šetření možných energetických úspor v ubytovacích zařízeních aj.).
- Rovněž není dostatečně monitorována podpora CR nad rámec rozpočtu MMR. Výše uvedené znesnadňuje vyhodnocení účinnosti státní politiky CR, včetně úspěšnosti implementace Koncepce / Strategie rozvoje CR. Základním předpokladem pro zefektivnění dostupnosti dat je vývoj systému postaveného na sdílení informací o ubytovaných turistech v ČR. Rozvoj statistických šetření a výzkumů v oblasti CR je v souladu s cíli Inovační strategie ČR 2019-2030 a také Národní RIS3 strategie.

Krizové řízení CR

- Součástí politiky CR je i problematika krizového řízení CR. Nejedná se však o aktivitu související s krizovým řízením dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). V případě vzniku krizových událostí se nerozlišuje, zda se jedná o rezidenty či návštěvníky, podmínky nápravných opatření se týkají všech osob na daném území. Strategie CR jako taková se výkonem krizového řízení ve smyslu zákona č. 240/ 2000 Sb. zabývat nebude.
- V návaznosti na Strategii CR by však měla být řešena problematika managementu a koordinace CR v kritických, nebo náročných situacích. Jednalo by se primárně o vytvoření expertního týmu, který se bude zabývat vyhodnocováním dopadů vnější události, návrhem nápravných

¹³⁷ Marketingový informační systém agentury CzT – MIS. Dostupný z: <https://tourdata.cz/>

¹³⁸ Statistika kultury České republiky dostupná na webu NIPOS: <https://www.statistikakultury.cz/>

a podpůrných opatření, nastavením komunikace vůči návštěvníkům (i potenciálním) a zapojení do koordinace rozvolňování a další související aktivity.

- V návaznosti na zamezení výskytu pandemie COVID-19 byl vytvořen tzv. Protiepidemický systém (PES), který mimo jiné upravoval i podmínky poskytování služeb CR. Přestože PES měl výrazný dopad na podnikání v CR, do nastavení PES se nemohlo MMR ani zástupci profesních spolků zapojit (řešeno pouze z epidemiologického pohledu). Systém PES byl následně nahrazen tzv. Balíčky k návratu do normálního života¹³⁹, nicméně z pohledu CR se nejedná o ideální řešení, protože harmonogram rozvolňování služeb CR není jednoznačně vymezen. I v tomto případě se prokázalo, že cestovní ruch není možné řídit z jednoho resortu, ale že i v krizové situaci je nutné zohlednit cestovní ruch a jeho vazby v gesci více resortů. Podnikatelé opakovaně kritizovali a kritizují zmatečnost některých opatření a také nelogičnost jejich nastavení. Rovněž se profesní spolky pokoušely opakovaně přicházet s návrhy řešení pro udržení středisek a zařízení služeb CR v provozu za předpokladu splnění podmínek protiepidemických opatření.¹⁴⁰ Profesní spolky kritizovaly i často velmi rychlé změny v platnosti opatření, respektive úpravy jejich nastavení, kde vznikaly náklady na zmařených zásobách, jelikož opatření vlády bylo oznámeno s příliš krátkým předstihem.¹⁴¹ Proto je nutné z dlouhodobého hlediska vytvořit ve spolupráci s hygieniky a MZ scénáře a postupy, za jakých lze řešit provoz služeb cestovního ruchu nejen v období pandemie. Důvodem je i skutečnost, že zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, upravuje i provozování řady činností v oblasti CR (např. provozování přírodních a umělých koupališť a saun, provozování škol v přírodě a zotavovacích akcí, provozování ubytovacích služeb atd.). Cílem je minimalizovat riziko pro personál i pro klienty a zajistit kontinuální provoz, aby byly dle možností minimalizovány ekonomické dopady snížení poptávky po těchto službách. Dlouhodobé omezení CR může mít dalekosáhlý dopad na socio-ekonomický rozvoj regionů.

2.10.2 Uspořádání systému cestovního ruchu v ČR

Koordinace rozvoje cestovního ruchu v ČR je v kompetenci MMR, kde je vyčleněno samostatné pracoviště pro řešení problematiky CR na celostátní úrovni (Odbor cestovního ruchu). Ve smyslu nástroje regionálního rozvoje spadá řízení CR do samostatné působnosti krajů a obcí. Z pohledu udržitelnosti CR a správy přírodních destinací jsou klíčové Správy národních parků a AOPK ČR pro chráněné krajinné oblasti, pro kulturní památky potom NPÚ. Klíčovou roli hraje podnikatelský i neziskový sektor. Do systému řízení je třeba zahrnout i další specifické subjekty jako nositele integrovaných nástrojů (např. MAS, ITI), DSO, turistická informační centra (TIC), profesní spolky, geoparky, nestátní neziskové organizace (např. KČT, Partnerství o.p.s., církve) a další. Jejich vzájemná spolupráce a komunikace je základem pro realizaci destinačního managementu. Dostatečné a kompetentní personální obsazení pracovišť, která se jak na celostátní, tak na regionální úrovni věnují koordinaci rozvoje CR je naprosto klíčové. Vzhledem k tomu, že řízení CR je v samostatné působnosti krajů a obcí, bude na úrovni strategie řešeno primárně zajištění personálního obsazení pro implementaci strategie na celostátní úrovni.

¹³⁹ Vláda ČR. *Balíčky pro návrat zpět do normálního života*. [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Balicky-pro-navrat-zpet-do-normalniho-zivota.pdf>

¹⁴⁰ ČUCR. (2020). *Unie vyzvala MPO k podpoře bazénů*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ceskauniecr.cz/unie-vyzvala-mpo-k-podpore-bazenu/>

Nebo SOCR ČR. (2020). *Společná výzva pořadatelů kongresů, eventů a veletrhů, kterou rovněž podporuje SOCR ČR*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/spolecna-vyzva-poradatelu-kongresu-eventu-a-veletrhu-kerou-rovnez-podporuje-socr-cr/>

¹⁴¹ ČUCR. (2021). *Řekněte rychle, co bude dál*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z:

<https://ceskauniecr.cz/ceska-unie-cestovniho-ruchu-reknete-rychle-co-bude-dal/>

Nebo též ČUCR. (2021). *Otevřete lyžařská střediska! Další výzva vládě*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ceskauniecr.cz/otevrete-lyzarska-strediska-dalsi-vyzva-vlade/>

Role CzechTourism

CzechTourism hraje významnou úlohu v nastavení systému řízení CR, jednak z pozice národní centrály cestovního ruchu, koordinátora marketingu a propagace ČR v zahraničí ve spolupráci s dalšími resorty a resortními organizacemi, i partnera pro komunikaci s regiony v oblasti CR. Kromě toho je CzT důležitým partnerem podnikatelů. CzechTourism je v současné době financován primárně z prostředků státního rozpočtu prostřednictvím MMR. Z dlouhodobého hlediska a vzhledem k šíři realizovaných aktivit je třeba i v tomto případě hledat možnosti využití vícezdrojového financování, případně analyzovat a zvážit možnost změny právní formy této organizace.

Kategorizace DMO

Destinační management představuje: soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci CR v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty CR, společně sdílené logo / značka kvality, sdílený informační a rezervační systém, společná tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti CR, dále iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru i podpora profesních spolků, sdružení a organizací působících v CR.¹⁴²

DMO jsou zpravidla zřizovány / zakládány jako nestátní neziskové organizace se silným vlivem veřejného sektoru (města, obce, kraje, DSO). Jejich činnost je financována z různých zdrojů, včetně dotačních prostředků. V některých případech jsou DMO na dotacích „závislé“, obecně dostupnost dotačních prostředků velmi výrazně ovlivňuje rozsah jejich aktivit. Z dlouhodobého hlediska je tato situace neudržitelná.

V zahraničí se DMO transformují z převážně marketingových organizací na subjekty koordinující rozvoj CR v území, včetně monitoringu a vyhodnocení jak výkonu CR, tak dopadů odvětví na životní prostředí, přírodu, stav památek a kvalitu života místních obyvatel. Tento trend sledujeme i v ČR.

Pro koordinaci udržitelného rozvoje CR v území představuje destinační management, respektive DMO nejnárodnější nástroj. Vývoj organizace (uspořádání) cestovního ruchu v ČR lze označit za **organický**¹⁴³. Systém řízení CR není v ČR řešen specifickým zákonem, **principy řízení destinace** jsou proto dosud naplňovány u jednotlivých DMO **odlišně**. Za účelem vytvoření systému řízení a organizace destinačního managementu v ČR MMR ve spolupráci s CzT a územními partnery¹⁴⁴ vytvořilo tzv. Kategorizaci organizací destinačního managementu¹⁴⁵ (dále také Kategorizace DMO). Kategorizace představuje standard činností DMO, zároveň naznačuje princip vícezdrojového financování činnosti DMO, ale také zohledňuje další problematický aspekt, a to je přesné vymezení rolí jednotlivých subjektů v rámci systému řízení CR, respektive výkonu destinačního managementu.

Kategorizace stanovuje čtyř úrovnový systém řízení (příklady DMO na jednotlivých úrovních):

- Stát / destinace ČR (CzT)
- Kraj / krajská DMO (Jihomoravský kraj / Centrála cestovního ruchu – Jižní Morava, z.s.p.o.)
- Turistická oblast / oblastní DMO (Znojemsko a Podyjí (ZnojmoRegion, z.s.))
- Lokální destinace / lokální DMO (Znojemská Beseda)

K 9. 3. 2021 bylo certifikováno **64 DMO (10 krajských, 49 oblastních, 5 lokálních)**, z toho již 45 DMO bylo úspěšně recertifikováno (8 krajských, 34 oblastních a 3 lokální). Rozmístění certifikovaných DMO viz obrázek níže.

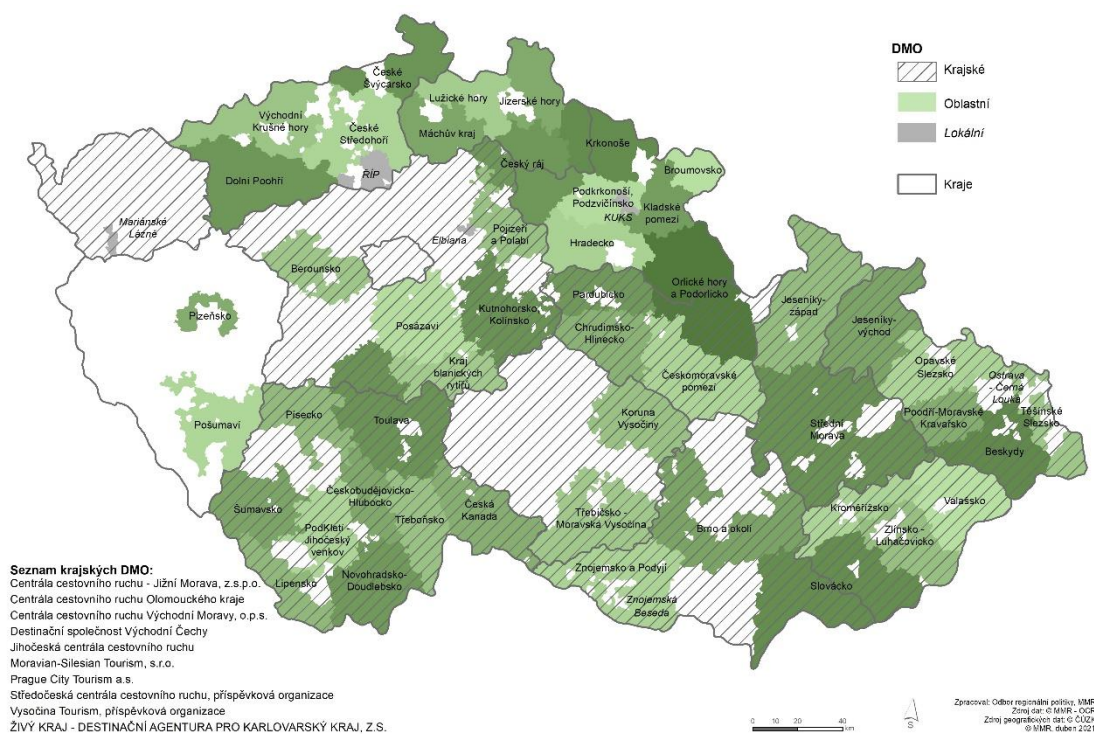
¹⁴² CzechTourism, MMR. (2018). *Kategorizace organizací destinačního managementu. Technický předpoklad*. [online]. [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <http://organizace.csks.cz/filemanager/files/13246.pdf>

¹⁴³ Vznik DMO nebyl zpočátku koordinovaný, DMO někdy vznikaly účelově na možnosti financování z ESIF, v některých případech se vyskytovaly územní překryvy působnosti DMO.

¹⁴⁴ Zástupci krajů, AOCR, soukromý sektor, NNO v CR a další.

¹⁴⁵ Dostupné na webu: <http://organizace.csks.cz/cs/certifikace-organizaci-destinacniho-managementu/>

Obrázek 1: Přehled certifikovaných DMO k 9. 3. 2021

Zdroj: MMR/CzechTourism

Jedním z viditelných výsledků postupného zavádění Kategorizace DMO je celkový nárůst počtu DMO¹⁴⁶. Prozatím chybí zkušenosti s řízením destinace u některých nově certifikovaných DMO. Pozitivním přínosem Kategorizace DMO je, že certifikovaným DMO je udělena z pozice státní politiky CR **legitimita**, která jasně určuje jejich postavení a eliminuje tak situace, kdy jedno území je zastřešeno dvěma či více subjekty.

V souvislosti s Kategorizací DMO byla vypracována metodika „Indikátory pro měření výkonnosti destinace a DMO pomocí metody 3E“ (autorem byla Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o.), kterou certifikované DMO mohou využít a současně se prověřuje zavedení vybraných indikátorů 3E, které DMO v rámci Kategorizace sledují. Na úrovni destinací by měly vznikat strategie definující potenciál území, atraktivitu a plán k jejich optimálnímu využití, přehled stávající i potřebné infrastruktury a jejího rozmístění. Výstavba a modernizace infrastruktury cestovního ruchu musí být v souladu s územně plánovací dokumentací krajů a obcí. Je třeba, aby strategie respektovaly a stanovily limity únosnosti pro dané území, zároveň respektovaly a zohledňovaly potřeby místních obyvatel. Součástí investičních projektů musí být i nástroje pro sledování využití nabídky, respektive pro ověření efektivity realizovaných řešení. Při nastavení strategií rozvoje nabídky a sledování využití potenciálu destinace by měly důležitou koordinační roli sehrát certifikované DMO, včetně agentury CzechTourism.

Nastavení spolupráce aktérů na poli CR

Současná vertikální spolupráce v rámci systému organizace CR probíhá mezi CzechTourism a regionálními / oblastními / lokálními DMO prostřednictvím **sítě koordinátorů**. Postoje ke koordinátorům se různí. Krajské / regionální DMO se s koordinátory ztotožňují. Zintenzivnit je třeba komunikaci s oblastními DMO. **Spolupráce mezi regionálními / krajskými DMO a oblastními DMO je v zásadě hodnocena pozitivně.**

Horizontální spolupráce představuje partnerství samotných aktérů CR. Je důležité podporovat vzájemnou spolupráci soukromého, veřejného a neziskového sektoru. Je třeba, aby byla zajištěna kontinuita a transparentnost rozhodnutí veřejné správy a stabilní podmínky. Pro rozvoj funkční spolupráce je zásadní zvyšovat povědomí o roli a činnosti DMO zejména mezi podnikateli ve službách CR, nebo souvisejících, a mezi NNO. Na příkladech dobré praxe vysvětlit možné přínosy zapojení

¹⁴⁶ Holešinská, A. (2019). Česká podoba konsolidace DMO. In Klímová, V., Žitek, V. *XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-9268-6. (v tisku)

do DMO a spolupráce s nimi. Zároveň je důležité, aby partneři sdíleli informace a aby DMO důsledně vysvětlovaly pozitivní účinky spolupráce a dlouhodobé efekty všem zapojeným subjektům. To je cesta, jak omezit nedůvěru a jistou „kalkulativnost“, která se mezi partnery objevuje.

MAS jsou silnými a strategickými územními partnery, kteří umožňují zabezpečit finanční prostředky na realizaci investičních i dalších rozvojových záměrů destinace, rovněž mohou výrazně pomoci při vytváření 3K platformy. Za účelem koordinace rozvoje CR v destinaci je nutné zajistit spolupráci DMO a MAS. To se relativně daří, protože MAS často bývají spoluzakladateli, členy nebo partnery DMO. Neplatí však automaticky, že MAS = DMO. Tato situace může nastat pouze v případě, že MAS požádá o certifikaci v rámci kategorizace DMO a splní veškeré požadavky, uvedené v metodice pro udělení certifikace.

Důležitou roli v rozvoji CR a jeho koordinaci hrají rovněž DSO. Dobrovolné svazky obcí se často dlouhodobě věnují rozvoji cestovního ruchu na svém vymezeném území, v některých specifických případech jsou DSO nositelem „regionálního nebo nadregionálního produktu CR“ (např. DSO České dědictví UNESCO, Královská věnná města, Česká inspirace apod.).

Dotační podpora

Dotační politikou se relativně daří financovat investiční projekty v oblasti CR, zejména veřejné infrastruktury, i když především v oblasti dopravní obslužnosti a dopravy v klidu v místech turistických cílů jsou stále velké rezervy. Dlouhodobě problematické je však financování provozních výdajů a aktivit DMO, které nelze chápat pouze jako aktivity, které organizace vykonává pro svou členskou základnu / zřizovatele, ale také částečně jako „veřejnou“ službu, jejíž realizace je důležitá pro navazující marketingové aktivity na národní úrovni. Obdobně turistická informační centra jsou důležitou součástí destinačního managementu, jejich práce je zásadní pro výkon činnosti lokálních, oblastních i krajských DMO. Do jisté míry se rovněž jedná o veřejnou službu, zejména díky širokému záběru realizovaných aktivit pro veřejnost. Financování jejich provozu závisí na možnostech jejich zřizovatelů (samospráva, podnikatelé, NNO apod.) Dlouhodobě se relativně daří řešit investiční podporu rozvoje TIC, podporu provozu poskytuje celá řada krajů, nicméně je třeba řešit podporu kvality a rozvoje spolupráce mezi DMO a TIC.

Pandemie COVID-19 může mít negativní dopad na činnost samotných DMO, ale i rozvoj mezisektorové spolupráce v CR i rozvoj vícezdrojového financování. Důvodem je pokles zdrojů a příjmů subjektů CR (např. u obcí dojde k poklesu příjmů jak v návaznosti na omezení poplatků z pobytu a pokles finančních prostředků generovaných RUD; u podnikatelských subjektů došlo k několikaměsíčnímu poklesu příjmů) a tím i snížení ochoty k finanční účasti partnerů na spolupráci s DMO.

Spolupráce s místními obyvateli

V rámci destinačního managementu je nutné budovat vztahy s rezidenty. Rezidenti byli často v rámci řízení CR v destinaci opomíjeni, ačkoliv tvoří spolu s kulturním a přírodním dědictvím i poskytovateli služeb charakter a nezaměnitelné kouzlo destinace. Rezidenti se mohou stát „ambasadorů“ destinace a přispět k autentickému zážitku návštěvníků a jejich spokojenosti. Turisté ale narušují „klid“ rezidentů a mohou přispívat k eskalaci určitých problémů v daném místě jako parkování, odpady, „přelidnění“ daného místa, bytová problematika, přizpůsobení služeb turistům a nerespektování obecně závazných vyhlášek (noční klid, pití alkoholu atd.). Tyto situace mohou vyústit k vysídlování rezidentů, potažmo negativně ovlivnit zajištění pracovní síly v destinaci. Je třeba seznamovat rezidenty s pozitivními efekty řízeného rozvoje CR, vysvětlovat jim úskalí řízení, rizika spojená s overtourismem. Zároveň je důležité, aby znali možnosti vlastního zapojení do řízení rozvoje CR, podnikatelské příležitosti. Pozitivní PR odvětví je také možné docílit podporou akcí z oblasti cestovního ruchu pro rezidenty, jako je Noc kostelů, Noc hotelů, Muzejní noc, Hradozámecká noc, Dny evropského dědictví, „Openhouse“, Dny otevřených dveří atd. Při plánování infrastruktury CR a realizaci eventů je také důležité myslet i na rezidenty, aby realizované aktivity byly využitelné i pro ně. To má vliv na kvalitu života rezidentů i jejich spokojenost.

Úroveň řízení DMO

Pro efektivní výkon destinačního marketingu je třeba dodržovat principy, respektive úlohy jednotlivých úrovní řízení CR definovaných v rámci Kategorizace DMO. Na národní úrovni zajišťuje prezentaci ČR jako destinace CR agentura CzechTourism ve spolupráci se strategickými partnery. Na regionální úrovni je destinační marketing realizován prostřednictvím krajských, oblastních a lokálních DMO. Realizace destinačního managementu se neobejde bez spolupráce s dalšími partnery¹⁴⁷, včetně TIC a návštěvnických středisek národních parků a CHKO, DSO, MAS apod. Turistická informační centra

¹⁴⁷ Viz kapitola 2.10.2 Uspořádání systému cestovního ruchu v ČR.

a návštěvnická střediska v chráněných územích přispívají ke zvýšení povědomí o nabídce regionu a jsou v úzkém kontaktu s návštěvníky a jejich potřebami. TIC představují jeden z komunikačních nástrojů DMO vůči návštěvníkům, zpracovávají kalendáře akcí v destinaci, poskytují podklady pro aktualizaci destinačních webů, v některých případech sledují návštěvnost kulturních akcí, turistických atraktivit atd. Komunikace a skutečný rozsah spolupráce mezi DMO a TIC nejsou systematicky monitorovány a jednoznačně nastaveny.

Koncept prezentace destinace ČR

ČR se v rámci trhu CR pohybuje ve vysoce konkurenčním prostředí, toho je třeba využít a spolupracovat s okolními zeměmi, neboť taková spolupráce může představovat i nástroj pro zvýšení efektivity vynaložených nákladů (např. v rámci V4). Efektivní nastavení jednotné prezentace ČR v zahraničí je úkolem Komise pro jednotnou zahraniční prezentaci a Národního marketingového týmu. Na obou těchto platformách participuje CzT a MMR.

Bez ohledu na rámcovou značku prezentace ČR v zahraničí by komunikace v oblasti CR měla směřovat jak k propagaci brandu a zviditelnění ČR a jejích atraktivit, kulturního a přírodního dědictví, tak by se měla komunikace zaměřit na kreativní propagaci produktů CR se zapojením regionálních i lokálních výrobců, podnikatelů a oborů kulturních a kreativních průmyslů. Z dlouhodobého hlediska klesá výše výdajů na marketing ČR jako destinace CR, přesto v posledních letech (před nástupem COVID-19) docházelo k nárůstu počtu příjezdů i přenocování domácích i zahraničních návštěvníků. Na druhou stranu dochází k dlouhodobému poklesu průměrné délky přenocování a relativně nízkému počtu opakovaných návštěv (trend je globální, netýká se jen ČR).

Značka Česká republika by nadále měla stavět především na exkluzivních a excelentních službách, autentických produktech CR s vysokou přidanou hodnotou pro ty, kteří je dokáží ocenit (poměr vyšší cena / excelentní výkon). Jedná se zejména o lázeňství, které lze v marketingu využít i z hlediska „preventivní péče“ a medicínský turismus. Vysokou přidanou hodnotu také generuje MICE. Potenciál představuje také filmový turismus a realizace eventů, respektive kulturních, sportovních a jiných společenských akcí s významem pro CR. Jak u filmového turismu, tak u realizace eventů je klíčová koordinace aktivit jednotlivých zapojených subjektů. Nevyužitý potenciál pro prezentaci ČR představuje i vzdělávací, spirituální a církevní turismus.

Koncept prezentace by měl být upraven i v případě Prahy, která by se měla nadále představovat jako moderní svěží destinace (komunikovat širší území Prahy, nikoli jen historické centrum) a která by se měla stát bránou k návštěvě regionů. Zároveň by měla být Praha atraktivní destinací i pro tuzemské návštěvníky. Pro optimální rozprostření návštěvnosti je také důležité marketingově podpořit i jiné „brány“ do regionů ČR (regionální letiště, potenciál železnice, regionální autobusové dopravy atd.) a spolupracovat s dopravci na propagaci destinací. Při komunikaci dopravní dostupnosti je vhodné propagovat dle možností nízkoemisní a bezemisní dopravu jak do ČR, tak v rámci destinací.

Neméně důležité je rozvíjet domácí CR, jelikož Češi nejsou tolik vázaní na hlavní turistickou sezónu. Z hlediska optimálního rozložení návštěvnosti je to právě domácí turista / návštěvník, který uvítá nové a dosud „neokoukané“ destinace a kterého je snadnější přesvědčit, aby navštívil i méně známé turistické cíle. Domácí CR a jednodenní výlety do regionů představují tzv. „záchranný kruh“ na zachování nižší, avšak relativně stabilní úrovně poptávky v případě externích negativních jevů (jako např. COVID-19), kdy právě domácí poptávka umožnila řadě poskytovatelů služeb přežít danou situaci. Vzhledem k nejistému vývoji pandemie COVID-19 v ČR i ve světě a relativně pomalému postupu proočkování populace by měla agentura CzechTourism minimálně v prvních letech implementace strategie zaměřovat své aktivity více na DCR.

Z hlediska optimálnějšího rozložení návštěvnosti v ČR by nové produkty CR měly být zaměřené primárně na méně známá a méně navštěvovaná místa, ovšem pouze taková, která mají dostatečně rozvinutou infrastrukturu a nabídku služeb. Je důležité, aby nové produkty a nové destinace CR v chráněných územích byly konzultovány se správami národních parků a pro oblast CHKO a národních přírodních rezervací s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, aby bylo možné zohlednit limity těchto území. V případě podpory CR návštěvnický významných destinací by se podpora neměla zaměřovat na další nárůst návštěvnosti, ale na oslovení jiné cílové skupiny, efektivnější rozprostření návštěvnosti, respektive řešení případných problémů s nevyváženou návštěvností. Při prezentaci regionálních turistických cílů by měl být využíván spíše princip jejich „přirozeného pojmenování území“, který více usnadní orientaci zejména zahraničních turistů v nabídce destinací ČR (např. Pardubický kraj prezentovaný jako Východní Čechy apod.).

Využití filmu v destinačním marketingu

Filmovému místu přináší natáčení pozitivní PR a povědomí veřejnosti o něm, což mu zajišťuje vyšší atraktivitu.

Podmínkou pro rozvoj filmového turismu pro zahraniční turisty v regionech je, aby se dostala výroba zahraničních filmů a seriálů do regionů, což se aktuálně díky filmovým pobídkám, které poskytuje Státní fond kinematografie, relativně daří. Největší potenciál mají TV seriály o několika sériích a dílech, tedy primárně produkty realizované platformami Netflix, Amazon, HBO atp. Celosvětově na základě cestování po stopách seriálů vznikl termín tzv. "set-jetting" trend.

Státní fond kinematografie (dále též „SFKMG“) je pro filmové investory strategickým partnerem z toho důvodu, že je poskytovatelem filmových pobídek, bez kterých žádný projekt v ČR výrobu svého audiovizuálního díla realizovat nebude. Jedním oddělením Státního fondu kinematografie je oddělení České filmové komise – Czech Film Commission. Na regionální úrovni pomáhají oddělení České filmové komise (= národní filmové kanceláři) koordinovat aktivity v oblasti filmové výroby tzv. regionální filmové kanceláře. **Primární úlohou je přilákat do regionu filmové štáby a maximálně zefektivnit přínosy audiovizuální produkce pro region.** Pro filmaře jsou cenným zdrojem informací pro oblast daného regionu, staví přitom na dobré znalosti místního prostředí a kvalitní síti dlouhodobě budovaných kontaktů, díky kterým usnadňují natáčení ve svém regionu.

V ČR je pro zahraničního producenta / studio / platformu partnerem z důvodu poskytování filmových pobídek SFKMG, ten je s producentem díla často v kontaktu od začátku přípravy / výroby. Proto by bylo vhodné uvažovat o aplikování podmínky odevzdání fotodokumentace k natáčenému projektu přímo do jednoho z vydávaných rozhodnutí SFKMG k filmové pobídce¹⁴⁸. Chybí totiž propojení výstupu v momentě, kdy film / TV seriál je natočený v celosvětové distribuci a kdy by ČR měla prostřednictvím kanálů z oblasti CR informovat o tom, že film / TV seriál se realizoval právě zde, aby diváci mohli přijet dané místo navštívit.

Propagaci turistických tras a destinací navázaných na domácí CR z domácí kinematografie a TV seriálů regionální filmové kanceláře zvládají bez větších problémů prostřednictvím vlastních nástrojů. Propagaci turistických tras a destinací na zahraničních trzích již zvládat bez silného prostředníka na národní úrovni s přesahem do zahraničí nemohou. SFKMG nemá tuto činnost v kompetenci¹⁴⁹. S největší pravděpodobností by tímto silným prostředníkem na národní úrovni s přesahem do zahraničí měla být agentura CzechTourism, která se tématu filmového turismu v ČR věnovala již v minulosti (kampaň a aplikace „Česko – země filmu“¹⁵⁰).

Osvětová činnost

Součástí marketingových aktivit by měla být i osvěta za účelem „výchovy“ návštěvníků k odpovědnému chování v přírodě i památkách (desatero návštěvníků), chování na cyklostezkách a sjezdových tratích, respektování legislativních omezení (noční klid, alkohol od 18 let atd.). Právě během pandemie COVID-19 se ukázalo neuvážené chování návštěvníků horských oblastí jako velký problém¹⁵¹, neboť Horská služba ČR¹⁵² musela vedle pátracích a záchranných akcí zasahovat i při řešení několika případů smrtelných úrazů ski-alpinistů, kteří vědomě lyžovali v nepřístupných oblastech hor¹⁵³. Vyšší stupeň výchovy a osvěty, ale zároveň i kontroly dodržování stanovených podmínek je klíčový. Jako základní osvětový materiál lze využít zásady ohleduplného chování v přírodě zpracované AOPK ČR mj. i formou

¹⁴⁸ Rozhodnutí Osvědčení o registraci nebo evidenci.

¹⁴⁹ V zákoně o audiovizu (zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů), kterým je zřízen primárně k podpoře české kinematografie a filmového průmyslu.

¹⁵⁰ Dostupné na webu CzT: <https://www.zemefilmu.cz/cz/>

¹⁵¹ Horská služba ČR. (2021). *Do Obřího dolu v teniskách? Nikdy!* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3125-do-obriho-dolu-v-teniskach-nikdy>

Nebo též Horská služba ČR. (2021). *Jeseníky varují: Nebivakujte v extrémních podmínkách!* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3123-jeseniky-varuji-nebivakujte-v-extremnich-podminkach>

¹⁵² Počet zásahů HS ČR v sezóně 2019/2020 (01. 05. 2019 - 30. 04. 2020): 10 084.

¹⁵³ Horská služba ČR. (2021). *Záchrana skialpinistky ve Velkém kotli.* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3130-zachrana-skialpinistky-ve-velkem-kotli> Nebo též Horská služba ČR. (2020). *Nehoda skialpinisty ve Velké Studniční jámě.* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3017-nehoda-skialpinisty-ve-velke-studnicni-jame>

animovaných videí¹⁵⁴. Kromě návštěvnických a informačních středisek jsou pro osvětu v přírodních lokalitách zásadní strážci přírody a průvodci přírodou (často v jedné osobě). Vyjma národních parků je ale stráž přírody postavena na dobrovolných spolupracovnících, což je odborně i kapacitně zcela nevyhovující.

2.10.3 Ochrana spotřebitele

Ochranu spotřebitele je možné vnímat i širěji. Na jedné straně k faktoru bezpečnosti přispívá rozvinutý IZS a nastavení krizového řízení v návaznosti na zákon o krizovém řízení¹⁵⁵. Na druhé straně může jít např. o vnímání bezpečnosti destinace, hygienické standardy, legislativu, normy kvality pitné vody a potravin, či rozvinutý systém veřejné dopravy. Výše uvedené skutečnosti přispívají k tomu, že se návštěvníci v destinaci cítí bezpečně. Avšak z pohledu Strategie CR nebude tato problematika řešena. Strategie se bude věnovat užšímu vymezení ochrany spotřebitele primárně v dílčích oblastech CR.

Problematika zájezdů a spojených cestovních služeb

Zajištění ochrany spotřebitele při nákupu zájezdů a spojených cestovních služeb je hlavním cílem zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu. Česká republika, jako členský stát EU, transponovala směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných službách a spojených cestovních službách. Tato směrnice mj. požaduje řádné zajištění cestovních kanceláří pro případ jejich úpadku tak, aby byly zákazníkovi vždy vráceny veškeré platby, které již učinil, resp. byly učiněny v jeho prospěch. ČR tedy přistoupila k tzv. „dvoupilířovému“ modelu. K povinnému pojištění či bankovní záruce pro případ úpadku byl zřízen dozajistiřovací mechanismus, tzv. *Garanční fond cestovních kanceláří*. Jedná se o účelové sdružení peněžních prostředků, které je využíváno v případě, kdy limit zákonného zajištění pro případ úpadku nepostačuje ke kompenzaci všech dotčených nároků zákazníků zkrachovalé cestovní kanceláře.

MMR vykonává kontroly dodržování povinností stanovených zákonem č. 159/1999 Sb. ze strany cestovních kanceláří a cestovních agentur. Jde především o kontrolu řádného zajištění cestovních kanceláří pro případ úpadku a dozor nad dodržováním zákonem stanovených informačních povinností cestovních kanceláří vůči svému zajistiteli. Ministerstvo dále dozírá na dodržování povinností při přeshraničním poskytování služeb. Kontrolní činnost ministerstvo vykonává společně s obecními živnostenskými úřady, do jejichž dozorové pravomoci spadá především dohled v oblasti smluvních a předmluvních informačních povinností vůči zákazníkovi. Ministerstvo také může podat místně příslušnému obecnímu živnostenskému úřadu návrh na zrušení či pozastavení živnosti v případě, kdy cestovní kancelář nemá sjednáno zajištění záruky pro případ úpadku, nebo pokud cestovní kancelář neuhradila příspěvek do garančního fondu cestovních kanceláří. Pandemie COVID-19 se promítla i do oblasti ochrany spotřebitele. Omezení volného pohybu osob a uzavření vnitřních hranic způsobilo značné ztráty segmentu CK a CA. Za účelem zachování trhu CK a CA a stability finančního trhu MMR připravilo zákon č. 185/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na odvětví cestovního ruchu¹⁵⁶, který cestovním kancelářím umožnil namísto vrácení peněz do 14 dnů za zájezd, jenž nemohl být v období od 20. 02. 2020 do 31. 08. 2020 realizován z důvodu pandemie, vystavit poukaz na zájezd (voucher), který jeho držitele opravňuje k výběru rovnocenného zájezdu do 31. 08. 2021. Pokud zákazník poukaz na zájezd do této doby nevyužije, cestovní kancelář bude povinna mu do 14 dnů vrátit peníze. Zákon zároveň stanovil okruh zvláště zranitelných osob, které mají právo poukaz na zájezd odmítnout a nadále požadovat vrácení peněz do 14 dnů od odmítnutí poukazu. Pro zájezdy s termínem zahájení od 01. 09. 2020 bylo přijímání voucherů namísto vrácení plateb za zrušené zájezdy opět věcí vzájemné dohody mezi zákazníkem a cestovní kancelář.

ADR (Alternative Dispute Resolution),

V případě sporu, který se spotřebiteli nepodaří vyřešit s podnikatelem přímo, může spotřebitel podat návrh na zahájení mimosoudního řešení spotřebitelského sporu (ADR). Subjektem zajišťujícím mimosoudní řešení spotřebitelských sporů je Česká obchodní inspekce (ČOI). ADR při ČOI je notifikovaným subjektem mimosoudního řešení spotřebitelských sporů vedeným na seznamu Evropské komise.

¹⁵⁴ Dostupné na portálu: www.snamidoprirody.cz

¹⁵⁵ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů /krizový zákon/ a s ním související nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 tohoto zákona.

¹⁵⁶ Účinnost 23. 04. 2020.

Mimosoudní řešení sporů je institut založený na hledání oboustranně přijatelné dohody stran sporu. Česká obchodní inspekce na rozdíl od soudů nemá pravomoc sama o předmětu sporu závazně rozhodnout nebo strany sporu k dohodě donucovat. Vzhledem k tomu, že institut ADR je založen na dohodě stran, může být efektivní zejména při řešení sporů se seriózními podnikateli, kterým záleží na korektních vztazích se svými zákazníky. V rámci institutu ADR lze řešit spory z kupních smluv a smluv o poskytování služeb. Je tedy třeba, aby spotřebitel byl stranou příslušné smlouvy, od níž se spor odvíjí, a v rámci této smlouvy spotřebitel druhé straně poskytl příslušné finanční plnění nebo se k němu zavázal. Aby mohlo být mimosoudní řešení sporu efektivní, je třeba, aby byl spotřebitel schopen věrohodně doložit oprávněnost jím tvrzeného nároku.

Návrh na zahájení mimosoudního řešení sporu může podat pouze spotřebitel. V rámci institutu ADR nelze řešit spory mezi dvěma podnikateli ani spory mezi nepodnikajícími osobami navzájem.

Návrh na zahájení řešení sporu může spotřebitel **podat nejpozději do 1 roku od chvíle**, kdy uplatnil svůj nárok u podnikatele poprvé. Pokud se jedná o spor starší, nelze jej bohužel prostřednictvím ADR řešit. V rámci institutu ADR nelze řešit spory, v nichž navrhovatel není stranou smlouvy, od níž se spor odvíjí, nebo se jednalo o smlouvu, kdy spotřebitel podnikateli neposkytl (popř. se alespoň nezavázal poskytnout) finanční plnění. Nelze tedy např. řešit spory, v nichž se navrhovatel domáhá plnění vůči pojišťovně na základě smlouvy uzavřené mezi třetími osobami.

Návrh na zahájení mimosoudního řešení sporu lze podat pouze, pokud ve věci nerozhodl soud, nebyl vydán rozhodčí nález a nebyla uzavřena dohoda stran v rámci mimosoudního řešení spotřebitelského sporu a ani nebylo zahájeno řízení před soudem, rozhodčí řízení nebo mimosoudní řešení spotřebitelského sporu.

Bližší informace o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů nebo podání návrhu jsou k dispozici na internetových stránkách: www.adr.coi.cz

Problematika sdíleného ubytování

MMR vítá příchod služeb založených na nových technologiích včetně digitálních platforem. MMR však musí striktně trvat na dodržování rovnosti podmínek pro všechny podnikatele. Rozvoj nových digitálních platforem nesmí mít negativní dopad na oblast podnikání v CR, zejména MSP. MMR prosazuje zajištění rovného postavení všech soutěžitelů na trhu; to znamená stanovení zákonných povinností digitálních platforem sdílet s kontrolními orgány data. Zároveň MMR také prosazuje vznik zákonného zmocnění pro obce regulovat na svém území sdílenou ekonomiku prostřednictvím obecně závazných vyhlášek či nařízení obce. Oprávnění obcí by v tomto směru měla být co nejširší, aby si samy měly možnost zvolit takovou formu regulace, která nejlépe odpovídá jejich místním poměrům (přeplněná turistická centra vs. turisticky méně atraktivní lokality, kde se nevyplácí provozovat standardní ubytovací zařízení, přičemž Airbnb či jiné platformy zde mohou pomoci zvýšit cestovní ruch).

Snahou je problematiku sdíleného ubytování řešit regulací poskytování těchto služeb v bytových domech a také sbírat a vyhodnocovat informace o poskytovatelích těchto služeb. Dílčím krokem v této oblasti byla novela zákona č. 159/1999 Sb. v souvislosti se zavedením tzv. Lex Air'B'n'B, tedy zavedení povinnosti provozovatele zprostředkovatelské platformy poskytnout obecnímu živnostenskému úřadu na jeho žádost údaje o poskytovatelích služeb cestovního ruchu (včetně služby ubytování), kteří své služby nabízejí prostřednictvím této platformy. Živnostenské úřady pak mají možnost získané údaje postoupit dalším kontrolním orgánům státní správy, které na jejich základě mohou přijímat vlastní opatření či provádět kontroly.

Nutnost sdílení dat o poskytovatelích služeb cestovního ruchu se státními institucemi se naplno projevila v souvislosti s vypuknutím pandemie COVID-19. Vzhledem k tomu, že ubytovatelé, respektive poskytovatelé úplatného pobytu, nabízející své služby prostřednictvím internetových platforem typu Air'B'n'B často nerespektují zákony, které se k této činnosti váží (např. povinnost vést evidenční knihu), docházelo často ke komplikacím při trasování potenciálně nakažených osob. Že taková situace komplikuje činnost i složkám integrovaného záchranného systému při případném výjezdu je nabitelní. Za výrazné podpory MMR se podařilo prosadit výše zmíněnou novelu zákona č. 159/1999 Sb., (zákon č. 189/2020 Sb.), která s účinností od 24. 04. 2020 stanovuje povinnost provozovatelům zprostředkovatelských platforem poskytovat živnostenským úřadům data pod správním trestem pokuty až do výše 1 000 000 Kč a/nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Významnou překážkou je i absence statistik ohledně kapacit a výkonnosti individuálních ubytovacích zařízení, včetně ubytovacích zařízení nabízených prostřednictvím sdíleného ubytování. Statistiky o výkonnosti CR tak nepokrývají celý segment ubytovacích zařízení a informace o počtech návštěvníků

tak mohou být zkrácené. Znalost skutečného počtu návštěvníků je důležitá i z pohledu plánování rozvoje infrastruktury, dopravní dostupnosti i nabídky služeb.

Problematika průvodcovské činnosti

Dále byla řešena otázka průvodců v cestovním ruchu. Zákonem č. 117/2020 Sb., kterým byl novelizován živnostenský zákon a další související předpisy, byla přijata právní regulace průvodcovské činnosti. Činnost průvodce mimo objekty a území vymezená v zákoně o ochraně přírody a krajiny bude nadále oprávněna vykonávat pouze osoba, které byl vydán český národní průkaz průvodce. Průvodce má povinnost po celou dobu výkladu mít tento průkaz viditelně upevněn na svém oděvu.

Průkazy průvodce jsou vydávány ve dvou stupních: I. stupeň je určen pro průvodce, který neprokáže svojí profesní kvalifikaci. Naopak o II. stupeň se mohou úspěšně ucházet pouze ti průvodci, kteří splní zákonem stanovené kvalifikační předpoklady. Průkazy pro průvodce I. a II. stupně jsou vizuálně zřetelně odlišeny, tak aby zákazník měl možnost na první pohled tyto dvě skupiny rozlišit.

Za účelem zmírnění finančních dopadů pandemie na těžce postižený segment průvodcovských služeb byly zákonem č. 422/2020 Sb. dočasně zproštěny od poplatkové povinnosti žádosti o vydání českého národního průkazu průvodce podané v období od 1. ledna 2021 do 28. února 2021. Po uplynutí této doby bude žádost o vydání průkazu zpoplatněna správním poplatkem ve výši 1 000 Kč.

Zajištění bezpečnosti při cestování

Dle Globálního indexu míru¹⁵⁷ je ČR aktuálně 8. nejbezpečnější zemí světa a 5. nejbezpečnější zemí Evropy, což představuje konkurenční výhodu při definování nabídky destinace ČR. U žen je nicméně pocit bezpečí obecně nižší než u mužů, což má vliv mj. na jejich chování a na způsob pohybu ve veřejném prostoru. Pandemie dočasně zastínila bezpečnostní riziko ve formě terorismu. Z dokumentu **Společného výzkumného střediska**¹⁵⁸ vyplývá, že sanitární a hygienické podmínky, včetně počtu nakažených obyvatel jsou pro některé potenciální turisty velmi důležitými aspekty pro výběr dovolenkové destinace. Strach z možné infekce nemocí COVID-19 a restriktivní opatření jednotlivých zemí dramaticky ovlivňují možnost restartu mezinárodního cestovního ruchu. Kritická situace panuje v letecké dopravě, i proto IATA přišla s iniciativou "IATA Travel Pass"¹⁵⁹. Jedná se o globální a standardizované řešení, obsahující čtyři otevřené a interoperabilní moduly: Registr zdravotních požadavků, Registr očkovacích/ testovacích center, Lab App (aplikaci pro laboratoře) a Aplikaci "Cestovní pas". Ta umožní cestujícím (1) vytvořit „digitální cestovní pas“, (2) ověřit, zda jejich test / očkování splňuje předpisy, a (3) sdílet osvědčení o testu nebo očkování s úřady, aby se usnadnilo cestování. Cestující jej mohou použít k digitální a bezproblémové správě cestovní dokumentace během cestování. Tato iniciativa má podporu ze strany podnikatelů ve sféře cestovního ruchu, nicméně se zatím neseťká s podporou ze strany WHO, potažmo jednotlivých zemí. Evropská komise (EK) dne 17. 3. 2021 zveřejnila návrh k vytvoření digitálního zeleného certifikátu pro usnadnění cestování v rámci EU již v letošní letní turistické sezóně. EK pracuje na vytvoření jednotného certifikátu s QR kódem, díky němuž by se sjednotila pravidla cestování ve všech 27 zemích. Digitální zelený certifikát bude mít tři druhy – certifikát o očkování, certifikát o testu a certifikát pro osoby, které se uzdravily z onemocnění COVID-19. Aby mohl být tento návrh do léta připraven, musí jej urychleně přijmout Evropský parlament a Rada. EK vydala Sdělení EK k uvolňování opatření v důsledku pandemie „A common path to safe and sustained re-opening“.¹⁶⁰ Hlavním argumentem pro postoj WHO je zatím omezená dostupnost očkovacích látek a nedostatečná proočkovanosť populace ve světovém měřítku, ale také nedostatek závěrů studií o tom, zda očkovaný člověk nemůže onemocnění přenášet¹⁶¹. Obě strany jsou nakloněné k dialogu a hledání řešení, které nevyvolá další šíření pandemie COVID-19, ale zároveň umožní sféře cestovního ruchu začít restart tohoto těžce zasaženého odvětví. Navíc dlouhodobá restriktivní opatření

¹⁵⁷ Institute for Economics & Peace. *Global Peace Index 2020*. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/GPI_2020_web-1.pdf

¹⁵⁸ Joint Research Centre – interní vědecký útvar Evropské komise. Poskytuje jí nezávislé vědecké poradenství opírající se o důkazy a přispívá tak k tvorbě politik EU.

¹⁵⁹ IATA. *IATA Travel Pass Initiative*. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.iata.org/en/programs/passenger/travel-pass/>

¹⁶⁰ European Commission. (2021). Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. COM (2021) 129 final. *A common path to safe and sustained re-opening*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [en_safe_sustained_reop_comm129final.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/comm129final)

¹⁶¹ World Health Organization. (2021). *Interim position paper: considerations regarding proof of COVID-19 vaccination for international travellers*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: [Interim position paper: considerations regarding proof of COVID-19 vaccination for international travellers \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/interim-position-paper-considerations-regarding-proof-of-covid-19-vaccination-for-international-travellers)

nepřispívají ani psychické pohodě občanů jednotlivých zemí, takže je žádoucí najít kompromisní řešení do nejdříve.

2.10.4 Rozvoj kvality služeb

Požadavek na růst kvality nabídky a fenomén autenticity není nový. Naopak je strategickou prioritou v mnoha zemích a destinacích ČR. Např. Dánsko se ve své strategii cestovního ruchu zaměřuje na posilování kvality produktů ČR, které zahrnují kulturu otevřenosti, důvěry a neformálnosti (blíže Growth in Denmark. Danish Tourism 2025¹⁶²). Současnou vizí pak je „*Denmark strives to be an engaging tourist destination where we – together with our guests – create a variety of quality experiences – always with a human touch and never far away*“¹⁶³.

Dosud byl jediným přímým nástrojem MMR / agentury CzechTourism k řízení, respektive zvyšování kvality služeb cestovního ruchu ČSKS. Projekt „Národní systém kvality služeb cestovního ruchu v ČR“ (NSKS) byl realizován od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2015 a jeho vlastníkem je MMR. Výsledkem projektu NSKS bylo vytvoření Českého systému kvality služeb (ČSKS). V období realizace byl financován z IOP (Integrovaný operační program). Od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2020 byl projekt ve fázi udržitelnosti, jeho realizaci zajišťovala Agentura CzT a byl financován ze státního rozpočtu. Původně se předpokládalo, že ČSKS bude již v době udržitelnosti projektu samofinancovatelný. Nicméně, i když byly veškeré služby spojené s procesem certifikace a následnou propagací certifikovaných subjektů poskytovány zdarma, zájem podnikatelské veřejnosti byl malý. V době udržitelnosti bylo nově certifikováno jen 375 subjektů¹⁶⁴. Nyní je nutné nastavit další fungování projektu od roku 2021. Panuje všeobecná shoda na tom, že systém kvality služeb v ČR je nutné řešit z centrální úrovně a ve spolupráci se soukromým a neziskovým sektorem. Otázkou je rozsah systému, spektrum certifikovaných služeb, financování provozu certifikačního systému a přínosy pro zapojené subjekty. Samostatnou otázkou je pak nastavení vícezdrojového financování rozvoje kvality služeb (včetně financování z prostředků certifikovaných subjektů). Novým fenoménem v hodnocení kvality poskytovaných služeb a potenciálu destinací jsou online platformy typu Tripadvisor, Expedia, Trivago apod., kde samotní klienti hodnotí dle svých individuálních zkušeností kvalitu daného zařízení, zážitku, potenciál místa. S rozvojem online technologií je tento způsob hodnocení pro poskytovatele služeb i pro zákazníky „důležitější“ než klasické technické standardy.

Technické standardy nejsou ukotveny legislativně, není zákonná povinnost nechat provozovnu certifikovat, poskytovatelé služeb se rozhodují, zda podstoupí certifikaci na dobrovolné bázi. Současně standardů existuje celá řada, avšak nepokrývají celé spektrum služeb ČR a nejsou vzájemně provázané. To se prokázalo jako překážka např. v rámci implementace dotačních titulů na podporu zmírnění dopadů pandemie COVID-19. Skutečnost, že poskytovatelé služeb nemusí disponovat certifikátem dle technického standardu, znemožňovala identifikaci příjemců dotačního titulu i definování předpokládaného počtu příjemců a potřebné výše alokace. Např. aktuální nastavení legislativy v oblasti ubytovacích zařízení nereflakuje aktuální vývoj v segmentu ubytovacích zařízení, respektive významný nárůst podílu individuálních ubytovacích zařízení, včetně segmentu sdíleného ubytování.

V území často vznikají certifikační systémy bez vazby na národní či mezinárodní systémy. Vznikají tak rozdílná očekávání pro návštěvníky, má to dopad na znevažování oficiálních certifikací a efektivitu výdajů na jejich provoz a propagaci. Je vhodné zajistit provázanost národních a regionálních certifikací a při zavádění nových certifikačních systémů vycházet z mezinárodních zkušeností.

2.11 Shrnutí závěrů analýzy, doporučení a východiska nové Strategie rozvoje ČR 2021-2030

Závěrečná doporučení vyplývají jednak ze závěrů Analýzy vývoje cestovního ruchu v ČR pro zpracování analytické části Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR 2021-2030¹⁶⁵ a z konzultací členů Pracovní skupiny pro ČR náměstkyně ministryně pro sekci regionálního rozvoje a cestovního ruchu (anketní šetření + diskuzní workshop). Tato doporučení jsou formulována jako základní (nejvýznamnější) problémové okruhy pro následující návrhovou část Strategie. Zároveň zde byly

¹⁶² Ministry of Industry, Business and Financial Affairs. (2016). *Growth in Denmark. Danish Tourism 2025. A national Strategy for Danish Tourism*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: [OECD iLibrary | Home \(oecd-ilibrary.org\)](https://oecd-ilibrary.org/)

¹⁶³ Překlad: Dánsko se snaží být poutavou turistickou destinací, kde – spolu s našimi hosty – vytváříme řadu kvalitních zážitků – vždy s důrazem na blízký a lidský přístup.

¹⁶⁴ Stav k 31. 12. 2020.

¹⁶⁵ Strategický dokument na období 2021-2030 se měl původně jmenovat Koncepce státní politiky rozvoje ČR, jako předchozí strategické dokumenty v oblasti ČR na národní úrovni. K přejmenování materiálu na Strategii rozvoje ČR došlo v průběhu zpracování.

promítnuty dopady pandemie COVID-19 na základě dat a dílčích analýz dostupných v době zpracování dokumentu.

2.11.1 Problémový okruh č. 1: Podmínky pro restart odvětví CR

- a) Pro první fázi implementace Strategie CR bude nezbytné vytvořit v ČR takové podmínky, aby se mohl bezpečně obnovit jak domácí, tak i příjezdový CR (nejprve z okolních zdrojových trhů následně i ze vzdálenějších zdrojových trhů). Základním předpokladem je stabilizace pandemické situace, respektive zajištění široké proočkovanosti populace jak v ČR, tak ve zdrojových zemích. Stabilita, předvídatelnost podmínek a bezpečnost jsou klíčovými aspekty pro úspěšný restart odvětví. Rozsahem preventivních opatření i poměrem nakažených osob na počet obyvatel ČR při výskytu první vlny COVID-19 patřila mezi nejlepší země v EU, avšak rapidní nástup a průběh druhé a třetí vlny ČR o „nálepku“ bezpečné země připravily. Hygienické a sanitární podmínky a míra rozšíření nákazy se stává důležitým aspektem při výběru dovolenkové destinace. Je nezbytné, aby ČR reagovala na tyto výzvy a vrátila se zpět mezi nejbezpečnější světové destinace. Zároveň musí ČR aktivně podporovat jak udržení stávající nabídky a udržet kvalitu stávajících pracovníků ve službách CR, včetně čerstvých absolventů středního odborného vzdělání se zaměřením na cestovní ruch během restriktivních opatření a období navazujícího restartu. Následně je nutné aktivně podpořit poptávku a spotřebu služeb CR ve fázi rozvolnění, jinak se sníží její konkurenceschopnost vůči ostatním zemím, které i během pandemie intenzivně podporují sektor CR a usilují o brzkou obnovu mezinárodního CR.
- b) Na celosvětové úrovni se vytváří možná digitální řešení pro usnadnění restartu mezinárodního cestovního ruchu.¹⁶⁶ Je žádoucí, aby ČR tyto vývojové trendy sledovala a dle možností je i implementovala za předpokladu, že se tím nezhorší epidemický vývoj.

2.11.2 Problémový okruh č. 2: Státní politika cestovního ruchu

Realizace státní politiky CR dlouhodobě naráží na omezené přímé nástroje, které má v současnosti MMR k dispozici. Multisektorovost CR, roztržičnost zdrojů a kompetencí vyžaduje velkou míru koordinace a spolupráce. Nedostatky na tomto poli lze považovat za vnitřní bariéry rozvoje CR v České republice. Strategie proto bude muset řešit následující úkoly a předpoklady:

- a) **Nezbytné posílení postavení a významu cestovního ruchu v agendě státu a jeho politik¹⁶⁷.** Silná pozice a podpora ze strany státu je jedním z předpokladů pro restart odvětví a zastavení poklesu Indexu konkurenceschopnosti cestovního ruchu¹⁶⁸. Ve srovnání s ostatními zeměmi střední Evropy je postavení CR v hospodářské politice ČR nedostatečné. Rakousko, Polsko nebo Rumunsko mají svá ministerstva cestovního ruchu. Druhou rovinnou je mediální obraz CR, kde se spíše řeší možné negativní efekty než přínosy celého odvětví. Během pandemie však paradoxně cestovní ruch získal zatím nesrovnatelnou publicitu díky silným dopadům protiepidemických opatření na toto odvětví. COVID-19 rovněž prokázal, že krizové řízení CR, respektive management a koordinace CR v krizových situacích je naprosto relevantním tématem i pro státní politiku cestovního ruchu a že do budoucna je nutné i z „preventivních důvodů“ vytvářet scénáře pro řešení krizových situací v odvětví CR, aby se maximálně urychlilo zavádění nápravných opatření v oblasti CR.
- b) **Stabilizace systému řízení a financování CR** zahrnující definování rolí subjektů participujících na rozvoji CR, nastavení systému vícezdrojového financování CR (investice i činnost). Nutnost rychlé reakce při nastavování podpůrných opatření pro podnikatele v důsledku pandemie COVID-19 prokázala, že systém dotační podpory má svá úskalí a celou řadu mantinelů, které následně do jisté míry snižují operabilitu podpůrných opatření. V rámci systému financování by mělo docházet k užší koordinaci zaměřené dotačních titulů spolufinancovaných z prostředků EU, respektive financovaných ze státního rozpočtu v gesci ostatních orgánů státní správy, tak i krajů a obcí. S problematikou systému řízení a financování CR souvisí i zajištění bezpečnosti návštěvníků (mimo

¹⁶⁶ Např. iniciativa na zavedení digitálního očkovacího pasu. Je nezbytné, aby se v této věci nastavily stejné a pro všechny přijatelné podmínky napříč všemi zapojenými zeměmi. Hlavní současné protiargumenty jsou otázka diskriminace těch, kteří nemohou či nechťejí být naočkováni, ale i nedostatečné studie ohledně účinnosti vakcinace.

¹⁶⁷ Nutnost posílit pozici a význam CR v národních politikách států vyzdvihován i na evropské úrovni. Např. ve Strategii EU pro udržitelný CR. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. března 2021 o vytvoření strategie EU pro udržitelný cestovní ruch (2020/2038(INI)). [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0109_CS.html

¹⁶⁸ World Economic Forum. (2019). *The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019>

jiné má vliv i na nabídku a využití potenciálu území), respektive zabezpečení činnosti Horské služby ČR, o.p.s. a Vodní záchranné služby ČČK¹⁶⁹).

c) **Zkvalitnit spolupráci a koordinaci aktivit v cestovním ruchu mezi soukromým a veřejným sektorem, meziresortní a mezioborová spolupráce**

Koordinace by měla probíhat jak na vertikální úrovni (MMR, samospráva, privátní a neziskový sektor), tak i na horizontální / meziresortní úrovni. „Vertikální“ spolupráce by měla být zaměřena na koordinaci podpory CR, koordinaci marketingových aktivit i na podporu rozproštění návštěvnosti. „Horizontální spolupráce“ by měla probíhat zejména v otázkách:

- spolupráce a koordinace ve vzdělávání lidských zdrojů v CR (MMR-MŠMT-profesní spolky CR);
- udržitelného rozvoje CR a regulace návštěvnosti ve zvláště chráněných územích (MMR-MŽP, krajské, oblastní a lokální DMO-správy NP, AOPK ČR a NPÚ);
- zpřístupnění kulturních atraktivit a rozvoje kulturních a kreativních průmyslů (MMR-MK-MPO);
- nastavení podpůrných nástrojů pro rozvoj podnikatelské infrastruktury (MMR-MPO)
- rozvoje turismu ve venkovských oblastech (MMR-MZe)¹⁷⁰;
- nové mobility, dostupnosti destinací cestovního ruchu a budování cyklistické infrastruktury (MMR-MD),
- rozvoje lázeňství (MMR-MZ) atd.

Problematiku spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem v obecné míře upravuje Koncepce podpory MSP¹⁷¹ (MPO), respektive navazující strategické dokumenty. Není žádoucí vytvářet samostatný model pouze pro segment podnikatelů v CR. Je třeba zajistit užší spolupráci s MPO při naplňování cílů těchto dokumentů v prostředí CR. Zároveň je třeba řešit informovanost a znalost podnikatelů CR o možnostech financování jejich projektů prostřednictvím stávajících finančních nástrojů. Dále je třeba řešit legislativní opatření v CR (v oblasti sdílené a kolaborativní ekonomiky, ubytovacích služeb, ochrany návštěvníka, ochrany trhu a zavedení kontrolních mechanismů proti nelegálním aktivitám v CR), administrativní zátěž podnikatelů a daňovou stabilitu (MMR a další resorty).

Během pandemie COVID-19 se profesní spolky intenzivně podílely na přípravě podpůrných dotačních titulů a programů. Ne vždy se zájmy podnikatelů v oblasti CR podařilo naplno prosadit. Podpůrné dotační tituly sehrály velmi důležitou roli pro udržení nabídky CR, nicméně jejich nastavení bylo předmětem kompromisu.

d) **Promítnout cestovní ruch jako nástroj naplňování cílů i v Inovační strategii ČR 2019-2030, ale také do Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky** (tj. Národní RIS3 strategie). Vzhledem k významu rozvoje digitalizace ve všech sektorech národního hospodářství je velmi důležité ukotvení CR, respektive “e-turismu” také v implementaci programu Digitální ČESKO.

e) **Adaptace cestovního ruchu na změnu klimatu a udržitelnost cestovního ruchu** – jde o jedno z klíčových témat, a to jak z hlediska potřeb a rizik samotného CR (cestovní ruch se dle UNWTO a UNEP celosvětově podílí 5 % na emisích skleníkových plynů, z toho doprava 71 % a ubytování 21 %), tak z hlediska možné podpory regionálního rozvoje z EU fondů. Pandemie COVID-19 paradoxně představuje i příležitost pro restart odvětví CR v udržitelnějším duchu, na což též apeluje EU, mj. v závěrech Rady EU¹⁷². Téma udržitelnosti a inovací se silně promítá do nástroje RRF, který by měl umožnit členským státům restart ekonomiky v reakci na pandemii COVID-19. Problematika změny klimatu a jejich dopadů je jedním z pěti specifických cílů nové kohezní politiky. Nařízení EU

¹⁶⁹ Horská služba ČR je financovaná ze státního rozpočtu prostřednictvím MMR, Vodní záchrannou službu ČČK je možné podpořit prostřednictvím dotačního titulu na podporu NNO, vyhlášeného MV.

¹⁷⁰ Jedná se primárně o spolupráci v oblasti koordinace a zlepšení mezioborové komunikace.

¹⁷¹ Koncepce podpory MSP řeší problematiku finančních nástrojů na podporu MSP, poradenství, administrativní zátěž atd. MPO. (2012). *Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014-2020*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/45949/51878/588782/priloha002.pdf>

¹⁷² Council of the European Union. (2021). *Draft Council conclusions on tourism in Europe for the next decade: sustainable, resilient, digital, global and social*. V době zpracování Strategie CR ještě jeho finální verze nebyla uveřejněna.

o fondech¹⁷³ stanovuje, že Evropský fond regionálního rozvoje bude podporovat: „zelenější, nízkouhlíkovou Evropu díky podpoře přechodu na čistou a spravedlivou energii, zelených a modrých investic, oběhového hospodářství, přizpůsobení se změnám klimatu a prevence a řízení rizik“. **V období 2021+ zlepšit aktivity k plnění adaptačních opatření**¹⁷⁴. Je třeba rozvíjet marketing destinace v souladu s limity únosnosti území i s ohledem na potřeby místních obyvatel, tedy tak, aby nedocházelo k negativním projevům tzv. „overtourism“ a k turistifikaci destinace. V marketingu ZCHÚ a unikátních památek a areálů využívat princip „exkluzivity“. Je nutné dále rozvíjet koncepce a řízení návštěvnosti v kulturně-historických a přírodních atraktivitách. V marketingových aktivitách je nutné akcentovat faktor „bezpečnosti“. Udržitelný marketing také podporuje optimální rozložení návštěvnosti, a to prezentací méně známých atraktivit a mimosezónních aktivit.

Dále podporovat rozvoj udržitelných forem CR. S ohledem na vysokou nákladovost budování a údržby značených turistických tras je žádoucí koordinovat rozvoj turistických tras na národní i na regionální úrovni (kraje a destinace cestovního ruchu). Doporučením je uzavřít memorandum o dlouhodobé spolupráci jak s KČT, tak s Partnerstvím, o.p.s. a finančně podporovat aktivity zaměřené na koordinaci a údržbu značení, včetně propagace produktů aktivního cestovního ruchu ve spolupráci s CzT a DMO.

- f) **Statistika a aplikovaný výzkum v cestovním ruchu** – prioritou je zajištění informací pro TSA, geografickou segmentaci hostů krajů a oblastních destinací, dále realizaci studií zaměřených na prostorovou analýzu toku návštěvníků, návštěvnosti turistických cílů a stezek a nové mobility, na analýzu a hodnocení přírodního a kulturně-historického potenciálu cestovního ruchu, včetně jeho regionalizace, hodnocení efektivnosti CR a hodnocení vlivů CR na prostředí. Klíčové je zajistit dostupnost, sdílení a operabilitu dat (pokud možno v reálném čase) pro všechny subjekty, které se na řízení a koordinaci CR podílejí, aby měly k dispozici kvalitní podklady pro rozhodování. Prioritou by také měla být digitalizace sběru dat o ubytovaných hostech a vytvoření online systému pro sběr dat, kde bude možné jejich využití v reálném čase, nikoli s několika měsíčním zpožděním. Na tyto problémy reaguje projekt E-turista, jehož realizace je zahrnuta do Národního plánu obnovy. Nabízí se i otázka sběru a interoperability dat ze vstupního v objektech od muzeí přes jeskyně až po hrady a zámky a jejich sdílení. Dále by měly být realizovány aktivity zaměřené na zkvalitnění statistik v segmentu individuálních ubytovacích zařízení včetně zařízení nabízených na principu sdíleného ubytování. Ke zvážení je prověření možnosti sběru, vyhodnocení a interpretace dat i v členění dle pohlaví¹⁷⁵.
- g) **Specifické problémy hlavního města Prahy** – Klíčové je především zajištění podmínek pro restart udržitelného skupinového i individuálního CR a zajištění podmínek pro realizaci MICE. COVID-19 rovněž prokázal, že nejen hlavní město, ale i další destinace musí být připraveny na možný výpadek zahraniční klientely a v rámci segmentace musí být schopny tvořit a propagovat i atraktivní nabídku pro tuzemskou klientelu, ačkoliv je zřejmé, že domácí klientela nedokáže plně nahradit přínosy příjezdového CR. Pro zachování autenticity a kvality produktů a zážitků pro návštěvníky je třeba podporovat spolupráci místních nadšenců a výrobců, zástupců kulturního a kreativního průmyslu. Pro udržitelný rozvoj CR jak v Praze, tak v dalších destinacích jsou klíčoví také spokojení obyvatelé, kteří jsou více zapojeni do plánování rozvoje CR. Optimální rozprostření návštěvnosti je tématem pro celou ČR, v Praze to znamená především podporovat vytváření alternativních turistických tras, podporovat rozvoj „slow turismu“¹⁷⁶ a dalších šetrných forem CR, představit v rámci marketingových aktivit širší centrum hl. města. Zároveň je třeba zapracovat na kvalitě dopravního spojení mezi hl.

¹⁷³ EUR-Lex. (2019). Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza. COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD). [online] [cit. 2019-05-30] Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0375&from=CS>

¹⁷⁴ MŽP. (2015). *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. [online]. [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie (schválena usnesením vlády č. 861 ze dne 26. října 2015)

¹⁷⁵ V souladu se Strategií rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030. Úřad vlády ČR. Únor 2021. *Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-06-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie-rovnosti-zen-a-muzu.pdf>

¹⁷⁶ Pojem slow travel dle definice v Macmillan Dictionary znamená "cestování na dlouhé vzdálenosti po souši a po moři spíše než letadlem, zejména proto, že se zajímáte o životní prostředí nebo proto, že chcete trávit čas užíváním si samotné cesty". Macmillan dictionary. *Slow travel*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/slow-travel>

městem a regiony, nejen z hlediska dojezdu za prací, ale také se zohledněním potřeb rozvoje CR. Je třeba, aby hl. město, ale i MMR a další dotčené resorty, spolupracovaly s ostatními kraji. I pro Prahu platí nutnost kultivace a podpora kvalitního podnikatelského prostředí (včetně vzdělávání) a potřeba spolupráce mezi aktéry CR. Základním předpokladem zkvalitnění strategického plánování rozvoje CR nejen v Praze, ale i v dalších destinacích, je podpora digitalizace a systematický jednotný monitoring CR na celém území, zvláště ve vysoce exponovaných oblastech, a vytvoření systému měření výkonnosti CR.

- h) **Kvalita služeb** – Dosud byl jediným přímým nástrojem MMR / agentury CzechTourism k řízení, respektive zvyšování kvality služeb cestovního ruchu, projekt ČSKS. Panuje všeobecná shoda na tom, že systém kvality služeb v CR je nutné řešit z centrální úrovně a ve spolupráci se soukromým a neziskovým sektorem. Novým fenoménem v hodnocení kvality poskytovaných služeb a potenciálu destinací jsou online platformy typu Tripadvisor, Expedia, Trivago apod., kde samotní klienti hodnotí dle svých individuálních zkušeností kvalitu daného zařízení, zážitku, potenciál místa. S rozvojem online technologií je tento způsob hodnocení pro poskytovatele služeb i pro zákazníky „důležitější“, než klasické technické standardy. Je třeba pracovat na úrovni státu i na úrovni jednotlivých destinací s těmito systémy a využívat zpětnou vazbu od klientů pro nápravu případných nedostatků či cílené zlepšování kvality služeb, proto je vhodné řešit tzv. experience management. Současně je třeba nadále rozvíjet technické standardy kvality služeb, aby více odpovídaly aktuálnímu vývoji. Ze zkušenosti s realizací dotačního titulu COVID-Ubytování bude nutné např. prověřit aktualizaci vyhlášky č. 561/2006 Sb., respektive č. 268/2009 Sb., případně prověřit možnost silnějšího legislativního ukotvení kategorizace ubytovacích služeb.
- i) Podpora rozvoje lázeňství – jedná se o průřezovou aktivitu, která by měla být zaměřena na podporu restartu lázní, zvyšování udržitelnosti lázeňských služeb a podpory konkurenceschopnosti českého lázeňství. Aktivita by měla zahrnovat podporu klinického výzkumu (pozitivní účinky přírodních léčivých zdrojů na lidský organismus při léčbě frekventovaných onemocnění (např. onemocnění pohybového aparátu) a také při rekonvalescenci po prodělaném onemocnění COVID-19, stejně jako v oblasti prevence a posílení imunity), modernizaci lázeňských provozů a využití výstupů výzkumu v poskytování lázeňských služeb, rozvoj prostředí lázní, modernizaci infrastruktury pro ochranu, využití a monitoring přírodních léčivých zdrojů. Vzhledem k rozdělení kompetencí mezi jednotlivými resorty není možné celou problematiku rozvoje lázeňství řešit pouze v rámci implementace Strategie.

2.11.3 Problémový okruh č. 3: Destinační management a marketing

V některých regionech spolupráce a koordinace mezi různými úrovněmi DMO vážně či nefunguje a je třeba se zaměřit na podporu komunikace a spolupráce, které jsou vedle finančních zdrojů hlavní podmínkou rozvoje DMO nižší úrovně. Pro rozvoj funkční spolupráce je zásadní zvyšovat povědomí o roli a činnosti DMO zejména mezi podnikateli ve službách CR, nebo souvisejících, a mezi NNO. Na příkladech dobré praxe vysvětlit možné přínosy zapojení do DMO a spolupráce s nimi. Bez vnější podpory, jak finanční, tak institucionální však hrozí, že DMO na regionálních a lokálních úrovních budou vznikat velmi pomalu, nebo nebudou vznikat vůbec. Respektive založené DMO budou limitovány ve výkonu své činnosti.

Snaha nastavit systém organizace CR vedla v minulosti k neúspěšnému pokusu o prosazení zákona o podpoře cestovního ruchu. Z výsledků projednávání na Legislativní radě vlády a během jednání s MF a MV v roce 2013, resp. 2014 lze jmenovat následující překážky:

- Zákon nemůže upravovat politiku cestovního ruchu.
- Zákon nemůže definovat organizační strukturu.
- Zákonem nelze nařídít krajům, obcím výkon určitých aktivit v rámci politiky cestovního ruchu.
- Obdobně nelze zákonem upravit kompetence subjektů na jednotlivých úrovních organizační struktury, respektive zasahovat do kompetencí ostatních orgánů státní správy, ani krajů, obcí, podnikatelů.
- Destinační společnosti jsou soukromoprávní subjekty, stát / MMR není jejich zakladatel ani zřizovatel, stát / MMR nemůže zasahovat do činnosti soukromoprávních subjektů, případně jim nařídít zefektivnění činnosti a transformaci.
- Spolupráci subjektů cestovního ruchu nelze zákonem nařídít, ani ji nelze zákonem vymoci.
- Zákon o cestovním ruchu nemůže upravovat financování. Uvedení odkazu na financování v zákoně by znamenalo zavádění mandatorních výdajů (dlouhodobě je tlak spíše na snižování mandatorních výdajů).

- Reinvestování části daňových výnosů z cestovního ruchu do rozvoje odvětví je v rozporu s daňovým řádem, zásadami neúčelovosti a neefektivnosti daní, daňovými zákony, rozpočtovými pravidly, kompetencemi orgánů státní správy a samostatnou působností krajů a obcí.
- Financování rozvoje cestovního ruchu na principu sdruženého financování (podíl státu, orgánů státní správy, krajů, obcí, podnikatelů) by v podstatě znamenalo vytvoření fondu cestovního ruchu (fond je potřeba zřídit zákonem, současně zajištění plnění fondu ze strany státu by představovalo vznik mandatorního výdaje).
- Na základě výsledků projednávání byly z návrhu věcného záměru zákona odstraněny prvky systémového charakteru jako definování organizační struktury, definování kompetencí a rolí subjektů cestovního ruchu, koordinace aktivit a dělba činností. Zpracovaný návrh zákona upravoval pouze oblast marketingu, činnost organizací destinačního managementu a jejich financování formou dotace. K vytvořenému materiálu byl následně zpracován návrh paragrafového znění.
- V roce 2014 byl návrh věcného záměru zákona včetně návrhu paragrafového znění projednán se zástupci krajů a následně i na Kolegiu cestovního ruchu včetně pracovních skupin kolegia. Výstupem projednání bylo, že zpracovaný materiál nenaplňuje znaky a požadavky zákona, současně nenaplňuje cíle a potřeby rozvoje cestovního ruchu. Následně byla zpracována žádost o zrušení legislativního úkolu: zpracování návrhu věcného záměru zákona (předložení do 12/2014) a zpracování návrhu zákona (předložení 3/2015), která koncem roku 2015 byla odeslána na úřad vlády.
- Zástupci akademického sektoru i profesních spolků opakovaně dlouhodobě žádají znovuotevření tématu zákona o podpoře cestovního ruchu, nicméně bariéry, které vzešly z jednání Legislativní rady vlády a z konzultací s MF a MV, stále platí. Pokud subjekty CR (samospráva, profesní spolky, DMO atd.) chtějí takový zákon realizovat, musí panovat shoda na tom, že přistoupí na jisté omezení své samostatné působnosti a že na základě zákona jim vzniknou povinnosti. Zároveň je nutné, aby relevantní partneři byli obeznámeni se stěžejními legislativními normami, jako je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze,); zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, zákon č. 243/2000 Sb., rozpočtovém určení daní, zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Je nutné, aby si subjekty uvědomili, že se nejedná o „sepsání“ jednoho dokumentu, ale znamenalo by to zásah do klíčových legislativních norem státu, pro jejichž úpravu by musela panovat všeobecná politická shoda.

V roce 2021 byl ukončen pilotní provoz Kategorizace organizací destinačního managementu. Současný stav nelze hodnotit jako finální řešení, naopak jde o počátek výstavby systému. Na základě zkušeností z pilotní fáze dojde k revizi systému.

Navržená řešení nesmí vyvolávat nepřiměřená očekávání na dostupnost vnějších zdrojů pro destinace. Činnost DMO musí dlouhodobě vycházet z jejich vnitřní motivace a ochoty investovat do destinačního managementu vlastní prostředky. Podpora by měla také směřovat na koordinaci, zvyšování kvalifikace pracovníků DMO a šíření dobré praxe.

Nastavení systému řízení, jeho rozvoj a koordinace CR musí v budoucnosti vést k:

- **flexibilnímu destinačnímu řízení** založenému na síťových strukturách, které se budou schopné přizpůsobovat novým obchodním modelům a struktuře poptávky (vyšší nároky na kooperaci podél hodnotových řetězců služeb). Např. v Rakousku a Švýcarsku dochází k novelizacím zákonů o podpoře cestovního ruchu, které se na spolkové / kantonální úrovni snaží zefektivnit řídicí struktury (například tím, že snižují počty DMO a finančně posilují novou strukturu) – viz Landesgesetz zur Förderung des Tourismus in Oberösterreich¹⁷⁷.
- **posilování schopnosti destinací** přispívat k **prostorovému a časovému rozproštění** návštěvnosti prostřednictvím cenové politiky, diverzifikace nabídky produktů, nalezení nových cílových skupin, zapojením informačních technologií a navigačních systémů, pružným a cíleným marketingem apod. Hledání vhodných nástrojů, které řeší problematiku rozproštění

¹⁷⁷ Oö. (2018). *Tourismusgesetz*. [online]. [cit. 2019-03-16] Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrOO&Gesetzesnummer=20000953>

návštěvnosti, je aktuální v mnoha destinacích. Např. Amsterdam pro roky 2016–2020 aplikoval svůj Amsterdam Marketing Strategic Plan¹⁷⁸, jehož základní myšlenkou byl odklon od snahy město „prodávat“ a naopak bylo snahou se změnit v jakéhosi „průvodce“ městem. Cílem je vyvážení zájmů místních obyvatel, návštěvníků a podnikatelského prostředí. Zapojení místních obyvatel do řízení a realizace cestovního ruchu a zohlednění jejich potřeb při respektování limitů území je výzvou i pro ČR.

- **schopnosti** přizpůsobit marketingovou činnost změnám v oblasti návštěvnických preferencí, informačních technologií a novým obchodním modelům služeb v CR, a to i v kontextu pandemie COVID-19. DMO, včetně národní centrály CR, musí být schopné flexibilně reagovat na vývoj pandemie a rozvolňování opatření.
- Role DMO se mění: ztráta kontroly nad řadou komunikačních kanálů, růst konkurence v mediálním prostoru, globalizace distribučních kanálů a závislosti na nich atd. Inspirací je zde marketingová strategie Kodaně (Wonderful Copenhagen¹⁷⁹), která zdůrazňuje význam sociálních médií, inovací nabídky a posílení role místních obyvatel. Také se odklání od kvantitativních cílů (růst návštěvnosti) a nahrazuje je důrazem na posilování tvorby kvalitativních hodnot pro návštěvníky. Tento trend zvyšování kvality zážitku je výzvou v některých přetížených přírodních lokalitách, kdy jediným řešením může být regulace počtu návštěvníků (např. veřejnosti přístupné jeskyně, NPR Adršpaško-teplické skály atd.). V neposlední řadě je nutné **vytvářet a monitorovat** vhodné **metriky**, které umožní vyhodnocovat správné směřování destinačních strategií.
- **využití dat, znalostí a dovedností, digitalizace.** Rozvoj informačních technologií, sběr a zpracování velkých dat, implementace umělé inteligence a další výzvy ovlivňují efektivitu všech výše uvedených aktivit. Proces digitalizace služeb i řízení CR uspíšila pandemie COVID-19 a velký význam bude hrát i v restartu odvětví CR. V politice cestovního ruchu a jejich strategiích se problematika digitalizace objevuje např. v Rakousku, Bulharsku, Dánsku, Chorvatsku, Švýcarsku, Španělsku a jiných zemích (blíže OECD¹⁸⁰). Nejen s digitalizací souvisí i nové nároky na schopnosti a dovednosti pracovníků ve službách CR a v DMO. Zajištění kvalitního celoživotního vzdělávání je klíčové pro restart odvětví CR.

2.11.4 Problémový okruh č. 4: Kvalitní nabídka

Nabídka destinací se sice postupně zlepšuje, především díky podpoře ze strukturálních fondů v letech 2007-2013¹⁸¹, stále však zaostává za situací v zemích s vysoce rozvinutým CR. Česká republika je v tomto ohledu pod velkým tlakem okolních zemí. Např. Rakousko podporuje malé a střední podnikatele prostřednictvím zvýhodněných úvěrů z Rakouské banky pro rozvoj cestovního ruchu. V roce 2018 bylo na tuto podporu vyčleněno 22,2 mil. €. Další investice do infrastruktury cestovního ruchu směřují do odvětví přes Program obnovy Evropy (viz OECD Tourism Trends and Policies 2018)¹⁸², kde je k dispozici 78 mil. €.

Doporučení pro další rozvoj nabídky:

a) Inovace

V ČR chybí nástroj na podporu inovací ve službách CR. Pro podporu inovací je vhodné využít koncept Turismus 4.0. Nástrojem je zapojení a využití technologií známých z konceptů Průmyslu 4.0 využitých pro rozvoj CR. Tyto koncepce úspěšně rozvíjí např. německý spolkový stát Bavorsko. Jako příklad může soužití pilotní aktivita zaměřená na stakeholdery v cestovním ruchu v projektu „Bayerncloud“¹⁸³.

¹⁷⁸ Amsterdam&partners. (2016). *Amsterdam Marketing Strategic Plan*. [online]. [cit. 2019-03-15] Dostupné z: https://issuu.com/iamsterdam/docs/strategieplan_2016-2020

¹⁷⁹ Fonden Wonderful Copenhagen. (2017). *The End of Tourism as We Know It*. [online]. [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <http://localhood.wonderfulcopenhagen.dk/>

¹⁸⁰ OECD. (2018). *OECD Tourism Trends and Policies 2018*. [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/tour-2018-en.pdf?expires=1559310814&id=id&accname=ocid56014292&checksum=7495DC2C6E9794D4E103481E69BAFECF>

¹⁸¹ Reálně se projekty realizovaly až do roku 2015.

¹⁸² OECD. (2018). *OECD Tourism Trends and Policies 2018*. [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/tour-2018-en.pdf?expires=1559310814&id=id&accname=ocid56014292&checksum=7495DC2C6E9794D4E103481E69BAFECF>

¹⁸³ Bayerncloud Tourism. *Das digitale Plattformökosystem Bayerns*. [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://bayerncloud.digital/tourismus/>

Inovativní nabídka by měla rovněž reagovat na nové nároky turistů spojené s důrazem na ekologické hledisko, vyšší hygienu a bezpečnost z pohledu epidemického rizika.

b) Autenticita

Pandemie zvýšila konkurenční boj mezi světovými destinacemi, zároveň potenciální turisté mnohem více zvažují pro a proti návštěvě jednotlivých zemí. Je třeba reagovat na tyto trendy a **nabídnout jedinečnou kvalitu a autentické zážitky**. S autenticitou rovněž pracuje např. marketingová strategie cestovního ruchu města Kodaně. Mezi její východiska patří tzv. *the experience of temporary localhood*, tedy maximálního propojení návštěvníka s místním prostředím. Zásadní roli hraje zapojení místního obyvatelstva, které je nositelem hodnot a kultury a podporuje interpretaci místního dědictví, vlastního prožívání destinace a tvůrce *genia loci*. Na podporu autenticity je vhodné se zaměřit i na adaptaci soudobých světových metodik prezentace a interpretace přírodního a kulturního dědictví.

c) Efektivní a udržitelné využití potenciálu

V rámci nabídky destinací i následných aktivit DMO není dostatečně využíván potenciál muzeí a galerií, respektive hodnot prezentovaných sbírek. S ohledem na potenciál cílové skupiny návštěvníků zaměřených na kulturní CR je vhodné propagaci regionálních muzeí a galerií, respektive nejvýznamnějších sbírkových předmětů, respektive expozic a programů pro veřejnost zařadit do komunikačních aktivit DMO, místních průvodců atd. Potenciál prezentovat místní specifika od lázeňství přes průmyslovou tradici, gastronomii, umělecká řemesla, pravidelné umělecké eventy nebo festivaly, historické události apod. není ve všech regionech dosud systérově využíván či uchopen, přitom může nastartovat lokální ekonomiku podporou místních podnikatelů, vznikem nových pracovních míst a zastavením některých negativních trendů jako např. vyliďňování venkova. V tomto ohledu lze doporučit spolupráci zástupců paměťových institucí v regionech s DMO v oblasti prezentace a propagace kulturního dědictví, tvorbu specifických produktů kulturního CR i organizaci eventů s kulturním přesahem.

Oblíbené přírodní destinace jsou často lokalizované v chráněných územích. Tato místa jsou nenahraditelným zdrojem CR a je třeba zajistit jejich náležitou ochranu a vybavení návštěvníckou infrastrukturou tak, aby je samotný CR neohrožoval. V této souvislosti je výzvou "nepřehřátí" marketingových aktivit a regulace počtu návštěvníků nebo jejich efektivní usměrnění.

V oblasti filmového turismu je klíčové pro zefektivnění využití potenciálu filmového turismu na zahraničních trzích zlepšit koordinaci a spolupráci mezi DMO, CzT, regionálními filmovými kancelářemi, Českou filmovou komisí a SFKMG. Nutné je také zefektivňovat filmové pobídky pro audiovizuální výrobu.

d) Mobilita

Z pohledu udržitelného rozvoje CR v ČR je zásadní rozvíjet kvalitní dopravní spojení a dobudování páteřních dopravních sítí (dálniční síť, pozemní napojení na zahraniční zdrojové trhy, budování rychlostních a vysokorychlostních železničních tratí s propojením do okolních zemí a transevropské sítě TEN-T). Dále je třeba podpořit rozvoj a udržitelnost vstupních bran do ČR (letišť, nádraží, vnitrozemské přístavy) veřejnou dopravou i rozvíjet konkurenceschopnost a využití vstupních bran mimo Prahu. S tímto souvisí i další rozvoj Letiště Praha, jako nejvýznamnější vstupní brány do ČR, rozvoj přímého železničního spojení Letiště Praha s centrem měst a regiony. Rozprostření návštěvnosti by mohlo napomoci zvýšení výkonnosti regionálních letišť (zvýšení objemu přepravených cestujících), vytvoření integrovaných tarifů ve veřejné dopravě (aby návštěvníci pro cestu do destinace nemuseli využít několik jízdních dokladů).

Zejména pro konkurenceschopnost regionálních destinací je třeba zachovat a zmodernizovat systém veřejné regionální dopravy (vlaky, autobusy, přívozy), zohlednit potenciál cestovního ruchu při plánování dopravní dostupnosti a obslužnosti území (v rámci destinací i mezi regiony). Zásadní je také rozvoj infrastruktury v souladu s Konceptí městské a aktivní mobility pro období 2021-2030¹⁸⁴ a dalšími strategickými dokumenty. Koordinace zajistí vyšší efektivitu vynaložených prostředků při budování potřebné dopravní infrastruktury.

¹⁸⁴ MD. (2021). *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Koncepce-mestske-a-aktivni-mobility-pro-obdobi-2021-2030>

B. Návrhová část strategie

3 Vize a základní strategické směřování

3.1 Přehled nastavení Strategie (vize, prioritní okruhy, cíle, indikátory, opatření)

Vize				
<p>ČR – SMART inovativní destinace v čele Evropy</p> <p>Česko je bezpečnou, udržitelnou a sebevědomou destinací, která svou konkurenceschopnost staví nejen na přírodním a kulturním dědictví, tradicích, přívětivých lidech a jedinečných zážitcích v Praze i v regionech, ale i na efektivním využití nových trendů v oblasti řízení, technologií a služeb.</p>				
Cíle				
Zlepšit postavení ČR v indexu konkurenceschopnosti CR (TTCI)				
<p>Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19</p> <p>Vytvořit pravidla pro efektivní a udržitelný systém řízení a podpory CR</p> <p>Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu</p> <p>Nastavit stabilní a přívětivé prostředí pro podnikání v CR</p> <p>Zvýšit ochranu spotřebitele ve službách CR</p> <p>Zajistit bezpečnost pohybu návštěvníků a místních obyvatel</p>	<p>Udržet a rozvíjet inovativní, kvalitní, bezpečnou a dopravně dostupnou nabídku CR respektující potřeby místních obyvatel i nároky na ochranu kulturního a přírodního dědictví</p> <p>Postavit konkurenceschopnost na vysoké kvalitě služeb a zážitcích a na vysoké přidané hodnotě</p> <p>Vnímat CR jako významný nástroj rozvoje a využití potenciálu regionů</p>	<p>Rovnoměrněji rozprostřít návštěvnost / zvýšit výkonnost CR v regionech ČR</p> <p>Přesněji segmentovat a cílit marketingové aktivity</p> <p>Rozvinout integrovaný systém marketingové komunikace</p>	<p>Stabilizovat, rozvinout a integrovat systém monitoringu CR postavený na relevantních datech a informacích</p> <p>Podpořit rozvoj orientovaného a aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti CR</p> <p>Vytvořit systém sdílení a komplementarity dat a zvýšit informovanost o CR mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem</p>	<p>Zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků pro restart odvětví CR</p> <p>Vytvořit pozitivní image CR jako významného odvětví národního hospodářství</p> <p>Podpořit CR jako stabilního a atraktivního zaměstnavatele</p> <p>Zajistit kvalitu a profesionalitu pracovníků jako základ rozvoje služeb CR</p>
Prioritní okruhy				
1) Systém řízení a podpory CR	2) Inovativní nabídka a zážitky	3) Poptávka / Návštěvníci	4) Výzkum, vývoj, monitoring, informace	5) Lidé
Opatření				
<p>1.1 Rozvoj systému řízení CR</p> <p>1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR</p>	<p>2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR</p>	<p>3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR</p>	<p>4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR</p>	<p>5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí</p>

1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech 1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR 1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele 1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích	2.2 Zachování potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR 2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb 2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele	3.2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR	4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe	5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání 5.3. Podpora rozvoje zaměstnanosti v CR 5.4 Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR
Indikátory na úrovni Strategie ¹⁸⁵				
Umístění ČR v indexu konkurenceschopnosti CR (TTCI) do 30. místa				
Vývoj podílu podpory CR z veřejných prostředků k daním generovaným z CR	Počet destinací využívajících metodiku pro monitoring UCR Vývoj hrubé přidané hodnoty CR	Vývoj počtu příjezdů a přenocování v ČR Vývoj rozproštění návštěvnosti Změna vnímání ČR včetně brandingů ČR	Vývoj objemu investic na podporu realizace statistických šetření a do oblasti vědy, výzkumu a vývoje v CR Počet realizovaných opatření v oblasti CR zahrnutých do RIS	Změna ve vnímání významu CR veřejností Vývoj zaměstnanosti v CR (počet pracovníků a sebezaměstnaných v CR)

¹⁸⁵ Podrobnější informace k indikátorům viz příloha 4 (Karty indikátorů Strategie).

4 Popis prioritních okruhů a opatření

Rekapitulace zapojení subjektů do implementace strategie, popis rolí gestorů, spolugestorů, realizátorů a spolurealizátorů je uveden v kapitole Implementace strategie. Restart cestovního ruchu se promítá do všech priorit. Dílčí aktivity spojené s restartem odvětví CR budou primárně rozpracovány v jednotlivých akčních plánech v závislosti na vývoji pandemie.

4.1 Prioritní okruh: 1 Systém řízení a podpory CR

Cíle:

- Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19
- Vytvořit pravidla pro efektivní a udržitelný systém řízení a podpory CR
- Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu
- Nastavit stabilní a přívětivé prostředí pro podnikání v CR
- Zvýšit ochranu spotřebitele ve službách CR
- Zajistit bezpečnost pohybu návštěvníků a místních obyvatel

Popis prioritního okruhu

Pro první fázi implementace strategie bude hlavním cílem prioritního okruhu vytvoření podmínek pro restart odvětví CR v návaznosti na dopady pandemie COVID-19, zejména s ohledem na obnovu mezinárodního cestovního ruchu (snadné cestování do ČR a výjezdy z ČR). Klíčová bude meziúřadní a mezioborová spolupráce při nastavení podmínek pro provoz služeb CR při zvýšených hygienických nárocích a koordinace otevírání hranic a obnova dopravního spojení. Z dlouhodobého hlediska se prioritní okruh bude zabývat rozvojem systému řízení a financování CR.

Po ukončení pilotního provozu bude dále rozvíjena Kategorizace DMO. Cílem bude ve spolupráci s partnery vyjasnit role, kompetence a úkoly pro všechny subjekty, které se podílejí na rozvoji cestovního ruchu, včetně NNO v oblasti CR s celostátní působností. Dále bude nutné nastavit i systém spolupráce DMO s turistickými informačními centry. Stanovení rolí bude respektovat platnou legislativu, která určuje rámcové kompetence v oblasti řízení CR zejména pro veřejnou správu. Před zavedením nové legislativy je nutné prověřit, zda danou věc nelze řešit nelegislativními opatřeními. Přesné vymezení rolí subjektů CR tak může být podkladem nejen pro úpravu nastavení Kategorizace DMO, ale v konečném důsledku i vstupním podkladem pro zpracování návrhu legislativní úpravy a odůvodnění její potřeby.

V případě, že bude panovat shoda jak mezi politickou reprezentací, tak zástupci samospráv, podnikatelských spolků a dalšími zástupci odborné veřejnosti na tom, že je nutné a žádoucí změnit legislativní nastavení řízení, koordinace a podpory cestovního ruchu v ČR, budou řešeny dílčí kroky vedoucí k obnově prací na návrhu zákona o podpoře cestovního ruchu, případně bude řešena možnost potřebných úprav relevantních stávajících norem, které řízení a podporu cestovního ruchu ovlivňují, za účelem zefektivnění řízení CR.

V rámci tohoto prioritního okruhu bude rovněž nutné vyřešit otázku nedovolené veřejné podpory, respektive přenesené podpory. Ve spolupráci s relevantními partnery, včetně Ministerstva financí, bude řešeno další nastavení/ modifikace systému finanční podpory odvětví CR.

Prioritní okruh se bude také zabývat posílením role CR v jednotlivých sektorových politikách státu a posílení významu CR. Je nezbytné, aby i ostatní sektory důsledně zohledňovaly CR díky jeho širokému záběru jako možný nástroj pro realizaci jejich priorit. Je rovněž nutné na všech úrovních (vč. samospráv) pracovat s vnímáním CR ze strany veřejnosti.

MSP a rodinné firmy představují základ nabídky služeb CR. Ve spolupráci s MPO a dalšími subjekty bude snahou zajistit rovné podmínky podnikání a stabilitu podnikatelského prostředí a zároveň vytvářet podmínky a motivovat MSP a rodinné firmy k rozvoji investičních aktivit. Nutností je však zároveň i zajištění regulace trhu, zejména v souvislosti s rozvojem kolaborativní ekonomiky v cestovním ruchu. Prioritní okruh se rovněž zaměří na problematiku administrativní zátěže podnikatelů. Velice důležitým aspektem je zabezpečení dozorové činnosti a řešení problematiky neoprávněného podnikání v cestovním ruchu, sdílené ekonomiky, CK a CA, horských vůdců a průvodců cestovního ruchu. V rámci prioritního okruhu bude ve spolupráci s relevantními organizacemi řešena i problematika rovných podmínek podnikání a zaměstnávání ve službách CR s ohledem na genderová témata.

Nadále bude rozvíjena platforma **spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru**. Profesní spolky jsou pro regiony a veřejnou správu klíčovými partnery při vytváření systému řízení a financování CR. Rozvoj spolupráce představuje významný faktor obnovy odvětví CR po koronavirové krizi.

Pro rozvoj strategického řízení CR v regionech i na celostátní úrovni je třeba posílit a stabilizovat postavení agentury CzechTourism jako národní centrály cestovního ruchu a resortní marketingové agentury a vytvářet podmínky pro její úzkou spolupráci s agenturami CzechInvest a CzechTrade a dalšími strategickými partnery. Klíčovým faktorem upevnění pozice CR v hospodářské politice státu je aktivní a důsledná meziresortní a mezioborová spolupráce, ať už na konkrétních projektech, jako je PROPED, nebo v rámci resortních tematických pracovních skupin a začlenění problematiky CR do klíčových národních a sektorových rozvojových dokumentů.

Vzhledem k nutnosti koordinace velmi široké agendy a také s cílem zajistit efektivní implementaci Strategie je třeba sestavit implementační tým strategie v rámci struktury ministerstva a dále personálně posílit dohled nad organizacemi, vůči kterým ministerstvo vykonává funkce zakladatele a zřizovatele.

V neposlední řadě bude tento prioritní okruh zaměřen na problematiku ochrany trhu a spotřebitele, respektive zajištění bezpečnosti návštěvníků a rezidentů. Cílem prioritního okruhu je, aby ČR i nadále patřila mezi nejbezpečnější země Evropy.

Prostřednictvím Strategie bude oblast bezpečnosti řešena v souvislosti s pohybem návštěvníků v regionech (zejména v horských oblastech a u vodních ploch), ale také se zabývá problematikou prevence a identifikace problematických míst na turistických trasách¹⁸⁶.

Jak prokázala pandemie COVID-19, CR je velmi citlivý na vnější vlivy, součástí prioritního okruhu Systém řízení a podpory CR musí být i opatření zaměřené na krizové řízení CR, respektive předcházení a zmírňování negativních dopadů vnějších opatření na odvětví CR např. v souvislosti s vypuknutím pandemie, přírodních katastrof, teroristických útoků atd.

Indikátory na úrovni Strategie:

- Zlepšit postavení ČR v indexu konkurenceschopnosti CR (TTCI)
- Vývoj podílu podpory CR z veřejných prostředků k daním generovaným z CR

Problémy:

- Pokles výkonnosti CR způsobený dopady pandemie COVID-19
- Dopady pandemie COVID-19 na podnikatele ve službách CR
- Podcenění významu CR pro národní hospodářství
- Ne zcela vyhovující nastavení systému podpory rozvoje CR (výdaje na provoz DMO, financování CzT, výklad problematiky veřejné podpory), snižování státních výdajů na podporu CR
- Absence finančních nástrojů pro rozvoj podnikatelské infrastruktury a inovací v CR
- Nepružnost politiky CR, legislativa vs. stabilita prostředí (např. delší legislativní proces ve specifických případech jako sdílené ubytování, kvalifikace pro horské vůdce), ochrana trhu a spotřebitele, veřejná podpora
- Pokles konkurenceschopnosti v mezinárodním měřítku
- Absence koordinace podpory a nedostatečné sledování efektivity jejího využívání
- Absence krizového řízení CR pro případ mimořádných vnějších událostí (pandemie, přírodní katastrofy, teroristické útoky atd.)

Návrh řešení:

- Rozvoj systému řízení CR – definování rolí subjektů implementujících politiku CR, další rozvoj kategorizace DMO
- Vícezdrojový systém financování CR
- Využívání stávajících, případně rozvoj nových finančních nástrojů na podporu investičních podnikatelských projektů v oblasti CR
- Rozvoj koordinačních a komunikačních platforem
- Realizace krizového řízení CR, zavádění nápravných opatření a zajištění informovanosti
- Zajištění bezpečnosti návštěvníků a ochrana spotřebitele v CR

¹⁸⁶ Bezpečnost návštěvníků je nutné vnímat šířeji. V oblasti bezpečnosti není rozlišováno, zda se jedná o rezidenta či návštěvníka (platí zákaz diskriminace, bezpečnost je ve stejné kvalitě poskytována všem). Problematika bezpečnosti je v obecné rovině upravena zákony a strategickými dokumenty ostatních resortů (např. MV, MZ).

- Posilování významu CR

Opatření: 1.1 Rozvoj systému řízení CR

Popis opatření:

Opatření je zaměřeno na ukotvení a další rozvoj systému řízení CR v ČR. Toto opatření je spojeno s dalším rozvojem Kategorizace DMO. Po ukončení pilotního provozu Kategorizace bude na základě evaluace stávajícího vývoje certifikace nastaven "ostrý provoz". MMR ve spolupráci s agenturou CzT a dalšími subjekty bude nadále prosazovat zájmy a potřeby certifikovaných DMO, aby se zvýšily přínosy Kategorizace jak pro certifikované DMO, tak pro rozvoj systému řízení CR. V rámci ostrého provozu je nutné počítat s částečným zpoplatněním procesu certifikace (po odeznění dopadů COVID-19).

V případě, že bude panovat shoda jak mezi politickou reprezentací, tak zástupci samospráv, podnikatelských spolků a dalšími zástupci odborné veřejnosti na tom, že je nutné a žádoucí změnit legislativní nastavení řízení, koordinace a podpory cestovního ruchu v ČR, budou řešeny dílčí kroky vedoucí k obnově prací na návrhu zákona o podpoře cestovního ruchu, případně bude řešena možnost potřebných úprav relevantních stávajících norem, které řízení a podporu cestovního ruchu ovlivňují, případně se bude zabývat potřebou změn v legislativě za účelem zefektivnění řízení CR. Dílčí kroky k prověření možností zavedení a případnému následnému zpracování zákona o podpoře CR by byly předmětem akčních plánů.

Významnou součástí tohoto opatření je definování rolí jednotlivých subjektů v systému řízení cestovního ruchu a nastavení principů vzájemné spolupráce jak na regionální, tak na celostátní, popř. mezinárodní úrovni. V rámci tohoto opatření bude mj. řešeno nastavení a podpora spolupráce DMO s turistickými informačními centry. Při řešení této problematiky bude zohledněna i varianta, že DMO sama provozuje turistické informační centrum.

Základním předpokladem pro nastavení udržitelného systému řízení je zachování a upevnění pozice agentury CzT jako národní centrály cestovního ruchu a resortní marketingové agentury. CzT zajišťuje koordinaci marketingových aktivit a podporuje jednotnou propagaci ČR jako destinace cestovního ruchu.

Pro zajištění koordinace aktivit, rozvoje meziresortní a mezioborové spolupráce, spolupráce s DMO a regiony bude vytvořen implementační tým strategie v rámci struktury Ministerstva pro místní rozvoj.

S ohledem na význam spolupráce a koordinace CR bude tato problematika řešena v rámci samostatného opatření (1.4 Spolupráce a koordinace CR).

Aktivity naplňující opatření:

- Definování rolí jednotlivých subjektů v systému řízení CR
- Další rozvoj Kategorizace DMO a profesionalizace činnosti jednotlivých DMO
- Sestavení implementačního týmu Strategie

Garant opatření	Realizátor opatření	Cílová skupina
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ▪ CzT (pro oblast kategorizace a certifikace DMO) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ve spolupráci s CzT, kraji, AOČR, profesními spolků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ certifikované DMO, TIC, kraje, obce, NNO činné v oblasti CR, orgány státní správy, DSO,
Využitelné nástroje		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provozní dotace ▪ Státní rozpočet 		

Opatření: 1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR

Popis opatření:

Výdaje ze státního rozpočtu na rozvoj odvětví CR dlouhodobě klesají, přičemž podíl odvětví na HDP a zaměstnanosti doposavad rostl, ještě na začátku roku 2020 byl legitimní předpoklad, že exponenciálně poroste dál. Minimálně pro roky 2021-2023 je nutné počítat s potřebou podpory podnikatelů ve službách CR, a to z důvodu nejistého vývoje pandemie COVID-19. V rámci opatření bude řešen rozvoj vícezdrojového systému financování CR, včetně financování agentury CzT, respektive rozvoj meziresortní spolupráce v oblasti marketingu, motivace soukromého sektoru a územních partnerů ke kofinancování aktivit agentury CzT. Je vhodné prověřit vytvoření nástrojů na částečné reinvestování přínosů generovaných CR do rozvoje odvětví, např. prověření možnosti úpravy nastavení výše manipulačního poplatku u schengenských víz a využití tohoto navýšení k financování rozvoje CR, resp. kofinancování aktivit agentury CzT.

S ohledem na pokles příjmů DMO způsobený dopady COVID-19 (pokles generovaných poplatků z pobytu, pokles příjmů generovaných prostřednictvím RUD, pokles tržeb subjektů cestovního ruchu) je nutné hledat alternativní zdroje financování. Pro potřeby nastavení systému financování bude realizována analýza právních norem, např. zákon o dani z příjmu¹⁸⁷, zákon o rozpočtovém určení daní^{188, 189}. Opatření bude řešit i problematiku nedovolené veřejné podpory včetně vytvoření jednotné metodiky pro výklad pravidel ošetření této problematiky v oblasti CR. Cílem MMR není vytvořit závislost DMO na dotacích, tomu odpovídá i stávající nastavení dotační podpory. Avšak dotace z MMR je nutné vnímat i z pohledu reinvestování části přínosů generovaných z CR do jeho rozvoje.

Rovněž bude řešena možnost podpory aktivit a činnosti turistických informačních center a klíčových NNO v oblasti CR s celostátní působností, které ve spolupráci s MMR a dalšími resorty, CzT, DMO a přispívají ke koordinaci rozvoje CR (KČT, Partnerství, o.p.s. atd.).

Ve spolupráci s MPO a dalšími relevantními partnery a ve vazbě na Koncepti podpory MSP a další relevantní strategické dokumenty bude řešena možnost zajištění finančního nástroje pro podporu podnikatelských investic, především MSP a rodinných podniků. Zároveň bude prověřena možnost vytvoření nástroje na podporu rozvoje inovativního přístupu k podnikání v CR, včetně digitalizace, propojení a sdílení dat. Podporovány budou rovněž startup a spin-off projekty v CR a v navazujících kulturních a kreativních průmyslech. Cílem není a priori vytvářet nové specifické nástroje, ale především využít těch stávajících se zohledněním potřeb podnikatelů CR. Za tímto účelem bude případně využit SFPI¹⁹⁰ pro potřeby podpory podnikání v CR, tak i nový OP „TAK“, umožňující čerpat prostředky z fondů EU. Investiční podpora bude zaměřena především na přizpůsobení se změnám klimatu, na budování a rozvoj nových atraktivit CR či nárůstu a změně návštěvnosti, modernizaci „podnikatelské“ infrastruktury CR. Ke zvážení je vytvoření podnikatelského inkubátoru pro oblast CR. Eventuálně lze zvážit vytvoření podmínek pro tvorbu regionálních návštěvnických a inovačních center pro oblast cestovního ruchu.

Aktivita naplňující opatření:

- Nastavení a rozvoj vícezdrojového financování CR
- Nastavení jednotné metodiky výkladu pravidel pro ošetření veřejné podpory v CR
- Rozvoj finančních nástrojů pro zachování a rozvoj soukromé infrastruktury CR (podpora podnikatelských / ziskových projektů)

Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> ▪ MPO ▪ ÚOHS (pro oblast veřejné podpory) 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ve spolupráci s ostatními resorty, řídicími orgány programů financovaných z EU, kraji a profesními spolky 	Cílová skupina <ul style="list-style-type: none"> ▪ agentura CzechTourism ▪ certifikované DMO ▪ turistická informační centra ▪ subjekty zapojené do rozvoje CR ▪ podnikatelské subjekty
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none"> ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. OP TAK)) ▪ finanční nástroje na podporu MSP ▪ Fond pro rozvoj investic (SFPI) ▪ Provozní dotace (CzT) (státní rozpočet) 		

Opatření: 1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech

Popis opatření:

V posledních letech se zvyšuje poptávka po aktivních formách cestovního ruchu. Zvyšuje se nejen počet účastníků tradičních forem aktivního CR jako pěší, cyklo, lyžařská a lyžařská běžecká, vodní turistika (to souvisí s dostupností cestování, ale i dostupností potřebného vybavení), tak i počet účastníků nových mnohdy i adrenalinových forem aktivního CR. Rostoucí počet účastníků, neohleduplnost či nezkušenost

¹⁸⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., Zákon České národní rady o daních z příjmů.

¹⁸⁸ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

¹⁸⁹ Podíl státního rozpočtu na kofinancování osobních nákladů souvisí s výkonem „veřejných“ služeb v oblasti koordinace cestovního ruchu v regionech, zachování potenciálu území, výkonem managementu návštěvnosti, vyhodnocováním dopadů CR na destinaci atd. Předpokládá se, že hlavním nástrojem financování osobních a provozních nákladů budou jejich zřizovatelé / zakladatelé a členové.

¹⁹⁰ Státní fond podpory investic (www.sfpi.cz) vzniklý k 1. 6. 2020 transformací SFRB – Státního fondu rozvoje bydlení na základě novely zákona č. 113/2020 Sb. ze dne 3. března 2020 (změna zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic).

některých účastníků, často i nevyhovující infrastruktura (špatná kvalita, nevyhovující kapacita, křížení infrastruktury pro různé formy turistiky (např. pěší a cyklo) atd.) vedou ke vzniku nebezpečných situací. V rámci tohoto opatření půjde nejen o minimalizování kolizních situací, identifikaci nebezpečných úseků, ale i prevenci předcházení vzniku úrazů, poskytování první pomoci, zmírňování následků zranění atd. zejména v horských oblastech a při vodních plochách ČR (složitá dostupnost základních složek IZS). Opatření bude souviset s podporou činnosti HS ČR, Vodní záchranné služby ČČK a jejich spolupráce s ostatními složkami IZS ve spolupráci s HZS ČR.

V rámci realizace aktivit naplňujících opatření budou zohledňovány potřeby specifických cílových skupin, respektive bude posuzována bezpečnost infrastruktury CR pro tyto cílové skupiny (např. specifické potřeby žen, seniorů, osob se zdravotním postižením, dětí atd.).

Aktivity naplňující opatření:

- Zajištění provozu a zkvalitnění činnosti HS ČR
- Rozvoj spolupráce HS ČR s ostatními složkami IZS a s HZS ČR
- Podpora Vodní záchranné služby ČČK prostřednictvím MV (možnost podpory z DT pro NNO)
- Nastavení spolupráce HS ČR a Vodní záchranné služby ČČK s DMO
- Identifikace nebezpečných úseků v rámci značených turistických tras a cyklotras

Garant opatření	Realizátor opatření	Cílová skupina
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR¹⁹¹ ▪ MMR ve spolupráci s KČT, Partnerství, o.p.s., DMO ▪ ÚV ČR-KLP (problematika genderové rovnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ve spolupráci s HS ČR ▪ MMR ve spolupráci s MV a GŘ HZS ČR a ve spolupráci s Vodní záchrannou službou ČČK ▪ HS ČR a VZS ČČK ve spolupráci s ostatními složkami IZS ▪ HS ČR a VZS ČČK ve spolupráci s DMO ▪ KČT, Partnerství, o.p.s., DMO, vlastníci infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivní turisté a rezidenti ▪ HS ČR, VZS ČČK
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none"> ▪ Provozní dotace (státní rozpočet) ▪ Programové financování 		

Opatření 1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR

Popis opatření:

Toto opatření se bude zabývat posilováním významu CR a zintenzivněním mezioborové, mezioborové a mezinárodní spolupráce, koordinace rozvoje CR i spolupráce s profesními spolky. Je vhodné, aby na jednotlivých úrovních řízení CR (národní, krajská, oblastní, lokální) byla ustanovena koordinační platforma, která tuto spolupráci zajišťuje. Toto opatření navazuje i na opatření systém, jehož prostřednictvím dojde k definování rolí a způsobu spolupráce s jednotlivými NNO potažmo profesními spolky a územními a dalšími relevantními partnery (včetně DSO, MAS apod.). Lze předpokládat, že profesní spolky a územní partneři se budou podílet na nastavení, implementaci a vyhodnocení strategických dokumentů v oblasti CR, ale i dílčích opatření. Spolupráce s profesními spolky a územními partnery se ukázala jako zásadní při nastavování podpůrných opatření pro restart odvětví CR. Rozvoj funkční spolupráce v regionech bude mimo jiné podpořen prostřednictvím zvyšování povědomí o roli a činnosti DMO zejména mezi podnikateli ve službách CR, nebo souvisejících, a mezi NNO. Na příkladech dobré praxe vysvětlit možné přínosy zapojení do DMO a spolupráce s nimi.

S ohledem na počet profesních spolků a vývoj v této oblasti bude komunikace MMR zaměřena převážně na jednání se zastřešujícími profesními spolky, při řešení specifických problémů budou probíhat jednání i s jednotlivými dotčenými profesními spolky.

Přehled nejvýznamnějších partnerů

- Veřejná správa (jednotlivé resorty s vazbou na CR, Podvýbor pro CR PSP ČR, Správy národních parků, AOPK ČR)
- Organizace zřízené veřejnou správou (NPÚ, CzechInvest, CzechTrade)

¹⁹¹ MMR je garantem opatření ve smyslu zakladatele HS ČR. S ohledem na kompetenční zákon MMR nemůže být garantem za oblast bezpečnosti návštěvníků.

- Územní partneři (Asociace krajů ČR / Komise RAK pro CR, SMO ČR, SMS ČR)
- Zastřešující organizace (ČUCR, SOCR, HK ČR)
- Profesní spolky (např. AHR ČR, ACK ČR, AČKA, SVTA, A.T.I.C. ČR, Asociace průvodců ČR, Asociace kempů ČR, ALDR, ADR, AHS atd.)
- NNO v CR (AOCR, STO ČR, KČT, Partnerství, o.p.s., NS MAS atd.)

Pro úspěšný restart mezinárodního i domácího CR bude nezbytné vytvořit takové podmínky, aby zahraniční návštěvníci mohli opět cestovat do ČR a současně, aby občané ČR mohli participovat na výjezdovém CR, respektive aby návštěvníci mohli v ČR konzumovat služby CR. Z tohoto pohledu je zásadní koordinace aktivit MZV, MZ, MV, MPO, MŽP a MMR (gestor za oblast CR). Realizace této dílčí aktivity je součástí krizového řízení cestovního ruchu.

Spolupráce v oblasti zachování a ochrany přírodních lokalit jako zdroje CR je nezbytná mezi MMR a MŽP. Konkrétní limity návštěvnosti chráněných území ve vztahu k marketingu a rozvoji CR na regionální úrovni je nutné řešit se správami národních parků, v chráněných krajinných oblastech a národních přírodních rezervacích s AOPK ČR.

Udržení a rozvoj kvality vzdělávání v oborech cestovního ruchu bude předmětem užší meziresortní a mezioborové spolupráce s MŠMT, Hospodářskou komorou ČR a profesními spolky v souladu se Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+¹⁹².

Budou rozvíjeny funkční platformy, které budou podporovat koordinaci rozvoje cestovního ruchu za účelem posílení pozice CR v sektorových politikách, respektive sektorových strategických dokumentech.

CzechTourism je pro MMR klíčovým nástrojem a partnerem pro realizaci meziresortní a mezioborové spolupráce. Zejména na úrovni organizací zřizovaných jednotlivými resorty budou vytvářeny podmínky pro efektivní spolupráci agentur CzechTourism, CzechTrade a CzechInvest, ale také NPÚ, správ národních parků a AOPK ČR. Souhra těchto organizací může výrazně přispět k naplňování Inovační strategie ČR, ale i k realizaci konkrétních strategických projektů na bázi mezioborové spolupráce. V rámci meziresortní a mezioborové spolupráce bude řešen i koncept jednotné zahraniční prezentace ČR. Touto problematikou se na národní úrovni zabývá Komise pro jednotnou zahraniční prezentaci a národní marketingový tým. V obou těchto platformách je zastoupeno jak MMR, tak CzT.

Zejména pro rozvoj vzdálených zdrojových trhů je efektivní rozvíjet spolupráci v rámci V4. K zajištění konkurenceschopnosti je nezbytné, aby ČR nadále aktivně působila v mezinárodních poradních orgánech i organizacích, které se zabývají problematikou CR. Přenos informací o nových trendech, vývoji a dobré praxi do regionů ČR je velice důležitý, což se potvrdilo i během pandemie COVID-19 a následně bude důležité v období rozvolňování opatření a během restartu.

Aktivity naplňující opatření:

- Rozvoj meziresortní a mezioborové spolupráce a koordinace
- Rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti CR
- Zajištění činnosti komunikačních a koordinačních platform pro oblast CR v gesci MMR
- Stálé zastoupení zástupců MMR pro oblast CR v externích pracovních skupinách (včetně PS Komise pro CR RAK a Koordinátorů CR CzT)
- Podpora zvýšení povědomí o přínosech spolupráce v rámci destinačního managementu

<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR <p>Spolugestor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MPO, MZV, MK, CzT, kraje 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ve spolupráci s ostatními resorty a státními příspěvkovými organizacemi ▪ MMR ve spolupráci s kraji, zástupci obcí a profesními spolky, CzT, Asociací krajů ČR 	<p>Cílová skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Subjekty cestovního ruchu
<p>Využitelné nástroje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koordinační platformy, pracovní skupiny ▪ Financování ze státního rozpočtu 		

¹⁹² Blíže viz priorita 5 – Lidé.

Opatření: 1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele

Popis opatření:

Cílem tohoto opatření je potírat projevy neoprávněného podnikání, vypořádat se s některými negativy sdílené / kolaborativní ekonomiky (nastavení podmínek, využití legislativních i nelegislativních nástrojů) a posílení dozorové činnosti (vymáhání stávající legislativy). Opatření se také zaměří na zmapování administrativní zátěže podnikatelů v CR a s relevantními partnery bude prověřována možnost jejího snížení.

V rámci opatření bude ve spolupráci s relevantními subjekty řešena problematika genderové rovnosti v oblasti podnikání a zaměstnávání ve službách v CR (např. rovné podmínky odměňování, sladování pracovního a rodinného života atd.).

Nadále bude řešena problematika kvalifikace průvodců v oblasti cestovního ruchu a horských vůdců.

V oblasti ochrany spotřebitele budou řešena témata jako prodej a realizace zájezdů či spojených cestovních služeb, dodržování hygienických předpisů v gastronomii a pohostinství, klamavá reklama apod.

Budou realizovány workshopy ve spolupráci s profesními spolky za účelem informování podnikatelů o aktuálním vývoji legislativy, týkající se jejich oboru, současně bude realizována osvětová činnost zaměřená na poskytovatele služeb CR např. v oblasti rizik spojených s nedodržováním aktuální legislativy. Zároveň budou informováni o významu spolupráce v rámci DMO a také o dotačních / finančních nástrojích, které jsou využitelné pro soukromý sektor. Současně budou realizovány komunikační aktivity zaměřené na koncové zákazníky v oblasti ochrany spotřebitele, vysvětlení specifické legislativní úpravy v CR (např. CA a CK) a problematiky neoprávněného podnikání v CR. Výše uvedené téma lze rovněž řešit prostřednictvím intenzivnější spolupráce s Radou kvality ČR.

Výše uvedená témata jsou do značné míry také otázkou meziresortní spolupráce, vzhledem k jejich závažnosti je však problematika uvedena jako samostatné opatření.

Aktivity naplňující opatření:

- Zajištění dozoru nad podnikáním a vymáhání stávající legislativy v oblasti CR (v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb. a zákonem č. 159/1999 Sb.)
- Analýza a úprava legislativních podmínek poskytování služeb v oblasti CR
- Personální posílení kontrolních kompetencí MMR v oblasti CR
- Informační a osvětová činnost v oblasti ochrany práv spotřebitelů v CR a povinností poskytovatelů služeb
- Vzdělávání podnikatelů o legislativní úpravě CR

Garant opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MPO▪ ÚV ČR-KLP (problematika genderové rovnosti) Spolugestor <ul style="list-style-type: none">▪ MMR, MZ (hygiena)	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MPO ve spolupráci s MMR, dalšími relevantními resorty a profesními spolky	Cílová skupina <ul style="list-style-type: none">▪ Podnikatelské subjekty▪ Návštěvníci
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none">▪ Koordinační platformy▪ Nelegislativní a legislativní nástroje▪ Semináře, osvětová činnost		

Opatření: 1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích

Popis opatření:

Opatření je zaměřeno na krizové řízení CR v souvislosti s hrozbou mimořádné situace a jejího dopadu na odvětví CR, zhodnocení dopadů hrozcí / probíhající mimořádné situace / krize a na následné zajištění operativní reakce na podporu odvětví CR.¹⁹³

Základem opatření je nastavení rámce operativního krizového řízení CR. Opatření budou realizována v návaznosti na vzniklé události (přízpusobena charakteru události). Předpokladem efektivního nastavení preventivních / nápravných opatření je vyhodnocení dopadů daných událostí na CR

¹⁹³ Nejedná se o aktivitu související s krizovým zákonem (viz výše).

a predikce dalšího vývoje, které se neobejde bez součinnosti poskytovatelů služeb.

Realizace opatření musí být koordinována se všemi relevantními subjekty. Krizové řízení CR bude realizováno prostřednictvím Expertního týmu pro krizové řízení CR, který by měl být tvořen v návaznosti na rozsah dopadů na oblast CR zástupci veřejného sektoru (MMR, MPO, MK, MPSV, MF, případně další), samosprávy (Komise Rady Asociace krajů CR, SMO ČR), podnikatelů (ČUCR, SOCR), případně dalších subjektů. Nápravná opatření mohou být realizována prostřednictvím Akčních plánů ke Strategii CR, v případě zajištění rychlé reakce mohou být zaváděna prostřednictvím mimořádného Akčního plánu na implementaci nápravných opatření. Realizace nápravných opatření by měla být průběžně vyhodnocována a upravována v návaznosti na aktuální vývoj.

Nejvýznamnější aktivitou v oblasti krizového řízení CR mezi lety 2020-2021 byla podpora likvidity podnikatelských subjektů v návaznosti na dopady pandemie COVID-19, kdy alokovaná výše podpory pro oblast CR dosáhla cca 8,5 mld. Kč (COVID-Lázně; COVID-Ubytování I, II; COVID-Podpora cestovního ruchu a COVID-Školy v přírodě). Patrně do konce roku 2021 se předpokládá pokračování podpory ve formě tzv. Kompenzačního bonusu, programu Antivirus a původně dílčí sektorové podpurné dotační tituly budou sjednoceny pod program v gesci MPO – COVID 2021. V závislosti na epidemickém vývoji budou případně řešena dílčí podpurná opatření, která se promítnou do akčních plánů strategie.

Aktivity naplňující opatření:

- Analýza a vyhodnocení dopadů krize na CR
- Nastavení podmínek pro příjezd/ výjezd z ČR a pro realizaci služeb CR v podmínkách pandemie
- Podpora likvidity podnikatelských subjektů ve službách CR

Garant opatření	Realizátor opatření	Cílová skupina
<ul style="list-style-type: none">▪ MMR ve spolupráci s CzT▪ Pro nastavení podmínek pro aktivitu 2 je gestorem MZ ve spolupráci s MZV, MV a MMR a dalšími resorty Spolugestor <ul style="list-style-type: none">▪ MPO, MPSV	<ul style="list-style-type: none">▪ MMR ve spolupráci s MPO, MPSV, MK, MF, CzT, profesními spolky (např. SOCR a ČUCR), kraji, mezinárodními letišti v ČR, zástupci obcí a ČSÚ▪ U aktivity 2 realizátorem MZ▪ U aktivity 3 realizátory MPO, MPSV, popř. MMR	<ul style="list-style-type: none">▪ Subjekty cestovního ruchu▪ Potenciální návštěvníci
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none">▪ Financování ze státního rozpočtu		

4.2 Prioritní okruh: 2 Inovativní nabídka a zážitky

Cíle:

- Udržet a rozvíjet inovativní, kvalitní, bezpečnou a dopravně dostupnou nabídku CR respektující potřeby místních obyvatel i nároky na ochranu kulturního a přírodního dědictví
- Postavit konkurenceschopnost na vysoké kvalitě služeb a zážitcích a na vysoké přidané hodnotě
- Vnímat CR jako významný nástroj rozvoje a využití potenciálu regionů

Popis prioritního okruhu:

Zejména v prvních letech implementace strategie bude nutné zajistit udržení stávající nabídky, pandemie-COVID-19 a s ní spojená vládní protiepidemická opatření těžce dopadají na podnikatele ve službách CR. Aby tedy bylo možné rozvíjet inovativní nabídku, je nutné zajistit podporu podnikatelů, aby toto složité období přečkali. Současně budou podporovány aktivity zaměřené na přizpůsobení se novým podmínkám pro poskytování služeb CR, respektive požadavkům návštěvníků na splnění bezpečnostních a hygienických nároků v návaznosti na pandemii COVID-19.

Bude podporován rozvoj vysoce kvalitních, excelentních a adekvátně ohodnocených služeb, rozvíjet potenciál lázeňství, wellness a medicínského CR, konceptu bleisure travel¹⁹⁴ a sólo travel¹⁹⁵, gastroturismu, MICE¹⁹⁶. Samostatnou kapitolou je fenomén filmového turismu, který představuje i velice zajímavý zdroj příjmů pro podnikatele a regiony (zázemí pro filmové štáby).

¹⁹⁴ V rámci služební cesty dochází ke kombinaci volnočasových aktivit s profesními obchodními povinnostmi.

¹⁹⁵ Individuální cestování, cestovatelé cestují sami bez partnera, cestu si sami organizují, jedinečnost zážitků.

¹⁹⁶ MICE – Meeting, Incentive, Convention, Event.

Dále bude nutné zajistit adekvátní prostředky na zachování a obnovu hmotného i nehmotného kulturního dědictví, technického a přírodního dědictví, včetně aktivit zaměřených na zkvalitnění jeho interpretace. Potenciál je také nutné hledat v oživování kulturních památek (např. v rámci historických jízd či muzejních tratí), v propojenosti hmotných památek UNESCO s těmi nehmotnými, respektive zapojení památek do nabídky CR. Bude podporován rozvoj veřejné infrastruktury pro udržitelné formy CR (cyklo, pěší, jezdecká, lyžařská, -běžecká, vodní turistika a další formy turistiky). Nevyužitý potenciál představuje také venkovský cestovní ruch a jeho šetrné formy, jako je agroturismus, ekoturismus, geoturismus, respektive potenciál pro rozvoj církevního a spirituálního turismu atd. V případě venkovského cestovního ruchu nízké využití potenciálu ovlivňuje i množství objektů rodinné rekreace (chaty a chalupy) a mimořádná oblíbenost tzv. druhého bydlení (převážně ve venkovském prostoru).

Prioritní okruh bude rovněž zaměřen na rozvoj infrastruktury a podporu rekreační plavby.

V oblasti nabídky CR bude řešena i realizace hygienických a bezpečnostních opatření, která umožní zachování provozu i v podmínkách probíhající pandemie či při jiných mimořádných událostech.

Pandemie také potvrdila vysoký potenciál digitalizace a využívání moderních technologií (včetně virtuální reality), a to ve smyslu zpřístupnění uzavřených objektů, jako jsou galerie, nebo online přenosy kulturních akcí. Využití digitalizace bude podporováno i v oblasti rezervací návštěv / využití služeb CR, respektive v oblasti řízení návštěvnosti.

Rozvoj nabídky CR musí probíhat v souladu s udržitelností destinací. MMR ve spolupráci s MŽP a výzkumnými institucemi, regionálními partnery a DMO vytvoří rámcovou metodiku pro sledování a hodnocení udržitelného rozvoje CR v destinacích.

S tímto opatřením souvisí i aktivita zaměřená na odstraňování bariér spojených s cestováním a zapojení osob se zdravotním postižením a osob se sníženou mobilitou do aktivit CR. Zajištění podmínek pro rozvoj nabídky CR vyžaduje značnou míru meziresortní i mezioborové spolupráce a koordinace, zejména z hlediska zajištění finančních zdrojů pro dílčí oblasti. V neposlední řadě je nutné při udržení a rozvoji kvalitní a bezpečné nabídky CR zohledňovat rozdílné potřeby specifických cílových skupin (např. specifické potřeby žen, seniorů, osob se zdravotním postižením, dětí atd.).

ČR musí najít rovnováhu mezi sledováním globálních trendů a uchováním jedinečnosti nabídky CR. V této souvislosti je zásadní podporovat rozvoj spolupráce mezi lokálními a regionálními výrobci a zemědělci a poskytovateli služeb CR.

Cílem navazujících opatření bude zkvalitnit činnost TIC a rozvíjet spolupráci mezi TIC a DMO.

V rámci prioritního okruhu budou podporovány aktivity zaměřené na rozvoj systému kvality služeb v CR (zvyšování konkurenceschopnosti, podpora restartu) včetně zavádění nástrojů na sledování kvality jako např. Experience management.

Indikátory na úrovni Strategie:

- Počet destinací využívajících metodiku pro monitoring UCR
- Vývoj hrubé přidané hodnoty CR

Problémy:

- Ohrožení stavu nabídky CR v důsledku dlouhodobých protiepidemických opatření
- Dlouhodobé neřešení udržitelnosti, negativní dopady CR na životní prostředí, přírodu (chráněná území), kulturní památky a místní obyvatele, nepřizpůsobení nabídky dopadům změnám klimatu
- Nízká podpora MSP, resp. podnikatelské infrastruktury
- Špatná dopravní dostupnost a obslužnost destinací (včetně dopravy v klidu)
- Nízká podpora rozvoje PPP projektů v oblasti CR
- Nedostatečná podpora zavádění inovací v nabídce CR
- Problematické financování výstavby, rekonstrukce, modernizace a provozu TIC
- Rozdílná kvalita služeb a kvalita veřejné infrastruktury CR v rámci území ČR
- Nevyhovující rozsah nabídky pro nepřítel počasí ve vazbě na změny klimatu
- Nevyužitý potenciál kulturní krajiny a venkovského cestovního ruchu
- Nevyužitý potenciál brownfields a památkových objektů
- Špatný stav lázeňské infrastruktury

Návrh řešení:

- Přizpůsobení se nabídky novým hygienickým nárokům (reakce na pandemii COVID-19)
- Vícezdrojový systém financování investic
- Podpora integrovaných projektů
- Podpora rozvoje inovativních řešení v infrastruktuře CR i v interpretaci kulturního, technického a přírodního dědictví
- Podpora rozvoje a zavádění informačních technologií a chytrých služeb – digitalizace a SMART řešení
- Podpora zachování a rozvoje potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví
- Podpora revitalizace a rekonstrukce brownfields pro využití v oblasti CR
- Podpora investic do adaptace na změnu klimatu v CR
- Podpora rozvoje infrastruktury CR včetně infrastruktury pro udržitelné formy CR
- Podpora veřejné infrastruktury CR ve městech se statutem lázeňského místa¹⁹⁷

Opatření: 2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR

Popis opatření:

V oblasti značených turistických tras a stezek je žádoucí, aby ČR reagovala na trendy ze zahraničí a posílila, respektive minimálně zachovala stávající „zprůchodnění“ krajiny. V souvislosti s certifikací turistických tras bude podporována i úprava trasování (vedení po přírodně blízkém povrchu anebo zvyšování bezpečnosti). Výstavbu, obnovu a údržbu turistických značených tras a stezek stejně jako budování doprovodné infrastruktury je nutné koordinovat jak na lokální, krajské tak na národní úrovni. Koordinace umožní posoudit a případně eliminovat negativní dopad plánovaného opatření na stávající využití destinace, včetně limitů území a kvality života a bezpečnosti místních obyvatel.

V oblasti rozvoje cykloturistiky bude podporováno vytvoření kontinuální sítě cyklostezek a cyklotras bez zbytečných přerušování, které umožní bezpečný průjezd cyklistů. V rámci sítě cyklotras bude podporováno jejich napojení na regionální a mezinárodní trasy, či jejich propojení (integrace) s regionálními produkty cestovního ruchu – např. cyklostezky okolo vodních ploch, síť cyklostezek v turisticky exponovaných lokalitách. Dále bude probíhat podpora označování dálkových (EuroVelo, Greenways), regionálních a místních cyklotras a jejich propagace k relevantním cílovým skupinám. Pro cyklostezky mimo zastavěná území bude rovněž upřednostňován přírodně blízký povrch.

Strategickým nástrojem pro rozvoj sítě turistických tras a cyklotras je nový GIS mapový portál. V případě budování trasy na zpevněném povrchu bude podporováno i vybudování pruhu pro pěší po přírodně blízkém povrchu.

V oblasti rekreační plavby bude podporována splavnost vodních cest, budování přístavišť a doprovodné infrastruktury pro rekreační plavbu.

V rámci opatření bude zejména prostřednictvím finančních nástrojů podporováno budování, revitalizace a propojení podnikatelské infrastruktury CR, rozvoj a zvyšování kvality ubytovacích a stravovacích zařízení, modernizace a rozvoj lázeňských zařízení, ale i nabídka atraktivit, jako jsou tematické parky. Pro konkurenceschopnost ČR je klíčová orientace podpory na služby CR s vysokou přidanou hodnotou, jako jsou lázeňství, medicínský cestovní ruch, MICE (včetně programů pro školy a univerzity). Opět se jedná o investice do infrastruktury, ale i do inovativních řešení poskytování těchto služeb (digitalizace, zavádění inovací, moderních technologií a inovativních služeb v CR (startup, spin-off)). Může se jednat např. o aplikace využívající prvky rozšířené reality, NFC¹⁹⁸, navigace k turistickým cílům, rezervaci prohlídek atd. V případě lázeňství a MICE půjde o integrovaná řešení, včetně navazující infrastruktury. Opatření dále umožní realizaci aktivit pro zvyšování kvality služeb TIC a podporu modernizace a vybavenosti TIC. Podporováno bude i přizpůsobení provozoven novým hygienicko sanitárním nárokům spojeným k pandemií COVID-19.

¹⁹⁷ Realizaci klinického výzkumu v lázeňství, ochranu přírodních léčebných zdrojů a jejich využití v lázeňství, modernizaci lázeňské infrastruktury či novelu legislativy v oblasti lázeňství atd. nelze řešit prostřednictvím implementace Strategie. Výše uvedené skutečnosti bude nutné řešit prostřednictvím navazujících strategických dokumentů a aktivit dotčených gestorů.

¹⁹⁸ Near field communication představuje bezdotykovou a bezdrátovou komunikaci mezi zařízeními, která pracuje na principu přiblížení (mezi zařízeními, jejich příslušenstvím nebo tagem (čipem)). Využitelný např. při placení z mobilu, nahrání elektronické vstupenky do mobilu, či využití doplňujících informací např. při výstavách. NFC Forum. *About the Technology*. [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://nfc-forum.org/what-is-nfc/about-the-technology/>

Opatření se zaměří na podporu budování infrastruktury pro osoby se specifickými potřebami, jako jsou paraplegici, neslyšící, nevidomí a slabozrací a obecně osoby se sníženou mobilitou (např. vyznačování turistických tras pro osoby se zdravotním postižením, ženy, respektive rodiny s dětmi v kočárku apod.).

Z hlediska dopravní dostupnosti se opatření zaměří zejména na zkvalitňování dopravní infrastruktury (včetně sítě dobíjecích stanic pro elektrokola a sítě dobíjecích stanic a čerpacích stanic na alternativní paliva pro automobily), ale i podporou veřejné dopravy do destinací CR, respektive vytváření možností cestovat v rámci destinace veřejnou dopravou (např. zachování regionálních tratí či zavádění dopravních spojení k turistickým cílům). Vysoký podíl individuální automobilové dopravy bude nadále vyžadovat řešení problémů s dopravou v klidu, respektive parkováním u atraktivit CR. Jedním z řešení je podpora budování sítě záchytných parkovišť jak u terminálů hromadné dopravy, tak u výchozích stanovišť pro turistické trasy a stezky. Součástí tohoto opatření je i podpora budování SMART navigačních systémů v destinacích. Rozhodující pro úspěšnost tohoto opatření bude digitalizace informací o obsazenosti destinací a propojení / sdílení těchto informací v reálném čase. S ohledem na budoucí poptávku je nutné posilovat také kapacity vstupních dopravních uzlů do České republiky.

Bude podporován i rozvoj infrastruktury v příhraničních oblastech ve vazbě na přeshraniční spolupráci.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora výstavby, modernizace a obnovy veřejné a podnikatelské infrastruktury CR
- Podpora rozvoje využití informačních technologií, digitalizace a SMART řešení v CR
- Prověření otevření podnikatelského inkubátoru pro oblast CR (podpora startup a spin-off projektů)
- Podpora koordinace, údržby a certifikace značených turistických tras na národní úrovni
- Zvyšování a zkvalitnění dopravní dostupnosti a obslužnosti destinací, řešení problematiky dopravy v klidu u atraktivit CR a turistických cílů (včetně CHKO a NP)
- Podpora odstraňování bariér a usnadnění pohybu pro návštěvníky se specifickými potřebami
- Podpora přizpůsobení se provozoven služeb CR novým hygienickým nárokům (reakce na COVID-19)

<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR, MŽP ▪ MD / kraje / MMR <p>Spolugestor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MZ, MPO 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR ve spolupráci s ostatními resorty, řídicími orgány programů financovaných z EU, kraji, obcemi, DSO, nositeli nástroje ITI a CLLD (MAS), církvemi a církevními organizacemi, KČT ▪ MD / kraje, obce, DSO / MMR (z MMR dotace na pořízení prostředků veřejné dopravy určených k přepravě návštěvníků CR) ▪ KČT, Partnerství, o.p.s. 	<p>Cílová skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ návštěvníci ▪ provozovatelé dopravních systémů / dopravní infrastruktury ▪ dopravci ▪ certifikované DMO ▪ turistická informační centra ▪ kraje, obce
<p>Využitelné nástroje¹⁹⁹</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. IROP 2021-2027, OP ŽP²⁰⁰, OP TAK, OP ST, Interreg atd.)) ▪ zvýhodněné úvěry (finanční nástroje) ▪ RE:START (Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje) 		

Opatření: 2.2 Zachování potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR

Popis opatření:

Opatření se zaměří na podporu obnovy a rekonstrukce kulturního, přírodního i technického dědictví, včetně inovativních projektů na „nové využití těchto objektů (využití těchto objektů pro účely galerie, depozitáře, coworkingových center, kulturní a komunitní centra apod.). Součástí opatření bude i řešení zpřístupnění a interpretace těchto míst, realizace osvětových a informačních aktivit včetně rozvoje

¹⁹⁹ Možnost podpory dílčích segmentů infrastruktury CR (pro agroturistiku či venkovský CR) v rámci Státní zemědělské politiky v tuto chvíli nelze přesně vyčíslit a stanovit vzhledem k přechodnému období a stavu rozpracovanosti dokumentu. Případná podpora infrastruktury CR v této oblasti bude záležet na finální podobě Strategického plánu SZP a bude předmětem dalších jednání.

²⁰⁰ Týká se aktivit v ZCHÚ.

návštěvníckého managementu a infrastruktury pro usměrnění návštěvnosti, který bude zohledňovat jak potřeby turistů a návštěvníků, tak především stav a limity dané lokality a potřeby místních obyvatel (např. se může jednat i o budování tzv. Domů přírody nebo návštěvníckých středisek CHKO a interpretačních center národních geoparků). Neméně důležité je zajištění kvalifikovaného a adekvátně ohodnoceného personálu. Realizace tohoto opatření spadá do gesci více resortů, památková péče kulturní a kreativní průmysl, živá kultura jsou primárně v gesci Ministerstva kultury, péče o přírodní dědictví, respektive o zvláště chráněná území, včetně budování infrastruktury pro návštěvníky, je v gesci Ministerstva životního prostředí.²⁰¹ Je důležité, aby se dotační tituly a programy jednotlivých resortů navzájem “nevykrádaly”, ale spíše se tematicky doplňovaly. Rozvoj síťování kulturních a kreativních průmyslů, včetně digitalizace bude podpořeno v rámci komponenty Ministerstva kultury prostřednictvím Národního plánu obnovy.

Opatření bude zaměřené na rozvoj využití potenciálu muzeí a galerií, respektive významných sbírkových předmětů, expozic a programů pro veřejnost v nabídce a komunikačních aktivitách destinace. Je vhodné využívat zapojení aktérů místní profesionální i neprofesionální kultury s cílem oživení lokality a tím i autentického propojení návštěvníka s místem²⁰².

V rámci opatření budou podporovány projekty zaměřené na inovativní přístupy interpretace kulturního a přírodního dědictví v kombinaci s produkty kulturních a kreativních průmyslů (např. architektura a design Archeoparku v Pavlově). Podporovány budou rovněž i projekty využívající fenomén České kulturní krajiny a projekty pracující s architekturou druhé poloviny 20. století a se současnou architekturou.

Současně bude podporována spolupráce místních výrobců a producentů s provozovateli atraktivit a služeb CR, aby se zvýšila autentičnost nabídky cestovního ruchu. Digitalizace přírodního, kulturního i technického dědictví je výzvou a nutností, která nejen může pomoci se zachováním či záchranou daných lokalit, ale zároveň může výrazně pomoci při jejich interpretaci a samotném zpřístupnění.

Bude podporováno využití potenciálu i rozvoj aktivit v příhraničních oblastech ve vazbě na přeshraniční spolupráci.

V rámci opatření bude podporována i tvorba koncepcí zpřístupnění kulturně-historických a přírodních atraktivit a řízení návštěvnosti v těchto atraktivitách.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora revitalizace, obnovy, interpretace a ožívování kulturního, technického, přírodního dědictví a kulturní krajiny
- Podpora návštěvnícké infrastruktury a infrastruktury pro usměrnění návštěvnosti
- Podpora digitalizace hmotného i nehmotného kulturního, technického a přírodního dědictví
- Podpora zpřístupnění a interpretace kulturního, technického a přírodního dědictví návštěvníkům se specifickými potřebami
- Podpora aktérů místní kultury, kulturních a kreativních průmyslů a rozvoj využití jejich potenciálu při tvorbě autentické nabídky CR v destinaci
- Tvorba koncepcí práce s návštěvníckou veřejností

<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MK / MŽP, MMR 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MK / MŽP / MMR ve spolupráci s řídicími orgány programů financovaných z EU a kraji, NPÚ, orgány ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR, správy NP), DSO, nositeli nástroje ITI a CLLD (MAS), církvemi a církevními organizacemi 	<p>Cílová skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ vlastníci památek, správci památek ▪ návštěvníci ▪ producenti regionálních produktů ▪ NNO a další kulturní aktéři ▪ ARZ ▪ ostatní subjekty CR ▪ certifikované DMO ▪ národní geoparky
<p>Využitelné nástroje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. IROP 2021-2027, OP ŽP, OP TAK, Interreg atd.)) ▪ zvýhodněné úvěry 		

²⁰¹ Vyjma OP IROP II, kde je mezi podporovanými aktivitami: revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví; revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro činnost muzeí a knihoven a veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu.

²⁰² Primárně řešeno prostřednictvím aktivit MK.

Opatření: 2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb

Popis opatření:

Vzhledem k ukončení povinné udržitelnosti výstupů projektu NSKS, resp. ČSKS k 31. 12. 2020 je nyní potřeba stanovit jakým způsobem bude zajištěn kontinuální rozvoj kvality služeb v CR od roku 2021. Další financování ze strany státu (MMR) ve stávající výši je neudržitelné. Financování ze strany státu bylo poskytnuto po dostatečně dlouhou dobu, aby se značka kvality v praxi realizovala a osvědčila. Výše uvedené skutečnosti byly vzaty do úvahy při zpracovávání návrhu 3 variant dalšího pokračování ČSKS, které byly prezentovány na jednání Porady ministryně pro místní rozvoj a byly projednány se zástupci profesních spolků.

- Varianta č. 1 – Zrušení realizace ČSKS
- Varianta č. 2 – Plné zachování realizace ČSKS s poplatkem za certifikaci
- Varianta č. 3 – Integrace ČSKS do standardů profesních spolků a zachování dalšího vzdělávání

Jako nejvhodnější byla vybrána varianta č. 3. V rámci této varianty by z projektu byla zachována a zároveň rozšířena spolupráce s profesními spolky. Zároveň by zůstalo zachováno další vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu. Kvalitě služeb mohou přispět profesionální a po desítky let budované standardy kvality profesních spolků, které zároveň dohlížejí na plnění podmínek vydaných certifikátů. Obdobné systémy standardů kvality služeb cestovního ruchu svěřené profesním spolkům fungují i v rozvinutých západních zemích. Zrušena by byla certifikace, metodická podpora, školení Trenérů kvality a činnost Hodnotitelského centra, tudíž by nadále nebylo nutné financovat tyto aktivity ze státního rozpočtu. Zůstalo by zachováno centrální zastřešení standardů v rámci národního systému kvality služeb v CR. Vybrané měkké parametry ze Standardu ČSKS by byly zaneseny a integrovány přímo do standardů/ klasifikací/ kategorizací/ norem níže uvedených asociací, případně dalších asociací. Daná varianta však bude během roku 2021 nadále s profesními spolky projednávána a bude rozpracován koncept spolupráce mezi CzT a profesními spolky/ nositeli standardů kvality. Předpokládá se přechodné období, kdy ještě bude umožněna obnova stávajících certifikátů za poplatek. Konkrétní podmínky pro nastavení kontinuálního rozvoje systému kvality služeb budou dle vývoje popsány v Akčních plánech strategie.

Aktivity naplňující opatření:

- Vytvoření konceptu řízení kvality služeb v CR na období 2021-2030
- Sledování a vyhodnocování klientského ratingu destinací ČR („experience management“)

Garant opatření ▪ MMR / CzT	Realizátor opatření ▪ MMR a CzT ve spolupráci s kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO	Cílová skupina ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ návštěvníci ▪ certifikované DMO
Využitelné nástroje ▪ Finanční prostředky certifikovaných subjektů ▪ provozní dotace CzT ▪ dotace (státní rozpočet)		

Opatření: 2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele

Popis opatření:

Opatření je zaměřeno na podporu adaptace na změnu klimatu jak veřejné, tak podnikatelské infrastruktury CR (úsporná řešení u spotřeby vody v provozovnách s vysokou spotřebou vody, jako jsou lázeňská a wellness zařízení, aquaparky, bazény apod., osvětlení, energetické náročnosti provozu, nízkoemisní vozidla atd.)²⁰³, včetně SMART řešení monitoringu a vyhodnocení dopadů na životní prostředí a destinaci. Samostatným tématem je snižování a další využití odpadu z provozoven CR. Provozovatelé i návštěvníci musí za sebe převzít zodpovědnost vzhledem k životnímu prostředí i místním obyvatelům. Ve vztahu k místním obyvatelům je třeba rozvíjet koncept sociální odpovědnosti.

Rozvoj nabídky CR musí probíhat v souladu s udržitelností destinací. MMR ve spolupráci s MŽP a výzkumnými institucemi, regionálními partnery a DMO vytvoří rámcovou metodiku pro sledování a hodnocení udržitelného rozvoje CR v destinacích. Orgány ochrany přírody (NP, AOPK ČR)

²⁰³ Podpora takových opatření bude řešena v rámci Opatření 2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR.

ve spolupráci s DMO a územními partnery následně v souladu s rámcovou metodikou budou nastavovat limity únosnosti destinací a udržitelný návštěvnický management, který zajistí optimální využití destinace bez nevratných škod na životním prostředí, přírodě, památkách, i na kvalitě života místních obyvatel. Zároveň je třeba sledovat a průběžně vyhodnocovat dopady změn klimatu (vyšší průměrná teplota, mírnější zimy, snížení objemu srážek aj.) na potenciál a nabídku CR (pokles poptávky CR v nejteplejších měsících zejména ve městech, pokles poptávky CR vázaného na vodní plochy při nedostatku vody, vyšší náklady na údržbu lyžařské infrastruktury při nutnosti umělého zasněžování aj.).

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora inovativních řešení v provozovnách CR reagujících na změnu klimatu (např. zavádění ekologicky šetrných vytápěcích systémů, využívání dešťové vody k zalévání či splachování, pořízení úsporných žárovek, využívání obnovitelných zdrojů a látek apod.)
- Vytvoření a implementace metodiky pro sledování a hodnocení udržitelného rozvoje CR, včetně doporučených postupů ke zvyšování udržitelnosti CR v destinacích
- Podpora rozvoje systémů udržitelného návštěvnického managementu, včetně stanovení kapacit a limitů únosnosti destinace

Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> ▪ MŽP / MMR / MPO Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> ▪ MŠMT – mimoškolní vzdělávání – osvěta 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> ▪ MŽP ve spolupráci s MMR, MK, NPÚ, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO, CzT 	Cílová skupina <ul style="list-style-type: none"> ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ návštěvníci ▪ certifikované DMO
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none"> ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. OP ŽP, OP TAK) ▪ zvýhodněné úvěry 		

4.3 Prioritní okruh: 3 Poptávka / Návštěvníci

Cíle:

- Rovnoměrněji rozprostřít návštěvnost / zvýšit výkonnost CR v regionech ČR
- Přesněji segmentovat a cílit marketingové aktivity
- Rozvinout integrovaný systém marketingové komunikace

Popis prioritního okruhu:

Tento prioritní okruh je zaměřen na rozvoj integrované marketingové komunikace a budování značky a image ČR a jejich regionů coby destinací CR. Komunikace je zaměřena jak na zahraniční návštěvníky, tak rezidenty. CzT se bude podílet na nastavení jednotné prezentace ČR v zahraničí a dalších aktivitách Komise pro jednotnou zahraniční prezentaci a Národního marketingového týmu. Rovněž bude rozvíjena mezinárodní spolupráce v destinačním marketingu, např. v rámci V4.

Pro restart odvětví, zejména příjezdového cestovního ruchu bude zásadní zajištění intenzivního destinačního marketingu ČR na hlavních zdrojových trzích v zahraničí, až budou podmínky v ČR dostatečně bezpečné (do té doby budou probíhat tzv. udržovací kampaně v zahraničí, primární orientace bude věnována podpoře DCR a zvyšování tuzemské poptávky). Klíčová bude poté spolupráce a marketingová komunikace CzT s Letištěm Praha a dalšími relevantními partnery ohledně obnovení leteckých linek.

CzT bude i nadále systematicky pracovat na posilování značky Česká republika na tradičních zdrojových trzích, jako je Německo, Rusko, Slovensko a Polsko i v dalších evropských zemích. Zároveň se CzT zaměří i na podporu rozvoje nových potenciálních zdrojových trhů, zejména ze vzdálenějších destinací. Velký důraz bude kladen na znalost potenciálu těchto trhů a vyhodnocení jejich potenciální efektivity.

Bude rozvíjena integrovaná marketingová komunikace v souladu s principy systému řízení CR, který definuje Kategorizace DMO. Pro zapojení dalších subjektů do systému marketingové komunikace bude rozvíjen koncept mezioborových a nadregionálních produktů CR. Integrovaná marketingová komunikace bude zohledňovat a rozvíjet aktuální poptávkové trendy. Stejně tak bude zohledňovat rozdílné potřeby žen a mužů, u nichž se poptávka po službách CR může lišit. Jedním z cílů je mj. přesnější segmentace a cílení marketingových aktivit, kdy správná segmentace a zohlednění rozdílných potřeb jednotlivých segmentů znamená vyšší potenciál pro úspěch marketingové komunikace, a tím pádem vyšší poptávku dotčených skupin po nabízených službách CR.

V rámci prioritního okruhu bude i nadále podporován rozvoj mezioborové spolupráce prostřednictvím nástrojů ekonomické diplomacie (PROPED).

Důraz bude kladen i na rozvoj digitalizace prezentovaného obsahu např. vytvořením tzv. „informační dálnice do regionů“. To znamená agregovat nabídku regionálních produktů a pomocí API²⁰⁴ zajistit distribuci do globálních distribučních systémů jako Viator atd. Zcela zásadní je podpora rozvoje inovativních řešení v destinačním marketingu, využívání nových prezentačních médií a reakce na nové trendy v návštěvnosti.

Budou realizovány marketingové aktivity využívající místní obyvatele jako ambasadory dané destinace. Zároveň bude více využíván potenciál místní či regionální potravinářské a řemeslné výroby. V tomto ohledu bude rozvíjena spolupráce a komunikace mezi výrobcí, poskytovateli služeb CR a DMO.

Bude podporována tvorba produktů CR zaměřených primárně na méně známá a méně navštěvovaná místa, ovšem pouze taková, která mají dostatečně rozvinutou infrastrukturu a nabídku služeb. Dále budou podporovány aktivity zaměřené na prodloužení sezóny, podporu návštěvnosti mimo sezónní období, rozproštění návštěvnosti do širšího území destinace, předávání návštěvníků mezi destinacemi, V případě zvláště chráněných míst budou realizovány např. aktivity směřující k omezení počtu návštěvníků, či přesměrování návštěvníků mimo vysokou návštěvností ohrožené lokality.

Indikátory na úrovni Strategie:

- Vývoj počtu příjezdů a přenocování v ČR
- Vývoj rozproštění návštěvnosti
- Změna vnímání ČR včetně brandingů ČR

Problémy:

- Útlum příjezdového cestovního ruchu při pandemii COVID-19
- Výrazné zkrácení turistické sezóny pro domácí CR vzhledem k pandemii COVID-19
- Nerovnoměrný rozptyl návštěvnosti v místě a čase, nerovnoměrné rozložení výkonu v regionech, překročení limitů únosné návštěvnosti
- Klesající délka přenocování / pobytu
- Nízká opakovanost návštěv
- Postavení konkurenceschopnosti na nízké ceně
- Nízké výdaje na marketing
- Vysoká konkurence okolních destinací v oblasti destinačního marketingu
- Nevyužitý potenciál networkingu partnerů (poskyvatelé služeb a výrobci, samospráva)

Návrh řešení:

- Integrovaný destinační marketing
- Rozvoj mezioborových produktů
- Tvorba kvalitních produktů s vysokou přidanou hodnotou
- Geografická diverzifikace poptávky
- Podpora mimosezónních akcí

Opatření: 3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR

Popis opatření:

Podpora DCR bude směřována především k optimálnímu rozproštění návštěvnosti, včetně využívání dosud méně známých a vytižených destinací s rozvinutou infrastrukturou. Aktivita bude řešena primárně v gesci krajských, oblastních a lokálních DMO ve spolupráci s turistickými informačními centry, správami NP a AOPK ČR pro oblasti CHKO a NPR a dalšími relevantními partnery (např. geoparky). CzechTourism hraje v tomto ohledu především koordinační a metodickou roli. Zároveň však bude CzT nadále aktivně spolupracovat na tvorbě mezioborových a nadregionálních produktů, včetně jejich propagace. Nejvýznamnějším komunikačním nástrojem na podporu DCR na centrální úrovni je nadále portál Kudy z nudy²⁰⁵. Jeho koncept bude CzT ve spolupráci s partnery rozvíjet, včetně prověření možnosti ekonomického zhodnocování prezentovaných aktivit a zážitků.

Širší zapojení CzT do realizace marketingových aktivit na podporu DCR však je žádoucí zejména během pandemie a následného restartu.

²⁰⁴ API – Application Programming Interface, označuje v informatice rozhraní pro programování aplikací.

²⁰⁵ Dostupné na portálu: www.kudyznudy.cz

Bude podporována úzká spolupráce CzT, DMO a dalších strategických partnerů (ostatních resortů, resortních organizací, podnikatelů) v oblasti marketingových aktivit zaměřených na DCR. Nástrojem efektivní spolupráce partnerů je tzv. mezioborový produkt (buď regionální, nebo nadregionální). Principem je neprezentovat pouze přírodní a kulturní památky a veřejnou infrastrukturu, ale také služby, kulturní nabídku, tradice, regionální produkci a výrobu, protože to vše dotváří komplexní nabídku destinace. Turistická informační centra hrají při tvorbě mezioborových produktů důležitou roli, jelikož mohou sloužit jako komunikační kanál pro aktivity DMO. Marketingové aktivity musí být realizovány s respektem k limitům rozvoje CR v destinacích, zejména ve zvláště chráněných územích a měly by zohledňovat jejich absorpční kapacitu.

„Staronovou výzvou“ pro Prahu je oslovení tuzemské klientely. Bližší podrobnosti k nastavení propagace Prahy viz Koncepce příjezdového cestovního ruchu Hlavního města Prahy – Zájmy Prahy na prvním místě²⁰⁶.

V rámci opatření bude rozvíjen potenciál pro udržitelné formy CR a aktivní formy trávení volného času (pěší, cyklo, běžecká, vodní turistika atd.) včetně venkovského CR, agroturismu, církevního a poutního CR, lázeňství (včetně preventivních pobytů v lázních), filmového turismu a MICE segmentu. Vhodným nástrojem propagace je i realizace významných celospolečenských, kulturních a sportovních událostí (eventů). Využití těchto nástrojů bude především v prvních letech implementace strategie závislé na vývoji pandemie COVID-19.

Destinační marketing podléhá strategickému plánování, proto je třeba zajistit měřitelnost dopadů realizovaných marketingových aktivit a důsledně sledovat a hodnotit ekonomický i sociokulturní přínos podpořených akcí pro stát / region. Nástrojem vyhodnocení přínosů spolupráce CzT / DMO a partnerů bude metodika vyhodnocení dopadů mezioborových a nadregionálních produktů.

V rámci opatření bude realizována i podpora digitalizace a distribuce nabídky služeb CR (podpora rozproštění návštěvnosti a spotřeby služeb CR). Cílem je vytvoření digitální dálnice do regionů. Aktuálně je běžné objednávat dílčí služby CR (např. ubytování, doprava apod.) prostřednictvím rezervačních systémů přímo v mobilním telefonu. Atraktivita a aktivity se ale stále „bookují“ v offline režimu, případně je jejich rezervace rozšířena na webové stránky jednotlivých subjektů. Chybí konsolidace a integrace datových toků do globálních rezervačních systémů. To znevýhodňuje malé a střední podniky a neumožňuje plnohodnotný export jejich služeb. Tento nástroj by měl podpořit spolupráci poskytovatelů služeb a TIC, DMO.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora realizace integrovaných marketingových aktivit certifikovaných DMO
- Podpora rozvoje digitalizace a informačního propojení destinací a produktů CR na národní i regionální úrovni
- Podpora spolupráce místních a regionálních zemědělců, potravinářů a výrobců s poskytovateli služeb CR a DMO
- Vytvoření metodik pro hodnocení efektivity a přínosů marketingových aktivit
- Příprava portálu kudyznudy.cz na digitalizaci nabídky
- Vytvoření GDS a integrace hlavních rezervačních systémů do GDS (např. Koloseum ministerstva vnitra)

<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR / CzT ▪ MMR/CzT, NAKIT 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Certifikované DMO ve spolupráci s CzT, nositeli značek, soukromým sektorem, profesními spolky, NNO, TIC, kraji, obcemi, DSO, dopravci 	<p>Cílová skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ návštěvníci ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ certifikované DMO
<p>Využitelné nástroje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. RRF)) ▪ pobídky / podpora natáčení v ČR ▪ RE:START (Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje) 		

²⁰⁶ Prague City Tourism. (2020). *Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy. Zájmy Prahy na prvním místě*. [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.praguecitytourism.com/file/edee/2020/04/koncepce-prijezdoveho-cestovniho-ruchu.pdf>

Opatření: 3.2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR

Popis opatření:

Bude podporována úzká spolupráce CzT, DMO a dalších strategických partnerů (ostatních resortů, resortních organizací, podnikatelů, AOPK, NPÚ). Nástrojem efektivní spolupráce partnerů v oblasti rozvoje příjezdového CR je tzv. PROPED (projekty ekonomické diplomacie).

Realizace opatření bude zajištěna prostřednictvím implementace Strategie agentury CzechTourism na roky 2021–2025²⁰⁷ a prostřednictvím marketingových plánů agentury CzechTourism, které budou odrážet aktuální vývoj a potřeby prezentace ČR. Na přípravě strategie agentury CzechTourism a jednotlivých marketingových plánů se podílí jak krajsí koordinátoři cestovního ruchu, tak i zástupci profesních spolků a dalších strategických partnerů. Je tak zajištěno, že aktivity agentury CzechTourism jsou v souladu s prioritami a potřebami regionálních partnerů a podnikatelů ve službách CR.

Praha bude nadále prezentována především jako brána do regionů, tedy výchozí / „nástupní“ stanice pro objevování dalších částí ČR. Propagace Prahy jako takové se soustředí na nové segmenty trhu a zviditelnění dosud méně známých zajímavých lokalit města, jako je Art zóna Holešovice. Bližší podrobnosti k nastavení propagace Prahy viz Konceptce příjezdového cestovního ruchu Hlavního města Prahy – Zájmy Prahy na prvním místě²⁰⁸.

I marketing pro příjezdový cestovní ruch bude směřován k optimálnímu rozproštění návštěvnosti, včetně využívání dosud méně známých a vytižených destinací s rozvinutou infrastrukturou. Zároveň bude zohledňovat limity území a jednotlivých destinací tak, aby snížilo riziko možného přetížení.

I v rámci podpory PCR bude rozvíjen potenciál pro udržitelné formy CR a aktivní formy trávení volného času (pěší, cyklo, běžecká, vodní turistika atd.) včetně venkovského CR, agroturismu, církevního a poutního CR, lázeňství (včetně preventivních pobytů v lázních), filmového turismu a MICE segmentu. Vhodným nástrojem propagace je i realizace významných celospolečenských, kulturních a sportovních událostí (eventů). Využití těchto nástrojů bude především v prvních letech implementace strategie závislé na vývoji pandemie COVID-19.

V rámci opatření bude prověřena možnost uložení povinnosti filmovým štábům poskytnout materiál pro potřeby propagace destinací na centrální úrovni (SFKMG) a bude řešena možnost zefektivnění systému spolupráce relevantních subjektů (např. Česká filmová komise, regionální filmové kanceláře, CzT, DMO).

Aktivity naplňující opatření:

- Implementace Marketingové strategie CzT, respektive marketingových plánů CzT
- Podpora realizace integrovaných marketingových aktivit (např. PROPED, spolupráce v rámci V4)
- Budování jednotné značky České republiky a rozvoj jednotné prezentace ČR v zahraničí

Garant opatření ▪ MMR / CzT Spolugestor pro oblast jednotné zahraniční prezentace ČR ▪ MZV / MPO / MK	Realizátor opatření ▪ MMR / CzT ve spolupráci s MZV, MPO, MK, MD, MZ a dalšími resorty a resortními organizacemi, certifikovanými DMO, nositeli značek, soukromým sektorem, profesními spolky, NNO, TIC, kraji, obcemi, DSO, dopravci, Letištěm Praha	Cílová skupina ▪ návštěvníci ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ certifikované DMO
Využitelné nástroje ▪ dotace (státní rozpočet) ▪ PROPED ▪ pobídky / podpora natáčení v ČR ▪ Např. Touch Point a podpora nových leteckých spojení		

²⁰⁷ CzechTourism. *Strategie agentury CzechTourism a destinace Česká republika 2021-2025*. [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: https://www.czechtourism.cz/getmedia/219d1346-d77c-4d72-82e9-7ce8f67bb895/Strategie-CzT-2021_2.pdf.aspx

²⁰⁸ Prague City Tourism. (2020). *Konceptce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy. Zájmy Prahy na prvním místě*. [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.praguecitytourism.com/file/edee/2020/04/konceptce-prijezdoveho-cestovniho-ruchu.pdf>

4.4 Prioritní okruh: 4 Výzkum, vývoj, monitoring, informace

Cíle:

- Stabilizovat, rozvinout a integrovat systém monitoringu CR postavený na relevantních datech a informacích
- Podpořit rozvoj orientovaného a aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti CR
- Vytvořit systém sdílení a komplementarity dat a zvýšit informovanost o CR mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem

Popis prioritního okruhu:

Cílem prioritního okruhu je zajistit potřebná kvalitní data pro strategické řízení CR na všech úrovních. To se ukázalo jako klíčový aspekt právě v období pandemie COVID-19. Cílem je rovněž zjednodušit a zefektivnit sběr, sdílení, vyhodnocení a interpretaci informací o návštěvnosti destinací, ubytovacích zařízení a zefektivnění výběru poplatku z pobytu.

Pro restart CR bude zásadní sledovat epidemický vývoj na zdrojových trzích (včetně znalosti epidemiologických opatření na hlavních zdrojových trzích) a zajistit relevantní informace pro další plánování marketingových aktivit. Nutné bude zkoumání změn ve spotřebním chování zahraničních návštěvníků, stejně jako monitorování požadavků na bezpečnostní opatření v reakci na COVID-19.

Nadále bude prohlubována spolupráce ČSÚ, ČNB a CzT a dalších relevantních partnerů (resorty a resortní organizace, které generují statistická data využitelná pro CR) v oblasti rozvoje statistiky CR. Prioritní okruh se zaměří na zajištění možnosti sdílení dat a jejich provázanost a jednotné zpracování pro potřeby statistiky CR. Zároveň bude prioritní okruh řešit i zajištění operativní dostupnosti dat s co nejmenším časovým zpožděním. Cílem je také zajištění dostupných dat pro vyhodnocování plnění Strategie CR, respektive pro sledování efektivity politiky CR (včetně finanční podpory CR nad rámec rozpočtu MMR). Předmětem bude také řešení dostupnosti dat o dílčích segmentech CR, jako je MICE, venkovský cestovní ruch, respektive sektor individuálních ubytovacích zařízení, lázeňství apod.

Klíčové bude zachování dlouhodobých časových řad o výkonnosti CR. Zajištění stabilního a dlouhodobého financování statistických výzkumů v oblasti statistiky CR, především výzkumů pro sestavení Satelitního účtu cestovního ruchu. Pro zpřesnění analýzy dopadů a efektů CR pro regionální ekonomiku bude vhodné nadále rozvíjet regionalizaci statistických dat do úrovně krajů a turistických oblastí. Podporováno bude i využívání moderních technologií a přístupů k zajištění dat. V rámci realizace opatření bude prověřována i možnost, využitelnost a náročnost sběru, vyhodnocení a interpretace dat i v členění dle pohlaví.

Prioritní okruh se bude dále zabývat rozšiřováním funkcionalit Marketingového informačního systému agentury CzT²⁰⁹. Systém by uměl umožnit prezentaci dat z oblasti cestovního ruchu jak pro odbornou veřejnost, tak i pro širokou veřejnost. Cílem je zajištění stabilního financování pro Institut cestovního ruchu CzT, aby mohl i nadále zajišťovat realizaci šetření o trendech poptávky v CR (např. struktura a chování návštěvníků) a dílčí šetření k různým tématům v oblasti CR (např. Country reporty, krajské reporty, Návštěvnost turistických cílů), případně ad hoc šetření v návaznosti na aktuální vývoj odvětví CR včetně Dopadů COVID-19 na CR.

Prioritní okruh bude řešit nastavení a zadávání dlouhodobých výzkumných úkolů (Výzkum potenciálu CR byl naposledy realizován v roce 2010 a od té doby neproběhla aktualizace) v rámci centrálního plánu výzkumu CR.

Podpora sledování a vyhodnocování dopadů CR na okolní prostředí (na životní prostředí a přírodní zdroje, ale i socioekonomické a kulturní dopady)²¹⁰ a podpora stanovení limitů únosnosti území. V rámci dopadů CR vyhodnocovat i postoje a spokojenost rezidentů s vývojem CR v destinaci.

Indikátory na úrovni Strategie:

- Vývoj objemu investic na podporu realizace statistických šetření a do oblasti vědy, výzkumu a vývoje v CR

²⁰⁹ MIS. Dostupný na portálu: <https://tourdata.cz/>

²¹⁰ Přehodnocení klíčových ukazatelů pro sledování dopadů CR na okolní prostředí (včetně environmentálních a sociálních aspektů) podporuje i EU, neboť současné statistiky nejsou dostatečné (založené pouze na počtu příjezdů a přenocování). European Parliament. (2021). Study requested by the TRAN Committee. *Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652235/IPOL_STU\(2021\)652235_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652235/IPOL_STU(2021)652235_EN.pdf)

- Počet realizovaných opatření v oblasti CR zahrnutých do RIS

Problémy:

- Absence systému monitoringu a vyhodnocování dopadů CR (na životní prostředí, na ekonomiku, na kvalitu života místních obyvatel, na stav kulturního a přírodního dědictví)
- Absence indikátorů pro vyhodnocení účinnosti státní politiky CR
- Absence odborných analýz a studií využitelných pro podporu rozhodování
- Absence zásobníku výzkumných projektů a úkolů pro oblast CR
- Absence systematického sledování zpětné vazby a spokojenosti návštěvníků a místních obyvatel
- Nedostatečná podpora sledování a implementace trendů a inovací
- Absence informací o kapacitách a výkonnosti v sektoru individuálních ubytovacích zařízení

Návrh řešení:

- Další rozvoj TSA a jeho regionalizace
- Zkvalitnění dat o výkonnosti CR
- Sledování vývoje a využití potenciálu destinací
- Sledování návštěvnosti podpořené infrastruktury
- Vyhodnocování dopadů CR na životní prostředí, kulturní a přírodní dědictví, život místních obyvatel, ekonomiku
- Koordinace výzkumů v CR, vytváření plánů výzkumných projektů
- Sdílení a využívání dat
- Rozvoj a provázanost informačních systémů
- Jednání PS k posouzení možnosti, využitelnosti a náročnosti sběru, vyhodnocení a interpretace dat i v členění dle pohlaví

Opatření: 4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR

Popis opatření:

Pravidelná jednání Pracovní skupiny pro statistiku a dalších relevantních platforem zaměřených na rozvoj statistiky v CR.

Vytvoření dlouhodobého plánu realizace statistických šetření a výzkumů v oblasti CR a jeho promítnutí v rámci zaměření národních dotačních titulů pro financování výzkumů např. TAČR.

Zajištění stabilního financování výzkumů a statistických šetření v oblasti CR. V relevantních případech bude využit princip vícezdrojového financování výzkumů a statistik v CR.

Aktivity naplňující opatření:

- Vytvoření rámcového plánu statistických šetření a výzkumů v CR²¹¹
- Zajištění vícezdrojového financování statistických šetření a výzkumů v CR

<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR / CzT / ČSÚ (věcné zaměření) 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MMR / CzT / ČSÚ ve spolupráci s ostatními resorty, výzkumnými institucemi, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO (statistiky, analýzy a marketingová šetření v CR), ÚV ČR-KLP ▪ MMR / TAČR ve spolupráci s výzkumnými a vzdělávacími institucemi (výzkumné projekty) 	<p>Cílová skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uživatelé dat
<p>Využitelné nástroje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vytvoření plánu v rámci běžné činnosti MMR ▪ TAČR, fondy EU (např. RRF, IROP 2021-2027, OP JAK, OP TAK), případně další zdroje (DMO, samospráva, soukromý sektor) 		

²¹¹ V rámci výzkumů bude řešeno např. téma vazby CR a lázeňství.

Opatření 4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe

Popis opatření:

Moderní technologie by měly být základním nástrojem komunikace podnikatelů s úřady (veřejnou správou), cílem bude, stejně jako v celé veřejné správě, digitalizace a automatizace rutinních procesů. „Každá hodina na úřadu znamená o hodinu méně času na podnikání a na péči o klienty.“ Opatření reaguje na cíle Programu Digitální ČESKO, resp. na Informační koncepci ČR. V souladu s jejími principy a v souladu s aktuálními trendy budou realizovány kroky vedoucí k maximálnímu sdílení dat, automatizaci sběru a vyhodnocení dat, u nichž je to relevantní, a ke sdílení závěrů z analytických dokumentů a výzkumů. Výše uvedené přispěje k začlenění cestovního ruchu do e-governmentu.

Dílejší aktivitou opatření bude prověření možností pro vybudování platformy postavené na sdílení informací o ubytovaných turistech v ČR. Cílem je zjednodušit a zefektivnit sběr, sdílení, vyhodnocení a interpretaci informací o návštěvnosti destinací, resp. ubytovacích zařízení, včetně zefektivnění výběru poplatku z pobytu. Principem platformy je centrální datový sklad a prostřednictvím autorizovaných přístupových kanálů umožnění čerpání informací a dat souvisejících s ekonomikou cestovního ruchu z registrů veřejné správy a samosprávy. Zda k tomu bude nutné vytvořit samostatný portál, bude předmětem analýzy.

Opatření bude rovněž řešit dostupnost informací pro podnikatele o možnostech spolupráce a financování projektů CR. Ve spolupráci s profesními spolky bude řešena možnost zefektivnění informovanosti, zajištění aktuálního přehledu právních norem, které problematiku podnikání v CR ovlivňují.

Opatření se rovněž zaměří na obecnou podporu rozvoje inovací v sektoru CR, na digitalizaci činností a procesů v CR a sdílení dat mezi subjekty CR. V rámci opatření bude nadále rozvíjen i systém MIS.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora digitalizace a automatizace monitoringu a sběru strategických dat a informací (propojování systémů v CR)
- Podpora inovativních přístupů ke sdílení dat a dobré praxe
- Analýza prostředí a vyhodnocení podmínek pro tvorbu systému sdílené evidence ubytovaných osob, vytvoření systému a realizace pilotního provozu
- Kontinuální rozvoj marketingového informačního systému agentury CzechTourism (MIS)

Garant opatření ▪ MMR / CzT	Realizátor opatření ▪ MMR / CzT ve spolupráci s ČSÚ, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO, MV, provozovateli památek a atrakcí, ostatními resorty	Cílová skupina ▪ Certifikované DMO, soukromý sektor, odborná veřejnost, státní správa a samospráva, DSO
Využitelné nástroje ▪ Státní rozpočet, fondy EU (např. OP TAK)		

4.5 Prioritní okruh: 5 Lidé

Cíle:

- Zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků pro restart odvětví CR
- Vytvořit pozitivní image CR jako významného odvětví národního hospodářství
- Podpořit CR jako stabilního a atraktivního zaměstnavatele
- Zajistit kvalitu a profesionalitu pracovníků jako základ rozvoje služeb CR

Popis prioritního okruhu:

Cílem tohoto prioritního okruhu bude v návaznosti na dopady pandemie COVID-19 udržení dostatečného počtu kvalifikovaných zaměstnanců ve službách CR potřebných pro restart odvětví. Nedostatek pracovníků může představovat následnou bariéru obnovy odvětví CR.

Následně v rámci restartu odvětví bude řešena kvalita přípravy žáků, studentů a absolventů na působení ve službách CR. Bude řešen systém celoživotního vzdělávání v oboru CR. Opatření bude realizováno v souladu a ve vazbě na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+²¹², zejména

²¹² MŠMT. (2020). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. [online]. [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

ve vazbě na Strategickou linii 1 – Proměna obsahu, způsobu a hodnocení vzdělávání, bod 1.7. Odborné vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách. Prioritní okruh se bude věnovat také řešení problematiky sezónních pracovníků, nastavení pracovní doby atd. V tomto smyslu bude prioritní okruh řešit především vzdělávání a osvětu zaměstnavatelů, sledování a zavádění nových trendů v oblasti vzdělávání v CR. Součástí opatření bude také budování pozitivní image cestovního ruchu coby zaměstnavatele a zvyšování povědomí o přínosech tohoto odvětví pro národní, regionální i lokální ekonomiku.

Součástí prioritního okruhu bude i řešení zapojení rezidentů do koordinace a rozvoje CR a vnímání CR ze strany rezidentů. V tomto ohledu existuje rovněž vazba na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+²¹³, v rámci Strategické linie 1 – Proměna obsahu, způsobu a hodnocení vzdělávání je zmíněno, že budou vytvářeny podmínky školám pro možnou realizaci výuky mimo školu (v obci, v přírodě apod.) a návštěv široké škály institucí, kde díky propojení vzdělávacích oblastí s reálným životem a nabídce interakce mohou využít celé řady příležitostí nejen k zisku poznatků v souvislostech, ale také k rozvoji dovedností a zisku praktických zkušeností. Díky širšímu využívání možnosti exkurzí, např. do památkově chráněných objektů, a zvláště chráněných území, ale i např. do provozoven služeb CR (např. letiště, velký hotel apod.) lze budovat pozitivní vztah obyvatel ČR ke službách CR a kulturnímu a přírodnímu dědictví od útlého věku.

Indikátory na úrovni Strategie:

- Změna ve vnímání významu CR veřejností
- Vývoj zaměstnanosti v CR (počet pracovníků a sebezaměstnaných v CR)

Problémy:

- Riziko negativního vnímání CR veřejností ve spojení s medializací přetížení některých destinací
- Nízká prestiž pracovního uplatnění ve službách CR
- Nedostatek zaměstnanců ve službách CR v období růstu / nezaměstnanost ve službách CR v období poklesu poptávky (např. vlivem pandemie COVID-19)
- Vysoká fluktuace pracovníků ve službách CR
- Nízký zájem o studium a práci ve službách CR
- Vysoký počet absolventů do tří let od ukončení pracuje mimo studovaný obor

Návrh řešení:

- Podpora zaměstnanosti ve službách CR v období pandemie COVID-19
- Nadále zkvalitňovat systém počátečního vzdělávání a podporovat další vzdělávání pracovníků ve službách CR
- Spolupráce vzdělávacích institucí a poskytovatelů služeb
- Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR a návštěvníkům
- Systematická mediální kampaň na posílení image oboru a práce v CR

Opatření: 5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí

Popis opatření:

Součástí opatření bude prověření aktuálnosti RVP ve spolupráci s MŠMT, MMR a profesních spolků a další aktivity v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, např. inovovat oborovou soustavu středního a vyššího odborného vzdělávání, upravovat obsahy profesních kvalifikací souvisejících s oblastí CR dle aktuálních podmínek a potřeb na trhu práce a dosaženého stupně vzdělání, posílit kariérové poradenství, spolupráci se zaměstnavateli, resorty a dalšími partnery.

Dále bude v rámci tohoto opatření zvyšována atraktivita a úroveň studia v odvětví CR (např. možnost realizace motivačních programů pro studenty). Zásadní je rozvoj užší spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli. Významnou úlohu v této oblasti může hrát i rozvoj odborných praxí.

Součástí tohoto opatření je i sledování vývoje zaměstnanosti jako celku, respektive zaměstnanosti v CR a vývoje požadavků na trhu práce (Sledování vývoje klíčových schopností a dovedností pro uplatnění v CR). V tomto ohledu je významná realizace opatření na podporu zaměstnanosti, která i v krizovém období pomohou udržet kvalitní zaměstnance. Důležitou součástí je také sledování uplatnitelnosti absolventů. Tyto aktivity budou probíhat ve spolupráci s MPSV, MŠMT, profesními spolky a zástupci

²¹³ Ibid.

zaměstnavatelů.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora spolupráce s MŠMT, vysokými školami v oblasti CR, profesními spolky při implementaci Strategie vzdělávací politiky ČR na období 2021-2030+ v oblasti CR včetně rozvoje praktické výuky
- Aktivní politika zaměstnanosti pro uplatnění v oborech CR
- Sledování vývoje uplatnitelnosti absolventů a zaměstnanosti ve službách CR

Garant opatření ▪ MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO	Realizátor opatření ▪ MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO ve spolupráci s kraji, obcemi, profesními spolky	Cílová skupina ▪ žáci, studenti, absolventi, poskytovatelé služeb CR ▪ certifikované DMO
Využitelné nástroje ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. OP JAK)) ▪ v rámci běžné činnosti		

Opatření: 5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání

Popis opatření:

Toto opatření je zaměřené nejen na zvyšování kvalifikace stávajících pracovníků ve službách CR, ale i absolventů. Současně toto opatření reaguje na probíhající změny na pracovním trhu a útlum některých sektorů národního hospodářství. Rekvalifikace mohou přispět k nastartování nové kariéry ve službách CR. Je třeba také důsledně dbát o to, aby rekvalifikační kurzy obsahovaly jak komplexní znalosti a dovednosti, které jsou potřeba k výkonu konkrétní pracovní činnosti, tak obsahovaly i oblast nejnovějších trendů.

Významnou úlohu v rozvoji celoživotního vzdělávání a rozvoje kvalifikací hraje i agentura CzT a profesní spolky. Je zapotřebí i nadále v této aktivitě pokračovat.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora systému rekvalifikací a dalšího vzdělávání v odvětví CR.
- Rozvoj dalšího vzdělávání pracovníků ve službách CR
- Podpora dalšího vzdělávání absolventů
- Podpora ověřování a uznávání kompetencí pro oblast CR podle zákona č. 179/2006 Sb. (prostřednictvím profesních kvalifikací)

Garant opatření ▪ MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO	Realizátor opatření ▪ MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO ve spolupráci s kraji, profesními spolky	Cílová skupina ▪ uživatelé dat ▪ poskytovatelé služeb CR ▪ certifikované DMO
Využitelné nástroje ▪ dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. OP Z+, OP JAK, OP ST)) ▪ v rámci běžné činnosti		

Opatření: 5.3 Podpora rozvoje zaměstnanosti v CR

Popis opatření:

Opatření se bude zabývat rozvojem mezíresortní spolupráce při implementaci pracovního práva ve službách CR.

V rámci opatření budou probíhat aktivity zaměřené na kultivaci podnikatelského prostředí v otázce nastavení pracovní doby, částečných úvazků, systému odměňování práce atd.²¹⁴ Tato problematika bude řešena prostřednictvím vzdělávacích a osvětových akcí jak pro zaměstnavatele, tak pro zaměstnance. V případě nedostatku kvalifikovaných tuzemských pracovních sil bude řešena možnost zaměstnávání cizinců ze zemí mimo EU.

²¹⁴ Dále viz také kapitola 2.9 Zaměstnanost a vzdělávání v CR.

Aktivity naplňující opatření:

- Meziresortní spolupráce při implementaci pracovního práva v CR
- Semináře a osvětová činnost v oblasti zaměstnávání v CR

Garant opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MMR / MPO, MPSV	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MMR ve spolupráci s MPO, MPSV a profesními spolky	Cílová skupina <ul style="list-style-type: none">▪ Podnikatelské subjekty▪ Zaměstnanci, absolventi, studenti
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none">▪ Koordinační platformy▪ Legislativní nástroje▪ Semináře, osvětová činnost		

Opatření: 5.4 Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR

Popis opatření:

Cílem opatření je prostřednictvím realizace informačních kampaní jednak zvýšit povědomí o významu cestovního ruchu jako odvětví národního hospodářství a kreativního průmyslu a zároveň tvořit pozitivní image / obraz odvětví v očích laické veřejnosti i politické reprezentace.

Cílem je rovněž zvýšit povědomí o výkonech agentury CzT a jejím pozitivním dopadu na vytváření nových pracovních a podnikatelských příležitostí v regionech. Součástí cílených kampaní bude i propagace zaměstnání v oboru za účelem zvýšení zájmu o cestovní ruch a zvýšení pracovního uplatnění v cestovním ruchu.

Opatření bude realizováno ve spolupráci s dalšími resorty, certifikovanými DMO, turistickými informačními centry, soukromým sektorem, veřejnoprávními médii a PR agenturami. Součástí cílených kampaní bude i propagace zaměstnání v oboru za účelem zvýšení zájmu o pracovní uplatnění v cestovním ruchu.

V období restartu odvětví CR po COVID-19 byly uspořádány akce pro rezidenty na podporu zachování dílčí poptávky po službách CR. Jednalo se např. o aktivity jako Hero hotels, Runway park atd.

Aktivity naplňující opatření:

- Systém komunikace a vzdělávání rezidentů
- Podpora akcí zaměřených na rezidenty (Noc hotelů, kostelů, Muzejní noc atd.)

Garant opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MMR / CzT, obce, kraje, NNO	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none">▪ MMR / CzT ve spolupráci s kraji, obcemi, DSO, profesními spolky, certifikovanými DMO, TIC, veřejnoprávními médii	Cílová skupina <ul style="list-style-type: none">▪ laická veřejnost▪ politická reprezentace
Využitelné nástroje <ul style="list-style-type: none">▪ veřejné rozpočty, dotace (státní rozpočet a fondy EU (např. OP TP))▪ RE:START (Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje)		

C. Implementační část

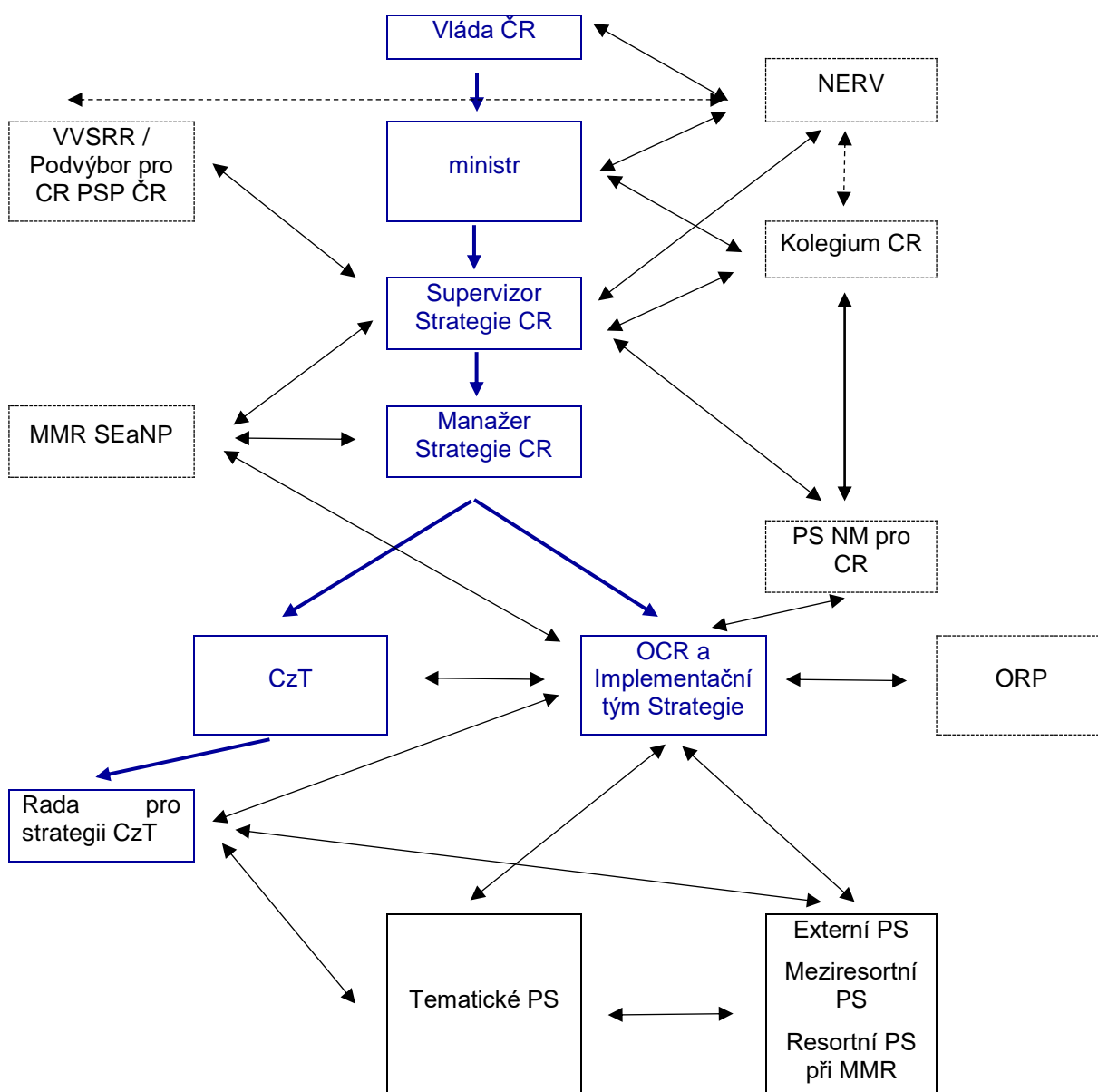
5 Implementace strategie

5.1 Implementační struktura a systém řízení implementace strategie

5.1.1 Systém řízení strategie

Na následujícím schématu je znázorněn systém řízení Strategie.

Obrázek 2: Schéma systému řízení CR

Vysvětlivky:

VVSRR	Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny parlamentu ČR
NERV	Národní ekonomická rada vlády
Podvýbor pro CR PSP ČR	Podvýbor pro cestovní ruch VVSRR PSP ČR

SEaNP	Sekce evropských a národních programů (MMR)
PS NM pro CR	Pracovní skupina pro cestovní ruch náměstka pro sekci regionálního rozvoje
CzT	ČCCR – CzechTourism
OCR	Odbor cestovního ruchu MMR
ORP	Odbor regionální politiky MMR

Vláda ČR

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- schvaluje Strategii CR, Akční plány i Zprávy o plnění Strategie,
- ukládá plnění Strategie ústředním orgánům státní správy, doporučuje plnění Strategie územně samosprávným celkům,
- schvaluje návrhy státního rozpočtu a definuje disponibilní alokaci na podporu CR z veřejných prostředků.

Ministryně pro místní rozvoj

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- definuje základní směrování politiky CR na úrovni MMR, schvaluje Strategii na úrovni resortu, včetně akčních plánů a rozpočtu implementace za resort a resortní organizace MMR,
- předkládá Strategii a akční plány, případně další dokumenty vyplývající z implementace Strategie vládě ČR ke schválení,
- předává informaci o průběhu implementace Výboru pro veřejnou správu a reg. rozvoj, respektive Podvýboru pro CR. Za účelem vyjasnění dílčích otázek k implementaci Strategie svolává jednání Kolegia ministryně pro místní rozvoj pro oblast CR.

Supervizor Strategie CR (Náměstek pro řízení sekce regionálního rozvoje a cestovního ruchu)

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- definuje podrobnější zaměření Strategie CR, řídí a koordinuje zpracování a implementaci Strategie CR, je odpovědný za projednání Strategie CR se strategickými partnery (na úrovni vedení útvarů MMR a v rámci meziresortních a mezioborových jednání), včetně zástupců regionů (např. Asociace krajů ČR), schvaluje zaměření akčních plánů, definuje a koordinuje rámec podpory CR atd.,
- svolává a řídí jednání PS NM pro CR, případně dílčí tematické skupiny.

Manažer Strategie CR (ŘO nebo VO)

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- ustanovuje a řídí implementační tým Strategie²¹⁵,
- řídí tvorbu akčních plánů, koordinuje přípravu rozpočtu implementace akčních plánů i rámcového rozpočtu implementace Strategie,
- komunikuje tvorbu rozpočtu a možné synergické efekty se Sekcí evropských a národních programů a Sekcí koordinace evropských fondů a mezinárodních vztahů na pracovní úrovni,
- strategicky usměrňuje postup implementačního týmu.

Odbor CR a Implementační tým Strategie CR

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- zajištění působnosti ministerstva jako ústředního orgánu státní správy ve věcech CR,
- odbor je také zřizovatelským útvarem ve vztahu k CzT
- odbor se podílí na plnění dílčích aktivit Strategie CR,
- Implementační tým Strategie je součástí odboru CR:
 - koordinace plnění Strategie, zabezpečuje meziresortní a mezioborovou spolupráci v rámci implementace Strategie na pracovní úrovni,
 - koordinace přípravy akčního plánu, komunikace se členy pracovních skupin,
 - příprava materiálů pro jednání s partnery, zpracovává podklady pro jednání PS, odborné výstupy, souhrnné výstupy, plní roli sekretariátu PS NM pro CR a Kolegia ministryně pro místní rozvoj pro oblast CR,

²¹⁵ Implementační tým včetně manažera Strategie je začleněn do organizační struktury Odboru cestovního ruchu MMR.

- v rámci implementačního týmu budou definováni gestoři jednotlivých prioritních oblastí a opatření, kteří budou koordinovat dílčí pracovní týmy / tematické PS ustanovené za účelem rozpracování aktivit. Pracovní týmy budou složeny ze zástupců dotčených resortů, případně jimi zřizovaných organizací, samosprávy, podnikatelů a NNO v CR s celostátní působností. Činnost implementačního týmu bude koordinovat „manažer strategie“, který bude rámcově usměrňovat práce na implementaci a zapojení dalších subjektů do naplňování cílů Strategie. Odpovídá za proces přípravy AP, zpracování hodnotících a informačních zpráv k implementaci Strategie.

CzechTourism

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- účelem CzT je zajišťovat propagaci ČR a soustavně vyvíjet činnost k vytváření image ČR jako destinace CR jak v zahraničí, tak i v tuzemsku,
- CzT je stěžejním nástrojem pro realizaci státní politiky CR a implementaci Strategie, primárně v prioritním okruhu 3 (Poptávka / Návštěvníci), ale i v dalších oblastech,
- CzT je klíčovým partnerem DMO, podnikatelů i samosprávy, zejména v oblasti propagace destinací CR a koordinace aktivit,
- CzT aktivně spolupracuje na tvorbě akčních plánů i hodnotících zpráv, zároveň promítá teze Strategie do vlastních strategických dokumentů.

Sekce evropských a národních programů

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- představuje důležitého partnera z hlediska nastavení financování dílčích opatření a aktivit v oblasti podpory CR,
- zajišťuje metodické nastavení podpory ve spolupráci s věcnými guaranty, zaměření podpory, administraci výzev a předložených projektových žádostí,
- spolupracuje na monitoringu a vyhodnocení naplňování stanovených indikátorů Strategie CR včetně stanovení výše podpory CR vynaložené z veřejných prostředků.

Odbor regionální politiky

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- z hlediska tvorby a implementace Strategie ORP především poskytuje metodickou podporu Implementačního týmu a provázanost Strategie CR a SRR ČR 2021+, respektive KRV (CR jako nástroj regionálního rozvoje) a strategie RE:START (Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje).

Výbor PSP pro veřejnou správu a regionální rozvoj / Podvýbor pro CR

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- koordinační a informační orgán,
- sleduje plnění Strategie CR (2 x ročně jsou předkládány průběžné zprávy o plnění Strategie), organizuje jednání na řešení dílčí problematiky v oblasti CR, podpora při řešení materiálů s vazbou na CR na jednání PSP ČR, vydává doporučení k implementaci politiky CR atd.

NERV

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- konzultace a expertní posouzení návrhů opatření v oblasti CR.

Kolegium ministryně pro místní rozvoj pro oblast cestovního ruchu

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- Kolegium je poradní a konzultační orgán ministryně, dává ministryni odborné stanovisko k vybraným otázkám implementace Strategie,
- Kolegium je komunikační platformou pro odbornou diskusi nad koncepčními a legislativními otázkami CR,
- projednává závěry PS NM pro CR k implementaci Strategie, projednává Strategii a Akční plány.

Pracovní skupina pro CR náměška pro řízení sekce regionálního rozvoje

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- hlavní koordinační a komunikační platforma pro implementaci Strategie na meziresortní a mezioborové úrovni. Členové PS aktivně participují při nastavení implementace Strategie, podílí se jak na textovém zpracování a aktualizaci akčních plánů, tak na jejich naplňování. K dílčím tématům poskytují odborná stanoviska, připomínky, vstupy dle svého zaměření,

- zástupce resortu v PS je považován za koordinátora naplňování Strategie na straně daného resortu. Resortní koordinátor Strategie je zodpovědný za interní komunikaci týkající se Strategie na straně resortu, resp. implementaci Strategie v rámci ministerstva a podílí se na projednání dílčích podkladů, monitoringu a aktualizaci Strategie / Akčních plánů Strategie. Od jednotlivých resortů se očekává zohlednění příslušných tezí a opatření Strategie v jejich operačních programech / strategiích / politikách a následné promítnutí do nástrojů (např. dotačních), kterými dané resorty své cíle implementují,
- zástupci samospráv (SMO ČR a Komise pro CR RAK, včetně zástupců hl. m. Prahy) se snaží prosadit provázání krajských, popř. lokálních strategických dokumentů se Strategií a dle svých možností se snaží spolupracovat na realizaci aktivit a naplňování rámcových cílů Strategie,
- zástupci profesních spolků a dalších subjektů přenáší informace mezi svou členskou základnu a dle možností zajišťují spolupráci soukromého sektoru a dalších zájmových skupin na implementaci Strategie.

Externí PS / Meziresortní PS / Resortní PS při MMR

Vymezení PS:

- Externí: např. Komise Rady Asociace krajů pro CR, Jednání krajských koordinátorů CR
- Meziresortní: např. Komise pro jednotnou prezentaci ČR v zahraničí
- Resortní PS při MMR: např. PS k SRR, PS Venkov, PS k nastavení kohezní politiky

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- pracovní skupiny představují komunikační a koordinační platformy za účelem podpory nastavení Strategie CR a provázanosti Strategie CR na ostatní resortní politiky, regionální strategie atd., sledování vývoje resortních politik a usměrňování jejich zaměření v souladu se Strategií,
- pracovní skupiny mají zpravidla „poradní funkci“.

Tematické PS k implementaci Strategie

Popis role ve vztahu ke Strategii CR:

- ad hoc pracovní skupiny zřízené za účelem řešení specifické problematiky v oblasti CR (složené z členů PS pro CR NM a externích expertů),
- konzultační role při procesu přípravy opatření a aktivit akčního plánu, respektive připomínkování návrhů řešení, vydávají doporučení pro Implementační tým atd.

5.1.2 Institucionální zaměření strategie

V návaznosti na kompetenční zákon²¹⁶ je ústředním orgánem státní správy po oblast cestovního ruchu MMR. Avšak s ohledem na průřezový charakter tohoto odvětví se na implementaci politiky CR podílí ostatní orgány státní správy a samosprávy, NNO a další. MMR je nejen garantem, ale i koordinátorem implementace politiky CR na národní úrovni. Tam, kde MMR nedisponuje přímou působností danou právními předpisy, koordinuje jednotlivé činnosti týkající se aplikace strategie ve spolupráci s příslušnými odpovědnými subjekty (ostatní resorty, samosprávné orgány atd.). Úspěšnost Strategie, respektive její implementace tak do značné míry závisí na přístupu a vstřícnosti dalších resortů, územně samosprávných celků a dalších partnerů.

Role	Vysvětlení
Garant opatření	Z kompetenčního / věcného hlediska odpovídá za realizaci opatření.
Spolugestor	Realizace daného opatření spadá i do kompetence daného resortu. Nastavení realizace daného opatření je nutné konzultovat s uvedeným resortem ve vazbě na jim garantované kompetence.
Realizátor	Podílí se na vlastní realizaci uvedeného opatření Strategie. Okruh realizátorů může být širší než okruh garantů / spolugestorů.
Spolupracující	S ohledem na zaměření daných subjektů se podílí na vlastní realizaci opatření Strategie.

²¹⁶ Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon).

Tabulka 6: Přehled garantů a realizátorů implementujících opatření Strategie

Prioritní okruhy / Opatření	Garant / Spolugestor	Realizátor / Spolupracující
PO 1 Systém řízení a podpory CR		
1.1 Rozvoj systému řízení CR	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR CzT (pro oblast kategorizace a certifikace DMO) 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s CzT, kraji, AOCR, profesními spolky
1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> MPO ÚOHS (pro oblast veřejné podpory) 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s ostatními resorty, řídicími orgány programů financovaných z EU, kraji a profesními spolky
1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR²¹⁷ MMR ve spolupráci s KČT, Partnerství, o.p.s., DMO ÚV ČR-KLP (problematika genderové rovnosti) 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s HS ČR MMR ve spolupráci s MV a GŘ HZS ČR a ve spolupráci s Vodní záchrannou službou ČČK HS ČR a VZS ČČK ve spolupráci s ostatními složkami IZS HS ČR a VZS ČČK ve spolupráci s DMO KČT, Partnerství, o.p.s., DMO, vlastníci infrastruktury
1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> MPO, MZV, MK, CzT, kraje 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s ostatními resorty a státními příspěvkovými organizacemi MMR ve spolupráci s kraji, zástupci obcí a profesními spolky, CzT, Asociací krajů ČR
1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MPO ÚV ČR-KLP (problematika genderové rovnosti) Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> MMR, MZ (hygienu) 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MPO ve spolupráci s MMR, dalšími relevantními resorty a profesními spolky
1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s CzT Pro nastavení podmínek pro aktivitu 2 je gestorem MZ ve spolupráci s MZV, MV a MMR a dalšími resorty Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> MPO, MPSV 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s MPO, MPSV, MK, MF, CzT, profesními spolky (např. SOCR a ČUCR), kraji, mezinárodními letišti v ČR, zástupci obcí a ČSÚ U aktivity 2 realizátorem MZ U aktivity 3 realizátory MPO, MPSV, popř. MMR
PO 2 Inovativní nabídka a zážitky		
2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR	Garant opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR, MŽP MD / kraje / MMR Spolugestor <ul style="list-style-type: none"> MZ, MPO 	Realizátor opatření <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s ostatními resorty, řídicími orgány programů financovaných z EU, kraji, obcemi, DSO, nositeli nástroje ITI a CLLD (MAS), církvemi a církevními organizacemi, KČT MD / kraje, obce, DSO / MMR (z MMR dotace na pořízení prostředků veřejné dopravy určených k přepravě návštěvníků CR) KČT, Partnerství, o.p.s.
2.2 Zachování potenciálu	Garant opatření	Realizátor opatření

²¹⁷ MMR je garantem opatření ve smyslu zakladatele HS ČR. S ohledem na kompetenční zákon MMR nemůže být garantem za oblast bezpečnosti návštěvníků.

kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR	<ul style="list-style-type: none"> MK / MŽP, MMR 	<ul style="list-style-type: none"> MK / MŽP / MMR ve spolupráci s řídicími orgány programů financovaných z EU a kraji, NPÚ, orgány ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR, správy NP), DSO, nositeli nástroje ITI a CLLD (MAS), církvemi a církevními organizacemi
2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR a CzT ve spolupráci s kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO
2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MŽP / MMR / MPO <p>Spolugestor</p> <ul style="list-style-type: none"> MŠMT – mimoškolní vzdělávání – osvěta 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MŽP ve spolupráci s MMR, MK, NPÚ, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO, CzT
PO 3 Poptávka / Návštěvníci		
3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT MMR/CzT, NAKIT 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Certifikované DMO ve spolupráci s CzT, nositeli značek, soukromým sektorem, profesními spolky, NNO, TIC, kraji, obcemi, DSO, dopravci
3.2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT <p>Spolugestor pro oblast jednotné zahraniční prezentace ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> MZV / MPO / MK 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT ve spolupráci s MZV, MPO, MK, MD, MZ a dalšími resorty a resortními organizacemi, certifikovanými DMO, nositeli značek, soukromým sektorem, profesními spolky, NNO, TIC, kraji, obcemi, DSO, dopravci, Letištěm Praha
PO 4 Výzkum, vývoj, monitoring, informace		
4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / ČSÚ (věcné zaměření) 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / ČSÚ ve spolupráci s ostatními resorty, výzkumnými institucemi, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO (statistiky, analýzy a marketingová šetření v CR), ÚV ČR-KLP MMR / TAČR ve spolupráci s výzkumnými a vzdělávacími institucemi (výzkumné projekty)
4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT ve spolupráci s ČSÚ, kraji, profesními spolky, certifikovanými DMO, MV, provozovateli památek a atraktivit, ostatními resorty
PO 5 Lidé		
5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO ve spolupráci s kraji, obcemi, profesními spolky
5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT / MŠMT / MPSV / MPO ve spolupráci s kraji, profesními spolky
5.3 Podpora rozvoje zaměstnanosti v CR	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / MPO, MPSV 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR ve spolupráci s MPO, MPSV a profesními spolky
5.4 Budování pozitivního vztahu	<p>Garant opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT, obce, kraje, 	<p>Realizátor opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> MMR / CzT ve spolupráci s kraji,

rezidentů k CR	NNO	obcemi, DSO, profesními spolky, certifikovanými DMO, TIC, veřejnoprávními médii
----------------	-----	---

5.1.3 Zpracování, implementace a vyhodnocování strategie

Strategie byla zpracována formou tzv. participativního řízení. Stejným principem bude vedena i implementace a vyhodnocování strategie. Do všech těchto fází bude zapojen nejširší možný počet dotčených subjektů. Strategie tak bude představovat konsensus potřeb a řešení na národní i regionální úrovni. Na národní strategii CR by na regionální úrovni měly navazovat konkrétnější regionální strategie rozvoje CR zajišťující koordinovaný rozvoj daného území, respektive destinace. Regionální strategie, resp. strategie krajských, oblastních i lokálních destinací by měly zahrnovat jak oblast infrastruktury, tak i marketingu a splňovat požadavky kategorizace organizací destinačního managementu. Regionální strategie by dále měly reflektovat limity návštěvnosti destinace i potřeby rezidentů.

Implementace, respektive naplňování Strategie proběhne prostřednictvím dvouletých / tříletých akčních plánů, které budou konkrétně rozpracovávat realizaci opatření Strategie, včetně konkrétního popisu realizovaných aktivit, realizátorů, návrhů na financování aktivity, indikátorů výstupu a dopadu atd. Akční plány budou předkládány vládě ČR ke schválení.

Ačkoliv není Strategie ani její implementace závazná pro DMO, kraje, obce, NNO v CR ani podnikatele, bude soulad strategických dokumentů a projektů s cíli Strategie předmětem hodnocení / bonifikace při přípravě dotačních titulů na národní úrovni. Proto je doporučeno zpracování akčních plánů i na regionální úrovni, respektive úrovni destinací cestovního ruchu. Akční plány na úrovni destinací mohou být následně využity na posuzování efektivity a přínosů projektů předkládaných do národních i regionálních dotačních titulů.

5.1.4 Územní dimenze cestovního ruchu

Oblast CR je specifická využitím různých přístupů v územní dimenzi. Dochází zde k využití oficiálního členění ČR (národní úroveň – hranice státu a kraje) a využití přirozených hranic geomorfologických celků (např. hranice pohorí), či hranic definovaných na základě kulturních vazeb (využití národopisných celků např. Slovácko) nebo na základě přirozeného vztahu centra a zázemí přesahujícího hranice kraje i ČR. Specifické nastavení územní dimenze cestovního ruchu bylo řešeno i v rámci zpracování SRR 2021+.

Územní dimenze cestovního ruchu vyplývá z Kategorizace DMO, technického standardu definujícího nastavení systému řízení cestovního ruchu v ČR.

Tabulka 7: Přehled územní dimenze CR

Administrativní členění	Územní dimenze CR	Nositel pro oblast CR
stát	stát	národní DMO (CzechTourism)
kraje	kraje	krajské DMO
okresy / ORP	turistické oblasti	oblastní DMO
obce	obce a jejich zázemí	lokální DMO

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je obtížné využívat pro plánování rozvoje CR územní dimenzi dle Strategie regionálního rozvoje 2021+, tedy členění území na metropole, aglomerace, regionální centra a jejich venkovské zázemí, strukturálně postižené kraje a hospodářsky a sociálně ohrožená území. Do metropole spadá území HMP, Brna a Ostravy. Přestože jsou tato města zařazena do jedné kategorie, jejich potenciál rozvoje CR, vybavenost, využití potenciálu, prostor pro další růst návštěvnosti či potřeby jsou diametrálně odlišné. Obdobná situace je u aglomerací. Definování regionálních center úplně neodpovídá nastaveným hranicím destinací cestovního ruchu. Cestovní ruch proto může sloužit jako nástroj regionálního rozvoje a řešení strukturálních problémů v místech s dostatečným potenciálem CR, avšak nelze „jeden recept“ využít na všechna sídla v daném území, respektive dané kategorie.

Plánování rozvoje a podpory CR musí být realizováno se zaměřením na celé území destinace (nejen dle administrativních hranic či dle standardní územní dimenze), a se zapojením místních aktérů, kteří své území znají nejlépe. Je doporučeno rozvíjet CR v souladu se všemi relevantními strategickými dokumenty pro dané území (např. v případě strukturálně postižených regionů realizovat aktivity i ve vazbě na strategii RE:START). Ve venkovských oblastech je vhodné postupovat v návaznosti na KRV, která upravuje komplexní rozvoj venkovských oblastí včetně rozvoje CR ve venkovském

prostoru. Proto je při podpoře rozvoje CR v přirozených destinacích CR prostřednictvím tzv. integrovaných nástrojů územního rozvoje důležité, aby integrované územní strategie reflektovaly strategie destinací cestovního ruchu, které se na jejich území nacházejí. Důležitou roli při plánování rozvoje a budování infrastruktury v území na úrovni ORP a mikroregionů mohou sehrát i DSO.

Specifická situace je zejména v rámci nástroje CLLD. Řada MAS z důvodů velikostního omezení (sídla do 25 tis. obyvatel) nezahrnuje regionální centra, která představují základní rozsah nabídky CR pro domácí i příjezdový CR. Z pohledu CR je vhodnější vytvářet přirozené územní celky s dostatečnou komplexní nabídkou. Území destinace (destinace cestovního ruchu) je pokryto dvěma a více MAS. Za účelem koordinace rozvoje CR v destinaci je nutné zajistit spolupráci DMO a MAS.

5.2 Plán realizace aktivit – Akční plány

Strategie bude naplňována prostřednictvím dvouletých / tříletých akčních plánů ke Strategii, které budou předkládány ke schválení vládě ČR. Podrobný popis realizace aktivit s uvedením výstupů, realizátorů, zdrojů financování bude uveden v jednotlivých Akčních plánech. Nad rámec akčních plánů bude probíhat realizace průběžných / dlouhodobých aktivit.

5.3 Harmonogram zpracování a implementace

Zpracování strategie

Tabulka 8: Harmonogram zpracování Strategie CR

Název etapy		Základní aktivity etapy	
Realizační	Analytická část	<ul style="list-style-type: none"> Vyhodnocení současných dokumentů v oblasti cestovního ruchu / dokumentů s vazbou na cestovní ruch Provedení základních analýz ve vztahu k období 2021-2027 Realizace anketního šetření mezi členy pracovní skupiny Připomínkování, finalizace a předání Analytické části Strategie CR zadavateli (OCR – MMR) 	cca do 31. 7. 2019
	Návrhová část	<ul style="list-style-type: none"> Stanovení vize a cílů Stanovení základních prioritních okruhů a opatření <i>Uspořádání jednání PS a workshopů</i> 	v návaznosti na pandemii COVID-19
	Implementační část	<ul style="list-style-type: none"> Stanovení konkrétních odpovědností garantů za plnění opatření Stanovení způsobu implementace a vyhodnocování <i>Uspořádání jednání PS a workshopů</i> 	dopracování přerušeno do září 2020, následně znovu přerušeno do února 2021
	Dokončení strategie	<ul style="list-style-type: none"> Dokončení návrhu Strategie 	
Závěrečná	Projednávání a schvalování strategie	<ul style="list-style-type: none"> Projednání a odsouhlasení Strategie v pracovních skupinách Vnitřní připomínkové řízení Vnější připomínkové řízení Předložení do vlády ČR 2. čtvrtletí 2021 Úprava Strategie na základě připomínek vlády ČR 	cca do 30. 6. 2021
Implementace		<ul style="list-style-type: none"> Zahájení implementace Strategie 	od 1. 7. 2021

Implementace strategie

Tabulka 9: Harmonogram zpracování Akčních plánů a vyhodnocení Strategie CR

Aktivita	Termín
Zpracování AP 2022-2023	do 31. 8. 2021
Zpracování AP 2024-2025	do 30. 6. 2023
Zpracování AP 2026-2027	do 30. 6. 2025
<i>Průběžná zpráva o plnění Strategie za 2021-2025</i>	<i>do 30. 6. 2026</i>

Zpracování AP 2028-2030	do 30. 6. 2027
<i>Průběžná zpráva o plnění Strategie za 2026-2030, respektive Závěrečná zpráva o plnění Strategie 2021-2030 a vyhodnocení AP 2028-2030</i>	<i>do 30. 6. 2031</i>
Zpracování Strategie rozvoje CR ČR 2031-2040	do 30. 6. 2030

5.4 Rozpočet a zdroje financování

Implementace Strategie může být zajištěna prostřednictvím řady finančních nástrojů. Mezi nejvýznamnější finanční zdroje v programovém období EU 2021-2027 lze zmínit fondy EU a státní rozpočet. S ohledem na průřezový charakter CR může být implementace Strategie zajištěna nejen prostřednictvím rozpočtu MMR, ale i ostatních resortů. S ohledem na regionální dopad i vazbu na podnikání v cestovním ruchu bude možné nad rámec rozpočtu MMR zajistit i zdroje na kofinancování prostřednictvím rozpočtů územně samosprávných celků i podnikatelů.

Přehled využitých zdrojů na financování Strategie viz následující schéma.

Tabulka 10: Přehled možných zdrojů financování Strategie CR

PO	Podporovaná oblast	Zdroj financování (zvýrazněn nejvýznamnější zdroj financování)
1	CzechTourism	MMR
		ostatní resorty
		kraje, obce
		COSME (díličí projekty financované z EK, např. EDEN)
		DMO
	DMO provoz	soukromý sektor
		členové a zřizovatelé
		kraje, obce
		MMR
		soukromý sektor
	Bezpečnost	ostatní resorty – aktivity související s činnostmi ostatních resortů
MMR (HS CR)		
		MV/GŘ HZS (VZS ČČK ²¹⁸)
2	Infrastruktura CR	IROP 2021-2027, OP ŽP, OP TAK, OP PS, OP D²¹⁹
		národní program CR (2022-2029)
		národní programy MŽP, MK, SFDI, SFPI / ČMZRB
		kraje, obce
		soukromý sektor
		NNO v CR
3	Marketing	národní program CR (2022-2029)
		kraje, obce
		PROPED
		DMO
		OP PS
		soukromý sektor
4	Výzkumy	TACR
		MMR
		ostatní resorty
		kraje, obce
		profesní spolky
		akademická veřejnost
5	Lidé	OP Z+
		MŠMT a MPSV
		MMR (Autorizace osob v oblasti dalšího vzdělávání)
		kraje, obce
		profesní spolky
		akademická veřejnost
		soukromý sektor

²¹⁸ Možnost podpory VZS ČČK prostřednictvím dotačního titulu na podporu NNO vyhlášeného MV.

²¹⁹ OP D je nepřímý zdroj financování, v rámci OP D není aktivita zaměřená přímo na financování podpory CR. Prostřednictvím OP D je primárně financován rozvoj dopravní infrastruktury v rámci systému TEN-T, to přeneseně přispívá ke zlepšení dopravní dostupnosti regionálních destinací CR.

Níže je uveden indikativní rozpočet implementace Strategie na jeden rok. V rozpočtu je uvedena minimální předpokládaná alokace potřebná pro zajištění implementace Strategie, v tabulce jsou dále i uvedeny předpokládané zdroje financování (využití prostředků státního rozpočtu, fondů EU i státních fondů), tak i uvedení oblastí s možností kofinancování. Alokace potřebná pro zajištění činnosti CzT²²⁰ ve vazbě na plnění Strategie je uvedena samostatně (alokace je stanovena bez ohledu na změnu organizačního uspořádání CzT). Rozpočet však nezobrazuje objem prostředků, které bude nutné vynaložit na operativní podporu podnikatelů ve službách CR v závislosti na vývoji pandemie COVID-19.

Za účelem zajištění stabilního a udržitelného rozvoje CR byla navržena rámcová alokace na podporu CR z prostředků státního rozpočtu prostřednictvím MMR ve výši 1 166,86 mil. Kč²²¹. Jedná se o indikativní rozpočet pro zajištění udržitelného rozvoje CR a jeho transformaci. Přesnější požadavky na státní rozpočet budou definovány v návaznosti na připravované Akční plány²²². S ohledem na aktuální vývoj plnění státního rozpočtu budou náklady na implementaci opatření Strategie financovány v rámci stanovených limitů rozpočtové kapitoly MMR a dotčených resortů. Přesnou výši alokace nelze předem stanovit, bude se vyvíjet od plnění státního rozpočtu, vývoje odvětví CR i výše alokace na podporu aktivit souvisejících s CR z rozpočtů ostatních orgánů státní správy, kterou nelze předem odhadnout. V rámcovém rozpočtu jsou uvedeny i jednorázové výdaje na systémové aktivity, které po jejich dokončení nebude třeba dále financovat. Přesnější vyčíslení alokace bude stanoveno na základě dvouletých / tříletých akčních plánů po konkretizaci nástrojů realizace daných aktivit. V optimálním případě by se pravidelná alokace na podporu CR prostřednictvím rozpočtu MMR měla pohybovat okolo 1 miliardy Kč. Skutečná výše alokace na podporu CR se bude odvíjet od průběhu jednání o státním rozpočtu, vývoje odvětví CR, vývoje ostatních odvětví i vývoje celospolečenských výzev a událostí s dopadem na ekonomiku ČR (např. oživení odvětví CR v návaznosti na dopady COVID-19).

²²⁰ CzT představuje základní nástroj implementace Strategie ze strany MMR.

²²¹ Z poslední dostupné Zprávy o plnění Koncepce státní politiky CR 2014-2020 zpracované za období 2016-2017 vyplývá, že v roce 2017 byla prostřednictvím MMR na podporu CR vynaložena alokace ve výši 705,8 mil. Kč. Potřeba navýšení alokace na podporu CR souvisí s aktuálním vývojem CR, nevyváženým rozprostřením návštěvnosti, zmírňováním a předcházením negativních dopadů na regiony, aktuálními celospolečenskými a klimatickými změnami atd.

²²² Alokace na implementaci aktivit Akčních plánů bude zahrnuta do SDV na relevantní roky (Alokace na implementaci Akčního plánu 2022-2023 byly zařazena do SDV pro rok 2022 s výhledem na 2023 a 2024).

Tabulka 11: Indikativní finanční rámec implementace Strategie CR 2021-2030 z rozpočtu MMR (na jeden rok)

Prioritní okruhy / Opatření	Alokace na implementaci strategie v mil. Kč / rok
	Rozpočet MMR
1) Systém řízení a podpory CR	447,76
1.1 Rozvoj systému řízení CR	1,76
Kategorizace DMO	0,8
Koordinační tým na podporu implementace strategie (2 x 40.000 x 12)	0,96
1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR	97,5
Provoz agentury CzT ²²³	97
Vytvoření dotačních titulů a finančního nástroje ²²⁴ (jednorázový výdaj)	0,50
1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech	330
Zabezpečení činnosti HS ČR (provozní výdaje, vybavení, investice, spolupráce s ostatními IZS)	330 ²²⁵
1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR	16,5
Touchpoint	10
Aktivitty spojené s členstvím v mezinárodních organizacích (V4, OECD, UNWTO)	6,50
1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele	2
školení, informační materiály a kampaně, vydávání průkazů průvodcům atd.	2
1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích	6 000
Podpora likvidity podnikatelů ²²⁶	6 000

Ostatní resorty (státní rozpočet)	Fondy EU	Možné další zdroje
		DMO
	OP TAK	
ostatní resorty		samospráva, soukromý sektor
MPO		
MV/GŘ HZS (podpora VZS ČČK)		
		hl. m. Praha, Středočeský kraj
MPO		
MPO		

²²³ Jedná se čistě o zajištění provozních výdajů. Alokace na realizaci jednotlivých aktivit je uvedena v rámci daných opatření. Kompletní přehled výdajů na zajištění činnosti CzT viz samostatná tabulka.

²²⁴ Vstupní analýzy, alokace na evaluaci, hodnocení projektů atd. Nejedná se o alokaci programu.

²²⁵ Částka 330 mil. Kč vychází z požadavků na rozpočet na roky 2022-2024. Jedná se o návrh optimální částky, finální rozpočet bude předmětem vyjednávání na MF, vládě ČR a PSP.

²²⁶ Odhadovaná alokace vychází z finančních prostředků uvolněných na podporu podnikatelů ve vybraných sektorech CR (ubytování, CK, CA, průvodci) v roce 2020/21. Tato alokace by byla nutná v případě pokračujícího negativního vývoje pandemie COVID-19. Tato částka není započítána do celkového indikativního finančního rámce, zde je uvedena pouze pro úplnost.

2) Inovativní nabídka a zážitky	216,5
2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR	212
Podpora NNO v CR (obnova značení turistických tras, koordinace dálkových cyklotras, rozvoj kvality, certifikace a klasifikace ve službách CR atd.)	12
Podpora budování a vybavenosti veřejné infrastruktury CR (dotace) ²²⁷	200
2.2 Zachování potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR²²⁹	0
2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb	4
Rozvoj systému kvality v CR ²³⁰	4
2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele	0,50
Vytvoření a implementace metodiky pro sledování a hodnocení udržitelného rozvoje CR	0,50
3) Poptávka / Návštěvníci	424,6
3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR	214,6
Rozvoj portálu KzN	30
Podpora integrované marketingové komunikace (marketingové aktivity DMO, spolupráce TIC a DMO, výzkumy, částečně i provozní výdaje)	150
Rozvoj a podpora mezioborových produktů včetně propagace	14
Podpora poptávky po službách CR (GDS, destinační karta) ²³¹	20,6
3. 2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR	210
Posílení marketingu ČR v zahraničí (včetně výzkumů pro PCR)	200
PROPED (nástroj jednotné prezentace ČR v zahraničí)	10

		kraje, obce
MD / MK / MŽP	IROP 2021-2027 ²²⁸ , OP ŽP, OP TAK, OP ST, Interreg	kraje, obce
MK / MŽP / MPO	IROP 2021-2027, OP ŽP, OP TAK, Interreg	
		soukromý sektor, NNO
	OP ŽP, OP TAK	
TAČR		
		soukromý sektor, DMO
		DMO, samospráva, soukromý sektor
MPO, MK		DMO, samospráva, soukromý sektor
	RRF	
MPO, MZV, MK		DMO, soukromý sektor
MZV / MPO / MZe / MK		soukromý sektor, DMO

²²⁷ Jedná o předpokládanou výši alokace nového národního dotačního titulu na podporu infrastruktury CR. Na podporu rozvoje veřejné infrastruktury bude možné čerpat i finanční prostředky z fondů EU (např. IROP 2021-2027), avšak roční alokaci nelze předem stanovit.

²²⁸ Pro nové programové období 2021-2027 se na oblast CR předpokládá alokace ve výši cca 1,417 mld. Kč, na oblast cyklo dopravy pak cca 2,97 mld. Kč. Vzhledem ke stavu vyjednávání může dojít ke změně alokace.

²²⁹ Bude řešeno v rámci možností státního rozpočtu, případně prostřednictvím fondů EU (IROP 2021-2027, OP ŽP, OP TAK), Národního plánu obnovy a podobných nástrojů v gesci ostatních resortů, nicméně výše alokace pro tyto aktivity není pevně stanovena a bude záležet na obsahu schválených integrovaných strategií ITI / CLLD).

²³⁰ V rámci dotačních titulů a programů bylo v roce 2020 vynaloženo 8,5 mld. Kč na podporu podnikatelů v oblasti CR. Další výši nelze předem blíže specifikovat, vše bude záležet na průběhu a dopadech pandemie COVID-19 v roce 2021 a dále, případně bude blíže upřesněno v akčních plánech.

²³¹ Projekty GDS a destinační karta využitelné i pro PCR.

4) Výzkum, vývoj, monitoring, informace	63
4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR	52
Zpracování TSA a jeho regionalizace	12
Výzkumy v oblasti CR na národní úrovni (Tracking, Zaměstnanost, Potenciál CR a jeho využití, Rezidenti)	25
Rozvoj automatizovaného monitoringu návštěvníků (online registr ubytovaných hostů – eTurista)	10
Vytvoření alokace na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu	5
4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe	11
MIS	1
Propojení datových systémů DMO a MIS / e-Turista (jednorázový výdaj)	5
Konference (TTD, Fórum CR, 360°, atd.), semináře, workshopy, vzdělávací akce, výměna zkušeností	5
5) Lidé	15
5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí	5
Vzdělávací projekty v oblasti dalšího vzdělávání (CzT nebo profesní spolky)	5
5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání	5
Autorizace osob v oblasti dalšího vzdělávání pro CR	5
5.4 Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR	5
Kampaně na podporu pozitivního PR CR	5
Strategie celkem za rok	1.166,86

		kraje, DMO
TAČR		DMO, akademický sektor
TAČR	IROP 2021-2027 (e-government), RRF	kraje, DMO
MPO, MŠMT, TAČR	OP TAK, OP JAK	soukromý, akademický sektor, DMO
		DMO
MPO	OP TAK	DMO, profesní spolky
MŠMT, MPO	OP JAK	profesní spolky, akademický sektor
MPSV	OP Z+, OP JAK, OP ST	
MPO	OP TP	DMO, profesní spolky

Tabulka 12: Indikativní alokace agentury CzechTourism na rok

Indikativní alokace CzT za rok	v mil. Kč
Zajištění provozu kanceláře ředitele CzT	2
Zajištění provozu agentury včetně mezd a platů	95
Rozvoj spolupráce a koordinace s regiony ČR a oborovými partnery	15
Aktivity na podporu rozvoje produktů v regionech	95
Marketing ČR na trzích se ZZ1 – kampaně, poznávací cesty apod.	87
Zajištění a rozvoj webových portálů	5
Marketingové kampaně na podporu DCR	15
Příprava a zajištění obsahu – kreativa, foto, video, texty, grafické práce, překlady apod.	20
PR aktivity – monitoring médií, vztahy s novináři, tiskové konference	1,35
Marketing ČR na trzích se ZZ1 – kampaně, poznávací cesty apod.	87
Marketing ČR na trzích se ZZ2 – kampaně, poznávací cesty apod.	25
Zviditelnění ČR prostřednictvím známých osobností	4
Propagace ČR pro globální B2B – TTD	2,5
Propagace V4 v rámci platformy Discover Central Europe	2
Podpora přímých leteckých spojení	10
Tracking DCR a PCR	6,05
Efektivita aktivit CzechTourism	2,5
Výzkumy a analýzy – interní a externí	12
Vzdělávání – odborná veřejnost (vč. FCR)	1,6
Globální distribuční systém – GDS	12
Virtuální realita	3
Projekt e-turista	10
Zpřístupňování Česka – bezbariérový cestovní ruch	5
Zajištění kongresu UNWTO	10
Online marketingová kampaň s cílem vylepšit globální hodnocení ČR	25
Country for the Future – online brand manuál, veletržní expozice, vybavení pro velvyslanectví apod.	6
Marketingové aktivity pro ostatní ministerstva a agentury	3
Celkem CzT²³² za rok	562

²³² Minimální částka nutná pro zajištění základních aktivit CzT je 350 mil. Kč. Tabulka 11 představuje optimální návrh alokace pro zajištění všech potřebných aktivit CzT. Prostředky nad rámec částky schválené ve státním rozpočtu budou financovány z prostředků MMR bez dodatečných nákladů na státní rozpočet.

5.5 Plán řízení změn

Dle harmonogramu implementace Strategie bude do 30. 6. 2026 zpracována a Vládě ČR předložena Průběžná zpráva o plnění Strategie za 2021-2025. Zpráva zhodnotí dosavadní průběh implementace, včetně případných odůvodněných požadavků na aktualizaci Strategie. Změny ve Strategii bude navrhnout Implementační tým po diskuzi s gestory a spolugestory jednotlivých opatření a aktivit a s PS NM pro CR, respektive ředitel strategie.

Nad rámec tohoto standardního ověření nutnosti aktualizace Strategie může dojít k mimořádné aktualizaci, je-li tak požadováno ze strany vlády. Dílčí změny, které nebudou zásadního charakteru a neovlivní rámcové nastavení Strategie a její implementace budou řešeny v rámci akčních plánů, případně mimořádných akčních plánů. Akční plány budou rovněž předkládány Vládě ČR ke schválení.

5.6 Systém monitorování a evaluace realizace strategie

Úspěšnost plnění Strategie bude posuzována na základě sledování vývoje výkonnosti cestovního ruchu a indikátorů Strategie. Indikátory Strategie budou stanoveny v několika úrovních:

- Indikátory na úrovni Strategie (průřezové indikátory),
- Indikátory na úrovni cílů, respektive opatření Strategie.

Indikátory jsou zpracovány do přehledných karet indikátorů, které obsahují popis indikátoru, jeho přínos, měření i stanovení cílové hodnoty. Karty indikátorů na úrovni Strategie jsou součástí přílohy 4.

Indikátory výstupu na úrovni opatření budou součástí akčních plánů. Na indikátory na úrovni opatření budou následně navazovat indikátory vztahující se ke konkrétním výstupům Akčního plánu.

Přehled indikátorů na úrovni Strategie:

- Zlepšit postavení ČR v indexu konkurenceschopnosti CR (TTCI)
- Vývoj podílu podpory CR z veřejných prostředků k daním generovaným z CR
- Počet destinací využívajících metodiku pro monitoring UCR
- Vývoj hrubé přidané hodnoty CR
- Vývoj počtu příjezdů a přenocování v ČR
- Vývoj rozprostření návštěvnosti
- Změna vnímání ČR včetně brandingů ČR
- Vývoj objemu investic na podporu realizace statistických šetření a do oblasti vědy, výzkumu a vývoje v CR
- Počet realizovaných opatření v oblasti CR zahrnutých do RIS
- Změna ve vnímání významu CR veřejností
- Vývoj zaměstnanosti v CR (počet pracovníků a sebezaměstnaných v CR)

5.7 Komunikační mix strategie

Tabulka 13: Příklady komunikačního mixu Strategie CR

Přehled komunikačních nástrojů	Popis	Cílová skupina
Anglická mutace Strategie	Anglický překlad Strategie.	Zahraniční zájemci, EK, mezinárodní organizace a další
Tisková zpráva	Tisková zpráva je klasický způsob předávání aktuálních informací médiím bez osobní účasti novinářů.	Média, odborná veřejnost, občané ČR 15+
Brožura (česká a anglická verze)	Vícestránkový text s představením Strategie určený pro odbornou veřejnost a politickou reprezentaci.	Obce, kraje, resorty, zájemci ze zahraničí
Články	Články o implementaci Strategie, o spolupráci v rámci realizace dílčích opatření a aktivit (např. v časopisech TTG, COT, Veřejná správa, Urbanismus a územní rozvoj, Moderní obec).	Odborná veřejnost
Webový portál	Dostupné informace o Strategii a monitorování. (např. v rámci www.mmr.cz).	Široká veřejnost

Sociální sítě	Sociální sítě (např. Facebook, Twitter) se dají využít jak pro komunikaci vůči široké veřejnosti, tak pro komunikaci vůči odborné veřejnosti.	Široká veřejnost
Konference	Konference jsou nástrojem pro setkání s odbornou veřejností. Předpokládá se prezentace Strategie a Akčního plánu v rámci Fóra CR, případně dalších tematických konferencí i na regionální úrovni.	Územní partneři, resorty, kraje, odborná veřejnost
Workshopy a prezentace	Menší informační akce pro účastníky, např. k dílčím tématům Strategie / CR.	Obce, kraje, resorty, politická reprezentace, soukromý sektor
Prezentace základního směřování, cílů, opatření a indikátorů v systému Power BI	Nástroj mediální propagace Strategie pro potřeby ministryně, ředitele Strategie, Implementačního týmu.	Politická reprezentace, média, odborná veřejnost, resorty, občané ČR 15+

5.8 Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie

Plán řízení rizik

Kapitola představuje výčet základních rizik spojených s implementací Strategie – jedná se o rizika organizačního, finančního, věcného a právního charakteru. U každého z identifikovaných rizik je na škále 1–5 (1=nejmenší pravděpodobnost / dopad, 5=největší) vyhodnocena jeho pravděpodobnost (P) a také jeho potenciální dopad (D) na úspěšnou implementaci cílů Strategie. Celkový význam (V) je pak dán součinem pravděpodobnosti a dopadu. U každého z rizik jsou nastíněna možná opatření, která mohou vést ke snížení významnosti rizika. Uveden je též vlastník rizika. Pro účely řízení rizik budou využity existující pracovní skupiny.

Tabulka 14: Matice rizik

Matice rizik						
Číslo rizika	Název rizika	Hodnocení rizika			Opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P * D		
Organizační rizika						
1	Neexistence silného implementačního týmu	4	5	20	Na straně MMR je dílčím opatřením vyčlenění dostatečných personálních kapacit určených pro řízení Strategie. Zajištění stabilního personálního obsazení a rozpočtu agentury CzT coby národní DMO.	MMR + CzT
2	Neexistence týmu kompetentních zástupců spolupracujících subjektů	4	5	20	Na straně ostatních orgánů státní správy se jedná o určení kontaktních osob pro potřeby koordinace naplňování cílů Strategie i provázání Strategie na ostatní strategické dokumenty na národní a resortní úrovni. Na úrovni krajů a destinací je vhodné udržet a rozvíjet strukturu krajských koordinátorů CR jako kontaktních osob pro MMR a CzT.	ostatní resorty, profesní spolky, kraje

					Je důležité udržet širokou komunikační platformu s profesními spolky (doporučení stanovit kontaktní osobu pro spolupráci s MMR a CzT).	
Finanční rizika						
3	Nebude finančně zajištěna implementace opatření a aktivit (z důvodu úsporných opatření nebo z důvodu jiných priorit nebude pro CR vyčleněna alokace pro zajištění implementace Strategie)	5	5	25	Vytvoření koordinované komunikační strategie pro komunikaci hlavních přínosů odvětví CR. Systematické získávání podpory relevantních politických subjektů (poslanci, senátoři apod.) vytvářející separátní prostor pro řešení nebo prosazování dílčích problematik souvisejících se Strategií.	MMR + CzT, resorty, kraje
Věcná rizika						
4	Akční plány nebudou naplňovány	5	3	15	Autorita Strategie a Akčních plánů je dána vládou ČR (schvaluje a ukládá úkoly ministerstvům). Vytvoření vazeb a využívání závazných úkolů v rámci jiných strategií, popř. i strategií nadnárodních. Zahrnutí priorit ostatních orgánů, institucí a subjektů do vlastního materiálu. Začlenění kvalifikovaných zástupců (pokud možno vytvářejících názory nebo rozhodnutí v příslušné oblasti) jiných subjektů do vlastních pracovních skupin a platform.	MMR, resorty, kraje
Právní rizika						
5	Nedostatečná legislativní úprava podmínek pro rozvoj CR	2	5	10	Analýza relevantních právních předpisů, jednání s dotčenými subjekty (ostatní resorty, profesní spolky, zástupci samosprávy)	vláda ČR, resorty, kraje, profesní spolky
Externí rizika						
6	Živelné katastrofy, epidemie, teroristické útoky atd.	5	5	25	Ve světle vývoje COVID-19 je zřejmé, že může nastat situace, která ovlivní implementaci Strategie, ale prakticky není možné se na ni připravit, ani preventivní opatření nejsou řešením.	EK, vláda ČR, resorty, kraje, profesní spolky

					<p>V tomto případě je třeba zajistit schopnost operativní reakce na zmírnění dopadů těchto událostí na implementaci Strategie. Zásadní v tomto ohledu je meziresortní spolupráce.</p> <p>Z výše uvedeného důvodu je součástí Strategie i opatření 1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

6 Postup tvorby strategie

6.1 Autoři strategie a zúčastněné strany

Zpracovatelem Strategie je Ministerstvo pro místní rozvoj (Odbor cestovního ruchu). Zpracování strategie proběhlo ve spolupráci s partnery na základě participativního přístupu. Na vytvoření Analýzy a návrhu analytické části se podílela Společnost vědeckých expertů cestovního ruchu (www.svecr.cz) zastoupená Masarykovou univerzitou Brno, Vysokou školou ekonomickou v Praze a Vysokou školou hotelovou v Praze. Přehled zpracovatelů viz příloha.

Nastavení a zpracování návrhové části proběhlo ve spolupráci se členy Pracovní skupiny pro CR náměstka pro regionální rozvoj a Kolegia CR (přehled členů viz příloha).

6.2 Popis postupu tvorby strategie

V rámci zpracování Analýzy proběhlo zpracování dotazníkového šetření. Výsledky dotazníkového šetření mezi zainteresovanými partnery, kteří působí v oblasti CR a jejichž názory byly promítnuty do návrhové části. S výjimkou první otázky šlo o otevřené otázky, kde respondenti mohli volně vyjádřit svůj názor. Otázky se týkaly témat: Hodnocení současného období, Trendy v oblasti CR, Financování CR a investice, Návrh priorit a aktivit politiky CR. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 27 respondentů. Ne všichni odpověděli na všechny otázky. Vyhodnocování probíhalo způsobem obvyklým pro vyhodnocování otevřených otázek. Tedy byla snaha jednotlivé typy odpovědí zobecnit.

Závěry z dotazníkového šetření a doporučení z Analýzy následně posloužily jako výchozí podklad pro formulaci návrhové části.

Samotné zpracování návrhové části proběhlo participativním přístupem, nastavení a zpracování Strategie bylo konzultováno se zástupci zájmových skupin v rámci čtyř cílených jednání Pracovní skupiny pro CR NM pro regionální rozvoj. Součástí jednání bylo uspořádání praktických workshopů, práce ve skupinkách, brainstorming a diskuse nad odbornými názory účastníků.

Předpokladem je pokračovat v tomto trendu i při přípravě Akčních plánů i vlastní implementaci a vyhodnocování plnění Strategie.

7 Přílohy

7.1 SWOT analýza CR

Tabulka 15: SWOT analýza CR

ANALÝZA VNĚJŠÍHO PROSTŘEDÍ	
silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Nízká rizika ve všech aspektech bezpečnosti v ČR (kriminalita, terorismus atd.) Rozvinuté mezinárodní vztahy, bezbariérovost pro příjezdový i výjezdový cestovní ruch ČR Růst životní úrovně a vzdělanosti obyvatelstva Široké využívání informačních a komunikačních technologií 	<ul style="list-style-type: none"> Nepružnost politiky CR, opožděná reakce na nové trendy (např. kolaborativní ekonomika) ve vazbě na nastavení stabilního prostředí pro podnikání Rizika související s nekoordinovaným rozvojem CR a nadměrnou zátěží destinací Vysoká závislost na technologiích (nebezpečí kybernetických útoků) Růst nákladů na zajištění bezpečnosti
příležitosti	ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> Současné a budoucí socio-demografické trendy vedoucí ke změnám v poptávkové struktuře Příležitost restartu odvětví CR udržitelnějším způsobem (nastavení limitů území) Biologická rozmanitost, ekosystémů a krajiny s cílem zajištění dlouhodobě udržitelného využívání přírodních zdrojů Trend přizpůsobení nabídky destinací dopadům změn klimatu a limitům území Trend „zelených destinací“ (uvědomění si a předcházení dopadů CR na životní prostředí) Nové programové období, nastavení podporovaných oblastí ze strany EK, opětovné zařazení CR do podporovaných oblastí ERDF EU 	<ul style="list-style-type: none"> Globální společnosti zastiňují autentickou image produktů CR v ČR Negativní dopady změn klimatu (neřešení udržitelnosti) Ztráta pozice bezpečné destinace Nepředvídatelný vývoj světové ekonomiky a mezinárodních vztahů a jejich dopady na CR Negativní vliv živelných mezinárodních migrací Zvyšování kvality nabídky konkurenčních destinací Zranitelnost CR v důsledku globálních epidemií (dopady pandemie COVID-19) Nárůst konkurence substitučních produktů, respektive nabídky jiných volnočasových aktivit Propad konkurenceschopnosti cestovního ruchu ČR – podle TTCI ztrácíme pozici Pokračující absolutní i relativní stárnutí populace Neočekávaný vznik vnějších událostí s vlivem na globální výkonnost CR; Kritický dopad protiepidemických opatření na příjezdový CR, MICE a na podnikatele ve službách CR
VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU PRO NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	
silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Relativně silný a stabilní růst výkonů cestovního ruchu Pozitivní saldo devizových příjmů z cestovního ruchu Příjmy z CR do veřejných rozpočtů Růst produktivity práce v odvětvích CR Stabilní tvorba pracovních míst (sezónních i stálých) 	<ul style="list-style-type: none"> Nedocenění významu CR v národním hospodářství Nerovnoměrné regionální rozložení výkonů cestovního ruchu Relativní pokles významu cestovního ruchu v mezinárodním obchodě ČR Dlouhodobý nedostatek kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovních sil ve službách CR Ohrožení pracovních míst ve službách CR v důsledku pandemie a protiepidemických opatření

příležitosti	ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Růst kupní síly obyvatel ČR (podpora DCR) ▪ Změny na straně životního stylu obyvatel ČR ▪ Další růst investiční aktivity v oblasti cestovního ruchu ▪ Geografická diverzifikace poptávky, pestřejší portfolio zdrojových zemí příjezdového CR ▪ Další možný nárůst DCR (preferenze domácí dovolené) ▪ Poptávka po kvalitních službách 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Růst kupní síly obyvatel ČR (nárůst výjezdového CR) ▪ Snížení zahraniční poptávky v důsledku zpomalení globální ekonomiky ▪ Zhoršující se vývoj salda účtu CR v platební bilanci ČR ▪ Snížení výdajů státního rozpočtu na podporu CR v souvislosti s úspornými opatřeními ▪ Trend klesajícího relativního významu destinace ČR v mezinárodním srovnání (podíl HDP CR)
POPTÁVKA CESTOVNÍHO RUCHU	
silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabilní zdrojové trhy ▪ Rostoucí výkonové ukazatele ▪ Více-kriteriální segmentace ▪ Zavádění produktové řady s USP ▪ Cenová konkurenceschopnost CR (poměr ceny a kvality) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klesající průměrná délka přenocování / pobytu ▪ Nerovnoměrný rozptyl zahraniční poptávky v regionech ▪ Nízký podíl opakovaných návštěv turistů
příležitosti	ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nové poptávkové trendy ▪ Potenciál a provázání národních a regionálních produktových témat pro integrovaný marketing (tradice sklářství, industriální dědictví...) ▪ Rostoucí nové zdrojové trhy ▪ Zájem nových zdrojových trhů o evropské destinace (Geografická diverzifikace poptávky) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postavení konkurenceschopnosti pouze na nízké ceně ▪ Nerespektování globálních trendů při tvorbě nabídky ▪ Vliv měnové politiky státu na poptávku (intervence ČNB atd.) ▪ Změna geopolitického prostředí a nedostatečná nebo opožděná reakce na tyto změny ▪ Pokles výdajů na destinační marketing a komunikační aktivity ▪ Nárazové přetížení některých turisticky exponovaných lokalit
NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU	
silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poznávací a kulturní CR jako hlavní atraktivita pro domácí a zahraniční návštěvníky ▪ Praha jako evropský fenomén CR ▪ České kulturní dědictví zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO a na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva²³³ ▪ Atraktivní nabídka kulturně-historických, přírodních a technických památek ▪ Kvalitně vybudovaná síť značených turistických stezek a tras pro aktivní turistiku (pěší, cyklo, běžecké a další) ▪ Financování a rozvoj veřejné infrastruktury CR územně samosprávnými celky (např. zřizování, provoz a údržba muzeí, galerií, turistických informačních center, naučných a poznávacích stezek, památkově chráněných objektů) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečně řešená problematika dopravní dostupnosti (včetně dopravy v klidu) nejen u exponovaných cílových míst ▪ Méně kvalitní veřejná doprovodná infrastruktura pro letní rekreaci u vody ▪ Nízká míra spolupráce soukromého a veřejného sektoru (PPP) ▪ Absence finančních nástrojů pro rozvoj podnikatelské infrastruktury CR ▪ Nedostatečná podpora malých a středních podniků CR ▪ Absence kvalitních digitálních strategií a kapacit pro zpracování dat na úrovni DMO ▪ Nedostatečná komunikace DMO při realizaci strategií CR v chráněných územích s orgány ochrany přírody (správy NP a AOPK ČR) ▪ Problematika výkladu a nastavení veřejné podpory v CR

²³³ Slovácký verbuňk, Vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku, Jízdy králů na Slovácku, Sokolnictví, Loutkářství atd.

	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatek prostředků ze státního rozpočtu na rozvoj infrastruktury CR (např. nedostatečná alokace na obnovu a údržbu historického dědictví vzhledem k velkému počtu kulturně-historických památek a paměťových institucí) a činnost turistických informačních center
příležitosti	ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> Inovace nabídky v reakci na pandemii COVID-19 (hygienické požadavky, digitalizace) Nové ICT a SMART řešení ve službách cestovního ruchu a marketingu destinací Nové trendy v oblasti doprovodné infrastruktury a služeb CR Potenciál širšího centra Prahy a propojení s okolními regiony Potenciál české venkovské kulturní krajiny Potenciál dalšího rozvoje a modernizace turistických tras Programové období EU 2021+ (možnost podpory CR z fondů EU) Zvýšení kvality a úrovně poskytovaných služeb v CR Změna vnímání CR veřejností, rezidenty a studenty 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné prostředky pro realizaci aktivit v regionech (zejm. infrastruktury) Nedostatečná obnova a nekoordinovaný rozvoj základní a doprovodné infrastruktury CR Nedostatečná podpora inovací produktů Nedostatečná ochrana trhu CR před nelegálními aktivitami Nedostatečná podpora CR v rámci dotační politiky ČR (omezení v rámci fondů EU), nevhodně nastavené dotační podmínky Nedostatečná podpora rozvoje kvality služeb v CR Nedostatečně flexibilní reakce na trendy v cestovním ruchu a na změny uživatelského chování Zvyšování kvality nabídky konkurenčních destinací Vztah rezidentů k CR Snížení bezpečnosti pohybu na horách vlivem nedostatečného zabezpečení akceschopnosti Horské služby Pokračující marketing přetížených destinací – nerespektování limitů území
ANALÝZA SYSTÉMU CESTOVNÍHO RUCHU	
silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobé strategické plánování prostřednictvím Koncepce státní politiky cestovního ruchu Dvouleté akční plány Klíčový nástroj politiky CR v podobě agentury CzechTourism Realizace systému kvality služeb CR Kategorizace DMO Marketingové aktivity CzechTourism a regionálních DMO Existence a aktivita nezávislých profesních spolků (ČUCR, SOCR, AHR ČR atd.) Síť certifikovaných turistických informačních center; Metodika činnosti TIC dle jednotné klasifikace TIC v ČR Novelizace zákona č. 159/1999 Sb. (zákon č. 341/2015 Sb., 183/2017 Sb., 111/2018 Sb., 113/2020 Sb., 117/2020 Sb. a 189/2020 Sb.) 	<ul style="list-style-type: none"> Absence indikátorů pro evaluaci účinků státní politiky CR Nestabilní komunikační a koordinační meziresortní platforma Nízká angažovanost ostatních resortů v rámci implementace politiky CR (resortismus) Absence odborných analýz a studií využitelných pro podporu rozhodování MMR i DMO Slabé partnerství aktérů cestovního ruchu s DMO Absence návrhů témat aplikovaného výzkumu v cestovním ruchu (TAČR) Chybějící systémový nástroj na financování informační základny, monitoringu a výzkumných aktivit v CR CR nemá silné postavení v rámci resortní a hospodářské politiky ČR Absence systematické a dlouhodobé podpory rozvoje CR Nevyhovující nastavené podmínky čerpání z NPPCRR (zejména pro příjemce z řad DMO) Vysoká administrativní zátěž MSP v CR

příležitosti	ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zkvalitnění meziresortní spolupráce především s MK, MŽP, MZe, MPO, MZ, MD ▪ Spolupráce s experty ▪ Digitalizace a SMART řešení (digitalizace procesů, informační technologie, chytré služby atd.) ▪ Rozvoj networkingu (síťování) mezi aktéry CR a dalšími partnery v destinacích ▪ Přeshraniční spolupráce / sítě (transfer znalostí a tvorba synergií) ▪ Flexibilní reakce na vývojové trendy v oblasti řízení destinace ▪ Rostoucí aktivita podpory CR ze strany krajů a obcí ▪ Mezioborová spolupráce ▪ Programové prohlášení Vlády ČR ▪ Ekonomická diplomacie ▪ Mezinárodní spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečné postavení CR v prioritách vlády ▪ Nedostatečně významná pozice CR v nové Strategii regionálního rozvoje ▪ Snížení výdajů státního rozpočtu na podporu CR v souvislosti s úspornými opatřeními ▪ Absence rozvojových strategií destinací / DMO ▪ Nevhodně nastavený systém komunikace a výměny informací mezi subjekty CR (i DMO) ▪ Trvalý destinační marketing CR přetížených lokalit bez řešení odpovídající infrastruktury a usměrňování CR ▪ Roztříštěnost finančních zdrojů a jejich nekoordinované využívání ▪ Nedostatek finančních prostředků na financování provozních nákladů TIC (včetně osobních) ▪ Dopady vnějších vlivů na CR – možné omezení nabídky CR, omezení volného pohybu osob, zákaz cestování přes hranice, snížení poptávky pro CR, projevy poklesu CR na regiony atd.

7.2 Podrobnější závěry analýzy k vybraným tématům

7.2.1 Cestovní ruch a platební bilance ČNB

Saldo platební bilance cestovního ruchu je dlouhodobě aktivní (tvorba devizových rezerv), avšak v posledních letech se výše salda snižuje. Z porovnání platební bilance cestovního ruchu (respektive mezinárodního pohybu osob) dle ČNB vyplývá, že největší objem pohybu z pohledu příjmů i výdajů je vykázán s Německem. Z hlediska příjmů je na 2. místě Ukrajina a na 3. místě Rusko těsně před Slovenskem na 4. místě. Z hlediska výdajů je na 2. místě Slovensko a na 3. místě Rakousko. Za zmínku stojí i Polsko v těsném závěsu za Rakouskem.

Tabulka 16: Zahraniční cestovní ruch²³⁴ ČR v rámci platební bilance ČNB: top země

Příjmy ze zahraničního cestovního ruchu (v mil. Kč)				Výdaje na zahraniční cestovní ruch (v mil. Kč)					
		2018	2019	2020*		2018	2019	2020*	
Svět celkem		161 907,2	167 474,9	84 203,4	Svět celkem		129 651,8	135 040,7	79 436,2
z toho top země:				z toho top země:					
1	Německo	34 616,5	35 083,6	19 455,6	1	Německo	37 249,4	38 302,3	26 367,7
2	Ukrajina	10 309,3	15 144,5	13 690,5	2	Slovensko	15 237,8	15 949,9	11 837,3
3	Rusko	15 403,0	13 879,7	5 586,6	3	Rakousko	14 231,4	14 768,7	9 947,6
4	Slovensko	10 071,7	12 380,2	10 879,3	4	Polsko	12 785,6	13 339,8	7 209,6
5	USA	7 832,3	8 018,3	1 457,9	5	USA	6 101,0	6 357,7	2 504,0
6	UK	7 288,8	7 466,3	2 448,7	6	Chorvatsko	5 938,1	6 205,0	2 862,4
7	Itálie	6 363,5	5 900,6	1 916,0	7	UK	5 647,2	5 999,6	3 586,9
8	Polsko	5 946,8	5 376,5	4 942,2	8	Itálie	5 312,2	5 478,0	1 761,2
9	Čína	3 537,3	4 421,9	888,9	9	Španělsko	3 478,3	3 618,4	2 384,7
10	Francie	4 108,1	4 114,8	1 687,6	10	Francie	3 376,3	3 491,5	1 599,5

Zdroj: zpracovalo MMR dle údajů ČNB (platební bilance)

Pozn. Seřazeno dle žebříčku roku 2019

7.2.2 Dlouhodobé trendy poptávky v ČR

Základní trendy v **příjezdovém a domácím cestovním ruchu** v období 2012–2019 jsou následující:

- Při porovnání zdrojových trhů z hlediska délky pobytu v ČR dominovala Saúdská Arábie s 5,74 dny na příjezd, dále se umístilo Rusko (5,16 dnů) a Izrael (4,68 dny). Následovala Malta (4,15 dnů), Kypr (3,91 dnů) a Nizozemsko (3,91 dnů).
- Nejvyšší celkový průměrný denní výdaj vykazovali turisté z Číny, Jižní Korey, USA, Indie, Izraele a Ruska.
- **Prostorová diferenciacce zahraniční návštěvnosti se prohlubovala.** Absolutní prim hrála dlouhodobě Praha. V roce 2000 byl podíl Prahy na celkovém počtu přenocování zahraničních turistů v ČR 40,9 %, v roce 2010 již 60,1 % a v roce 2019 je to 62,5 %. Bližší pohled již ukazuje na výrazné zpomalení růstu diferenciacce mezi Prahou a ostatními regiony. Poslední údaje o návštěvnosti HUZ z předcovidového období prokazovaly **rychlejší růst zahraniční návštěvnosti v některých krajích než v Praze**. To však mohlo být ovlivněno fenoménem sdílené ekonomiky a rostoucím významem Airbnb ve výkonech Prahy.
- Dlouhodobě **nejnavštěvovanějšími kraji dle preferencí domácích turistů byly Královéhradecký, Jihočeský a Jihomoravský kraj**, nejnižší návštěvnost pak vykazovaly kraje Ústecký, Plzeňský, Pardubický.
- Nejvyšší podíl zahraničních turistů měly hl. m. Praha a Karlovarský kraj, naopak na opačném konci žebříčku se nacházel Pardubický kraj a Kraj Vysočina.

²³⁴ Pozn.: Metodicky správnější je pojem "mezinárodní pohyb osob".

- Průměrná délka přenocování byla nejvyšší v Karlovarském kraji a nejnižší v Jihomoravském kraji.
- V příjezdovém cestovním ruchu byl **podíl HUZ: IUZ v posledních letech cca 76:24**, a v tom IUZ pak **placené: neplacené v poměru 2:3**. Zahraniční turisté zůstávali déle v individuálních UZ než v hromadných. V IUZ zůstali 5,5 noci, kdežto v HUZ 2,6 noci.
- **Hlavní motivací zahraničních turistů** pro návštěvu České republiky byla tradičně **Praha, historická města, památky a místa UNESCO, dále pak regionální gastro, kulturní a tradiční akce (eventy)**. Dobrý poměr kvality a ceny byl motivem pro cestu do ČR především pro Němce, Italy, Slováky a Korejce.
- Za aktivními a adrenalinovými formami cestovního ruchu přijížděli Němci, Britové, Američané, Poláci, Rakušané, Izraelci a Holanďané.
- **Lázeňství a wellness** vyhledávali především **Rusové, Rakušané a Izraelci**.
- **Rodinné vazby, přátelskost** a pohostinnost místních lidí byly důležité pro **Slováky, Rusy, Brity a Rakušany**.
- Nejčastějším důvodem návštěvy v domácím cestovním ruchu byla rekreace či dovolená a návštěva příbuzných a známých.

Tabulka 17: Vývoj poptávky CR v období 2013–2019 v tis.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019 / 2013
Příjezdový CR	Jednodenní návštěvníci	16 032	16 518	17 985	19 711	21 036	21 986	22 551	140,66
	Turisté	10 300	10 649	11 619	12 808	13 665	14 283	14 651	142,25
	Návštěvníci celkem	26 332	27 166	29 604	32 519	34 701	36 268	37 202	141,28
Domácí CR	Jednodenní návštěvníci	46 138	46 646	49 492	54 684	57 603	53 901	53 580	116,13
	Turisté	29 215	29 412	28 325	30 691	32 562	31 931	32 287	110,52
	Návštěvníci celkem	75 353	76 059	77 817	85 375	90 164	85 831	85 867	113,95
Výjezdový CR	Jednodenní návštěvníci	2 685	2 748	2 729	2 904	2 538	3 153	3 319	123,63
	Turisté	7 620	7 393	7 654	7 923	8 893	9 686	9 655	126,71
	Návštěvníci celkem	10 305	10 141	10 383	10 827	11 431	12 839	12 974	125,90

Zdroj: ČSÚ. (2021). Satelitní účet cestovního ruchu. [online]. [cit. 2021-03-01]

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

7.2.3 Trendy výjezdového cestovního ruchu ČR do roku 2019

- Výjezdový cestovní ruch ČR vzrostl v roce 2019 o 20 % oproti roku 2012 (delší cesty). Drtivá většina Čechů směřovala do Evropy (skoro 88 %), nicméně rostl význam mimoevropských destinací v Asii a Africe. Z hlediska typů dovolené sledujeme jejich diverzifikaci, vedle měst rostl zájem hlavně o aktivní a relaxační pobyty na venkově a na horách (countryside tourism) a poznávací cestovní ruch. Naopak o necelých 10 % klesal zájem Čechů o přímořské destinace.
- S růstem počtu výjezdů do zahraničí korespondují i jejich rostoucí výdaje. Např. v roce 2017 **utratili čeští turisté** na svých zahraničních cestách podle Eurostatu **přes 5,4 mld. EUR, což činilo o 8,3 % více než v roce předchozím**. Průměrné výdaje na cestu však v kontextu středoevropského regionu patřily k těm slabším. Zaostávaly za výdaji realizovanými Poláky i Slováky.
- Z hlediska podílu na trhu tvořili Češi nejvyšší podíl na trhu cestovního ruchu ve Slovenské republice, a to 30 % z hlediska počtu svých příjezdů a 33 % z hlediska počtu přenocování. V Chorvatsku tvořili Češi 5 % podílu na trhu z hlediska svých příjezdů a necelých 7 % z hlediska počtu přenocování.

- Na prvních pěti místech nejnavštěvovanějších zemí se podle ukazatele „počet příjezdů (občanů ČR) do všech typů ubytovacích zařízení“ stabilně vyskytovaly země: **Chorvatsko, Itálie, Rakousko, Slovensko, Německo.**

7.2.4 Struktura a stav nabídky

Praha

Hlavní město Praha dlouhodobě vykazovala silné postavení, kdy rostl počet hostů i přenocování v HUZ. Pandemie COVID-19 však tento setrvalý růst kriticky narušila. Praha má dominantní postavení jako primárního cíle cesty zejména u zahraničních hostů. Silná závislost Prahy na zahraničním cestovním ruchu se v době současné krize způsobené COVID-19 negativně projevila na návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení nacházejících se na jejím území. Za rok 2020 byl zaznamenán meziroční pokles v počtu příjezdů hostů o 72,9 % (propad u rezidentů 41 %, u nerezidentů 78,7 %) a počtu jejich přenocování o 73,5 % (propad u přenocování rezidentů 35,5 %, u nerezidentů 78,4 %) ²³⁵.

Cestovní ruch Hlavního města Prahy dlouhodobě profitoval z pořádání MICE akcí. Dle aktuálních odhadů společnosti Tourism Economics ²³⁶ povede v roce 2020 omezení akcí spojené s COVID-19 k propadu evropského MICE sektoru o 58 %. K plnému zotavení kongresového průmyslu podle Tourism Economics nedojde dříve než v roce 2023.

Mezi silné konkurenční výhody Prahy patří kulturně-historická hodnota města a příznivé ceny (zejména pro zahraniční turisty). Příznivé ceny však mohou znamenat i slabou stránkou CR v Praze, kdy tyto ceny lákají i skupinu návštěvníků (stag parties apod.), které snižují zážitek z města ostatním turistům a ruší místní. Tento stav otevírá dveře malé přidané hodnotě a malé kvalitě služeb a produktů, kterou se HMP dle nové Koncepce snaží naopak zvyšovat. Mezi další motivy cest do Prahy patří nákupy, zábava a noční život a v neposlední řadě i kongresový cestovní ruch. Zejména pro vzdálené trhy je Praha jediným cílem cesty v ČR. Praha je tedy jedinou destinací ČR, která je etablována na globálním / celosvětovém trhu cestovního ruchu. Praha patří mezi nejnavštěvovanější města Evropy. Mezi její hlavní konkurenty patří hlavně z geografického hlediska Vídeň, Berlín, Budapešť, Amsterdam a Mnichov.

Díky výjimečnému potenciálu a vysokému zájmu turistů se v Praze koncentruje nejsilnější i široká nabídka CR. Letiště Václava Havla Praha je nicméně pro zahraniční turisty vstupní branou nejen do Prahy samotné, ale i ostatních regionů České republiky.

V Praze je také největší koncentrace ubytovacích zařízení a kapacit (z hlediska celé ČR je zde nejvyšší podíl hotelů se 4* a 5*). Praha je také tahounem v trendu zkvalitňování ubytovací základny v ČR, zejména díky rekonstrukci a výstavbě moderních hotelových zařízení. Z výše uvedených důvodů také ale dopady pandemie COVID-19 a navazující opatření doléhají na Prahu zdaleka nejhůře z celé ČR.

Trh poskytování ubytovacích služeb v Praze v posledních letech výrazně ovlivňuje rozvoj tzv. sdílené ekonomiky. Opomineme-li Berlín, který je oproti Praze výrazně větší, tak můžeme konstatovat, že v Praze je nabídka jednotek Airbnb nejrozsáhlejší v rámci střední Evropy. Kapacita sdíleného ubytování je dnes přibližně poloviční ve srovnání s počtem lůžek evidovaných v HUZ. Největší koncentrace sdíleného ubytování je v centru města, ze kterého se rozšiřuje do dalších městských částí, které přímo či nepřímo sousedí s centrální částí Prahy. Problémy spojené s rozvojem ubytovacích platforem mají dopad na zvyšování cen nemovitostí a nájmu, přizpůsobení nabídky služeb potřebám turistů, negativní vliv na kvalitu života rezidentů, vysídlování centra města a další.

Praha a některá další střediska CR před vypuknutím pandemie COVID-19 trpěli vysokým zatížením CR a míra jejich saturace byla téměř naplněna, výběrově i překročena. Také kapacita přepravních systémů a terminálů může podvazovat další růst příjezdů do ČR (Letiště Václava Havla Praha), v současné době však vlivem pandemie COVID-19 není tato otázka aktuální. Praha je pro některé zdrojové trhy nadále vnímána také jako „party destinace“. Zábavní průmysl pro specifickou klientelu je v Praze nejrozvinutější z celé ČR (např. kluby, diskotéky, pivní tour, stag / hen parties, party lodě, casino atd. ²³⁷). Tyto specifické cílové skupiny klientů často nerespektují potřeby místních obyvatel, chovají se nedůstojně a narušují atmosféru historického jádra města i klid místních občanů. Zároveň v souvislosti s pokračováním

²³⁵ ČSÚ. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních*. [online]. [cit. 2021-03-03]. Dostupné z: [Výstupní objekt VDB \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/objekt/vdb)

²³⁶ Tourism Economics. (2020). *The Impact of Coronavirus on Europe's Convention Sector.*, [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopad-na-evropsky-mice-prumysl/>

²³⁷ Jedná se o příklady vyhledávaných aktivit, které se v budoucnu mohou vlivem nově zavedených regulací změnit, jako např. zákaz provozu pivních kol v Praze od března 2020, respektive vozítek Segway v roce 2017.

pandemie COVID-19 se tato skupina návštěvníků jeví jako riziková, jelikož může docházet k vyšší míře přenosu nemoci. Vysoká koncentrace turistů a návštěvníků v některých lokalitách historického jádra rovněž způsobuje kolizní situace, a to i z hlediska dopravy. Značná koncentrace turistických autobusů a alternativních dopravních prostředků (elektrické koloběžky, sdílená kola, rikša, turistický „vláček“, retro vyhlídková auta atd.) může vést ke kolizním situacím v běžném provozu. Místní obyvatelé se rovněž vyhýbají místům, kde je vysoká koncentrace návštěvníků. Pandemie měla překvapivě „pozitivní“ vliv na cenovou hladinu a nabídku služeb v Praze, která se snažila výrazně přizpůsobit poptávce tuzemských turistů.

Praha v obecné míře bojuje s nedostatkem parkovacích míst jak v centru, tak na příjezdových uzlech. Doprava vedená centrem města pravidelně kolabuje, mimo jiné kvůli nedostavěnému městskému okruhu a nedostačující kapacitě hlavních dopravních tahů městem. MHD je silně vytížená, chybí vlakové spojení na letiště.

Problematická je rovněž regulace kvality služeb, jako je průvodcovská služba, směnářská činnost, poskytování taxi služby vs. Uber atd. Praha, resp. magistrát i jednotlivé městské části, se snaží výše uvedené problémy dle možností řešit a aktivně spolupracují i s dalšími subjekty na státní i regionální úrovni nicméně účinné řešení těchto problémů není možné bez zákonných úprav v rámci legislativy ČR. Důležitou roli v koordinaci rozvoje CR hraje Prague City Tourism, a.s.²³⁸, organizace destinačního managementu hl. m. Prahy, jejímž posláním je péče o udržitelný rozvoj DCR i PCR v Praze. Věnuje se především poskytování profesionálních informací o nabídce CR v Praze, zprostředkování relevantních služeb stávajícím i potenciálním návštěvníkům hl. m. včetně služeb kvalifikovaných průvodců, organizaci vzdělávacích cyklů o historii a současnosti města pro odbornou i laickou veřejnost, pořádání akreditovaných rekvalifikačních a doškolovacích kurzů pro průvodce či zajištění provozu historického objektu Staroměstská radnice a pražských věží. PCT prošla zásadní změnou, Usnesením č. 37/126 ze dne 17. 5. 2018 rozhodlo Zastupitelstvo hl. m. Prahy o transformaci příspěvkové organizace na akciovou společnost. Pro tento účel byla založena nová společnost Prague City Tourism a. s.²³⁹ PCT je členem mezinárodní organizace ECM²⁴⁰, v rámci ČR působí v organizaci A.T.I.C. ČR. Aktivně kooperuje s profesními spolky CR doma i v zahraničí, s agenturou CzechTourism a Českými centry, MMR, zastupitelskými úřady MZV a zahraničními i domácími médii. V této souvislosti lze zmínit např. Memorandum „TouchPoint“, které bylo podepsáno zástupci Letiště Praha, CzechTourism a Prague City Tourism v únoru 2021. Mezi hlavní priority spolupráce pro následující tři roky platnosti společného memoranda patří podpora obnovy příjezdového cestovního ruchu po aktuální krizi a podpora pozitivního vývoje udržitelného turismu v Praze a České republice.

Tabulka 18: Příjezdy turistů do ubytovacích zařízení ve vybraných evropských městech
(řazeno sestupně dle zahraniční návštěvnosti, 2019)

City	Total	Foreign	Domestic
London	22 485 728	15 125 728	7 360 000
Amsterdam	9 208 000	7 572 000	1 636 000
Munich	8 750 922	3 915 852	4 835 070
Vienna	8 565 170	6 719 881	1 845 289
Barcelona	8 311 933	7 860 145	451 788
Prague	8 044 324	6 803 741	1 240 583
Hamburg	7 619 233	1 677 647	5 941 586
Lisbon	5 892 641	4 700 664	1 191 977
Madrid	5 798 930	5 339 364	459 566
Budapest	4 577 963	3 942 391	635 572
Brussels	3 909 806	2 968 801	941 005

²³⁸ Do r. 2015 Pražská informační služba.

²³⁹ Od 1. 7. 2020 je Prague City Tourism akciovou společností. Příspěvková organizace Pražská informační služba zanikla dne 31. 3. 2021.

²⁴⁰ European Cities Marketing.

Warsaw	3 502 487	1 257 251	2 245 236
Seville	3 121 933	1 818 152	1 303 781
Zurich	3 024 905	2 052 864	972 041
Salzburg (city)	1 909 970	1 443 647	466 323
Tallinn	1 775 678	1 515 367	260 311
Zagreb	1 454 635	1 211 316	243 319
Dubrovnik	1 444 450	1 387 359	57 091
Helsinki	1 291 910	1 245 352	46 558

Zdroj: zpracovalo MMR dle údajů TourMIS ad. informačních zdrojů

Pozn.: placené ubytování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu, metodika výpočtu ukazatele se může lišit dle toho, zda se jedná jen o hromadná ubytovací zařízení, či je započítáno i individuální ubytování

Základní infrastruktura cestovního ruchu

- V posledních letech lze sledovat **pozitivní trend zkvalitňování ubytovací základny** (byť pomalejšího charakteru), zejména v Praze a dále v nejatraktivnějších městských a lázeňských destinacích, včetně vybraných horských středisek (vyšší nároky domácích a zahraničních turistů na kvalitu).
- V roce 2019 bylo v ČR celkem 9 383 hromadných ubytovacích zařízení (dále HUZ) s kapacitou více než 210 tisíc pokojů a téměř 540 tisíc lůžek. Z hlediska kategorie HUZ je 61 % lůžek v hotelech a penzionech (z toho je 30 % v hotelech***** a****), v chatových osadách a ubytovnách 12 % lůžek, v kempech přes 6 % lůžek, v ostatních HUZ přes 21 % lůžek.
- Z hlediska geografického rozložení lůžkových kapacit HUZ (rok 2019) dominuje Praha (přes 94 tis. lůžek), následuje kraj Jihočeský (58 tis. lůžek) a Královéhradecký (51 tis. lůžek), nejméně se nachází v Pardubickém (20 tis. lůžek) a Kraji Vysočina (24 tis. lůžek). Ve srovnání **využití lůžek** v hotelech a podobných zařízeních **patří ČR s hodnotou kolem 51 % v roce 2019 k průměru mezi zeměmi EU 28**, geografická diferenciacce (např. podle krajů) signalizuje nejpříznivější situaci ve městech (zejména v Praze – s průměrem 69 %) a ve většině lázeňských středisek.
- Vliv sezónnosti snižuje využití lůžek v horských a podhorských oblastech (zejména s méně kvalitní ubytovací infrastrukturou – např. Kraj Vysočina, Ústecký a Olomoucký kraj) a podobně v destinacích letní rekreace u vody.

Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu

- K nejstaršímu „rodinnému stříbru“ našeho cestovního ruchu (kromě lázeňství a lázeňského CR) patří dlouhodobě **budování a značení pěších turistických tras** pod iniciativou a patronací Klubu českých turistů. Tato činnost, která daleko přesahuje klubový rámec Klubu českých turistů (KČT), trvá s úspěchem dodnes. KČT značí pěší turistické trasy již od roku 1889. Od konce druhé světové války pokryla síť značených tras území celé republiky.
- Trasy EuroVelo prochází všemi kraji ČR s výjimkou Královéhradeckého a Libereckého kraje. Novou trasou v síti EuroVelo, která by procházela i ČR je návrh na zařazení Stezky průmyslového dědictví na Ostravsku do sítě dálkových cyklotras EuroVelo (nejdříve v 2023). Zatímco Evropská cyklistická federace ECF koordinuje realizaci, správu a kvalitu EuroVelo tras na evropské úrovni, na národní úrovni je v ČR za koordinaci aktivit, správu a kvalitu EuroVelo tras zodpovědný národní koordinátor tras EuroVelo a člen ECF od roku 2007 - Nadace Partnerství, o.p.s. K 31. 12. 2020 je v ČR proznačeno mezinárodním logem především díky iniciativě krajů cca 85 % úseků z celkové délky 2.216 km. Od roku 2014 je povinen každý národní koordinátor / NECC uhradit roční poplatek ECF na společnou propagaci a koordinaci na evropské úrovni ve výši €1 za 1 km tras EuroVelo v dané zemi, tj. v případě ČR 2.216 € ročně. V současné době se dokončuje nová strategie EuroVelo 2030, která je zakomponována do celkové rozvojové strategie ECF 2030.
- Dalším částečně pozitivním trendem v nabídce cestovního ruchu v ČR je výstavba či rekonstrukce ski areálů a jejich infrastruktury v lyžařských střediscích v posledních 20 letech (sjezdovky, lanovky, ubytovací a gastronomická zařízení apod.). V současnosti je registrováno téměř 450 menších či významných ski areálů / lyžařských středisek, z toho je cca 350 aktivních, která se čím dál víc inspirují alpským trendem propojování existujících či rekonstruovaných ski

areálů. Základním nedostatkem při jejich hodnocení je však dlouhodobě chybějící kapacita dopravy v klidu (záchytná parkoviště zejm. v zimní sezoně) a často vysoké dopady na různé složky životního prostředí jak uvnitř areálů, tak i v širokém okolí (narušení vodního režimu, hlukové a světelné znečištění aj.).

- Po více než 25 letech samovolného vývoje turistických informačních center (dále také „TIC“) překročila Asociace turistických informačních center České republiky (A.T.I.C. ČR), jako profesní spolek, ve spolupráci s agenturou CzechTourism v roce 2013 k zásadnímu koncepčnímu kroku, a to k jednotné klasifikaci TIC v ČR. Jejím základem bylo stanovení standardu činnosti a rozsahu služeb TIC včetně jejich zařazení do kvalifikačních tříd. Systém definuje požadavky na činnost TIC z pohledu jejich lokalizace, označení, vybavení, databáze, pracovníků a zpětnovazebné funkce. Systém má formát technického certifikovaného standardu a je administrován A.T.I.C. ČR. Podle informací A.T.I.C. ČR je v současnosti u nás 473 certifikovaných TIC, z toho 362 členů A.T.I.C. ČR. V souvislosti s uvedenými procesy bude hlavním úkolem TIC zavádění nových systémů ICT a propojování vzájemných informací v síti certifikovaných TIC včetně vzdělávání pracovníků v oboru. Od roku 2018 postupně zavádí A.T.I.C. ČR jednotné sledování návštěvnosti v certifikovaných TIC vlastním SW a HW, kdy v roce 2019 navštívilo přes 9 397 275 domácích a 1 379 135 zahraničních návštěvníků TIC. Od roku 2018 je do Katalogu prací zařazeno jako nové povolání 2.10.35. „Pracovník informačního centra“. Důvodem ustanovení nového povolání „Pracovník informačního centra“ bylo odstranění jedné z překážek v rámci zvýšení konkurenceschopnosti cestovního ruchu.²⁴¹
- Důležitou roli při usměrňování turistů v chráněných územích hrají návštěvnická střediska národních parků a Domy přírody ve vybraných chráněných krajinných oblastech. Zatímco návštěvnická střediska národních parků jsou provozována správami NP, v případě Domů přírody jde o PPP projekty, kdy provozovateli jsou různé subjekty, které dodržují jednotná pravidla nastavená AOPK ČR. Jak návštěvnická střediska národních parků, tak Domy přírody mají stále i příležitostně expozice prezentující daná chráněná území.

7.3 Přehled priorit a opatření Krizového akčního plánu

Prioritní okruhy a opatření Akčního plánu	
Financování CR a podpora zvýšení poptávky po službách CR	1) Snížení sazby DPH ve službách CR 2) Podpora zvýšení poptávky po službách CR „Dovolená v ČESKU“ 3) COVID III 4) Kompenzační bonus pro OSVČ a jedno / dvou členné s.r.o. 5) Program COVID-nájemné 6) Nastavení jednotné metodiky výkladu pravidel pro ošetření veřejné podpory v CR 7) Revize nastavení Národního programu podpory CR v regionech
Integrovaný marketing destinací	8) Příprava a realizace marketingového plánu pro příjezdový CR 9) Realizace rámcové marketingové kampaně #světovéČesko na podporu DCR 10) Kampaně DMO a krajů včetně tvorby speciálních produktů CR 11) Podpora budování pozitivního vztahu rezidentů k CR (akce letiště – představení letiště občanům, přestavení fungování hotelů, programy pro školy)
Podpora zaměstnanosti	12) Proloužení a modifikace programu Antivirus
Ochrana spotřebitele a rovné podmínky podnikání	13) Zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru na odvětví CR (Lex voucher) 14) Novela zákona o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti CR.
Sběr dat a analytická práce	15) Analýza dopadů krize a vládních protikrizových opatření na CR a benchmarking s vybranými zeměmi EU, predikce vývoje a monitoring návštěvnosti
Řízení / Systém	16) Podpora a koordinace obnovení provozu služeb CR

²⁴¹ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě.

7.4 Karty indikátorů Strategie

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Umístění ČR v indexu konkurenceschopnosti CR (TTCI) do 30. místa
Typ indikátoru	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	V roce 2007 byl poprvé publikován Světovým ekonomickým fórem Index konkurenceschopnosti CR (Travel and Tourism Competitiveness Report), index je publikován jednou za dva roky. Zpráva řadí země na základě Indexu konkurenceschopnosti CR podle výkonu, kterého země dosahují v každém konkrétním sub indexu. Celkový index je tvořen třemi hlavními sub indexy: (1) regulační rámec; (2) podnikatelské prostředí a infrastruktura; (3) lidské, kulturní a přírodní zdroje. Index hodnotí komplexní prostředí pro rozvoj CR včetně oblastí, které nelze samotnou politikou CR ovlivnit, včetně např. vládní podpory CR, problematiky úpravy podnikání, problematiky zdanění, kvality infrastruktury, aj. ČR celkově drží 38. místo a je tak nejméně konkurenceschopnou zemí západní Evropy. Alarmující je 90. místo v rámci hodnocení prioritizace CR (data za rok 2019). Z pohledu Strategie bude proto prioritně sledován vývoj 6. pilíře (Prioritizace cestování a turismu)
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	Je třeba sledovat vývoj pozice ČR v rámci indexu, který má vypovídající hodnotu pro více cílů a opatření. Indikátor vypovídá o účinnosti státní politiky CR a úspěšnosti implementace Strategie.
CÍL Strategie 2021+: INDIKÁTOR MÁ VAZBU NA VŠECHNY CÍLE	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	kontextový
<i>Způsob výpočtu</i>	změna postavení ČR v rámci dílčích indikátorů i souhrnného indexu
<i>Měrná jednotka</i>	pořadí v rámci indexu
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	svět
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	2 roky
<i>Zdroj dat</i>	TTCI
<i>Garant sběru dat</i>	Světové ekonomické fórum
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	veřejná data
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2007
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	2019
<i>Optimální trend</i>	Zvýšení postavení ve vybraných dílčích indikátorech i zvýšení postavení v souhrnném indexu (celkové umístění do 30. místa)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	38. místo

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Vývoj podílu podpory CR z veřejných prostředků k daním generovaným z CR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	Podíl celkového objemu finančních prostředků vynaložených na podporu CR z veřejných prostředků (státní rozpočet, fondy EU, finanční nástroje) vůči daním generovaným CR
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	Výše podpory odvětví CR z veřejných prostředků představuje „investici“ ze strany státu a veřejné správy do rozvoje tohoto odvětví. V rámci indikátoru bude sledován dlouhodobý vývoj vynaložených veřejných prostředků na podporu CR, vývoj daní generovaných z CR, respektive vývoj výše podpory CR z veřejných prostředků ve vazbě na výkonnost odvětví. Podpora CR má dlouhodobější efekt než jeden rok, výstupy podpořených projektů nebo aktivit mohou mít dopad až s několikaletým zpožděním. Tento faktor bude v rámci monitoringu zohledněn a při interpretaci dat okomentován. Cílem indikátoru je tak sledovat dlouhodobý trend vývoje.
CÍL Strategie 2021+: Vytvořit pravidla pro efektivní a udržitelný systém řízení a podpory CR; Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	kontextový
<i>Způsob výpočtu</i>	Analýza výdajů na podporu CR od ostatních relevantních orgánů státní správy a samosprávy, podíl výdajů na podporu CR vůči daním generovaným z odvětví CR (daně z CR – TSA)
<i>Měrná jednotka</i>	Kč / %
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	ČR
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	Výdaje na podporu CR: MPO, MŽP, MZe, MPSV, MŠMT, TAČR; ČSÚ (TSA ČR)
<i>Garant sběru dat</i>	MMR
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	veřejná data
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2021
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	N/A
<i>Optimální trend</i>	Stabilita, případně růst (výsledný podíl v rozpětí 5-10 %)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A (Bude upřesněno)

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Počet destinací využívajících metodiku pro monitoring UCR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	V první fázi implementace Strategie dojde k vytvoření a otestování metodiky UCR. Následně bude sledován počet destinací, resp. DMO, které aktivně využívají metodiku pro monitoring udržitelného CR. Tzn. kolik destinací aktivně monitoruje dopady CR na životní prostředí a kvalitu života místních obyvatel. (mají nastavený systém monitoringu, indikátory, v pravidelných intervalech vyhodnocují, závěry předávají územně „nadřazeným DMO“, navrhuji zavedení / zavádějí nápravná opatření.
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	Dopady CR na životní prostředí a kvalitu života místních obyvatel zatím nejsou plošně monitorovány ani vyhodnocovány. Nelze tak předcházet nebo včas řešit případné negativní dopady rozvoje cestovního ruchu na dané území. Dojde k vytvoření Metodiky pro hodnocení dopadů CR na životní prostředí a kvalitu života místních obyvatel, aby byl zajištěn srovnatelný přístup k monitorování dopadů CR na území a zároveň, aby bylo možné na základě výsledků efektivně nastavit motivační a finanční nástroje pro zmírnění / prevenci možných negativních dopadů CR na životní prostředí a kvalitu života místních obyvatel.
CÍL Strategie 2021+: Udržet a rozvíjet inovativní, kvalitní, bezpečnou a dopravně dostupnou nabídku CR respektující potřeby místních obyvatel i nároky na ochranu kulturního a přírodního dědictví; Postavit konkurenceschopnost na vysoké kvalitě služeb a zážitcích a na vysoké přidané hodnotě; Vnímat CR jako významný nástroj rozvoje a využití potenciálu regionů	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	výstupu
<i>Způsob výpočtu</i>	Počet DMO / destinací CR, které aktivně využívají metodiku / změna počtu
<i>Měrná jednotka</i>	Počet destinací
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	LO / TO / kraj
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	DMO (LO, TO, krajské)
<i>Garant sběru dat</i>	CzT / MMR
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	Výzkum – bude upřesněno, případně propojit s požadavky Kategorizace v rámci ostrého provozu
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2024/2025
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	N/A
<i>Optimální trend</i>	Růst (cílová hodnota – alespoň 80 % certifikovaných DMO má nastavený systém monitoringu a vyhodnocení dopadů CR na svém území)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Vývoj hrubé přidané hodnoty CR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie

<i>Definice indikátoru</i>	Vývoj hrubé přidané hodnoty v odvětví CR.
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	ČR Usiluje o rozvoj kvality služeb a orientaci na služby s vysokou přidanou hodnotou. HPH představuje nově vytvořenou hodnotu, která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách. V rámci plnění indikátoru bude sledován trend vývoje HPH. S ohledem na dopady pandemie je nutné v první fázi implementace usilovat o návrat k předcovidové výkonnosti CR. Proto je pro období 2021-2025 stanovena jako cílová hodnota průměrná výše HPH za roky 2015-2019). Pro další období implementace bude nastavena nová hodnota na základě střednědobého hodnocení Strategie.
CÍL Strategie 2021+: Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19; Postavit konkurenceschopnost na vysoké kvalitě služeb a zážitcích a na vysoké přidané hodnotě; Nastavit stabilní a přívětivé prostředí pro podnikání v CR	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	kontextový
<i>Způsob výpočtu</i>	Statistické šetření ČSÚ (součást TSA)
<i>Měrná jednotka</i>	Kč / %
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	ČR
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	ČSÚ
<i>Garant sběru dat</i>	ČSÚ
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	veřejná data
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2019
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	2019
<i>Optimální trend</i>	Růst; pro období 2021-2025 je cílovou hodnotou 127 mld. Kč (průměr HPH CR za roky 2015-2019)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	143 mld. Kč

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Změna vnímání ČR včetně brandingu ČR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	Sleduje se vývoj vnímání ČR u zahraničních návštěvníků, povědomí o nabídce ČR jako destinace CR (asociace spojené s ČR) i postavení značky ČR. Empirický výzkum
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	ČR je dosud vnímána jako „východní destinace“. I z důvodu „zkreslených“ asociací o ČR (Praha, pivo, levné ceny atd.) zahraniční návštěvníci tráví v CR pouze jednu až dvě noci, současně dovolenou tráví v relativně přetížených lokalitách. Vzhledem k jejich krátkému pobytu a asociacím není moc prostoru je přimět i k návštěvě ostatních regionů ČR. Asociace a vnímání značky ČR určuje i cílovou skupinu návštěvníků. Cílem indikátoru je v návaznosti na komunikační kampaně sledovat změnu vnímání ČR, respektive asociací o ČR u zahraničních návštěvníků i změnu postavení značky ČR. Indikátor bude sledován prostřednictvím výzkumů cílových skupin v rámci monitoringu návštěvnosti, postavení ČR v rámci Anholt Nation brands index, případně dalších indikátorů.
CÍL Strategie 2021+: Rozvinout integrovaný systém marketingové komunikace; Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu; Vytvořit pozitivní image CR jako významného odvětví národního hospodářství	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	dopadu
<i>Způsob výpočtu</i>	Empirické šetření – sleduje se změna ve vnímání
<i>Měrná jednotka</i>	N/A
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	N/A (Dle parametrů vstupní analýzy)
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	3 roky
<i>Zdroj dat</i>	Výzkum
<i>Garant sběru dat</i>	CzT
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	Bude upřesněno
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2021
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	N/A
<i>Optimální trend</i>	Zlepšení povědomí o ČR a její nabídce jako destinace CR u zahraničních návštěvníků a zlepšení postavení značky ČR
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Vývoj počtu příjezdů a přenocování v ČR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	Sleduje se vývoj počtu hostů a jejich přenocování v HUZ (změna vývoje návštěvnosti ČR pokles / růst).
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	ČR si mezi lety 2012-2019 udržovala rostoucí trend v příjezdech i přenocování návštěvníků v HUZ. Tento trend byl přerušen v roce 2020 z důvodu dopadů pandemie COVID-19, kdy bylo celosvětové cestování ochromeno protiepidemickými opatřeními jednotlivých zemí. Vzhledem k pandemii COVID-19 bude cílovou hodnotou pro první fázi implementace Strategie CR dosažení průměrné návštěvnosti za roky 2015-2019. Střednědobým cílem tohoto indikátoru pak bude opět rostoucí trend.
CÍL Strategie 2021+: Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19; Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	kontextový
<i>Způsob výpočtu</i>	Statistické šetření ČSÚ Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních
<i>Měrná jednotka</i>	příjezdy a přenocování návštěvníků HUZ
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	ČR
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	ČSÚ
<i>Garant sběru dat</i>	ČSÚ
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	veřejná data
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2021
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	2020
<i>Optimální trend</i>	Růst; pro období 2021-2025 je cílovou hodnotou 19,8 mil. počtu hostů a 52,5 mil. přenocování (průměr za roky 2015-2019)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A

<i>Kód indikátoru</i>	
<i>Název indikátoru</i>	Vývoj rozproštění návštěvnosti
<i>Typ indikátoru</i>	Indikátor Strategie
<i>Definice indikátoru</i>	Pro udržitelný rozvoj CR je nutné sledovat i rozproštění návštěvnosti v rámci ČR, respektive mezi jednotlivé kraje. Bude sledována celkový počet návštěvníků a celkový počet přenocování (ČSÚ návštěvnost HUZ, případně využití GSM dat).
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	Z pohledu výkonnosti CR byla dlouhodobě nejvýznamnější destinací Praha, která zaujímala 36 % všech návštěvníků HUZ a 32 % všech přenocování návštěvníků v HUZ (nepoměr Prahy je ještě zřejmější v případě zahraničních návštěvníků, kdy Praha představuje 62 % zahraničních návštěvníků HUZ a 60 % přenocování zahraničních návštěvníků v HUZ). V důsledku pandemie COVID-19 se Praha spolu s krajskými městy stala nejhroženějšími destinacemi, především díky extrémnímu propadu příjezdového CR a také nemožnosti realizace MICE. Pandemie prokázala, že Praha a velká česká města jsou citlivé na vnější vlivy, včetně epidemické krize jejich relativně úzké zaměření na cílové skupiny je během pandemie fatální. Pro zajištění udržitelnosti těchto destinací je třeba zvrátit dlouhodobý trend rozprostit návštěvnost Čechů i do Prahy a velkých měst, následně po restartu příjezdového CR "odklonit" částečně návštěvníky ze zahraničí do regionů ČR mimo Prahu.
CÍL Strategie 2021+: Rovnoměrněji rozprostit návštěvnost / zvýšit výkonnost CR v regionech v ČR; Vnímat CR jako významný nástroj rozvoje a využití potenciálu regionů; Rozvinout integrovaný systém marketingové komunikace	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	dopadu
<i>Způsob výpočtu</i>	Změna ve vývoji rozproštění návštěvnosti (počet hostů a přenocování v Praze a regionech)
<i>Měrná jednotka</i>	příjezdy a přenocování návštěvníků HUZ, případně využití GSM dat
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	KRAJ
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	ČSÚ
<i>Garant sběru dat</i>	ČSÚ
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	v rámci aktivit ČSÚ, případně částka za realizaci výzkumu na GSM data
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2021
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	2020
<i>Optimální trend</i>	Indikátor pomáhá sledovat vývoj rozproštění návštěvnosti ČR mezi Prahou a ostatními kraji. Dominantní postavení Prahy v rámci příjezdového cestovního ruchu nelze a ani není efektivní zvrátit. Z dlouhodobého pohledu je vhodné podpořit výjezdy návštěvníků ubytovaných v Praze do regionů, respektive realizaci opakovaných návštěv v regionech. Nelze stanovit cílovou hodnotu. Pandemie prokázala naprostou závislost Prahy na příjezdovém CR, což jí zároveň činí velmi zranitelnou v případě globálních událostí, které ovlivňují mezinárodní CR. Cílem je i proto zvýšit počet tuzemských hostů a přenocování v Praze a krajských

	městech a zároveň zvýšit počet zahraničních hostů a přenocování v ostatních regionech ČR mimo Prahu. Bude případně upraveno na základě střednědobého hodnocení Strategie.
ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)	2019
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ počet hostů v HUZ v ČR 21 998 366 a v Praze 8 044 324 (36,57%) ▪ počet přenocování v HUZ v ČR 57 024 767 nocí a v Praze 18 479 653 nocí (32,41%)
	2020
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ počet hostů v HUZ v ČR 10 836 444 a v Praze 2 182 443 (20,14%) ▪ počet přenocování v HUZ v ČR 31 382 494 a v Praze 4 903 295 (15,62 %) <p>V Praze bylo mezi lety 2016-2019 průměrně ubytováno cca 11 % rezidentů, kteří realizovali průměrně cca 7 % přenocování.</p>

Zdroj: ČSÚ (on-line) (data ke dni 2. 6. 2021)

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Změna ve vnímání významu CR veřejností
Typ indikátoru	Indikátor Strategie

Definice indikátoru	Sleduje se vývoj veřejného mínění o významu a dopadech CR jak na kvalitu života obyvatel, tak na hospodářství ČR. Empirický výzkum
Význam a důvod sledování indikátoru	<p>Veřejné mínění o CR, resp. o jeho dopadech a významu pro národní hospodářství i regionální rozvoj je silně ovlivněno nedostatkem informací, neznalostí faktů a také dílčími mediálními kauzami, které jsou prezentovány bez kontextu a mají často charakter senzace. V obecné míře není veřejné mínění k oblasti CR systematicky sledováno, ani s ním není pracováno. Pandemie COVID-19 sice CR dostala do ohniska zájmu celostátních médií, nicméně primárně ve spojení s omezením provozu služeb CR a pouze v určitých časových intervalech.</p> <p>Indikátor bude sledovat vývoj veřejného mínění v kontextu plánovaných opatření pro zlepšení vnímání odvětví širokou veřejností. Bude implikovat efektivitu aktivit na podporu tvorby pozitivní image odvětví a vztahu místních obyvatel k CR, míru znalosti problematiky u laické veřejnosti, do jisté míry bude implikovat i míru prioritizace CR ze strany státu. Je nutné nejprve provést plošnou vstupní analýzu, aby bylo možné sledovat vývoj.</p>
CÍL Strategie 2021+: Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu; Vytvořit systém sdílení a komplementarity dat a zvýšit informovanost o CR mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem Vytvořit pozitivní image CR jako významného odvětví národního hospodářství	
Typ území	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
Typ indikátoru	kontextový
Způsob výpočtu	Empirické šetření – sleduje se změna ve vnímání
Měrná jednotka	N/A

Územní jednotka sledování indikátoru	obce, respektive oblastní / lokální destinace
MONITORING INDIKÁTORU	
Frekvence monitoringu	3 roky
Zdroj dat	Výzkum
Garant sběru dat	MMR / CzT ve spolupráci s DMO a akademickým sektorem
Odhad nákladů na sběr dat	Bude upřesněno
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
Počáteční rok monitoringu	2025
Poslední dostupný rok monitoringu	N/A
Optimální trend	Zlepšení veřejného mínění o CR a jeho přínosech pro národní hospodářství i pro kvalitu života místních občanů
ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)	N/A

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Vývoj zaměstnanosti v CR (počet pracovníků a sebezaměstnaných v CR)
Typ indikátoru	Indikátor Strategie

Definice indikátoru	Indikátor sleduje vývoj počtu pracovníků a sebezaměstnaných v odvětví CR.
Význam a důvod sledování indikátoru	Obdobně jako ostatní odvětví národního hospodářství se i CR do vypuknutí pandemie COVID-19 se potýkal s nedostatkem pracovníků. V důsledku pandemie však ve střednědobém horizontu hrozí ztráta více než 111 tis. pracovních míst ve službách CR. Zároveň reálně hrozí, že absolventi učebních oborů gastronomie a pohostinství budou mít na trhu práce ztížené podmínky pro uplatnění. Naopak pro restart odvětví může být nedostatek kvalifikovaných pracovníků představovat bariéru rozvoje. Sledovat zaměstnanost je nutné i z hlediska měření přínosů pro národní hospodářství.
CÍL Strategie 2021+: Podpořit restart cestovního ruchu v návaznosti na pandemii COVID-19; Podpořit CR jako stabilního a atraktivního zaměstnavatele	
Typ území	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
Typ indikátoru	kontextový
Způsob výpočtu	Statistické šetření ČSÚ (TSA Modul zaměstnanosti)
Měrná jednotka	počet pracovníků a sebezaměstnaných v CR
Územní jednotka sledování indikátoru	ČR
MONITORING INDIKÁTORU	
Frekvence monitoringu	ročně (cca 14měsíční zpoždění)
Zdroj dat	TSA Modul zaměstnanosti tabulka MZ T10 Souhrnné ukazatele zaměstnanosti v národním hospodářství a cestovním ruchu v ČR

<i>Garant sběru dat</i>	ČSÚ
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	v rámci zpracování TSA
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2003
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	2019
<i>Optimální trend</i>	Rostoucí (v návaznosti na dopady pandemie COVID-19 minimálně udržení hodnot jako v roce 2019)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	počet pracovníků v CR celkem v roce 2019 239 649 (změna 2019/2003 100,80 %) (sebezaměstnaných 41 068 (změna 2019/2003 75,06 %) / zaměstnanců 198 581 (změna 2019/2003 108,49 %))

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Počet realizovaných opatření v oblasti CR zahrnutých do RIS
Typ indikátoru	Indikátor Strategie

Definice indikátoru	Počet realizovaných opatření v oblasti rozvoje CR / s vazbou na podporu CR zahrnutých do RIS na krajské úrovni.
Význam a důvod sledování indikátoru	Ve vazbě na transformaci národního hospodářství, ekonomiku 4.0, digitalizaci a inovaci představuje CR příležitost pro rozvoj podnikatelských příležitostí. Indikátor sleduje počet implementovaných opatření v oblasti CR, které byly podpořeny z veřejných prostředků v rámci implementace RIS.

CÍL Strategie 2021+: Nastavit stabilní a přívětivé prostředí pro podnikání v CR

<i>Typ území</i>	ČR
------------------	----

SPECIFIKACE INDIKÁTORU

<i>Typ indikátoru</i>	kontextový
<i>Způsob výpočtu</i>	Analýza krajských RIS (počet opatření zaměřených na podporu CR / s vazbou na podporu CR zahrnutých v krajských RIS)
<i>Měrná jednotka</i>	počet opatření na podporu CR v krajských RIS / výše poskytnuté podpory v Kč
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	kraje

MONITORING INDIKÁTORU

<i>Frekvence monitoringu</i>	2025 a 2030
<i>Zdroj dat</i>	krajští koordinátoři RIS
<i>Garant sběru dat</i>	MMR
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	veřejná data

POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU

<i>Počáteční rok monitoringu</i>	N/A
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	N/A
<i>Optimální trend</i>	Stabilita, případně růst (ideálně, aby každý kraj měl v RIS zahrnuté opatření pro oblast CR, případně opatření s vazbou na podporu CR)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A

Kód indikátoru	
Název indikátoru	Vývoj objemu investic na podporu realizace statistických šetření a do oblasti vědy, výzkumu a vývoje v CR
Typ indikátoru	Indikátor Strategie

<i>Definice indikátoru</i>	Sleduje se objem investic na podporu realizace statistických šetření a do oblasti vědy, výzkumu a vývoje v CR. A to jak z veřejných zdrojů (národní dotace, fondů EU, TAČR), tak ze soukromých (výše spoluúčasti podnikatelů, vědeckých institucí atd.).
<i>Význam a důvod sledování indikátoru</i>	Dosud neexistuje alokace pro vědu, výzkum a vývoj v oblasti CR a dílčí projekty soutěží v konkurenci s jinými odvětvími, proto není ani objem prostředků, které ročně jdou na podporu této oblasti monitorován. Bez výzkumné činnosti není možné dostatečně reagovat na nové trendy. Indikátor implikuje jednak absorpční kapacitu, zároveň kvalitu projektů a prioritizaci výzkumu v této oblasti ze strany státu.
CÍL Strategie 2021+: Stabilizovat a rozvinout integrovaný systém monitoringu CR postavený na relevantních datech a informacích; Podpořit rozvoj orientovaného a aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti CR; Zasadit udržitelný cestovní ruch jako jeden z pilířů hospodářské politiky a jako dlouhodobou prioritu státu	
<i>Typ území</i>	ČR
SPECIFIKACE INDIKÁTORU	
<i>Typ indikátoru</i>	Výsledkový, dopadový
<i>Způsob výpočtu</i>	N/A
<i>Měrná jednotka</i>	Kč
<i>Územní jednotka sledování indikátoru</i>	ČR
MONITORING INDIKÁTORU	
<i>Frekvence monitoringu</i>	1 rok
<i>Zdroj dat</i>	MMR / TAČR / ŘO OP TAK a JAK
<i>Garant sběru dat</i>	MMR
<i>Odhad nákladů na sběr dat</i>	V rámci běžné agendy
POČÁTEČNÍ A CÍLOVÝ STAV INDIKÁTORU	
<i>Počáteční rok monitoringu</i>	2022
<i>Poslední dostupný rok monitoringu</i>	N/A
<i>Optimální trend</i>	Zabezpečení alokace na realizaci výzkumů v CR ve výši min. 2-5 % z objemu investic na podporu CR (cca 20 mil. Kč/ročně) na zajištění TSA, Trackingu domácího a příjezdového CR, výzkumu zaměřeného na rezidenty a realizaci dalších ad hoc šetření v oblasti CR)
<i>ČR – vstupní hodnota (dostupné údaje)</i>	N/A

7.5 Slovník zkratk a pojmů

3K	Akronym kooperace, koordinace, komunikace
ACK ČR	Asociace cestovních kanceláří České republiky
AHR ČR	Asociace hotelů a restaurací České republiky
ALDR	Asociace lanové dopravy
AOCR	Asociace organizací cestovního ruchu
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AP	Akční plán
A. T. I. C. ČR	Asociace turistických informačních center České republiky
ARZ	Asociace regionálních značek
BI	Business Intelligence
CA / CK	Cestovní agentura / cestovní kancelář
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj (z anglického Community-led Local Development)
COSME	Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků
COT	Celý o turismu (COT group, s.r.o.)
CR	Cestovní ruch
CzT	Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism
ČČK	Český červený kříž
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
ČSKS	Český systém kvality služeb
ČSÚ	Český statistický úřad
ČUCR	Česká unie cestovního ruchu
DCR	Domácí cestovní ruch
DMO	Organizace destinačního managementu
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EDEN	European Destination of Excellence (Evropská destinace nejvyšší kvality)
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund)
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy (programové období 2014-2020)
ETOP	Environment Threat and Oportunity Profile
EU	Evropská unie
EUR	Měna eurozóny, symbol €
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
HDP	Hrubý domácí produkt
HK ČR	Hospodářská komora
HMP	Hlavní město Praha
HS ČR	Horská služba České republiky o. p. s.
HUZ	Hromadné ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICCA	International Congress and Convention Association
ICT	Informační a komunikační technologie
IPR	Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrovaná územní investice
IUZ	Individuální ubytovací zařízení
IZS	Integrovaný záchranný systém
KČT	Klub českých turistů

KRV	Koncepce rozvoje venkova
KzN	Webový portál kudyznudy.cz
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MICE	Akronym označující kongresový a incentivní cestovní ruch (meetings, incentives, conferences / congress / convention, events)
MIS	Marketingový informační systém
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MTZ HS ČR	Program na podporu Materiálně technické základny HS ČR
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NERV	Národní ekonomická rada vlády
NFC	Near Field Communication
NIB	Nordická investiční banka
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NNO	Nestátní nezisková organizace / nevládní nezisková organizace
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní památka
NPPCRR	Národní program podpory cestovního ruchu v regionech
NPR	Národní přírodní rezervace
NPÚ	Národní památkový ústav
NRF	Národní rozvojový fond
OCR	Odbor cestovního ruchu při MMR
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORP	Odbor regionální politiky při MMR
OP	Operační program
OP D	Operační program Doprava
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP PS	Operační programy přeshraniční spolupráce (Interreg)
OP ST	Operační program Spravedlivá transformace
OP TAK	Operační program Technologie a konkurenceschopnost
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP Z+	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PCR	Příjezdový cestovní ruch
PESTLE	Politická-Ekonomická-Sociální-Technologická-Legislativní-Ekologická analýza
PO	Prioritní okruh
PPP projekty	Public Private Partnership
PR	Public Relations
PROPED	Projekty ekonomické diplomacie při MZV
PS	Pracovní skupina

RAK	Rada Asociace krajů ČR
RIS3 strategie	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci
RRF	Recovery and Resilience Facility
RUD	Rozpočtové určení daní
RVP	Rámcový vzdělávací program
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFKMG	Státní fond kinematografie
SLL	Svaz léčebných lázní ČR
SLM	Sdružení lázeňských míst ČR
SMO ČR	Svaz měst a obcí České republiky
SOCR	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFPI	Státní fond podpory investic
SP SZP	Strategický plán společné zemědělské politiky
SRR	Strategie regionálního rozvoje
STO ČR	Sdružení turistických oblastí České republiky
Strategie (CR)	Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030
SWOT	Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats (analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb)
TAČR	Technologická agentura České republiky
TIC	Turistické informační centrum
TSA	Tourism Satellite Account (Satelitní účet cestovního ruchu)
TTCI	Travel and Tourism Competitiveness Index
TTD	Travel Trade Day
TTG	Travel Trade Gazette
UCR	Udržitelný cestovní ruch
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
UNEP	United Nations Environment Programme (Program OSN pro životní prostředí)
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu
USP	Unique Selling Proposition
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚV ČR – KLP	Úřad vlády České republiky – Kabinet pro lidská práva
V4	Skupina států Visegrádské čtyřky (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko)
VZS	Vodní záchranná služba
WTTC	World Travel & Tourism Council
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

7.6 Nejvýznamnější profesní spolky v ČR

Česká unie cestovního ruchu (dříve Fórum cestovního ruchu) (<https://ceskauniecr.cz/>)

- Největší nezávislé profesní sdružení pro koordinaci a prezentaci zájmů podnikatelů v cestovním ruchu, a to jak směrem do odvětví, tak vně.

Asociace cestovních kanceláří ČR (www.ackcr.cz)

- Dobrovolné sdružení subjektů domácího i zahraničního cestovního ruchu oprávněných k činnosti na území ČR.

Asociace českých cestovních kanceláří a agentur (www.accka.cz)

- České profesní sdružení subjektů cestovního ruchu, které sdružuje primárně české cestovní kanceláře a agentury, ale přidruženými členy AČCKA se mohou stát i zahraniční CK, hotely, centrály cestovního ruchu, školy a komerční firmy nabízející služby cestovním kancelářím, kterými jsou např. pojišťovny, dopravci apod.

Asociace kempů a chatových osad ČR (www.camp-cr.cz)

- Dobrovolné sdružení provozovatelů kempů a chatových osad. Provádí kategorizaci, která je garantována státem jako oficiální systém zařizování kempů a chatových osad do tříd dle vybavenosti a spektra nabízených služeb.

Asociace průvodců ČR (www.asociacepruvodcu.cz)

- Občanské sdružení průvodců v oblasti cestovního ruchu. Členy asociace jsou kvalifikovaní průvodci doprovázející zájezdy cizích i domácích turistů u nás, zahraniční zájezdy, místní odborní průvodci, ale i průvodci v památkových objektech naší země.

Český spolek horských průvodců (www.horskypruvodce.cz/)

- Jediná národní organizace sjednocující kvalifikované horské průvodce. Jediný národní nositel licence „Mezinárodní horský průvodce UIMLA“ (UIMLA – International mountain leader).

Sdružení průvodců (sdruzenipruvodcupraha.cz/)

- Sdružuje především profesionální kvalifikované průvodce, pro něž je tato činnost hlavním zdrojem příjmů

Asociace turistických informačních center ČR (www.aticcr.cz)

- Samostatné, dobrovolné, nezávislé profesní sdružení hájící zájmy turistických informačních center.

Svaz léčebných lázní ČR (www.lecebnelazne.cz/)

- V současnosti SLL sdružuje na čtyři desítky léčebných lázní, které tvoří více než dvě třetiny všech lázeňských lůžek v zemi, a které představují 95 % veškeré lázeňské léčby hrazené z veřejného zdravotního pojištění.

Svaz venkovské turistiky a agroturistiky (www.svazvta.cz/)

- Dobrovolná organizace, která sdružuje podnikatelské subjekty podnikající v cestovním ruchu se zaměřením na venkovskou turistiku a ostatní příznivce rozvoje venkovské turistiky.

Asociace lanové dopravy (<https://www.aldr.cz/>)

- Nezávislá, nepolitická, samostatná a nedotovaná organizace, která profesionálně sdružuje provozovatele lanové dopravy, podnikatele na horách a některé horské městské a obecní úřady.

Asociace bazénů a saun ČR (www.abascr.cz)

- Asociace sdružuje provozovatele bazénů, koupališť, saun, wellness a dalších regeneračních zařízení, která provozují mokrou zónu a další procedury jako jsou masáže, solárium, vodoléčba aj.

Asociace kuchařů a cukrářů ČR (www.akc.cz)

- Dobrovolná nepolitická organizace, která v současné době sdružuje v osmi regionálních pobočkách přes 800 kuchařů a cukrářů z celé České republiky.

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR (<http://www.socr.cz/>)

- Zaměstnavatelský svaz a vrcholný reprezentant obchodu, cestovního ruchu a služeb.

Asociace dětské rekreace (<https://www.adrek.cz/>)

- Asociace, která sdružuje pořadatele dětských táborů, škol v přírodě, kroužků, školních výletů a exkurzí, soustředění a dalších druhů dětské rekreace. Zastupuje provozovatele areálů sloužících ve velké míře dětské rekreaci.

Asociace horských středisek (<https://www.ahscr.cz/>)

- Sdružuje provozovatele horských středisek a další organizace podílející se na turistickém ruchu na horách

Asociace hotelů a restaurací ČR (<https://www.ahrcr.cz/>)

- Sdružuje majitele a provozovatele hotelů, penzionů, restaurací, odborných škol, ale i partnerů nabízejících produkty pro ubytovací či restaurační provozy.

Česká aliance profesionálních kongresových organizátorů (<http://ca-pco.cz/>)

- Předmětem činnosti CAPCO je šíření povědomí o širší společenské potřebě a ekonomické prospěšnosti těchto setkání, zvýšení veřejného zájmu a státní zainteresovanosti na činnosti profesionálních kongresových organizátorů.

Asociace krajů ČR (<http://www.asociacekraju.cz/>)

- Zájmové sdružení právnických osob, jehož hlavním cílem je hájit a prosazovat společné zájmy a práva krajů. Záležitosti ČR řeší Komise Rady AKČR pro cestovní ruch.

Svaz měst a obcí ČR (<https://www.smocr.cz/>)

- Nepolitická a dobrovolná organizace sdružující města a obce. Svaz je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci.

Sdružení místních samospráv ČR (<https://www.smscr.cz/>)

- Nevládní apolitická organizace s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. SMS ČR je silným partnerem vlády, parlamentu i krajů v ČR.

Sdružení lázeňských míst ČR (<http://www.spas.cz/>)

- Dobrovolná zájmová nestranická a nevládní organizací lázeňských měst a obcí v ČR, na jejichž území se nacházejí lázeňská zařízení a mají schválený statut lázní.

Národní síť Místních akčních skupin ČR (<http://nsmascr.cz/>)

- Společenství sdružující organizačně samostatné právnické osoby – místní akční skupiny – pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje – metody LEADER ve prospěch venkova na území České republiky.

Asociace organizací cestovního ruchu (www.asociaceocr.cz)

- Asociace krajských organizací cestovního ruchu a krajských organizací destinačního managementu.

Sdružení turistických oblastí ČR (<https://turistickeoblasti.cz/>)

- Nepolitické, odborné nezávislé, otevřené a dobrovolné zájmové sdružení právnických osob. Přidruženými členy se mohou stát i osoby fyzické.

Klub českých turistů (www.kct.cz/)

- Sdružuje zájemce o turistiku a pobyt v přírodě, pořádá turistické akce pro členy i veřejnost, značí turistické trasy všech typů.

Partnerství, o.p.s. (<http://www.partnerstvi-ops.cz/>)

- Obecně prospěšná společnost Partnerství poskytuje a zprostředkovává informace a služby pro trvale udržitelný rozvoj komunit a obcí. A také pro jejich partnery z neziskového nebo podnikatelského sektoru i státní správy, případně pro sdružení těchto partnerů.

Nadace Partnerství (<https://www.nadacepartnerstvi.cz/>)

- Podporuje komunity a organizace po celé zemi. Lidem pomáhá pečovat o životní prostředí díky grantům, odborným službám i inspiraci.

Česká mountainbiková asociace (<https://cemba.eu/>)

- Nezisková organizace, která sdružuje vyznavače jízdy na horských kolech všech výkonnostních skupin a disciplín (dále jen terénní cyklisty).

Asociace golfových hřišť ČR (<http://amgh.cz/>)

- Členem Asociace může být fyzická osoba starší 18 let nebo právnická osoba, která je vlastníkem nebo provozovatelem devíti či více jamkového golfového hřiště odpovídajícího normě USGA pro úpravu všech hendikepů, která souhlasí a jedná v souladu se Stanovami AGH.

7.7 Přehled zpracovatelů

Zpracovatelem Strategie je MMR (Odbor cestovního ruchu).

Na zpracování analýzy a analytické části se podíleli: Ing. Andrea Holešinská, Ph.D., Ing. Kateřina Chaloupková, Ing. Liběna Jarolímková, Ph.D., Ing. Jitka Mattyašovská, Ing. Markéta Novotná, Ph.D., Ing. Lucie Plzáková, Ph.D., Ing. Petr Studnička, Ph.D., Ing. Martin Šauer, Ph.D., Ing. Šárka Tittelbachová, Ph.D., doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc., doc. RNDr. Jiří Vystoupil, CSc.

Přehled členů Pracovní skupiny pro CR NM a Kolegia

Tabulka 19: Přehled členů PS pro CR NM a Kolegia CR

PS pro CR NM	Kolegium CR
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
ČCCR – CzechTourism	ČCCR – CzechTourism
Poslanecká sněmovna ČR	Komise RAK ČR pro CR
Senát ČR	Komise pro CR SMO ČR
Ministerstvo kultury ČR	ČUCR
Ministerstvo zahraničních věcí ČR	SOCR
Ministerstvo životního prostředí	Letiště Praha
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Podvýbor pro CR PSP ČR
Ministerstvo financí	
Ministerstvo dopravy	
Ministerstvo zemědělství	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	
Národní památkový ústav	
Komise pro cestovní ruch Rady Asociace krajů ČR	
Komise pro cestovní ruch Svazu měst a obcí	
Svaz obchodu a cestovního ruchu	
ČUCR	
Hl. m. Praha	
Prague City Tourism	
Klub českých turistů	
Sdružení historických sídel Čech Moravy a Slezska	
Sdružení České dědictví UNESCO	
Asociace organizací cestovního ruchu	
Společnost vědeckých expertů CR	
Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy	

8 Seznam tabulek, grafů a obrázků

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled uživatelů Strategie CR	10
Tabulka 2: Závěry prioritizace SWOT analýzy	15
Tabulka 3: Vývoj mezinárodních příjezdů dle regionů (srovnání 2020/2019 v %)	21
Tabulka 4: Vývoj HDP CR	23
Tabulka 5: Návštěvnost turistických cílů 2019 – top 10	33
Tabulka 6: Přehled garantů a realizátorů implementujících opatření Strategie	88
Tabulka 7: Přehled územní dimenze CR.....	90
Tabulka 8: Harmonogram zpracování Strategie CR	91
Tabulka 9: Harmonogram zpracování Akčních plánů a vyhodnocení Strategie CR	91
Tabulka 10: Přehled možných zdrojů financování Strategie CR.....	92
Tabulka 11: Indikativní finanční rámec implementace Strategie CR 2021-2030 z rozpočtu MMR (na jeden rok).....	94
Tabulka 12: Indikativní alokace agentury CzechTourism na rok.....	97
Tabulka 13: Příklady komunikačního mixu Strategie CR	98
Tabulka 14: Matice rizik.....	99
Tabulka 15: SWOT analýza CR	102
Tabulka 16: Zahraniční cestovní ruch ČR v rámci platební bilance ČNB: top země	106
Tabulka 17: Vývoj poptávky CR v období 2013–2019 v tis.	107
Tabulka 18: Příjezdy turistů do ubytovacích zařízení ve vybraných evropských městech	109
Tabulka 19: Přehled členů PS pro CR NM a Kolegia CR	128

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu přenocování v HUZ	19
Graf 2: Vývoj počtu hostů v HUZ	19
Graf 3: Vývoj mezinárodních příjezdů dle měsíců v % (srovnání 2020/2019)	20
Graf 4: Mezinárodní příjezdy dle měsíců (srovnání 2020/2019 v tis.).....	21
Graf 5: Domácí a zahraniční turisté ve vybraných zemích Evropy za rok 2019 (HUZ).....	22
Graf 6: Srovnání podílu CR na HDP v okolních zemích za rok 2015 (v %)	23
Graf 7: Podíl CR na výkonech vybraných odvětví národního hospodářství v % (rok 2019)	24
Graf 8: Vývoj počtu cestujících v letech 2018-2020 na 3 největších letištích v ČR	28

8.3 Seznam obrázků

Obrázek 1: Přehled certifikovaných DMO k 9. 3. 2021	44
Obrázek 2: Schéma systému řízení CR	84

9 Seznam literatury

- CzechTourism (2018). Doporučený metodický postup tvorby strategických dokumentů v turismu. Český systém kvality služeb [online]. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <http://organizace.csks.cz/filemanager/files/13250.pdf>
- eMetodika přípravy veřejných strategií 2019. [online]. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/emetodika-pripravy-verejnych-strategii>
- European Commission. (2018). Logistics and multimodal transport. [online]. [cit. 2019-05-25] Dostupné z: https://ec.europa.eu/transport/themes/logistics/events/2018-year-multimodality-travel-information-planning-and-ticketing_en.
- Holešinská, A. (2019). Česká podoba konsolidace DMO. In Klímová, V., Žítek, V. XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-9268-6. (v tisku)
- Holešinská, A., Šauer, M., Bobková, M. (2016). Socio-cultural aspects of cooperation in a tourist destination (the case of the Czech Republic). ATLAS Annual Conference 2016, Canterbury, United Kingdom. DOI: 10.13140/RG.2.2.19984.05127/1.
- Programové prohlášení vlády (červen 2018), Kapitola Cestovní ruch, str. 35. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/Programove-prohlaseni-vlady-cerven-2018.pdf>
- Škrášková, P. a Vencovská, T. Koncepční analytická studie pro skupinu 65 – Gastronomie, hotelnictví, cestovní ruch. In: Národní ústav pro vzdělávání [online]. 5.3.2018 [13.1.2020]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/3243/>
- ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: MMR, 2002.
- WTTC. (2018). Economic Impact – Data Gateway. [online]. [cit. 2018-12-08]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/data-gateway/>.
- OECD. (2020). Mitigating the impact of COVID-19 on tourism and supporting recovery. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/47045bae-en.pdf?expires=1615384231&id=id&accname=guest&checksum=7ED2E778BFF53FBBD0357C1D0C353B67>
- WHO. (2021). Interim position paper: considerations regarding proof of COVID-19 vaccination for international travellers. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: [Interim position paper: considerations regarding proof of COVID-19 vaccination for international travellers \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/interim-position-paper-considerations-regarding-proof-of-covid-19-vaccination-for-international-travellers)
- IATA. IATA Travel Pass Initiative. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.iata.org/en/programs/passenger/travel-pass/>
- Tourism Economics. (2020). The Impact of Coronavirus on Europe's Convention Sector., [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopad-covid-na-evropsky-mice-prumysl/>
- UNWTO. (1985). Statutory and Legal Matters: *Tourism Bill of Rights and Tourist Code*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/unwtoqad.1985.1.hp408706117j8366>
- UNWTO. (2014). *Measuring employment in the tourism industries*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416158>
- UNWTO. (2020). *International tourism growth continues to outpace the global economy*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/international-tourism-growth-continues-to-outpace-the-economy>
- UNWTO. (2019). *Overtourism? New UNWTO Report offers case studies to tackle challenges*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/global/press-release/2019-03-05/overtourism-new-unwto-report-offers-case-studies-tackle-challenges>
- UNWTO. (2020). *New Data Shows Impact of COVID-19 on Tourism as UNWTO Calls for Responsible Restart of the Sector*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-06/200622-Barometer-June-EN.pdf>

- UNWTO. (2021). *UNWTO World Tourism Barometer, Update January 2021*. [online]. [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>
- OECD. (2018). *OECD Tourism Trends and Policies 2018*. [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/tour-2018-en>
- Four priorities for action. Overview of EU Tourism Policy. European Commission. (2010). *Europe, the world's No. 1 tourist destination – a new political framework for tourism in Europe*. [online]. [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en
- Council of the European Union. (2021). *Draft Council conclusions on tourism in Europe for the next decade: sustainable, resilient, digital, global and social*.
- Institute for Economics & Peace. *Global Peace Index 2020*. [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/GPI_2020_web-1.pdf
- MMR. *Strategie regionálního rozvoje ČR*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: www.mmr.cz/cs/Microsites/Uzemni-dimenze/Nova-SRR-21
- Strategie RE:START. *Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://restartregionu.cz/strategie-a-cile/>
- MMR. *Koncepce rozvoje venkova*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/the-ministry/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-strategie/koncepce-rozvoje-venkova>
- MMR. *Politika územního rozvoje České republiky*. [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-uzemniho-rozvoje-ceske-republiky>
- MPO. (2021). *Národní RIS3 strategie*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ris3-strategie/dokumenty/narodni-ris3-strategie-pomuze-lepe-zacilit-financni-podporu-do-vyzkumu-vyvoje-a-inovaci-v-perspektivnich-oblastech-ekonomiky-cr---259162/>
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace. *Inovační strategie České republiky 2019-2030*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=866015>
- Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj. *Strategický rámec Česká republika 2030*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>
- Úřad vlády ČR. Únor 2021. *Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-06-11]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf
- MPO. (2020). *Vláda vzala na vědomí Teze Hospodářské strategie dne 20.01.2020*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-teze-hospodarske-strategie--252206/>
- MPO. (2012). *Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014-2020*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/45949/51878/588782/priloha002.pdf>
- MD. *Dopravní politika ČR pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050*. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Dopravni-politika-CR-pro-obdobi-2014-2020-s-vyhled?returl=/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI>
- MD. (2021). *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: [Ministerstvo dopravy ČR - Strategie \(mdcr.cz\)](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/dopravy/strategie-strategie-mestske-a-aktivni-mobility-pro-obdobi-2021-2030)
- MD. *Koncepce veřejné dopravy 2020-2025 s výhledem do roku 2030*. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Verejna-doprava/Pravni-predpisy/Zelena-a-bila-kniha-koncepce-verejne-dopravy>
- MD. (Leden 2017). *Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR*. [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: https://www.mdcr.cz/getattachment/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Ministr-Tok-Vysokorychlostni-trate-potrebuji-novyMD_Program-rozvoje-rychlych-spojenu-v-CR.pdf.aspx
- MŽP. *Adaptace na změnu klimatu. Adaptační strategie ČR*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: [www.mzp.cz/cz/adaptace na zmenu klimatu](http://www.mzp.cz/cz/adaptace_na_zmenu_klimatu)
- MŽP. (2015). *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*. [online]. [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: [www.mzp.cz/cz/zmena klimatu adaptacni strategie](http://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie)

- MŠMT. (2020). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. [online]. [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: [Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)
- MPSV. *Absolventi škol a mladiství*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/absolventi-skol-a-mladistvi>
- Vláda ČR. *Balíčky pro návrat zpět do normálního života*. [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Balicky-pro-navrat-zpet-do-normalniho-zivota.pdf>
- iDNES.cz. (2020). *Turisté vyrazili na hrady a zámky. Dorazilo jich o 100 tisíc víc než loni*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/navstevnost-pamatky-tuzemsko-hrady-zamky-narodni-pamatkovy-ustav-turistika-turismus-cestovni-ruch.A200804_105056_domaci_rapc
- CzechTourism. (2020). *Návštěvnost turistických cílů 2019*. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: [Návštěvnost turistických cílů 2019 – MIS – Marketingový informační systém \(tourdata.cz\)](#)
- CzechTourism. (2020). *Analýza dopadů světové pandemie koronaviru (COVID-19) na odvětví cestovního ruchu v ČR v letech 2020 a 2021*. [online]. [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopady-covid19-2020-2021/>
- CzechTourism. (2020). *Analýza modelových dopadů a vlivu pandemie COVID-19 na MICE INDUSTRY v Praze*. [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopady-covid-na-mice-segment/>
- World Economic Forum. (2019). *The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019*. (str. 39). [online]. [cit. 2019-10-01]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019>
- Business.gov.nl. Dutch government information for entrepreneurs [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://business.gov.nl/corona/overview/>
- BMLRT.gv.at. Maßnahmenpaket für den Tourismus, bmlrt.gv.at. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.bmlrt.gv.at/tourismus/corona-tourismus/corona-ma%C3%9Fnahmenpaket.html>
- Plan de Relance Tourisme [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.plan-tourisme.fr/>
- Ministry of Industry, Business and Financial Affairs. (2016). *Growth in Denmark. Danish Tourism 2025. A national Strategy for Danish Tourism*. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: [OECD iLibrary | Home \(oecd-ilibrary.org\)](#)
- Oö. (2018). *Tourismusgesetz*. [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrOO&Gesetzesnummer=20000953>
- Amsterdam&partners. (2016). *Amsterdam Marketing Strategic Plan*. [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: https://issuu.com/iamsterdam/docs/strategieplan_2016-2020
- Fonden Wonderful Copenhagen. (2017). *The End of Tourism as We Know It*. [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://localhood.wonderfulcopenhagen.dk/>
- Bayerncloud Tourism. *Das digitale Plattformökosystem Bayerns*. [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://bayerncloud.digital/tourismus/>
- CzechTourism, MMR. (2018). *Kategorizace organizací destinačního managementu. Technický předpoklad*. [online]. [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <http://organizace.csks.cz/filemanager/files/13246.pdf>
- Holešinská, A. (2019). Česká podoba konsolidace DMO. In Klímová, V., Žítek, V. *XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-9268-6. (v tisku)
- CzechTourism. (2019). *Domáci a příjezdový cestovní ruch*. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: https://tourdata.cz/wp-content/uploads/2019/08/DCR-a-PCR_GfK_15-08-2019_PREZENTACE.pdf
- CzechTourism. (2019). *Tracking DCR/PCR 2018*. [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/institut-turismu/marketingovy-vyzkum/tracking-dcr-pcr/reporty/tracking-dcr-pcr-2018/>
- EU Science Hub. JRC Science for Policy Report. (2020). *Behavioural changes in tourism in times of COVID-19*. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC121262/report_covid_tour_emp_final.pdf

Novinky.cz. (2019). *Konec superjumba A380 přijde dříve, než se čekalo*. [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/konec-superjumba-a380-prijde-drive-nez-se-cekalo-40292110>

iDNES.cz. (2020). *Boeing po více než 50 letech ukončí výrobu obřího letounu 747*. [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/boeing-747-vyroba-konec-produkce-jumbo-jet.A200729_160830_ekonomika_elka

Správa železnic. *Vysokorychlostní tratě v ČR*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.spravazeleznic.cz/vrt

Aktuálně.cz. (2020). *Noční vlaky spojí 13 evropských měst. Kvůli změnám klimatu mají konkurovat letadlům*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/nocni-luzkove-vlak-y-se-vraceji-kvuli-zmenam-klimatu-budou-ko/r~bc7a80603a0711ebb0f60cc47ab5f122/>

Aktuálně.cz. (2020). *Praha chce zavést noční vlaky do významných měst Evropy. Dopravce podpoří i finančně*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/praha-chce-zavest-nocni-vlakove-spoje-do-vyznamnych-mest-evr/r~b184d3b2413311eb9c800cc47ab5f122/>

Kudyznudy.cz. *Loď Labská princezna – největší říční kabinová loď na českých vodách*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.kudyznudy.cz/ceska-nej/dopravni/lo-d-labska-princezna-nejvetsi-ricni-kabinova-lod-n

Statnisprava.cz. (2020). *Častější nehody vodáků, příčinou je podcenění zásad bezpečnosti na vodě*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.statnisprava.cz/rstsp/clanky.nsf/i/castejsi-nehody-vodaku-pricinou-je-podceneni-zasad-bezpe-cnosti-na-vode_20082110_32477302

iRozhlas.cz. (2021). *Hory pod náporom turistů. Policie uvolnila cesty do Bedřichova, uzavírka na Pustevny potrvá do neděle*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.irozhlas.cz/zpravy-domov/bedrichov-pustevny-parkoviste-dopravni-kolaps-vikend-snih-dostupnost-situace_2101091121_ban

Leading Quality Trails – Best of Europe. [online]. [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <http://www.era-eww-ferp.com/programs/lqt-be/>

Cyrlometodějská stezka. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://www.cyрил-methodius.eu/>

AOPK ČR. (2019). *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR*. [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/>

CAPCO. Czech Alliance of Professional Congress Organisers. [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: [Web České aliance profesionálních organizátorů kongresů \(ca-pco.cz\)](http://www.ca-pco.cz/)

Statistika asociace ICCA. International Congress and Convention Association. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.iccaworld.org/newsarchives/archivedetails.cfm?id=2894936>

Dokument "Restart Prahy – září 2020", zadavatel Centrum žije! – spolek pro restart Prahy, autoři: Havel & Partners, GrantThornton, VŠE, Institute of Strategic Investments.

Prague City Tourism. (2020). *Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy. Zájmy Prahy na prvním místě*. [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.praguecitytourism.com/file/edee/2020/04/koncepce-prijezdoveho-cestovniho-ruchu.pdf>

CzechTourism. *Strategie agentury Czech Tourism a destinace Česká republika 2021-2025*. [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: https://www.czechtourism.cz/getmedia/219d1346-d77c-4d72-82e9-7ce8f67bb895/Strategie-CzT-2021_2.pdf.aspx

Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza COM/2018/375 final. [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0375>

ČUCR. (2020). *Unie vyzvala MPO k podpoře bazénů*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ceskauniecr.cz/unie-vyzvala-mpo-k-podpore-bazenu/>

SOCR ČR. (2020). *Společná výzva pořadatelů kongresů, eventů a veletrhů, kterou rovněž podporuje SOCR ČR*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/spolecna-vyzva-poradatelu-kongresu-eventu-a-veletrhu-kerou-rovnez-podporuje-socr-cr/>

ČUCR. (2021). *Řekněte rychle, co bude dál*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ceskauniecr.cz/ceska-unie-cestovniho-ruchu-reknete-rychle-co-bude-dal/>

ČUCR. (2021). *Otevřete lyžařská střediska! Další výzva vládě*. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ceskauniecr.cz/otevrete-lyzarska-strediska-dalsi-vyzva-vlade/>

Horská služba ČR. (2021). *Do Obřího dolu v teniskách? Nikdy!* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3125-do-obriho-dolu-v-teniskach-nikdy>

Horská služba ČR. (2021). *Jeseníky varují: Nebivakujte v extrémních podmínkách!* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3123-jeseniky-varuji-nebivakujte-v-extremnich-podminkach>

Horská služba ČR. (2021). *Záchrana skialpinistky ve Velkém Kotli*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3130-zachrana-skialpinistky-ve-velkem-kotli>

Horská služba ČR. (2020). *Nehoda skialpinisty ve Velké Studniční jámě*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3017-nehoda-skialpinisty-ve-velke-studnicni-jame>

Macmillan dictionary. *Slow travel*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/slow-travel>

European Commission. (2021). Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. COM (2021) 129 final. *A common path to safe and sustained reopening*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [en_safe_sustained_reop_comm129final.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/com_inf_21_129)

European Parliament. (2021). Study requested by the TRAN Committee. Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [Research for TRAN Committee: Relaunching transport and tourism in the EU after COVID-19 \(europa.eu\)](https://www.europarl.europa.eu/media-Data.do?language=EN&document=STUDY)

UNWTO. (2021). COVID-19 Related Travel Restrictions. A Global Review for Tourism. [online]. Dostupné z: [210309-Travel-Restrictions.pdf \(amazonaws.com\)](https://www.unwto.org/press/20210309-travel-restrictions)

European Parliament. (2021). *EU strategy for sustainable tourism*. European Parliament resolution of 25 March 2021 on establishing an EU strategy for sustainable tourism (2020/2038(INI)). [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0109_CS.html

NFC Forum. *About the Technology*. [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://nfc-forum.org/what-is-nfc/about-the-technology/>